

विद्युत नियमन आयोग

(विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ बमोजिम स्थापित नेपालको विद्युत क्षेत्रको नियामक निकाय)

सानो गौचरण, काठमाडौं, नेपाल

आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

आश्विन, २०७७

खाली राखिएका

विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३८ को उपदफा (१)
को प्रावधान बमोजिम नेपाल सरकार, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ
मन्त्रालयसमक्ष पेस गरिएको विद्युत नियमन आयोगको
आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

(विद्युत नियमन आयोगको यस वार्षिक प्रतिवेदनमा मिति २०७६ श्रावण १
गतेदेखि मिति २०७७ आषाढ मसान्तसम्म गरिएका कामकारबाहीहरू तथा
भावी कार्ययोजनाहरू समावेश गरिएका छन्)

विद्युत नियमन आयोग

ठेगाना: सानो गौचरण, काठमाडौं

फोन नम्बर: +९७७-०१-४५२२४४२,

४५३९००४, ४५४३३९०

फ्याक्स नम्बर: +९७७-०१-४५३२५८२

इमेल: info@erc.gov.np

वेबसाइट: www.erc.gov.np

विषयसूची

विद्युत नियमन आयोगका पदाधिकारीहरू	७
मन्तव्य	८
कार्यकारी सारांश	१४
१. परिचय: विद्युत नियमन आयोग	२०
१.१. आयोगको प्रारम्भिक व्यावसायिक योजना	२३
१.१.१. प्रथम चरण	२३
१.१.२. दोस्रो चरण	२३
१.१.३. तेस्रो चरण	२४
१.२. आयोगको कार्यक्षेत्र	२४
१.२.१. प्राविधिक व्यवस्थापन गर्ने	२४
१.२.२. महसुल निर्धारण गर्ने तथा विद्युत खरिदबिक्रीको नियमन गर्ने	२५
१.२.३. प्रतिस्पर्धा कायम गर्ने तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्ने	२५
१.२.४. सङ्गठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	२७
१.२.५. नीतिगत सुझाव दिने तथा सिफारिस गर्ने	२७
१.२.६. जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्ने	२८
१.२.७. विवाद समाधान गर्ने	२८
१.३. आयोगको सङ्गठनात्मक संरचना	२८
१.३.१. आयोगको लेखा समिति	३०
१.३.२. नियमन तथा सुपरिवेक्षण विभाग	३०
१.३.३. महसुल दर तथा आर्थिक विश्लेषण विभाग	३०
१.३.४. प्राविधिक तथा इन्जिनियरिङ्ग विभाग	३०
१.३.५. अन्य शाखाहरू	३०
१.४. आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण	३१
२. नेपालको विद्युत क्षेत्र	३३
२.१. उत्पादन	३३
२.२. प्रसारण	३६
२.३. वितरण	३८
२.४. विद्युत व्यापार	३९
३. आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले गरेका कार्यसम्पादनसम्बन्धी मुख्य उपलब्धिहरू	४१
३.१. नियामकीय उपकरणहरूको तर्जुमा	४१
३.१.१. आयोगले जारी गरी लागू गरेका नियामकीय उपकरणहरू	४२

३.१.२.	मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेका नियामकीय उपकरणहरू	४४
३.२.	उपभोक्ता विद्युत महसुल दरको निर्धारण	४६
३.३.	प्राथमिक तथा हकप्रद शेयर निष्काशन सम्बन्धमा आयोगबाट पूर्वस्वीकृति प्रदान	४८
३.४.	शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्न पूर्वस्वीकृति प्रदान	५०
३.५.	विद्युत खरिदबिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति प्रदान	५३
३.६.	विद्युत खरिद सम्झौताको संशोधनमा सहमति प्रदान	५४
३.७.	आयोजनाको स्वामित्व हस्तान्तरण, प्राप्ति, ग्रहण लगायतमा सहमति प्रदान	६०
३.८.	अन्य महत्वपूर्ण निर्णयहरू:	६०
४.	आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले सम्पन्न गरेका तथा सहभागिता जनाएका कार्यक्रमहरू	६२
४.१.	उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारणको लागि आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाइ	६२
४.२.	आयोगको कार्यसञ्चालनको प्रथम वार्षिकोत्सवसम्बन्धी कार्यक्रम	६३
४.३.	विद्युत विधेयकको मस्यौदासम्बन्धी छलफल कार्यक्रम	६४
४.४.	ऊर्जा दक्षता तथा संरक्षणसम्बन्धी विधेयकको मस्यौदाउपर गरिएको छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	६५
४.५.	तालिम कार्यक्रम	६५
४.५.१.	आयोगका पदाधिकारी, सचिव तथा कर्मचारी सहभागी भएका तालिम तथा कार्यक्रम	६५
४.५.२.	आयोगका पदाधिकारी, सचिव तथा कर्मचारी सहभागी भएका तालिम तथा कार्यक्रमबाट भएको उपलब्धि	६७
५.	आ.व. २०७६/७७ मा भएको आयोगको आय-व्यय	६८
५.१.	आयोगको कोष	६८
५.२.	आ.व. २०७६/७७ मा आयोगको बजेट तथा खर्चको विवरण	६९
५.३.	आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रगति विवरण	७५
६.	आयोगले सामना गर्नुपरेका चुनौती तथा समस्या	७७
६.१.	स्रोत तथा साधनको व्यवस्थापन:	७७
६.२.	मानव संसाधनको व्यवस्थापन	७८
६.३.	आयोगको स्थापना सम्बन्धमा सरोकारवालासँग पहुँच	७८
६.४.	बाझिएका नियमहरू	७९
६.५.	कोभिड-१९ महामारी	७९
७.	आयोगको आगामी कार्यदिशाको खाका	८०
८.	सुझाव	८२
९.	निष्कर्ष	८४
	अनुसूची-१(क): विद्युत नियमन आयोगद्वारा प्रस्तावित सङ्गठनात्मक संरचना	८६

अनुसूची-१(ख): विद्युत नियमन आयोगको सङ्गठनात्मक संरचना.....	८८
अनुसूची-१(ग): आयोगको सङ्गठनात्मक संरचनाको दरबन्दी तेरिज.....	९०
अनुसूची-२: नियामकीय उपकरणहरू तथा आयोगको आन्तरिक सञ्चालनसँग सम्बन्धित विनियमावली वा कार्यविधि तर्जुमासम्बन्धी कार्यतालिका.....	९२
अनुसूची-३.१: विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४.....	९६
अनुसूची-३.२: विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५	११०
अनुसूची-३.३: विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६..	१३२
अनुसूची-३.४: विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६	१६२
अनुसूची-३.५: विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६.....	१८०
अनुसूची-३.६: विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६.....	१९०
अनुसूची-३.७: विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ (मस्यौदा).....	१९८
अनुसूची-४: विद्युत नियमन आयोगले जारी गरेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उपभोक्ताको विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णयको पूर्णपाठ.....	२१८
अनुसूची-५(क): सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट व्यक्त गरिएको शुभकामना	३००
अनुसूची-५(ख): माननीय मन्त्रीज्यूबाट व्यक्त गरिएको शुभकामना.....	३०२
अनुसूची-६: आयोगका पदाधिकारीहरू तथा सचिवको वैयक्तिक विवरण.....	३०४
अनुसूची-७: केही तस्वीरहरू.....	३१२

विद्युत नियमन आयोगका पदाधिकारीहरू

दिल्ली बहादुर सिंह
अध्यक्ष

डा. रामप्रसाद धिताल
सदस्य
नियमन तथा सुपरिवेक्षण

रामेश्वरप्रसाद कलवार
सदस्य
प्राविधिक तथा इञ्जिनियरिङ्ग

भागिरथी ज्वाली
सदस्य
उपभोक्ता हित संरक्षण

नूतनप्रकाश शर्मा
सचिव

द्रष्टव्यः विद्युत नियमन आयोगका पदाधिकारीहरूको वैयक्तिक विवरण [अनुसूची-६](#) मा उल्लेख गरिएको छ।

मन्तव्य

एक्काइसौं शताब्दीमा आइपुग्दा विद्युतीय ऊर्जा विश्वभरि नै सबैका लागि एक अपरिहार्य आधारभूत आवश्यकताको रूपमा स्थापित भइसकेको छ। ऊर्जाका स्रोतहरूमध्ये जलविद्युतीय ऊर्जा सबैभन्दा सफा हुने र ढुवानी तथा रूपान्तरण गर्न सहज हुने भएकोले यो घरायसी, औद्योगिक तथा व्यावसायिक लगायत सबै क्षेत्रमा एक निर्विकल्प ऊर्जा स्रोतको रूपमा स्थापित भइसकेको छ। संसारभर विद्युत उत्पादन, प्रसारण, व्यापार तथा आपूर्तिका सवालमा नवीन प्रयोगहरू भइरहेको तथा विद्युतका उपभोक्ताको हक-हितको सुरक्षाको सुनिश्चितताको लागि उदाहरणीय अभ्यासहरूको अनुसरण गरिएको भए तापनि नेपालमा भने अझै जनसंख्याको ठूलो हिस्सा सहज, सुरक्षित, गुणस्तरीय एवं विश्वसनीय विद्युतीय ऊर्जाको पहुँचबाट बञ्चित रहनुपरेको तथ्य सबैलाई विदितै छ।

जलविद्युत उत्पादनको प्रचुर सम्भावना बोकेको नेपालमा विद्युत उत्पादनको समुचित उपयोग तथा व्यापारमार्फत देशको अर्थतन्त्रलाई सुदृढ गर्ने नेपाल सरकार एवं सरोकारवालाको लक्ष्य रही आएको छ। यसै परिप्रेक्ष्यमा विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण र व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित र पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुल नियमन गर्न, विद्युत उपभोक्ताको हकहित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त र सुरक्षित बनाउन आवश्यक रहेकोले एउटा स्वशासित एवं सङ्गठित नियमनकारी संस्थाको रूपमा विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ तथा विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ अन्तर्गत स्थापना भएको विद्युत नियमन आयोगका प्रथम पदाधिकारीहरूको मिति २०७६ बैशाख २५ गते नियुक्ति भएको हो।

यस आयोगले विद्युत विकास विभागको भवन, सानो गौचरण, काठमाडौँबाट आफ्नो सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ। विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त र सुरक्षित बनाउन आयोगका सम्पूर्ण पदाधिकारीहरू मन, वचन र कर्मले दत्तचित्त भएर लागिपरेका छन्।

यही २०७७ बैशाखमा आफ्नो कार्य सञ्चालनको प्रथम वर्ष पूरा गरेको यस आयोगले विद्युत क्षेत्रको नियामकीय निकायको रूपमा स्थापना भएको छोटो समयमा नै नियामकीय दायित्व एवं जिम्मेवारी बहन गर्ने सन्दर्भमा प्रभावकारी रूपमा प्रस्तुत हुन सफल भएको छ। आफ्नो कार्य सञ्चालनको प्रथम-वर्षमा आवश्यक स्रोत तथा जनशक्तिको व्यवस्थापन, व्यवसायिक योजनाको तर्जुमा, नियमनको मुख्य उपकरणको रूपमा रहेका विभिन्न निर्देशिका र विनियमावली तथा नियमनको ढाँचाको तर्जुमा गरी तिनको सफलतापूर्वक कार्यान्वयनसमेत आयोगले गरिरहेको छ। यसका साथै, वृहत् महत्वको रूपमा रहेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणको उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारणसम्बन्धी निवेदन अनुसार वृद्धि गर्न प्रस्ताव गरिएकोमा त्यस महसुल दर निर्धारणका आधारमा वित्तीय विश्लेषण गरेर खर्च कटौतीका उपायहरू अवलम्बन गरी तथा कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को महामारीले राष्ट्रिय अर्थतन्त्र तथा सर्वसाधारणको क्रयक्षमतामा पारेको असरलाई समेत मध्यनजर गर्दै औसतमा विद्युत महसुल ९% का दरले घटाउन सफल भएका छौं। नेपाल विद्युत प्राधिकरण स्थापना भएपश्चात् उपभोक्ताको विद्युत महसुल घटाइएको यो पहिलो अवसर हुन गएको छ।

आयोगले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा सारभूत प्रभाव पार्ने भएकोले विद्युतसम्बन्धी अनुमति प्राप्त व्यक्ति/संस्था, ग्राहक, उपभोक्ता, सरोकारवाला तथा ऊर्जा क्षेत्रसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण व्यक्तिहरूले यस आयोगसँग राखेका अपेक्षा तथा भरोसाप्रति आयोग सजग रहेको छ। साथै, आगामी दिनहरूमा पनि सजग रहँदै आउने छ। आयोगले आफ्नो कार्यक्षेत्रभिन्न रहेका अनुमति

प्राप्त व्यक्तिको नियमन गर्नुको साथै विद्युत क्षेत्रको समग्र विकास एवं प्रवर्द्धनका लागि आवश्यकताअनुसारको सहजकर्ताको भूमिकासमेत खेल्नुपर्छ भन्नेमा विश्वास राख्दछ।

यसै परिप्रेक्ष्यमा ब्याजसमेत तिर्न नसक्ने अवस्थामा पुगेका दर्जनौं रुग्ण जलविद्युत आयोजनाहरूलाई सबल बनाउने हेतुले ऋण नतिरुन्जेलसम्मको लागि तीन प्रतिशत ब्याज दरमा पुनरकर्जा उपलब्ध गराउन तथा नीतिगत एवं कार्यगत व्यवस्था गरिदिनको लागि यस आयोगले नेपाल राष्ट्र बैंकलाई पत्राचार गरेको र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ती आयोजनाहरूलाई नेपाल सरकारले रुग्ण आयोजना घोषित गरिदिनेमा दुई वर्षको अवधिको लागि एक प्रतिशत ब्याज दरको सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यहोराको पत्र प्राप्त भएपश्चात् आयोगले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयलाई सो सम्बन्धमा अध्ययन गरी/गराई ती आयोजनाहरूलाई रुग्ण आयोजना घोषित गरिदिन पत्राचार गरिएकोमा सो कार्यले मूर्तरूप लिइरहेको अवगत गराउन चाहन्छु।

आयोगको कार्य सञ्चालनको एक वर्षको यात्रामा साधन, स्रोत, जनशक्ति र संस्थागत संरचनाको अभावले उब्जाएको व्यवस्थापकीय पक्षका विभिन्न चुनौती तथा कठिनाइका बावजूद पनि द्रुत गतिमा आफ्नो कार्य गरिरहेको सर्वविदितै छ। यस आयोगले नियमनकारी भूमिका निर्वाह गर्न देहायका विभिन्न आवश्यक विनियमावली, निर्देशिका तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गरिसकेको छ।

१. विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६
२. विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६
३. विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६
४. विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६

५. विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६

यसैगरी हाल विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ को मस्यौदा तयार गरेको छ।

त्यसैगरी, (१) विद्युत नियमन आयोग विवाद समाधान विनियमावली, (२) विद्युत नियमन आयोग आन्तरिक कार्यसञ्चालन विनियमावली, (३) विद्युत नियमन आयोग आर्थिक प्रशासन विनियमावली, (४) विद्युत नियमन आयोगको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीसम्बन्धी कार्यविधि, (५) जलविद्युत आयोजनाको दोस्रो चरणको विद्युत खरिद दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतासम्बन्धी निर्देशिका, (६) विद्युत सेवासम्बन्धी ग्रिड संहिता तथा वितरण संहिता, (७) विद्युत प्रणालीको गुणस्तर तथा सुरक्षासम्बन्धी मापदण्ड, (८) विद्युतसम्बन्धी अनुमति प्राप्त व्यक्ति/संस्थाको लेखाप्रणाली तथा लेखा परीक्षण विधिमा एकरूपता ल्याउन आवश्यक मापदण्ड जस्ता विभिन्न नियामकीय उपकरण (Regulatory Instruments) हरू तर्जुमा गर्ने कार्यहरूको थालनी भइसकेको तथा केही थालनीका क्रममा रहेका छन्।

यसका अतिरिक्त, आयोगले विद्युतसम्बन्धी अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरूबाट आयोगसमक्ष पेस गरिएका थुप्रै निवेदनउपर कारबाहीसमेत पूरा गरिसकेको छ। आयोगले आ.व. २०७६/७७ को अन्त्यसम्ममा १५ (पन्ध्र) वटा कम्पनीको प्राथमिक तथा हकप्रद शेयर निष्काशनको लागि पूर्वस्वीकृति, १९ (उन्नाइस) वटा कम्पनीको शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्न पूर्वस्वीकृति, ३ (तीन) वटा आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारण गरी विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति, २ (दुई) वटा नेपाल-भारत विद्युत खरिद सम्झौताबमोजिम विद्युत आयात गर्न सहमति, ४० (चालीस) वटा विद्युत खरिद सम्झौताको संसोधनमा सहमति तथा २ (दुई) वटा कम्पनीको स्वामित्व हस्तान्तरण/प्राप्ति/ग्रहणसम्बन्धी स्वीकृति प्रदान गरिसकेको छ।

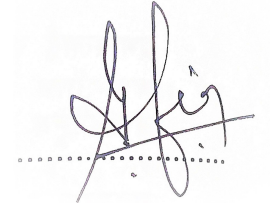
यसै गरी, नयाँ ऊर्जाका साथ हामीले भविष्यमा दक्षिण एसियाली क्षेत्रीय सहयोग सङ्गठन (South Asian Association For Regional Cooperation), South Asia Forum For Infrastructure Regulation (SAFIR) तथा Bay Of Bengal Initiative For Multi-Sectoral Technical And Economic Cooperation क्षेत्रमा रहेका विद्युत क्षेत्रका अन्य नियामकीय निकायहरूसँग सहकार्य गरी द्विपक्षीय, त्रिपक्षीय, एवं बहुपक्षीय विद्युत व्यापार गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरी आगामी दशकसम्म पन्ध्र हजार मेगावाट बराबरको विद्युत उत्पादन गर्ने राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्नमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै राष्ट्रको आर्थिक समृद्धिद्वारा नेपाल सरकारको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" जस्तो महान लक्ष्यलाई प्राप्त गर्न सघाउनेमा आयोग प्रतिबद्ध रहेको छ।

हाल विश्वले नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को महामारीको कारण अपूरणीय भौतिक तथा आर्थिक क्षतिको सामना गर्नुपरेको अवस्थामा नेपाल सरकारले पनि देशभित्र सङ्क्रमण थप फैलिन नदिन विभिन्न कदम चालिरहेको छ। यस विश्वव्यापी महामारीले राष्ट्रको अर्थतन्त्रको साथै विद्युत क्षेत्रमा समेत गम्भीर असर पुऱ्याउने निश्चित छ। यस महामारीले पारेको क्षेत्रगत प्रभावलाई सम्बोधन गर्ने किसिमको उपयुक्त नियमनकारी उपाय अपनाई महामारीको समयमा अन्तर्राष्ट्रिय नियामक निकायहरूले अपनाएका उपयुक्त अभ्यास (Best Practice) समेतलाई अनुसरण गर्दै नेपालको विद्युत क्षेत्रमा परेको चुनौती र कठिनाइको सामना गरी आयोग अघि बढ्ने छ भन्नेमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई विश्वास दिलाउन चाहन्छौं।

आयोगले आफ्नो कार्यसम्पादनको सिलसिलामा नेपाल सरकारका साथै, सबै सरोकारवालाबाट सहयोग तथा समन्वय प्राप्त गरेको छ। आगामी दिनहरूमा पनि आयोग सबै सरोकारवालासँग सहकार्य र समन्वय गर्दै दृढता तथा आत्मविश्वासका साथ आफ्नो लक्ष्य प्राप्तिको लागि अघि बढ्न उत्साहित छ।

यस यात्रामा आयोगको नियमनकारी भूमिकालाई थप सशक्त बनाउन सहयोग प्रदान गर्ने नेपाल सरकार, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, विद्युत विकास विभाग, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था तथा राय, सुझाव, प्रतिक्रिया उपलब्ध गराई महत्वपूर्ण योगदान दिने सम्पूर्ण अनुमति प्राप्त व्यक्ति/संस्था, अन्य नियमनकारी निकाय, सरोकारवाला, विषय-विज्ञ, ग्राहक, उपभोक्ता, सञ्चारकर्मी, सर्वसाधारण, आयोगका कर्मचारी तथा पदाधिकारीप्रति यस आयोगको तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि यसै प्रकारले सहयोगको सिलसिला जारी रहने अपेक्षा राखेका छौं।

यस आयोगले आफ्नो काम, कारबाही, उपलब्धि, चुनौती, वर्षभरि सञ्चालित कार्यक्रम, आयोगको कोषमा प्राप्त रकम, कार्यक्रम सञ्चालनमा हुन गएको लागत, कार्यक्रमको उपलब्धि, भविष्यमा गर्नुपर्ने सुधार तथा आगामी दिनको कार्यदिशासहित ऐनको दफा ३८ को उपदफा (१) मा रहेको व्यवस्थाबमोजिम नेपाल सरकार, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयसमक्ष यो प्रतिवेदन पेस गरेको छ।

दिल्ली बहादुर सिंह
अध्यक्ष

कार्यकारी सारांश

विद्युत नियमन आयोग (यसपछि "आयोग" भनिएको) ले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ (यसपछि "ऐन" भनिएको) को दफा ३८ को उपदफा (१) को प्रावधानबमोजिम नेपाल सरकार ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय (यसपछि "मन्त्रालय" भनिएको) समक्ष आर्थिक वर्ष (यसपछि "आ.व." भनिएको) २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको हो। यस वार्षिक प्रतिवेदनमा मिति २०७६/०४/०१ देखि मिति २०७७/०३/३१ सम्म आयोगबाट सम्पादन गरिएका कामकारवाहीहरू समावेश गरिएका छन्।

ऐन तथा विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ (यसपछि "नियमावली" भनिएको) मा व्यवस्था गरिए बमोजिम विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुल नियमन गर्न, विद्युत उपभोक्ताहरूको हकहित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन, विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन यस आयोगको स्थापना भएको हो।

साधन, स्रोत, जनशक्ति र संस्थागत संरचनाको अभावले उब्जाएको व्यवस्थापकीय पक्षका विभिन्न चुनौती तथा कठिनाइका बाबजुद पनि भर्खरमात्रै आफ्नो कार्यसञ्चालनको एक वर्ष पूरा गरेको आयोगले आ.व. २०७६/७७ मा थुप्रै प्रगतिशील कदम चाल्दै नेपालको विद्युत क्षेत्रलाई अघि बढ्न सघाउ पुऱ्याएको छ। तथापि, आयोगको आन्तरिक तयारी र विश्वका अन्य मुलुकमा अभ्यासरत विद्युतसम्बन्धी नियामकीय निकायहरूको सुरुवातको अवस्थादेखि परिपक्वताको अवस्थासम्म अध्ययन गर्दा यस आयोगको स्थापना कालदेखि सञ्चालनको अवधिलाई तीन चरणमा विभाजन गरी यस्तो प्रारम्भिक व्यावसायिक योजना तयार गरेको छ:

१. प्रथम चरण (Roll Out Phase): आयोगका प्रथम पदाधिकारीहरू नियुक्त भएपछिको ३६ महिनाको अवधि।
२. दोस्रो चरण (Stand-Up Phase): आयोगका प्रथम पदाधिकारीहरू नियुक्त भएपछिको ३७ औं देखि ७२ औं महिनासम्मको अवधि।
३. तेस्रो चरण (Stabilization Phase): दोस्रो चरणपछिको अवधि।

ऐनले आयोगमा एक अध्यक्षका अतिरिक्त ४ (चार) सदस्य निर्दिष्ट गरेकोमा हालै मात्र एक सदस्यले निजको पदबाट राजिनामा दिएको कारण एक सदस्यको पद रिक्त रहेको अवस्था छ।

यसैगरी, हाल नेपाल सरकारअन्तर्गतका अन्य निकायलगायत विद्युत विकास विभागबाट १३ जना कर्मचारीहरू काजको रूपमा आयोगमा कार्यरत रहेको अवस्था हो। साथै, आयोगले आफ्नो सङ्गठन तथा व्यवस्थापन (Organization and Management) सर्वेक्षण अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी सो बमोजिमका कर्मचारीहरूको दरबन्दी स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकारसमक्ष अनुरोधसमेत गरिसकेको छ।

आयोगले आ.व. २०७६/७७ मा हासिल गरेका मुख्य उपलब्धिहरू देहायबमोजिम रहेका छन्:

- (क) नियामकीय उपकरण (Regulatory Instrument) को तर्जुमा
आयोगले आ.व. २०७५/७६ मा विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६ तर्जुमा गरी लागू गरेकोमा आ.व. २०७६/७७ मा विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६, विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६, विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ जस्ता नियामकीय उपकरणहरूको तर्जुमा गरी लागू गरेको छ।

यसका अतिरिक्त आयोगले विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ को मस्यौदा तयार गरेको छ।

त्यसैगरी, विद्युत नियमन आयोग विवाद समाधानसम्बन्धी विनियमावली, विद्युत नियमन आयोग आन्तरिक कार्यसञ्चालनसम्बन्धी विनियमावली, विद्युत नियमन आयोग आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी विनियमावली, विद्युत नियमन आयोगका कर्मचारीसम्बन्धी विनियमावली, उपभोक्ताको हकहित संरक्षणसम्बन्धी निर्देशिका, अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्राविधिक मापदण्डसम्बन्धी निर्देशिका, विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका, प्रसारण दस्तुर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका लगायतका अन्य आवश्यक नियामकीय उपकरणहरूमध्ये केही मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेका छन्।

साथै, आयोगले आफ्नो आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ कार्यान्वयनमा ल्याइसकेको छ भने विद्युत नियमन आयोगको सञ्चालन तथा अन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीसम्बन्धी कार्यविधिको मस्यौदा तयार गरिरहेको छ।

- (ख) उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारणसम्बन्धी निर्णय नेपाल विद्युत प्राधिकरण (यसपछि "ने.वि.प्रा." भनिएको) ले आयोगसमक्ष पेस गरेको उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारणको प्रस्तावउपर अध्ययन तथा विश्लेषण गरी ऐन, नियमावली तथा विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६ ले प्रत्यायोजन गरेको व्यवस्था बमोजिम आवश्यक कारबाहीको प्रक्रिया पूरा गरी आयोगले राष्ट्रको इतिहासमा पहिलोपटक एक स्वतन्त्र नियमनकारी निकायको हैसियतले उपभोक्ताको

विद्युत महसुल दर मिति २०७७/०३/०१ मा घटाउने जस्तो ऐतिहासिक निर्णय कायम गरेको छ।

- (ग) अनुमति प्राप्त व्यक्तिबाट प्राप्त अन्य निवेदनउपरको कारबाही आयोगले यस आ.व. २०७६/७७ को अन्त्यसम्ममा १५ (पन्ध्र) वटा कम्पनीको प्राथमिक तथा हकप्रद शेयर निष्काशनको लागि पूर्वस्वीकृति, १९ (उन्नाइस) वटा कम्पनीको शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्न पूर्वस्वीकृति, ३ (तीन) वटा आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारण गरी विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति, २ वटा नेपाल-भारत विद्युत खरिद सम्झौताबमोजिम विद्युत आयात गर्न सहमति, ४० (चालीस) वटा विद्युत खरिद सम्झौताको संसोधनमा सहमति तथा २ (दुई) वटा कम्पनीको स्वामित्व हस्तान्तरण/प्राप्ति/ग्रहणसम्बन्धी स्वीकृति प्रदान गरेको छ।

आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले आफैले सम्पन्न गरेका तथा विभिन्न निकायहरूद्वारा आयोजित कार्यक्रममा सहभागिता जनाएका कार्यक्रमहरू निम्नानुसार छन्:

- (क) आयोगले ने.वि.प्रा.ले पेस गरेको उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारणको प्रस्ताव उपर आवश्यक अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दै मिति २०७७/०२/१२ मा आधुनिक प्रविधिको उपयोग गरेर ई-हियरिङको माध्यमबाट सार्वजनिक सुनुवाइ आयोजना गरेको र उपभोक्ता एवं अन्य सरोकारवालाहरूबाट राय/सुझाव प्राप्त गरेको थियो।
- (ख) मन्त्रालयले आयोजना गरेको विद्युत विधेयकको मस्यौदा र ऊर्जा दक्षता तथा संरक्षणसम्बन्धी विधेयकको मस्यौदाउपर भएको छलफल कार्यक्रमहरूमा आयोगका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूको सक्रिय सहभागिता रहेको थियो।

(ग) विद्युत क्षेत्रको नियमन कार्य गर्न आवश्यक सैद्धान्तिक तथा व्यावहारिक ज्ञान हासिल गर्ने सम्बन्धमा स्वदेश तथा विदेशमा आयोजित विभिन्न तालिमहरूमा आयोगका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो।

यस अतिरिक्त, रु. ७,४१,००,३९० (अक्षरेपी सात करोड एकचालीस लाख तीन सय नब्बे रुपैयाँ) नियामकीय शुल्क, अन्य दस्तुरमार्फतको आमदानी र अघिल्लो आ.व.को सञ्चित रकम तथा नेपाल सरकारबाट विनियोजित बजेट रु. ५,४३,००,००० (अक्षरेपी पाँच करोड त्रिचालीस लाख रुपैयाँ) रहेकोमा पुँजीगत तथा चालु खर्च गरी जम्मा रु. ५,९२,४२,४७३ (अक्षरेपी पाँच करोड बयानब्बे लाख बयालीस हजार चार सय त्रिहत्तर रुपैयाँ) खर्च भई रु. ६,०१,३३,५९० (अक्षरेपी छ करोड एक लाख तेत्तीस हजार पाँच सय नब्बे रुपैयाँ) आगामी आ.व.को लागि आयोगको कोषमा सञ्चित रहेको छ भने रु. ९०,२४,३२८ (अक्षरेपी नब्बे लाख चौबीस हजार तीन सय अष्टाईस रुपैयाँ) अर्थ मन्त्रालयमा फिर्ता गरिएको छ।

त्यसैगरी आ.व. २०७६/७७ मा आयोगको वित्तीय प्रगति ८२.३२% तथा भारित प्रगति ९४.०१% भएको छ।

यसैगरी, आ.व. २०७६/७७ मा आफ्नो कार्य-सम्पादनको सिलसिलामा आयोगले स्रोत र साधनको व्यवस्थापनसम्बन्धी, मानव संसाधनको व्यवस्थापनसम्बन्धी, कोभिड-१९ महामारीले उब्जाएको तथा आयोगको स्थापनासम्बन्धमा सरोकारवालासँगको पहुँच लगायतका चुनौतीको सामना गर्नुपरेको थियो।

आयोगले गत वर्षमा जस्तै आयोगले चालु आ.व. २०७७/७८ मा पनि आफ्नो नियमनकारी भूमिकालाई कुशलताका साथ अघि बढाउँदै जाने छ। २०७८ वैशाख २४ मा आयोगले प्रक्षेपित गरेअनुसार आयोग प्रथम चरण पूरा गरी दोस्रो चरण (Stand Up Phase) मा प्रवेश गर्ने

छ। यसैगरी आयोगले कार्यालय सञ्चालन गर्न आवश्यक पूर्वाधार आगामी वर्ष तयार गरी पूर्ण रूपमा नियमन भूमिका बहन गर्ने योजना रहेको छ।

१. परिचय: विद्युत नियमन आयोग

नेपालको जलविद्युत क्षेत्र राष्ट्रको आर्थिक विकासको मेरुदण्डको रूपमा स्थापित हुने प्रगाढ क्षमता राख्दछ। व्यापक सम्भावना बोकेको यस क्षेत्रलाई नियमन गर्नुका साथै उपलब्ध स्रोतको अधिकतम सदुपयोग गर्नको निम्ति विद्युत क्षेत्रलाई थप प्रभावकारी एवं सुदृढ बनाउन आवश्यक रहेकोले एउटा स्वशासित र सङ्गठित नियमनकारी संस्थाको रूपमा ऐन तथा नियमावलीले निर्दिष्ट गरेबमोजिम विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिबीच सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुल नियमन गर्न, विद्युत उपभोक्ताको हकहित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन, विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन आयोगको स्थापना भएको हो।

हाल आयोगको केन्द्रीय कार्यालय सानो गौचरण, काठमाडौँमा रहेको छ र आयोगले आवश्यकताअनुसार नेपालका अन्य स्थानमा समेत शाखा कार्यालय खोल्न सक्ने प्रावधान रहेको छ।

आयोगका प्रथम पदाधिकारीहरूले जिम्मेवारी संहालेसँगै यस आयोगले महत्वपूर्ण नियामकीय भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ। २०७७ साल बैशाख महिनाको अन्त्यतिर आफ्नो कार्यसञ्चालनको पहिलो वर्ष पूरा गरेको आयोगले आ.व. २०७६/७७ मा थुप्रै प्रगतिशील कदम चाली नेपालको विद्युत क्षेत्रलाई अघि बढाउन महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको छ। साधन, स्रोत, जनशक्ति र संस्थागत संरचनाको अभावले उब्जाएको व्यवस्थापकीय पक्षका विभिन्न चुनौती तथा कठिनाइका बाबजुद पनि आयोगले द्रूत गतिमा आफ्नो कार्यसञ्चालन गरिरहेको छ।

आयोगले नियमनकारी भूमिका सरल ढङ्गका साथ निर्वाह गर्न कानुनी रूपरेखा आवश्यक रहने हुँदा विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६, विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६, विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६, विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६, विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ लगायतका विभिन्न आवश्यक विनियमावली, निर्देशिका तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गरिसकेको छ।

साथै, ऐन तथा नियमावलीले दिएको अधिकार र कार्यदिशलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि आयोगले विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका, उपभोक्ता हक-हित संरक्षण निर्देशिका, विवाद समाधानसम्बन्धी विनियमावली, विद्युत नियमन आयोग कार्यसञ्चालन विनियमावली लगायतका अन्य थुप्रै नियामकीय उपकरणहरूको मस्यौदा तयार गरिरहेको छ।

आफ्नो कार्य-सञ्चालनको पहिलो वर्षमा विद्युत खरिदबिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति प्रदान गर्ने, विद्युतसम्बन्धी संस्थाको सार्वजनिक शेयर निष्काशनमा सहमति दिने तथा अनुमति प्राप्त संस्थाको शेयर संरचना परिवर्तन गर्न सहमति दिने कार्य पूरा गर्दै आएको छ।

साथै, आयोगको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी सो बमोजिमका कर्मचारीहरूको दरबन्दी स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकारसमक्ष अनुरोध समेत गरिसकिएको छ।

आ.व. २०७६/७७ को अन्त्यसम्ममा आयोगबाट शेयर संरचनाको परिवर्तनको लागि १९ (उन्नाइस) वटा कम्पनीलाई पूर्वस्वीकृति प्रदान गरिएको, ३ (तीन) वटा कम्पनीको विद्युत

खरिदबिक्री दर निर्धारण गरी विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति प्रदान गरिएको, ४० (चालीस) वटा विद्युत खरिदबिक्री सम्झौताको संशोधनमा सहमति प्रदान गरिएको, १४ (चौध) वटा कम्पनीको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन (प्राथमिक तथा हकप्रद) को सम्बन्धमा पूर्व स्वीकृति प्रदान गरिएको छ भने अन्य नियमित कार्यहरूसमेत सुचारु गर्दै आयोग अघि बढिरहेको छ।

आगामी दिनहरूमा थप उत्साहका साथ South Asian Association For Regional Cooperation (SAARC), South Asia Forum for Infrastructure Regulation (SAFIR) तथा Bay Of Bengal Initiative For Multi-Sectoral Technical And Economic Cooperation (BIMSTEC) क्षेत्रमा रहेका नियामक निकायहरूसँग सहकार्य गर्दै द्विपक्षीय, त्रिपक्षीय एवं बहुपक्षीय विद्युत व्यापार गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरी नेपालको विद्युत उत्पादन गर्ने प्रगाढ क्षमताको उपयोग गर्दै नेपालको आर्थिक समृद्धिमा सघाउ पुऱ्याउने उद्देश्य प्राप्त गर्न आयोग प्रतिबद्ध रहेको छ।

विशेषतः वि.सं. २०७६/७७ मा नोबेल कोरोना भाइरसको (कोभिड-१९) विश्वव्यापी महामारीको सन्त्रासको माझ ने.वि.प्रा.ले यस आयोगसमक्ष उपभोक्ता विद्युत महसुल दर बढ्ने गरी निर्धारण गरिदिनको लागि पेस गरेको प्रस्तावलाई ऐन, नियमावली तथा विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्देशिका, २०७६ ले निर्दिष्ट गरेको व्यवस्थाबमोजिम गहन विश्लेषण गरेर खर्च कटौतीका उपायहरूसमेत पहिचान गरी नेपालको इतिहासमा पहिलोपटक एक स्वतन्त्र नियमनकारी संस्थाको रूपमा यस आयोगले मिति २०७७/०३/०१ मा विद्युत महसुल दरमा सरदर ९% ले घटाउने ऐतिहासिक निर्णय गरेको छ। यस प्रकारको निर्णय गर्नुअघि पेस भएको प्रस्तावलाई सूक्ष्म रूपले विश्लेषण गरिएको थियो भने उपभोक्ता वर्ग तथा सरोकारवालाहरूसँग गहन छलफल गरिनुको साथै लिखित, मौखिक तथा ई-हियरिङमार्फत राय/सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो। यसको अलावा कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) महामारीले अर्थतन्त्रमा पारेको नकारात्मक असरलाई समेत मध्यनजर गरिएको थियो। आयोगको निर्णयबाट ने.वि.प्रा.को

आर्थिक स्थिति धराशायी नहोस् भन्ने हेतुले ने.वि.प्रा.को लगानीप्रतिको प्रतिफललाई पनि यथोचित रूपले ग्यारेन्टी गरिएको थियो। अतः आयोगको यस निर्णयलाई समस्त उपभोक्ता, सरकार, सरोकारवाला साथै ने.वि.प्रा. समेतले खुल्ला हृदयले स्वागत गरेका थिए।

१.१. आयोगको प्रारम्भिक व्यावसायिक योजना

आयोगले आफ्नो कार्य-सञ्चालनको पहिलो वर्ष पार गरेको छ। आयोगको आन्तरिक तयारी र विभिन्न राष्ट्रमा अभ्यासरत रहेको विद्युतसम्बन्धी नियामकीय निकायहरूको सुरुवातको अवस्थादेखि परिपक्वताको अवस्थासम्म अध्ययन गर्दा यस आयोगको स्थापना कालदेखि पूर्ण रूपले हुने सञ्चालनको अवस्थालाई देहायबमोजिम तीन चरणमा विभाजन गरी आयोगले प्रारम्भिक व्यावसायिक योजना तयार गरेको छः

१.१.१. प्रथम चरण

आयोगका पदाधिकारीहरू नियुक्त भएपछिको पहिलो ३६ महिनाको अवधि कायम रहने प्रथम चरण (Roll Out Phase) मा आयोगले प्रारम्भिक क्रियाकलापको तर्जुमा, व्यावसायिक योजना, नियमन ढाँचा (Regulatory Framework) तर्जुमा गर्ने उद्देश्य राखेकोमा सोहीअनुसार आवश्यक व्यावसायिक योजना, निर्देशिका तथा विनियमावलीहरू तर्जुमा गरिरहेको छ। आ.व. २०७६/७७ मा आयोग प्रथम चरणमा रही आफ्नो उत्तरदायित्व वहन गरिरहेको थियो।

१.१.२. दोस्रो चरण

वि.सं. २०७९ साल बैशाख महिनाको अन्तिम सातामा आयोग प्रथम चरण पूरा गरी दोस्रो चरण (Stand Up Phase) मा प्रवेश गर्ने छ। यो चरण आयोगका प्रथम पदाधिकारीहरू नियुक्त भएको ३७औँ देखि ७२औँ महिनासम्म हुने आँकलन गरिएको छ। यस अवधिमा आयोगका लागि आवश्यक प्रमुख नियामकीय उपकरण तर्जुमा हुनुका साथै आवश्यक कर्मचारीहरूको

नियुक्ति गरिने छ र कार्यालय सञ्चालन गर्न केही आवश्यक पूर्वाधारसमेत तयार हुने छ। साथै, पूर्ण रूपमा नियमनसम्बन्धी कार्यहरू (Regulatory Role) वहन गरिने छन्।

१.१.३. तेस्रो चरण

दोस्रो चरणपछि हुने यस तेस्रो चरण (Stabilization Phase) को अवधिमा आयोगले विद्युत बजार सुधार तथा प्रतिस्पर्धा लागू गराउन आवश्यक नियामकीय उपकरणहरू तर्जुमा गर्ने छ। साथै, आन्तरिक क्षमता विकास भई सरकारलाई सुझाव दिने विशेषज्ञीय क्षमता आर्जन गर्ने छ।

१.२. आयोगको कार्यक्षेत्र

ऐनमा उल्लेख गरिएअनुसार यस आयोगको देहायबमोजिमका काम, कर्तव्य तथा अधिकार रहेका छन्:

१.२.१. प्राविधिक व्यवस्थापन गर्ने

विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारसम्बन्धमा नियमन गर्न आयोगले प्राविधिक व्यवस्थापनको लागि देहायका कार्यहरू गर्ने छ:

- (क) विद्युत सेवासम्बन्धी ग्रिड संहिता र वितरण संहिता बनाई कार्यान्वयन तथा त्यसको अनुगमन गर्ने।
- (ख) विद्युत सेवाको सञ्चालन तथा मर्मतसम्भारको स्तर तथा कार्यविधि निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने।
- (ग) राष्ट्रिय विद्युत प्रणालीको गुणस्तर तथा सुरक्षास्तर कायम राख्न आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्ने।
- (घ) विद्युत प्रणाली सञ्चालकको दायित्व निर्धारण गरी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने।
- (ङ) विद्युत सेवा बन्द गर्न सक्ने अवस्था, त्यसको आधार र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने।

१.२.२. महसुल निर्धारण गर्ने तथा विद्युत खरिदबिक्रीको नियमन गर्ने

आयोगले महसुल निर्धारण गर्ने तथा विद्युत खरिदबिक्रीको नियमन गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका कार्यहरू गर्ने छः

- (क) सञ्चालन खर्च, हासकट्टी दर, साँवाव्याजको भुक्तानी, मर्मतसम्भार खर्च, विद्युत संरचनाको निर्माण, पुनर्निर्माण, पुनर्स्थापना तथा शेयर लगानीबापत वार्षिक रूपमा प्राप्त हुने प्रतिफल लगायत विद्युत खरिद सम्झौता समेतलाई विचार गरी विद्युत महसुल दर निर्धारणका शर्त तथा आधार निर्धारण गरी त्यसको आधारमा उपभोक्ताले बुझाउनुपर्ने महसुल निर्धारण गर्ने।
- (ख) विद्युत खरिदबिक्रीको थोक बजार स्थापना नभएसम्म वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति र उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा व्यापार अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा प्रचलित कानूनबमोजिम नेपाल सरकारले स्थापना गरेको सङ्गठित संस्थाबीच हुने विद्युत खरिदबिक्री दर र प्रक्रिया निर्धारण गर्ने।
- (ग) उत्पादित विद्युत खरिदबिक्री गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच विद्युत खरिद सम्झौता गर्न सहमति दिने।
- (घ) विद्युत मूल्यको लागत न्यूनतम बनाउन आवश्यक उपायको पहिचान गरी लागू गराउने।
- (ङ) प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (व्हिलिङ चार्ज) निर्धारण गर्ने।
- (च) विशेष परिस्थितिमा विद्युत सेवासँग सम्बन्धित विषयमा निश्चित समयको लागि विद्युत महसुलमा अतिरिक्त महसुल (सरचार्ज) निर्धारण गर्ने।

१.२.३. प्रतिस्पर्धा कायम गर्ने तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्ने

आयोगले विद्युत बजारमा प्रतिस्पर्धा कायम गर्न तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्न देहायका कार्यहरू गर्ने छः

- (क) उपभोक्ताको हित संरक्षणको लागि आवश्यक उपाय पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने।
- (ख) विद्युत खरिदबिक्रीको दरमा प्रतिस्पर्धाको वातावरण कायम गराउने।
- (ग) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच विद्युत महसुल दरमा प्रतिस्पर्धा गराउन आवश्यक उपायको पहिचान गरी लागु गराउने।
- (घ) विद्युत महसुल दरमा एकाधिकार (सिन्डिकेट) हुन नपाउने व्यवस्था गर्ने।
- (ङ) विद्युतको थोक बजार स्थापना, सञ्चालन तथा खरिदबिक्री प्रक्रिया निर्धारण गर्ने।
- (च) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिन (मर्जर), आपसमा मिल्न, एकलै वा आफ्नो सहायक कम्पनीसँग मिली त्यस्तो व्यक्ति रहेको कम्पनीको पचास प्रतिशत वा त्यसभन्दा बढी शेयर खरिद गर्न, संरचनाको खरिद बिक्री (सेल अफ प्लान्ट), प्राप्ति (एक्विजिसन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्नको लागि आवश्यक मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने।
- (छ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिन, संरचनाको खरिदबिक्री (सेल अफ प्लान्ट) तथा प्राप्ति (एक्विजिसन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्न सहमति दिने।
- (ज) विद्युतको व्यापार गर्दा पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू तोक्ने तथा त्यसको नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने।
- (झ) प्रसारण लाइनमा बहिरहेको विद्युतको गुणस्तर कायम गराउन समय समयमा जाँच परीक्षण गर्ने वा गराउने।
- (ञ) विद्युतीय प्रणालीमा खुल्ला पहुँचको व्यवस्था गर्ने।

१.२.४. सङ्गठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

आयोगले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको सङ्गठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गरी संस्थागत सुशासन कायम गराउन देहायबमोजिमको कार्य गर्ने छः

- (क) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको कार्यक्षमता मूल्याङ्कनको स्तर तथा आधार निर्धारण गर्ने।
- (ख) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको काम कारबाहीलाई मर्यादित बनाउन आचारसंहिता तयार गरी लागू गर्ने।
- (ग) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई विद्युतको बजार प्रवर्द्धन, विस्तार तथा विविधीकरण गर्न उत्प्रेरित गर्ने।
- (घ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको आन्तरिक नियन्त्रण, लेखा प्रणाली, लेखापरीक्षण विधिमा एकरूपता कायम गर्न मापदण्ड बनाई लागू गर्ने।
- (ङ) अनुमतिपत्र प्राप्त सङ्गठित संस्थाको सञ्चालक समितिका पदाधिकारी तथा अन्य पदाधिकारीले त्यस्तो संस्थालाई जानकारी गराउनुपर्ने विषय निर्धारण गरी त्यसलाई पालना गर्न लगाउने।
- (च) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको लेखा प्रणालीको आवश्यकताअनुसार आकस्मिक जाँच गर्ने।
- (छ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको कामकारबाहीमा सुशासन कायम गराउन आवश्यक निर्देशन दिने तथा मापदण्ड जारी गर्ने।

१.२.५. नीतिगत सुझाव दिने तथा सिफारिस गर्ने

विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारसम्बन्धी व्यवस्थालाई भरपर्दो र प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने नीतिगत सुधारका सम्बन्धमा आयोगले नेपाल सरकारलाई आवश्यक सल्लाह र सुझाव दिने छ।

१.२.६. जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्ने

- (क) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले ऐन, ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, विनियम, निर्देशिका वा मापदण्ड तथा प्रचलित अन्य कानून वा अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा निर्धारण गरिएका शर्त बमोजिम कार्य गरे नगरेको सम्बन्धमा आयोगले आवश्यक जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्न वा गराउन सक्ने छ।
- (ख) जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्दा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग लेखा, अभिलेख, विवरण आदि माग गर्न वा स्थलगत रूपमा जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्न सकिने छ।
- (ग) जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीले त्यसको प्रतिवेदन तयार गरी आयोगसमक्ष पेस गर्नुपर्ने छ र त्यस्तो प्रतिवेदनको आधारमा आयोगले सम्बन्धित अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आवश्यक आदेश तथा निर्देशन दिन सक्ने छ।
- (घ) आदेश तथा निर्देशन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले पालना नगरेमा आयोगले त्यस्तो अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई ऐनको दफा १९ बमोजिम जरिवाना गर्न सक्ने छ।

१.२.७. विवाद समाधान गर्ने

देहायको विषयमा उत्पन्न विवाद समाधान गर्ने अधिकार आयोगलाई हुने छ :-

- (क) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच उत्पन्न विद्युतसम्बन्धी विवाद,
- (ख) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले गरेको कुनै निर्णयमा चित्त नबुझेको वा निजले गरेको कार्यबाट आफूलाई मर्का परेको कुरा उल्लेख गरी त्यस बापतको क्षतिपूर्तिको दाबी गरेको विषय।

१.३. आयोगको सङ्गठनात्मक संरचना

आयोग स्थापना भई आयोगको सङ्गठन संरचना तयार गर्ने क्रममा [अनुसूची-१\(क\)](#) मा उल्लेख गरिएको जस्तो सङ्गठनात्मक संरचना प्रस्ताव गरिएको थियो। सो उपर उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय तथा अर्थ मन्त्रालयसँग

गरिएको छलफलमा हाललाई कमै संख्यामा दरबन्दी राख्ने र कार्यबोझ बढ्नासाथ हाल प्रस्ताव गरिएको संख्यामा दरबन्दी थप्ने भन्ने भएको हुनाले तत्कालको लागि [अनुसूची-१\(ख\)](#) बमोजिमको परिमार्जित सङ्गठनात्मक संरचना बनाएर नेपाल सरकार समक्ष पेस गरिएको थियो। आयोगको उक्त प्रस्ताव निर्णय हुने क्रममा रहेको छ।

आयोगमा हाल देहायबमोजिमका अध्यक्ष, सदस्य र सचिव रहेका छन्:

- श्री दिल्ली बहादुर सिंह, अध्यक्ष
- डा. रामप्रसाद धिताल, सदस्य (नियमन तथा सुपरिवेक्षण)
- श्री रामेश्वरप्रसाद कलवार, सदस्य (प्राविधिक तथा इञ्जिनियरिङ्ग)
- श्री भागीरथी ज्ञवाली, सदस्य (उपभोक्ता हित संरक्षण)
- श्री नूतनप्रकाश शर्मा, सचिव

ऐनले एक अध्यक्षका अतिरिक्त चार (४) सदस्य निर्दिष्ट गरेकोमा हालै मात्र एक सदस्यले आफ्नो पदबाट राजिनामा दिएको तथा निजको राजिनामा स्वीकृत समेत भइसकेको हुनाले एक सदस्यको पद रिक्त रहेको अवस्था छ।

आयोगले तत्कालको लागि प्रस्ताव गरेको अध्ययन प्रतिवेदनअनुसार आयोगको देहाय बमोजिमको सङ्गठनात्मक संरचना रहने छ:

- (क) अध्यक्ष
- (ख) सदस्य
- (ग) सचिव
- (घ) लेखा समिति
- (ङ) नियमन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
- (च) महसुल दर तथा आर्थिक विश्लेषण विभाग
- (छ) प्राविधिक तथा इञ्जिनियरिङ्ग विभाग

(ज) अन्य शाखाहरू

आयोगको सङ्गठनात्मक संरचनाको दरबन्दी तेरिज [अनुसूची-१\(ग\)](#) बमोजिम रहने छ।

१.३.१. आयोगको लेखा समिति

आयोगको अनुपालकको रूपमा एक लेखा समिति रहने छ।

१.३.२. नियमन तथा सुपरिवेक्षण विभाग

यस विभागमा नियमन तथा सुपरिवेक्षण र बाह्य सम्बन्ध शाखा रहने छ। यस विभागको मुख्य काम तथा कर्तव्य नियमन, सुपरिवेक्षण, योजना, अनुगमन, संस्थागत विकास, सुशासन, विवाद समाधान तथा बाह्य मामिलासम्बन्धी कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने हुने छ।

१.३.३. महसुल दर तथा आर्थिक विश्लेषण विभाग

यस विभाग अन्तर्गत महसुल दर निर्धारण तथा वित्त विश्लेषण शाखा रहने छ। यस विभागको मुख्य काम महसुल निर्धारणको सन्दर्भमा आयोगलाई सहयोग गर्ने तथा आयोगको खर्च, आय, व्यय आदिको आर्थिक विश्लेषण गर्ने हुने छ।

१.३.४. प्राविधिक तथा इन्जिनियरिङ्ग विभाग

यस विभाग अन्तर्गत प्राविधिक तथा इन्जिनियरिङ्ग शाखा रहने छ। यस विभागले प्राविधिक तथा इन्जिनियरिङ्ग विषयमा आयोगलाई सहयोग गर्ने छ।

१.३.५. अन्य शाखाहरू

माथि उल्लेखित शाखाहरूको अलावा आयोगमा उपभोक्ता हित संरक्षण शाखा, प्रशासन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा रहने छन्। यी शाखाहरूले उपभोक्ताको हक हितसँग सम्बन्धित विषयमा तथा आयोगको आन्तरिक एवं आर्थिक प्रशासनको विषयमा आयोगलाई सहयोग गर्ने छन्।

आयोगको मातहतमा रहने उपरोक्त विभाग तथा शाखाहरू आयोगको कार्य-सम्पादनको लागि अत्यन्त आवश्यक रहने छन्। नेपाल सरकारबाट आयोगको सङ्गठनात्मक संरचनाको स्वीकृतिपश्चात् आयोगलाई नवीन ऊर्जाका साथ आफ्नो कार्य अघि बढाउन यस सङ्गठनात्मक संरचनाले केही हदसम्म मद्दत पुऱ्याउने छ।

१.४. आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

आफ्नो कार्यसञ्चालनको प्रथम वर्ष पूरा गरेको यस आयोगले अझै पनि सीमित जनशक्तिका साथ आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्दै आएको छ। अहिले आयोगमा अध्यक्ष र ३ (तीन) सदस्य गरी जम्मा ४ (चार) पदाधिकारी र १ (एक) जना सचिव रहेका छन्।

ऐनको दफा ३१ को उपदफा (४) मा आयोगमा कर्मचारी नियुक्ति भई पदपूर्ति नभएसम्मका लागि मन्त्रालयले नेपाल सरकारका कुनै कर्मचारीलाई आयोगमा काम गर्नका लागि निश्चित अवधि तोकी काजमा खटाउन सक्ने छ भन्ने व्यवस्था भएबमोजिम हाल मन्त्रालयअन्तर्गतका निकायबाट ६ जना राजपत्राङ्कित अधिकृत तथा ७ जना राजपत्र अनङ्कित गरी जम्मा १३ जना कर्मचारीहरू काजका रूपमा आयोगमा कार्यरत रहेको अवस्था छ।

निकट भविष्यमा नै आयोगको स्थायी दरबन्दी स्वीकृत हुने देखिएको हुनाले सोको स्वीकृतिपश्चात् सम्पूर्ण रिक्त पदपूर्ति गर्ने आयोगको योजना रहेको छ। आयोगलाई आफ्नो अन्तरिक क्षमता विकास गर्न कर्मचारी तथा जनशक्तिको खाँचो रहेको अवस्थामा कर्मचारीको नियुक्ति, काम, कर्तव्य, अधिकार, योग्यता, पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाको शर्त सहितको कर्मचारीसम्बन्धी विनियमावलीको मस्यौदा अहिले तयारीको अवस्थामा छ। यस बाहेक, आयोग साधन स्रोत तथा जनशक्तिको अभावले अझ परिपक्व हुन बाँकी नै रहेको छ। आयोगलाई आवश्यक रहेका

कर्मचारी नियुक्ति भएर सम्पूर्ण पदपूर्ति भइसकेपश्चात् मात्र आयोगको आन्तरिक क्षमताको विकास हुने देखिन्छ।

आयोगमा हाल काजमा कार्यरत रहेका कर्मचारीको विवरण निम्नानुसार रहेको छः

- (क) आयोगको सचिवको भूमिकामा कार्यरत सि.डि.ई. - १ जना
- (ख) सि.डि.ई.- १ जना
- (ग) इञ्जिनियर - २ जना
- (घ) शाखा अधिकृत - १ जना
- (ङ) लेखा अधिकृत - १ जना
- (च) नायब सुब्बा - २ जना (१ जना आयोग तर्फ र १ जना आयोग (स्टोर तर्फ) र विद्युत विकास विभाग दुवैतर्फ हेर्ने गरी)
- (छ) लेखापाल - १ जना
- (ज) खरिदार - ३ जना
- (झ) कार्यालय सहयोगी - १ जना (विद्युत विकास विभागबाट सहयोगमात्र लिइएको)

२. नेपालको विद्युत क्षेत्र

२.१. उत्पादन

वि.सं. २०७५ मा मन्त्रालयले जारी गरेको श्वेतपत्र, २०७५ मा उल्लेख भएअनुसार वि.सं. २०७५ सम्म नेपालको कूल विद्युत उत्पादन क्षमता १,०७३ मेगावाट (मे.वा.) रहेको थियो जसमध्ये १,०१६ मे.वा. जलविद्युतबाट, ५४ मे.वा. डिजेल तथा बहु-इन्धन (मल्टि-फ्युल) बाट तथा २.६८ मे.वा. सौर्य ऊर्जा मार्फत उत्पादन भएको थियो।

आ.व. २०७५/७६ मा ने.वि.प्रा.को प्रणालीमा उपलब्ध कूल विद्युतको परिमाण मध्ये ने.वि.प्रा.का आफ्ना आयोजनाबाट उत्पादित विद्युतको परिमाण ३३.७५%, स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकहरूबाट खरिद गरिएको विद्युतको परिमाण २९% तथा भारतबाट आयातित विद्युतको परिमाण ३७.२५% थियो^१। त्यस्तै आ.व. २०७६/७७ मा ने.वि.प्रा.को प्रणालीमा उपलब्ध भएको कूल विद्युतको परिमाण मध्ये ने.वि.प्रा.का आफ्ना विद्युत उत्पादन केन्द्रबाट ३९.०३% उत्पादन गरिएको, नेपालभित्रका स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूबाट खरिद गरिएको विद्युतको परिमाण ३८.६४% र भारतबाट खरिद गरिएको विद्युतको परिमाण २२.३४% थियो^२।

हाल नेपालमा कूल १११ वटा आयोजनाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् जसको कूल जडित क्षमता १,३०२.६० मे.वा. रहेको छ। त्यसमध्ये ६९२.११६ मे.वा. बराबर कूल क्षमताका ९१ वटा आयोजनाहरू स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकद्वारा र बाँकी आयोजनाहरू नेपाल सरकार, ने.वि.प्रा. तथा ने.वि.प्रा.का सहायक कम्पनीहरूद्वारा विकसित भएका छन्।

^१ ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार

^२ ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार

हाल सञ्चालनमा रहेका आयोजनाको संख्या तथा क्षमता

क्र.सं.	स्रोत	आयोजनाको संख्या	क्षमता (मे.वा.)
१	१ मे.वा. भन्दा ठूला जलविद्युत आयोजना (अर्ध-जलाशययुक्त र नदीको बहावमा आधारित)	९०	१,१४४.२७
२	जलाशययुक्त जलविद्युत आयोजना	२	९२.००
३	१ मे.वा. सम्मका जलविद्युत आयोजना	१५	११.२४
४	सौर्य ऊर्जा आयोजना	२	१.६८
५	थर्मल आयोजना	२	५३.४१
६	वायु, जैविक पिण्ड (Biomass), कोजेनेरेसन आयोजना	-	-
	जम्मा	१११	१,३०२.६०

स्रोत: विद्युत विकास विभागको वेबसाइट (२०७७ श्रावण १ गते)

सञ्चालनमा रहेका आयोजनाहरू बाहेक कूल ७,९३८.९६ मेगावाट क्षमताका २३१ आयोजनाहरूले हालसम्म विद्युत उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका छन्। जसको विवरण निम्न बमोजिम छः

विद्युत उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका आयोजनाको संख्या तथा क्षमता

क्र.सं.	स्रोत	आयोजनाको संख्या	क्षमता (मे.वा.)
१	१ मे.वा. सम्मका जलविद्युत आयोजना	२५	१९.६३
२	१ मे.वा. भन्दा ठूला जलविद्युत आयोजना	१९४	६,९५४.०२७
३	लगानी बोर्डअन्तर्गतका जलविद्युत आयोजना	१	९००.००
४	सौर्य ऊर्जा	९	५९.३

क्र.सं.	स्रोत	आयोजनाको संख्या	क्षमता (मे.वा.)
५	वायु, जैविक पिण्ड (Biomass), डिजेल	-	-
६	कोजेनेरेसन	२	६.००
	जम्मा	२३१	७,९३८.९६

स्रोत: विद्युत विकास विभागको वेबसाइट (२०७७ श्रावण १ गते)

सञ्चालनमा रहेका, उत्पादन (निर्माण) अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका तथा आयोजनाको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका आयोजनाहरूको संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

सञ्चालनमा रहेका तथा उत्पादन एवं सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त आयोजनाको विवरण

अवस्था	कूल जडित क्षमता (मेगावाट)	कूल संख्या
सञ्चालनमा रहेका	१,३०२.६०	१११
उत्पादन/निर्माण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका	७,९३८.९६	२३१
सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका	२०,१३८.९३	३३२

स्रोत: विद्युत विकास विभागको वेबसाइट (२०७७ श्रावण १ गते)

वर्तमान अवस्थालाई नियालेर हेर्दा नेपालमा नदीको बहावमा आधारित (Run-of-River) प्रकृतिका साना जलविद्युत आयोजनाको बाहुल्य रहेको देख्न सकिन्छ। सञ्चालनमा मात्र नभई अधिक मात्रामा नदीको बहावमा आधारित आयोजनाहरू निर्माण र अध्ययनको क्रममा रहेका छन्। यस किसिमका आयोजनाको पुँजीगत आवश्यकता कम हुने साथै निर्माण तथा व्यवस्थापन सरल हुने भएको कारणले विगतमा नेपालमा चरम ऊर्जा सङ्कटको अवस्था विद्यमान रहँदा यस्ता आयोजनाले प्राथमिकता पाएका थिए। तसर्थ, हाल नेपालमा निर्माण भइरहेका जलविद्युत

आयोजनामा जलाशययुक्त (Storage) जलविद्युत आयोजनाको हिस्सा कम भएको कारणले नेपाल निकट भविष्यमै विद्युत उत्पादनको सन्दर्भमा पूर्ण रूपमा आत्मनिर्भर हुन कठिन देखिन्छ।

उल्लेखित श्वेतपत्रको अनुसार दश वर्ष (आ.व. २०८४/८५) भित्र उत्पादन हुने विद्युतमध्ये १०,००० मे.वा. नेपालमै आन्तरिक रूपमै खपत गरिने र बाँकी ५,००० मे.वा. विदेशमा निर्यात गरिने प्रक्षेपण गरिएको थियो। यद्यपि, श्वेतपत्र जारी भएपश्चातको दुई वर्षको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दा भने उक्त श्वेतपत्रले निर्दिष्ट गरेको लक्ष्यलाई प्राप्त गर्ने सन्दर्भमा नेपालले निकै कसरत गर्नुपर्ने देखिन्छ।

२.२. प्रसारण

ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार वर्तमान अवस्थामा नेपालको प्रसारण लाइनको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छः

नेपालमा प्रसारण लाइनको वर्तमान अवस्था

प्रसारण लाइन	विद्यमान	निर्माणाधीन
४०० के.भी.	७८ कि.मि.	७५६ सर्किट कि.मि.
२२० के.भी.	१७८ कि.मि.	१,२७२ सर्किट कि.मि.
१३२ के.भी.	३,०३७.५४ कि.मि.	१,३२२ सर्किट कि.मि.
६६ के.भी.	५१५ कि.मि.	

स्रोत: ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

यसैगरी, नेपालमा प्रसारण सबस्टेसनको अवस्था निम्नानुसार रहेको छः

नेपालमा प्रसारण सबस्टेसनको वर्तमान अवस्था

प्रसारण सबस्टेसन	विद्यमान	निर्माणाधीन
४०० के.भी.		३,६५५ एम.भि.ए.
२२० के.भी.	३२० एम.भि.ए.	३,७०८ एम.भि.ए.
१३२ के.भी.	२,८७४.४० एम.भि.ए.	२,९३३ एम.भि.ए.
६६ के.भी.	६२७ एम.भि.ए.	३७० एम.भि.ए.

स्रोत: ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

विगतमा विद्युतको प्रसारणसम्बन्धी संरचनाको योजना, निर्माण तथा सञ्चालनको अभिभारा एकल रूपमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणले बहन गरिरहेको अवस्था भएकोमा हाल राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेडले पनि मेवा चाँगे प्रसारण लाइन आयोजना, तमोर चाँगे प्रसारण लाइन आयोजना, किमाथांका अरुण-अरुण हब प्रसारण लाइन आयोजना, पश्चिम सेती दोदोधरा प्रसारण लाइन आयोजना र फुकोट कर्मदेव प्रसारण लाइन आयोजनाको विकास गरिरहेको छ।

प्रसारण लाइनको विस्तार तथा सबस्टेसनको निर्माण हुँदै जाने क्रममा प्रसारण लाइनसम्बन्धी संरचना विगतको तुलनामा क्रमिक रूपमा सुदृढ हुँदै गएको अवस्था भए तापनि प्रसारण लाइन सञ्चालको हकमा तत्काल समाधान गरिनुपर्ने मुद्दाहरू पर्याप्त मात्रामा रहेका छन्।

जलविद्युत उत्पादनको व्यापक सम्भावना भए तापनि आवश्यक प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसनको कमीले गर्दा नेपालको जलविद्युत क्षेत्र धेरै नै प्रभावित भएको अवस्था छ। प्रसारण लाइनको सञ्चाल सन्तोषजनक रूपमा विस्तार हुन नसक्नुका कारण कतिपय जलविद्युत आयोजना पूर्ण रूपमा निर्माण भइसकदा पनि आफ्नो विद्युत प्रसारण गर्न पाएका छैनन् भने अन्य अध्ययनको अवस्थामा रहेका आयोजनाले आफ्नो निर्माणका लागि आवश्यक ऋण व्यवस्थापनको लागि वित्तीय संस्थाको विश्वास जित्न सकेका छैनन्। कतिपय आयोजनाले निर्माण अवधिको ब्याज खर्च (Interest During Construction) का कारण बढ्ने आउने निर्माण खर्चलाई कम गर्न

ने.वि.प्रा.ले बनाउनुपर्ने प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसनको निर्माण कार्य सन्तोषजनक स्थितिमा नपुग्दासम्म निर्माण कार्यसमेत योजनाबद्ध ढिला गराउने गरेको पाइएको छ।

प्रसारण लाइनको सीमित क्षमताका कारण केही आयोजना भने सञ्चालनमा आइसके पनि पूर्ण क्षमतामा चलन पाएका छैनन्। नेपालले आवश्यक गतिमा प्रसारण लाइन तथा सब-स्टेसन निर्माण गर्न नसक्नुले विद्युत उत्पादन तथा प्रसारणमा अड्चन (Bottleneck) को स्थिति सृजना भएको छ जसका कारण देशभित्र विद्युतको खपत बढ्न पाएको छैन भने छिमेकी राष्ट्रहरूमा ऊर्जा व्यापार तथा विद्युत बैकिङ गर्न सक्ने नेपालको क्षमतामा पनि बढोत्तरी हुन पाएको छैन।

२.३. वितरण

नेपालमा देशव्यापी रूपमा विद्युत वितरण गर्न अनुमति प्राप्त एकमात्र संस्था ने.वि.प्रा. हो भने बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेड स्याङ्जा, पाल्पा, प्युठान र अर्घाखाँची जिल्लाका केही स्थानमा विद्युत वितरणका लागि अनुमति प्राप्त संस्था हो। नेपालमा विद्युतको वितरणको दायित्व मुख्य रूपमा ने.वि.प्रा.ले वहन गर्दै आएको छ। ने.वि.प्रा. नेपालमा विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरणलाई सक्षम, भरपर्दो र सर्वसुलभ गरी विद्युत आपूर्तिको समुचित व्यवस्था गर्न नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा स्थापना भएको संस्था हो।

ने.वि.प्रा.सँग आफ्ना सहायक कम्पनीअन्तर्गत रहेका विद्युत उत्पादन आयोजनाबाहेक हालसम्म २० वटा जलविद्युत केन्द्रका साथै २ वटा थर्मल विद्युत उत्पादन केन्द्र गरी जम्मा २२ वटा विद्युत उत्पादन केन्द्रको^३ पूर्ण स्वामित्व रहेकोले नेपालमा विद्युत आपूर्तिको व्यवस्था गर्न

^३ ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार

ने.वि.प्रा.ले महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आएको छ। विद्युत वितरकको हैसियतले ने.वि.प्रा.का हाल सामुदायिक तथा थोक उपभोक्तासमेत गरी कूल ४२ लाख २० हजार उपभोक्ता^४ रहेका छन्। त्यसैगरी, कूल शेयर पुँजी मध्ये नेपाल सरकारको ७.४२% लगानी रहेको बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेडले ५६,१९४ ग्राहकहरूलाई आफ्नो वितरण प्रणालीमार्फत विद्युत वितरण^५ गरिरहेको छ।

ने.वि.प्रा.ले आफ्नो प्रणालीमा हुने क्षतिलाई (Loss) घटाउँदै विगतको तुलनामा उल्लेख्य सुधार गरेको छ जुन निकै प्रशंसनीय छ। यद्यपि, यथेष्ट प्रसारण तथा वितरण संरचनाको कमीका कारण नेपालले देशका बासिन्दासमक्ष भरपर्दो रूपमा पर्याप्त तथा गुणस्तरीय विद्युत उपलब्ध गराउन नसक्नु अर्को गम्भीर वास्तविकता हो। कतिपय स्थानमा प्रसारण लाइन तथा वितरण लाइनको क्षमताले धान्न नसक्ने भएका कारण उपभोक्ताहरूले इच्छा बमोजिम विद्युत खपत गर्न समेत पाएको अवस्था छैन। यसका कारण मुलतः देशभित्रको आन्तरिक विद्युत खपतमा हुने वृद्धिमा समस्या आएको छ। तसर्थ, धेरैभन्दा धेरै व्यक्तिहरूमा भरपर्दो विद्युतीय आपूर्ति सुनिश्चित गर्न प्रसारण तथा वितरण सञ्जालमा समेत सुधार तथा विस्तार गर्नुपर्ने अवस्था देखिन्छ।

२.४. विद्युत व्यापार

विद्युत आयात निर्यातका निम्ति बेग्लै निकायको अभावमा बिगतमा ने.वि.प्रा.ले नै अन्तरदेशीय विद्युत व्यापारको जिम्मेवारी बहन गरेको थियो र हालसम्म पनि यही व्यवस्था कायम नै रहेको छ। नेपालले विद्युत व्यापारलाई बहुआयामिक बनाउनको निम्ति भारतसँग ऊर्जा बैकिङ्गको सहमति गरेपश्चात् ने.वि.प्रा.ले ऊर्जा बैकिङ्गलाई केही हदसम्म प्रचलनमा समेत ल्याएको छ।

^४ ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार

^५ बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेडको आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार

ने.वि.प्रा.को वार्षिक प्रतिवेदनअनुसार क्रमशः आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ मा नेपालले भारतबाट २,८१३ गिगावाट घण्टा र १,७२९ गिगावाट घण्टा विद्युत खरिद गरेको थियो भने ४२.५ गिगावाट घण्टा र ३५ गिगावाट घण्टा विद्युत भारतलाई बिक्री गरेको थियो।

देशभित्र तथा देश बाहिर विद्युत व्यापार प्रयोजनको लागि नेपाल विद्युत व्यापार कम्पनी लिमिटेड (Nepal Power Trading Company Limited) को ईश्वरी सम्बत् २०१७ मा स्थापना भए तापनि केही कानुनी तथा पूर्वाधारसम्बन्धी अपर्याप्तताको कारण हाल यस कम्पनी ने.वि.प्रा.को योजना, अनुगमन तथा सूचना प्रविधि निर्देशनालयअन्तर्गतको विद्युत व्यापार विभागबाट सञ्चालित छ।

हाल संसदमा विचाराधीन अवस्थामा रहेको विद्युत विधेयक पारित भई नयाँ विद्युत ऐन कार्यान्वयन भएमा नेपालमा विद्युत व्यापारसम्बन्धी रहेका कानुनी व्यवस्था तुलनात्मक रूपले सहज हुने तथा विद्युत व्यापारको मूल्य अन्तर (Trading Margin), प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (Wheeling Charge) सम्बन्धी नियमकीय उपकरण तर्जुमा गरी विद्युत व्यापारको क्षेत्र गतिशील बनाउने अपेक्षा गरिएको छ।

३. आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले गरेका कार्यसम्पादनसम्बन्धी मुख्य

उपलब्धिहरू

आफ्नो कार्य-सञ्चालनको प्रथम वर्ष पूरा गर्दै अघि बढिरहेको यस आयोगले गत आर्थिक वर्षमा जनशक्ति, साधन, स्रोत तथा संरचनाको अभाव एवं नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) विश्वव्यापी महामारीले नेपालको विद्युत क्षेत्रका साथै आफ्नो कार्यसम्पादनमा पार्दै गरेको असरका बाबजुद विद्युतसम्बन्धी अनुमति प्राप्त संस्था, ग्राहक, उपभोक्ता, सरोकारवाला तथा ऊर्जा क्षेत्रसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण व्यक्तिहरूको आशा र भरोसाप्रति सजग रहँदै तोकेको जिम्मेवारी वहन गरिरहेको छ।

ऐन बमोजिम गठन भएको यस आयोगको सङ्गठन तथा व्यवस्थापनको सर्वेक्षण अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी सो बमोजिमका कर्मचारीहरूको दरबन्दी स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकारसमक्ष अनुरोधसमेत गरिसकेको छ।

आयोगले आ.व. २०७६/७७ मा हासिल गरेका मुख्य उपलब्धिहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

३.१. नियामकीय उपकरणहरूको तर्जुमा

विनियमावली, निर्देशिका, कार्यविधि, संहिता आदि जस्ता नियामकीय उपकरणहरूले नै आयोगलाई कानूनबमोजिम आफूमा निहित गरिएको अधिकार हासिल गरी काम, कर्तव्य तथा जिम्मेवारी वहन गर्न निर्दिष्ट गर्दछन्।

यस आयोगले नियामकीय भूमिका निर्वाह गर्दै आ.व. २०७५/७६ मा १ (एक) वटा निर्देशिका जारी गरेको थियो भने आ.व. २०७६/७७ मा विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी

कार्यविधि, २०७६ लगायत अन्य ३ (तीन) वटा विनियमावली तथा निर्देशिकाहरू जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। साथै, अन्य विभिन्न आवश्यक विनियमावली, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू मस्यौदा तयार हुने क्रममा रहेका छन्।

आयोगले आफ्नो नियमनकारी भूमिकालाई थप सशक्त बनाउने प्रयोजनका लागि विगतमा जारी गरी लागू गरेका, मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेका तथा भविष्यमा तर्जुमा गरिने नियामकीय उपकरणहरू तथा आयोगको अन्तरिक कार्य सञ्चालनको प्रयोजनका लागि आवश्यक विनियमावली वा कार्यविधिहरूको तालिका [अनुसूची-२](#) मा समावेश गरिएको छ।

साथै, आयोगले तर्जुमा गरी लागू गरेका तथा मस्यौदाको तयारीमा रहेका विभिन्न नियामकीय उपकरणहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

३.१.१. आयोगले जारी गरी लागू गरेका नियामकीय उपकरणहरू

३.१.१.१. विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६

(विद्युत नियमन आयोगको मिति २०७६/०६/१५ मा बसेको बैठकबाट स्वीकृत)

आयोगद्वारा नियमन गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न आयोगले यस विनियमावलीको तर्जुमा गरेको हो।

यस विनियमावलीमा विद्युत खरिदबिक्री दरको निर्धारण गर्ने, विद्युत खरिदकर्ता तथा विद्युत बिक्रीकर्ताबीच हुने विद्युत खरिद सम्झौताउपर सहमति प्रदान गर्ने, विद्युत अनुमति प्राप्त व्यक्ति/संस्थाको शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्नेसम्बन्धी प्रक्रिया तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने अन्य व्यवस्थासमेत रहेको छ।

आयोगले यस विनियमावलीको कार्यन्वयनको सम्बन्धमा आएका केही जटिलतालाई सम्बोधन गर्ने प्रयोजनका साथ मिति २०७६/११/०५ मा थप स्पष्टीकरणसमेत जारी गरेको छ। यस विनियमावलीको पूर्ण अंश [अनुसूची-३.३](#) मा समावेश गरिएको छ।

३.१.१.२. विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६

(विद्युत नियमन आयोगको २०७६/०७/२९ गते बसेको ३०औं बैठकबाट स्वीकृत)

ऐनको दफा १३ तथा नियमावलीको नियम ८ र ९ अनुसार विद्युत महसुल निर्धारण गर्ने प्रयोजनका लागि यस निर्देशिका तर्जुमा गरिएको हो।

यस निर्देशिकामा आयोगसमक्ष बुझाउनुपर्ने उपभोक्ता महसुल निर्धारणको निवेदन तथा उक्त निवेदनउपर आयोगले गर्ने कारबाहीबारे व्यवस्था गरिएको छ। यसैगरी, यस निर्देशिकामा उपभोक्ता महसुल निर्धारणका सिद्धान्त र आधारसमेत उल्लेख गरिएको छ। यस निर्देशिकाको पूर्ण अंश [अनुसूची-३.४](#) मा समावेश गरिएको छ।

३.१.१.३. विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन निर्देशिका, २०७६

(विद्युत नियमन आयोगको २०७६/११/०१ गते बसेको ४१ औं बैठकबाट स्वीकृत)

आयोगले गर्ने सार्वजनिक सुनुवाइको कार्यलाई सरल, व्यवस्थित तथा एकरूपता कायम गर्न, सरोकारवालाले जानकारी पाउने हक तथा स्वच्छ, निष्पक्ष सुनुवाइको अधिकारलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न ऐनको दफा २१ तथा नियमावलीको नियम १९ अनुसार सार्वजनिक सुनुवाइ गर्ने प्रयोजनका लागि यो निर्देशिका तर्जुमा गरेको हो।

यस निर्देशिकामा सार्वजनिक सुनुवाइको विषय, विधि, प्रक्रिया, व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक सुनुवाइको क्रममा सहभागीले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता उल्लेख गरिएको छ। यस निर्देशिकाको पूर्ण अंश [अनुसूची-३.५](#) मा समावेश गरिएको छ।

३.१.१.४. विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६

विद्युत नियमन आयोगको २०७६/०३/१८ गते बसेको १३औं बैठकबाट स्वीकृत (आ.व. २०७५/७६ मा लागू भएको)

आ.व. २०७५/७६ को अन्तिम महिनामा आयोगले नियमावलीको नियम ४५ को व्यवस्थाबमोजिम विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारको काम गर्न अनुमति प्राप्त कम्पनी वा संस्थाले सार्वजनिक रूपमा शेयर निष्काशन गर्नुपूर्व यस आयोगबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्थालाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न यस निर्देशिका तर्जुमा गरेको हो।

यस निर्देशिकाले शेयरको सार्वजनिक निष्काशनको लागि आयोगसमक्ष निवेदन पेस गर्ने निवेदकको योग्यता, शेयरको सार्वजनिक निष्काशनको तरिका आदि विषय समावेश गरेको छ। यस निर्देशिकाको पूर्ण अंश [अनुसूची-३.६](#) मा समावेश गरिएको छ।

३.१.२. मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेका नियामकीय उपकरणहरू

३.१.२.१. विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ (मस्यौदा)

विद्युत बजारमा प्रतिस्पर्धा कायम गर्न तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्नको लागि ऐनको दफा १४ को खण्ड (च) र खण्ड (छ) बमोजिमको कार्यलाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न आयोगले यस निर्देशिका तर्जुमा गर्न लागेको हो।

आयोगले यस निर्देशिकाको मस्यौदा सरोकारवालाको राय, सुझाव, प्रतिक्रियाका लागि प्रकाशन गरेपश्चात् प्राप्त राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया बमोजिम उक्त मस्यौदा संसोधन गरी आयोगद्वारा अन्तिम रूप दिई प्रकाशन गरिने छ। उक्त निर्देशिकाको मस्यौदा [अनुसूची-३.७](#) मा समावेश गरिएको छ।

३.१.२.२. विद्युत नियमन आयोग विवाद समाधानसम्बन्धी विनियमावली

ऐनको दफा १८ बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरूबीच उत्पन्न विद्युतसम्बन्धी विवाद र अनुमति प्राप्त व्यक्तिले गरेको कुनै निर्णयमा चित्त नबुझेको वा निजले गरेको कार्यबाट आफूलाई मर्का परेको व्यहोरा उल्लेख गरी त्यस वापतको क्षतिपूर्ति दाबी गरेको विषयको समाधान प्रक्रिया समावेश गर्ने गरी आयोगले यस विनियमावलीको मस्यौदा तयार गरिरहेको छ।

३.१.२.३. विद्युत नियमन आयोग आन्तरिक कार्यसञ्चालनसम्बन्धी विनियमावली

आयोगले आफ्नो आन्तरिक कार्यसञ्चालनसम्बन्धी विषयमा यस विनियमावलीको मस्यौदा तयार गर्दै छ। यस विनियमावलीले आयोगको कार्य सम्पादनसम्बन्धी व्यवस्था, आयोगद्वारा जारी हुने नियामकीय उपकरणसम्बन्धी व्यवस्था तथा आयोगले गर्ने काम कारबाहीका सामान्य सिद्धान्तहरू आदि जस्ता विषय समेट्ने छ।

३.१.२.४. विद्युत नियमन आयोग आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी विनियमावली

यस विनियमावलीमा बजेट तर्जुमा र कार्यान्वयन, आयोगको कोष र यसको सञ्चालन, आयोगको लेखा परीक्षण, भौतिक सम्पत्ति व्यवस्था लिलामसम्बन्धी व्यवस्था, बरबुझारथ, सवारी साधनको व्यवस्था, भ्रमण खर्चसम्बन्धी व्यवस्था, आयोगको आम्दानीबाट गरिने खर्चको व्यवस्था आदि विषय समेटिने छ।

३.१.२.५. आयोगको अन्य आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित कार्यविधि

उपरोक्त विषयका अतिरिक्त आयोगले आफ्नो आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइसकेको छ भने आयोगको सञ्चालन तथा अन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीसम्बन्धी कार्यविधि मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेको छ।

३.२. उपभोक्ता विद्युत महसुल दरको निर्धारण

आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले तल उल्लेखित निवेदन बमोजिम उपभोक्ता विद्युत महसुल दरको निर्धारण गरेको थियो:

निवेदक: ने.वि.प्रा.

निवेदन संख्या (Petition Number): ERC/076/77/Tariff-01

विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय: २०७७/०३/०१

निर्णय: ने.वि.प्रा.का उपभोक्ता (सामुदायिक थोक उपभोक्ता संस्थाअन्तर्गत रहेका उपभोक्ता समेत) को विद्युत महसुल दरको निर्धारण

ने.वि.प्रा. द्वारा मिति २०७६/०८/१३ मा यस आयोगसमक्ष पेस गरिएको उपभोक्ता महसुल निर्धारणको निवेदनमा आयोगले आवश्यक थप विवरण पेस गर्नु भनी मिति २०७६/०८/२७ मा पत्राचार गरेपश्चात् मिति २०७६/१०/१७ मा ने.वि.प्रा.बाट थप कागजातहरूका साथै परिमार्जित विद्युत महसुल प्रस्ताव प्राप्त भएको थियो। यिनै विवरणको अध्ययन तथा विश्लेषणको सिलसिलामा आयोगले ने.वि.प्रा.सँग पटक पटक छलफल गरेको थियो।

साथै, आयोगले थप विवरण मागेबमोजिम ने.वि.प्रा.ले मिति २०७७ बैशाख २६ गते थप विवरण पेस गरेको थियो। ऐनको दफा १३ को उपदफा (२) अनुसार आयोगले वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले सम्पूर्ण कागजात पेस गरेको ६० दिनभित्र महसुल निर्धारण गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

ने.वि.प्रा.ले पेस गरेको महसुल निर्धारणको प्रस्ताव उपर आवश्यक अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दै मिति २०७७/०२/१२ मा ऐन, नियमावली तथा विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई

सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ को दफा ४ उपदफा (३) को व्यवस्था बमोजिम सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिक सुनुवाइ (ई-हियरिङ्ग) को आयोजना गरिएको थियो।

आयोगले ने.वि.प्रा.ले पेस गरेको निवेदन, कागजात तथा विवरणको गहन अध्ययन गरी तथा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय र ने.वि.प्रा.सँग छलफल गरी साथै आयोगमा इमेल, पत्र र सार्वजनिक सुनुवाइमार्फत विभिन्न वर्गका उपभोक्ता, उद्योग व्यवसायी, सर्वसाधारण उपभोक्ताका प्रतिनिधिमूलक संस्था तथा सरोकारवालाबाट प्राप्त भएको राय, प्रतिक्रिया र सुझावउपर विस्तृत अध्ययन तथा विश्लेषण गरी ने.वि.प्रा.ले आर्जन गर्ने मुनाफाको निष्पक्ष तथा न्यायोचित हुने हिसाबले प्रत्याभूत हुने गरी उपभोक्ता महसुल दर निर्धारण गरेको हो। नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) विश्वव्यापी महामारीको प्रभावलाई मध्यनजर गरी सोको सन्त्रासको बाबजुद आयोगले आधुनिक प्रविधि (ई-हियरिङ्ग) को प्रयोगमार्फत सार्वजनिक सुनुवाइको दायित्व पूरा गरेको थियो।

ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेस गरेको उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारणको प्रस्तावअनुसार व्यापारिक, गैरव्यापारिक तथा औद्योगिक ग्राहक वर्गको हकमा डेडिकेटेड प्रिमियमसमेत लागू हुनुपर्ने माग रहेकोमा उक्त प्रस्तावको गहन अध्ययन गरी ऐन, नियमावली तथा विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६ ले प्रत्यायोजन गरेको व्यवस्था बमोजिम वित्तीय विश्लेषण गरेर खर्च कटौतीका उपायहरूसमेत पहिचान गरी एवं कोभिड-१९ ले सर्वसाधारण उपभोक्ता एवं राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई समेत पारेको नकारात्मक असरलाई मध्यनजर गरेर आयोगले राष्ट्रको इतिहासमा पहिलोपटक एक स्वतन्त्र नियमनकारी निकायको हैसियतले उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारण गरी सरदर ९% घटाउने जस्तो ऐतिहासिक निर्णय गरेको हो। त्यसैगरी, आयोगले यसै निर्णयबाट व्यापारिक, गैर-व्यापारिक तथा औद्योगिक ग्राहक वर्गको हकमा डेडिकेटेड प्रिमियम शुल्क हटाइदिएको छ।

आयोगको यस निर्णयले नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएको संस्थाले आर्जन गरेको मुनाफाको केही अंश सर्वसाधारण उपभोक्तामा पनि पुग्न गएको छ भने ने.वि.प्रा.को आम्दानी एवं आउँदा वर्षहरूमा गरिनुपर्ने विकास निर्माणका कार्यहरूको लागि बजेटको कमी हुने छैन। अतः आयोगको यस निर्णयलाई Win - Win Approach को रूपमा लिएर ने.वि.प्रा., उपभोक्ता एवं अन्य सरोकारवालाहरू समेतले खुसी व्यक्त गरेका छन्। कुनै पनि नियमन आयोगको निर्णयद्वारा सबै पक्ष खुसी हुनु दुर्लभ घटना हो।

आयोगको स्थापनापश्चातको मुख्य दायित्वहरूमध्येको एक दायित्व उपभोक्ता महसुल दर निर्धारण गर्नु रहेको थियो। ऐनको दफा १३ तथा नियमावलीको नियम ८ एवं ९ अन्तर्गत आयोगमा निहित रहेको विद्युत महसुल दर निर्धारण गर्ने प्रयोजनलाई यस निर्णयले सार्थकता प्रदान गरेको छ।

आयोगले मिति २०७७/०३/०१ मा जारी गरेको ने.वि.प्रा.का उपभोक्ता (सामुदायिक थोक उपभोक्ता संस्था अन्तर्गत रहेका उपभोक्ता समेत) को विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णयको पूर्ण पाठ [अनुसूची-४](#) मा समावेश गरिएको छ।

३.३. प्राथमिक तथा हकप्रद शेयर निष्काशन सम्बन्धमा आयोगबाट पूर्वस्वीकृति प्रदान

विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६ को व्यवस्था बमोजिम आयोगले हालसम्म १५ (पन्ध्र) वटा कम्पनीको जम्मा रु. ५,५८,०६,२९,२००/- (अक्षरेपी पाँच अर्ब अन्ठाउन करोड छ लाख उनन्तीस हजार दुई सय रुपैयाँमात्र) बराबरको प्राथमिक शेयर तथा हकप्रद शेयर निष्काशनको लागि पूर्वस्वीकृति प्रदान गरिएको छ।

हालसम्म प्राथमिक तथा हकप्रद शेयर निष्काशनको सम्बन्धमा आयोगबाट पूर्वस्वीकृति प्रदान गरिएको विवरण देहायबमोजिम पेस गरिएको छः

क्र. सं.	कम्पनीको नाम, ठेगाना	शेयर निष्काशनको किता संख्या	शेयर निष्काशनको रकम (रु.)
१	श्री युनाइटेड इदिमर्दी एन्ड आर.बी हाइड्रोपावर लिमिटेड लेखनाथ-७, पोखरा	१०,५०,०००	१०,५०,००,०००/- (अक्षरेपी दश करोड पचास लाख रुपैयाँमात्र)
२	श्री माउन्टेन इनर्जी नेपाल लिमिटेड पानीपोखरी, काठमाडौं	३९,३६,०५४	३९,३६,०५,४००/- (अक्षरेपी उनन्चालीस करोड, छत्तीस लाख, पाँच हजार चार सय रुपैयाँमात्र)
३.	श्री लिबर्टी इनर्जी कम्पनी लिमिटेड कालिकास्थान, काठमाडौं	३७,५०,०००	३७,५०,००,०००/- (अक्षरेपी सैंतीस करोड, पचास लाख रुपैयाँमात्र)
४	श्री ग्लिनलाइफ हाइड्रोपावर लिमिटेड कमलपोखरी, काठमाडौं	३४,९७,४००	३४,९७,४०,०००/- (अक्षरेपी चौँतीस करोड सन्तानब्बे लाख चालीस हजार रुपैयाँमात्र)
५	श्री शिव श्री हाइड्रोपावर लिमिटेड रातोपूल, काठमाडौं	३३,५१,१४०	३३,५१,१४,०००/- (अक्षरेपी तेत्तीस करोड एकाउन्न लाख चौध हजार रुपैयाँमात्र)
६	श्री सिंगटी हाइड्रो इनर्जी लिमिटेड नक्साल, काठमाडौं	४३,५०,०००	४३,५०,००,०००/- (अक्षरेपी त्रिचालीस करोड पचास लाख रुपैयाँमात्र)
७	श्री तेहथुम पावर कम्पनी लिमिटेड, बागबजार, काठमाडौं	१२,००,०००	१२,००,००,०००/- (अक्षरेपी बाह्र करोड रुपैयाँमात्र)
८	श्री हिमालय हाइड्रोपावर लिमिटेड, बुद्धनगर- १०, काठमाडौं	२२,५०,०००	२२,५०,००,०००/- (अक्षरेपी बाइस करोड पचास हजार रुपैयाँमात्र)
९	श्री अपि पावर कम्पनी लिमिटेडको हकप्रद शेयर (Right Share) निष्काशन (प्रथम चरणमा हाल कायम रहेको शेयर लागत रु. १ अर्ब १३ करोड चालीस लाख चुक्ता पुँजीको १:०.५० को दरले हुन आउने रकम निष्काशनको लागि स्वीकृति)	५६,७०,०००	५६,७०,००,०००/- (अक्षरेपी छपन्न करोड सत्तरी लाख रुपैयाँमात्र)

क्र. सं.	कम्पनीको नाम, ठेगाना	शेयर निष्काशनको किता संख्या	शेयर निष्काशनको रकम (रु.)
१०	श्री मध्य भोटेकोशी जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	१,५०,००,०००	१,५०,००,००,०००/- (अक्षरेपी एक अर्ब पचास करोड रुपैयाँमात्र)
११	श्री मैलुङ्ग खोला जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	७,३६,२८६	७,३६,२८,६००/- (अक्षरेपी सात करोड, छत्तीस लाख, अष्टाइस हजार छ सय रुपैयाँमात्र)
१२	श्री न्यादी हाइड्रोपावर लिमिटेड बुद्धनगर, काठमाडौं	४०,५०,०००	४०,५०,००,०००/- (अक्षरेपी चालीस करोड पचास लाख रुपैयाँमात्र)
१३	श्री बिन्ध्यबासिनी हाइड्रोपावर डेभेलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड नयाँ बानेश्वर- १०, काठमाडौं	२५,००,०००	२५,००,००,०००/- (अक्षरेपी पच्चीस करोड रुपैयाँमात्र)
१४	श्री सान्जेन जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड कपनमार्ग महाराजगञ्ज, काठमाडौं	३६,५०,०००	३६,५०,००,०००/- (अक्षरेपी छत्तीस करोड पचास लाख मात्र)
१५	श्री रुरु जलविद्युत आयोजना लिमिटेड हात्तीसार, काठमाडौं	८,१५,४१२	८,१५,४१,२००/- (अक्षरेपी आठ करोड पन्ध्र लाख एकचालीस हजार दुई सय रुपैयाँमात्र)
जम्मा		५,५८,०६,२९२	५,५८,०६,२९,२००/- (अक्षरेपी पाँच अर्ब अन्ठाउन करोड छ लाख उनान्तीस हजार दुई सय रुपैयाँमात्र)

३.४. शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्न पूर्वस्वीकृति प्रदान

ऐन, नियमावली तथा विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६ को व्यवस्थाबमोजिम आयोगले शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्ने सम्बन्धमा १९ (उन्नाइस) वटा कम्पनीलाई पूर्वस्वीकृति प्रदान गरेको छ।

हालसम्म शेयर संरचनाको परिवर्तन गर्न पूर्वस्वीकृति प्रदान गरिएको विवरण देहायबमोजिम छ:

क्र.सं.	कम्पनीको नाम, ठेगाना	पूर्वस्वीकृति प्रदान गरिएको शेयर कित्ता संख्या	निर्णय मिति
१	श्री दिव्यज्योति हाइड्रोपावर प्रा.लि., ललितपुर म.न.पा-३, ललितपुर	२,९४,३८,५९७	२०७६/०७/२९
२	श्री माकारीगाड हाइड्रोपावर प्रा.लि., पानीपोखरी, काठमाडौं	८२,४१,७५०	२०७६/०७/२९
३	श्री रसुवा हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड, सानो भन्याङ्ग, काठमाडौं	८०,०००	२०७६/०८/०९
४	श्री टक्सार पिखुवा खोला हाइड्रोपावर प्रा.लि. खिचापोखरी, न्युरोड-२२, काठमाडौं	४,२९,०००	२०७६/०८/२६
५	श्री म्याग्दी हाइड्रोपावर लिमिटेड, काठमाडौं-३, बालुवाटार	६२,९५,१३०	२०७६/०८/२६
६	श्री साम्लीङ्ग पावर कम्पनी लिमिटेड, सानेपा, ललितपुर	७,०९,५००	२०७६/०९/१४
७	श्री आशुतोष इनर्जी प्रा.लि. काठमाडौं	२,७०,३४०	२०७६/०९/१७
८	श्री भुजुङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि., मध्य-बानेश्वर, काठमाडौं	१,३१,२५०	२०७६/१०/१६
९	श्री चिरखा हाइड्रोपावर लिमिटेड, कोटेश्वर, काठमाडौं	१०,९६,०९०	२०७६/१०/१६
१०	श्री बेनी हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट प्रा.लि., हाँडीगाउँ, काठमाडौं	२६,२२,६४५	२०७६/१०/२३
११	श्री विकास हाइड्रोपावर कम्पनी प्राइभेट लिमिटेड महाराजगञ्ज-३ काठमाडौं	६,७९,७४१	२०७६/११/११
१२	छयाङ्दी हाइड्रोपावर लिमिटेड, गैहीधारा, काठमाडौं	१,३५,०००	२०७६/११/२२
१३	अप्पर सोलु हाइड्रो इलेक्ट्रिक कम्पनी लिमिटेड, हात्तीसार, काठमाडौं	१०,९२,०३८	२०७६/११/२२
१४	पान हिमालय इनर्जी प्रा.लि.	हालको चुक्ता पुँजी रु.४०,००,००,०००/- मा हाल कायम स्वदेशी लगानीकर्ताहरूबाट थप रु.१,१८,६८,१८,७००/- र विदेशी लगानीकर्ताबाट ३९,६७,०४,७००/- गरी	२०७७/०३/०५

क्र.सं.	कम्पनीको नाम, ठेगाना	पूर्वस्वीकृति प्रदान गरिएको शेयर कित्ता संख्या	निर्णय मिति
		जम्मा रु.१,५८,३५,२३,४००/- थप गरी संरचना परिवर्तनपश्चात् हुने पुँजी रु.१,९८,३५,२३,४००/- (शर्तसहित सहमति प्रदान)	
१५	ग्लोबल हाइड्रोपावर एसोसिएट प्रा.लि.	हालको चुक्ता पुँजी रु.२९,००,००,०००/- मा हाल कायम स्वदेशी लगानीकर्ताहरूबाट थप रु.१,१६,३१,६८,४००/- र विदेशी लगानीकर्ताबाट ३६,३२,९२,१००/- गरी जम्मा रु.१,५२,६४,६०,५००/- थप गरी संरचना परिवर्तनपश्चात् हुने पुँजी रु.१,८१,६४,६०,५००/- (शर्तसहित सहमति प्रदान)	२०७७/०३/०५
१६	नुम्बुर हिमालय हाइड्रोपावर प्रा.लि.	हालको चुक्ता पुँजी रु.२४,००,००,०००/- मा हाल कायम स्वदेशी लगानीकर्ताहरूबाट थप रु. ९४,२२,५९,७००/- र विदेशी लगानीकर्ताबाट रु. २९,५५,६४,९००/- गरी जम्मा रु.१,२३,७८,२४,६००/- थप गरी संरचना परिवर्तनपश्चात् हुने पुँजी रु.१,४७,७८,२४,६००/- (शर्तसहित सहमति प्रदान)	२०७७/०३/०५
१७	सैदी पावर कम्पनी प्रा. लि.	हालको चुक्ता पुँजी रु. ६,३९,९१,०००/- बाट रु. १४,६३,४३,९००/- हुने गरी कायम गर्न पूर्वस्वीकृति प्रदान	२०७७/०३/१८
१८	लोवर इखुवा हाइड्रोपावर कम्पनी लि.	रु. ७,७४,१०,०००/- बराबरको शेयर थप हुने गरी पूर्वस्वीकृति प्रदान	२०७७/०३/१८
१९	हिमाली हाइड्रो फन्ड प्रा. लि.	हालको चुक्ता पुँजीमा रु. १,८२,२१,०००/- बराबरको शेयर थप गरी जम्मा रु. ५,९३,५८,२००/- को शेयर लागत कायम गर्न पूर्वस्वीकृति प्रदान	२०७७/०३/२९

३.५. विद्युत खरिदबिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति प्रदान

आयोगले ऐन, नियमावली तथा विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६ को व्यवस्था बमोजिम हालसम्म निम्न आयोजनाहरूको विद्युत खरिदबिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिदबिक्री सम्झौतामा सहमति प्रदान गरेको छः

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौताका पक्षहरू	आयोजना	निर्णय मिति
१.	सैदी पावर कम्पनी प्रा.लि. (विद्युत बिक्रीकर्ता) र नेपाल विद्युत प्राधिकरण (विद्युत खरिदकर्ता)	सैदीखोला जलविद्युत आयोजना (०.९९९ मे.वा. क्षमता)	२०७६/०८/१३
२.	नेपाल सोलारफार्म प्रा.लि.(बिक्रीकर्ता) र नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता)	सोम राधाकृष्ण सोलार फार्म आयोजना (४ मे.वा.), कास्की	२०७६/११/०५
३.	नेपाल सोलार पावर कम्पनी प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता) र नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता)	ग्रिड कनेक्टेड सोलार PV आयोजना (५ मे.वा.), नवलपरासी	२०७६/११/०५

हाल सम्म ने.वि.प्रा.बाट जम्मा ४ (चार) वटा आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमतिको लागि प्राप्त निवेदन पेस भएकोमा उपरोक्त तालिकामा उल्लेखित १ (एक) वटा जलविद्युत र २ (दुई) वटा सौर्य ऊर्जा आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारण तथा सम्झौतामा आयोगबाट सहमति प्रदान गरिएको छ। साथै, ने.वि.प्रा.बाट मनाङ्ग मसुर्याङ्गदी जलविद्युत आयोजना (१३५ मे.वा.) को सम्बन्धमा पेस भएको निवेदन रीतपूर्वक नभएकोले नपुग विवरण पेस गर्न मिति २०७६/११/१४ मा पत्राचार गरिएको थियो।

३.६. विद्युत खरिद सम्झौताको संशोधनमा सहमति प्रदान

आयोगले अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पेस गरेको विद्युत खरिद सम्झौताको संशोधनको निवेदनउपर अध्ययन तथा छलफल गरी आ.व. २०७६/७७ मा देहाय बमोजिमका ४० (चालीस) वटा विद्युत खरिद सम्झौताको संशोधनमा सहमति प्रदान गरेको छः

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
१	ने.वि.प्रा. (खरिदकर्ता) र रिभर फल्स पावर कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	डाउन पिलुवा खोला जलविद्युत आयोजना (९.५. मे.वा)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल आषाढ ३१ (जुलाई १५, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/०९/०९
२	ने.वि.प्रा. (खरिदकर्ता) र र माया खोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	माया खोला जलविद्युत आयोजना (१४.९ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल आषाढ ३१ (जुलाई १५, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/०९/०९
३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र सुरी खोला हाइड्रोपावर लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	सुरी खोला जलविद्युत आयोजना (६.४. मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल पौष १५ (डिसेम्बर ३१, २०१९) कायम गरिएको	२०७६/०९/०९
४	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र हिमालय ऊर्जा विकास कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	अपर खिम्ती-२ जलविद्युत आयोजना (७ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल चैत्र १ (मार्च १४, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/०९/१७
५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र हिमालय ऊर्जा विकास कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	उपल्लो खिम्ती जलविद्युत आयोजना (१२.मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल चैत्र १ (मार्च १४, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/०९/१७
६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र अपर	अपर हेवाखोला साना जलविद्युत	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७	२०७६/०९/१७

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
	हेवा खोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	आयोजना (८.५ मे.वा.)	साल आषाढ ३१ (जुलाई १५, २०२०) कायम गरिएको	
७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र चण्डेश्वरी महादेव खोला माइक्रो हाइड्रो कम्पनी प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	चुलेपु खोला जलविद्युत आयोजना (८.५२ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्वत् २०७६ साल माघ १३ (जनवरी २७, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/०९/१७
८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र साशा इन्जिनियरिङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	खानी खोला (दोलखा) जलविद्युत आयोजना (३० मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्वत् २०७६ साल पौष १५ (डिसेम्बर ३१, २०१९) कायम गरिएको	२०७६/१०/१६
९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र पहाडी हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	मध्य तारा खोला साना जलविद्युत आयोजना (१.७ मे.वा.)	सम्झौता पहाडी हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि.बाट मध्य ताराखोला हाइड्रोपावर प्रा.लि. को नाममा हस्तान्तरणको सहमति	२०७६/१०/१६
१०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र मनकामना इन्जिनियरिङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	घट्टे खोला जलविद्युत आयोजना (५ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्वत् २०७६ साल पौष १५ (डिसेम्बर ३१, २०१९) कायम गरिएको	२०७६/१०/१६
११	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र मनकामना इन्जिनियरिङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	घट्टे खोला जलविद्युत आयोजना (५.मे.वा.)	आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत वैकल्पिक व्यवस्थामार्फत खरिद गर्न सहमति	२०७६/१०/१६
१२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र रावा इनर्जी डेभलपमेन्ट प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	अपर रावा खोला साना जलविद्युत	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्वत् २०७६	२०७६/१०/१६

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
		आयोजना (३ मे.वा.)	साल चैत्र १८ (मार्च ३१, २०२०) कायम गरिएको	
१३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र रैराङ्ग हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	इवा खोला जलविद्युत आयोजना (९.९ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल श्रावण २० (अगस्त ०५, २०१९) कायम गरिएको	२०७६/१०/२०
१४	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र रोबस्ट इनर्जी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	मिस्ट्री खोला जलविद्युत आयोजना (४२ मे.वा.)	सम्झौता रोबस्ट इनर्जी लिमिटेडबाट माउन्टेन इनर्जी नेपाल लिमिटेडको नाममा हस्तान्तरणको सहमति	२०७६/१०/२३
१५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र माथिल्लो भोटेकोशी पावर कम्पनी प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	माथिल्लो भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (४५ मे.वा.)	बाढीका कारण आयोजना पुनःक्षतिग्रस्त भई १,२५० दिन विद्युत प्रवाह बन्द भएको देखिएको र सो अवधिको Force Majeure अवधिको रूपमा सम्झौताको म्याद थप	२०७६/११/०१
१६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र अरुण काबेली पावर लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	काबेली बी -१ जलविद्युत आयोजना (२५ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल श्रावण २० (अगस्त ०५, २०१९) कायम गरिएको	२०७६/११/०१
१७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र दिपसभा हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	सभा खोला ए जलविद्युत आयोजना (साबिक क्षमता ८.३ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल असार ३१ (जुलाई १५, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/११/०५
१८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र सिंगटी हाइड्रो इनर्जी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	सिंगटी खोला जलविद्युत आयोजना (साबिक क्षमता १६ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल पौष १५ (डिसेम्बर ३१, २०१९) कायम गरिएको	२०७६/११/०५
१९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र आदिशक्ति विद्युत	तादी खोला (थप्रेक) जलविद्युत	सम्झौता आदिशक्ति विद्युत विकास कम्पनी प्रा.लि बाट माउन्टेन	२०७६/११/०५

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
	विकास कम्पनी प्रा.लि (बिक्रीकर्ता)	आयोजना (५ मे.वा.)	इनर्जी नेपाल लिमिटेडको नाममा हस्तान्तरणको सहमति	
२०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र घलेम्दी हाइड्रो लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	घलेम्दी खोला जलविद्युत आयोजना (५ मे.वा.)	उत्पादित विद्युत बैकल्पिक व्यवस्था मार्फत खरिद गर्न सहमति	२०७६/११/०५
२१	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र सैदी पावर कम्पनी प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	सैदीखोला जलविद्युत आयोजना (०.९९९ मे.वा. क्षमता)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल चैत्र २८ (अप्रिल १०, २०२१) कायम गरिएको	२०७६/११/०५
२२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र माउन्टेन इनर्जी नेपाल लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	मिस्ट्री खोला जलविद्युत आयोजना (४२ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७६ साल चैत्र १८ (मार्च ३१, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/११/११
२३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र सुरी खोला हाइड्रोपावर लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	सुरी खोला जलविद्युत आयोजना (६.४. मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल बैशाख १८ (अप्रिल ३०, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/११/२२
२४	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र धौलागिरी कालिका हाइड्रो प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	दरवाङ्ग-म्याग्दी खोला जलविद्युत आयोजना (२५ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल मङ्सिर १९ (डिसेम्बर ०४, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/११/२२
२५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र म्याग्दी हाइड्रोपावर लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	घार खोला जलविद्युत आयोजना (साविकको क्षमता ८.३ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल मङ्सिर १९ (डिसेम्बर ०४, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/११/२२
२६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र राप्ती हाइड्रो एन्ड जनरल	रुकुमगाड जलविद्युत	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७	२०७६/१२/०३

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
	कन्सट्रक्सन लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	आयोजना (५ मे.वा.)	साल जेष्ठ ३२ गते (जुन १४, २०२०) कायम गरिएको	
२७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र मेन्ड्रियाम हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	माथिल्लो पिलुवाखोला- २ जलविद्युत आयोजना (४.७२ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल असार ३१ गते (जुलाई १५, २०२०) कायम गरिएको	२०७६/१२/०६
२८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र तेहथुम पावर कम्पनी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	माथिल्लो खोरुङ्गा खोला साना जलविद्युत आयोजना (७.५ मे.वा.)	मूल सम्झौताको उपदफा १.३ मा दफा १४ अनुसार गठित समन्वय समितिको मिति २०७६/११/१५ मा माथिल्लो खोरुङ्गा खोला साना जलविद्युत आयोजनाको सम्बन्धमा सम्पन्न भएको बैठकको माइन्युटलाई अनुसूची-७, (Schedule 7) थप गरिएको	२०७६/१२/०६
२९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र नर्थ समिट हाइड्रो प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	हिदी खोला जलविद्युत आयोजना (६.८२ मे.वा.)	मूल सम्झौताको उपदफा १.३ र दफा ३९ संशोधनसहित ह्वाइट लोटस पावर प्रा.लि.को नाममा सम्झौता हस्तान्तरणको सहमति प्रदान	२०७७/०२/०८
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र दोलखा निर्माण कम्पनी प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	इसुवा खोला जलविद्युत आयोजना (९७.२ मे.वा.)	मूल सम्झौताको उपदफा १.३ र दफा ३९ संशोधनसहित के.बि.एन.आर.इस्वा पावर लिमिटेडको नाममा सम्झौता हस्तान्तरणको सहमति प्रदान	२०७७/०२/०८
३१	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र रसुवा हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	फँलाखु खोला जलविद्युत आयोजना (५ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल बैशाख १८ गते (अप्रिल ३०, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/११
३२.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र बेत्रावती हाइड्रो-इलेक्ट्रिक कम्पनी प्रा.लि (बिक्रीकर्ता)	फँलाखु खोला साना जलविद्युत आयोजना (१३.७. मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल बैशाख १८ गते (अप्रिल ३०, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/११

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
३३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र दरम खोला हाइड्रो इनर्जी लिमिटेड (बिक्रीकर्ता)	दरम खोला जलविद्युत आयोजना (९.६ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) साविकको ७,३०० किलोवाट क्षमताको लागि विक्रम सम्बत् २०७७ साल श्रावण ८ गते (जुलाई २३, २०२०) र थप २,३०० किलोवाट क्षमताको लागि विक्रम सम्बत् २०७७ साल पौष १ गते (डिसेम्बर १६, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/११
३४	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र यामबलिङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि. (बिक्रीकर्ता)	यामबलिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना (७.२७ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल फाल्गुण १६ गते (फेब्रुअरी २८, २०२१) कायम गरिएको	२०७७/०३/११
३५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र मकरीगाड हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा. लि. (बिक्रीकर्ता)	मकरीगाड जलविद्युत आयोजना (१० मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल जेष्ठ ३१ गते (जुन १३, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/१८
३६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र हिम रिभर पावर प्रा. लि. (बिक्रीकर्ता)	लिपिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना (१६.२६ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७८ साल जेष्ठ १५ गते (मे २९, २०२१) कायम गरिएको	२०७७/०३/१८
३७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र हिमालय ऊर्जा विकास कम्पनी लि. (बिक्रीकर्ता)	उपल्लो खिम्ती जलविद्युत आयोजना (१२ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल भाद्र २९ गते (सेप्टेम्बर १४, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/२५
३८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र हिमालय ऊर्जा विकास कम्पनी लि. (बिक्रीकर्ता)	अपर खिम्ती-२ जलविद्युत आयोजना (७ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल भाद्र २९ गते (सेप्टेम्बर १४, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/२५

क्र.सं.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौता भएका पक्षहरू	आयोजना	विषय	निर्णय मिति
३९	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र बुद्ध भूमि नेपाल हाइड्रोपावर प्रा. लि. (बिक्रीकर्ता)	तल्लो तादी खोला जलविद्युत आयोजना (४.९९३ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल कार्तिक ०५ गते (अक्टोबर २९, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/२५
४०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (खरिदकर्ता) र सोलु हाइड्रोपावर प्रा. लि. (बिक्रीकर्ता)	तल्लो सोलु जलविद्युत आयोजना (८२ मे.वा.)	व्यापारिक उत्पादन सुरु गर्ने मिति (Required Commercial Operation Date) मिति विक्रम सम्बत् २०७७ साल जेष्ठ १८ गते (मे ३१, २०२०) कायम गरिएको	२०७७/०३/२९

३.७. आयोजनाको स्वामित्व हस्तान्तरण, प्राप्ति, ग्रहण लगायतमा सहमति प्रदान

आयोगले स्वामित्व हस्तान्तरण, प्राप्ति, ग्रहण लगायतको निवेदनउपर आ.व. २०७६/७७ मा दुई (२) वटा निर्णय गरेको छ। आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनाको स्वामित्व हस्तान्तरण, प्राप्ति, ग्रहण लगायतमा सहमति प्रदान गरिएको विवरण देहाय बमोजिम छः

क्र.सं.	साविकको प्रवर्द्धक	आयोजना	नयाँ प्रवर्द्धक	रितपूर्वक दरखास्त पेस भएको मिति	निर्णय मिति
१.	धौलागिरी सिभिल इलेक्ट्रिकल मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि.	मध्य दरम खोला बी साना जलविद्युत आयोजना (४.५ मे.वा.)	माइलस्टोन हाइड्रोपावर प्रा.लि., वार्ड नं. ३९, बानेश्वर, काठमाडौं	२०७६/११/११	२०७७/०२/११
२.	धौलागिरी सिभिल इलेक्ट्रिकल मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि.	मध्य दरम खोला ए साना जलविद्युत आयोजना (३ मे.वा.)	ट्वाइट गोल्ड मल्टी इनर्जी प्रा.लि., वार्ड नं. २, बागलुङ्ग	२०७६/११/१२	२०७७/०२/११

३.८. अन्य महत्वपूर्ण निर्णयहरूः

आयोजनाको निर्माणका लागि लिएको ऋणको ब्याजसमेत तिर्न नसक्ने अवस्थामा पुगेका दर्जनौं रुग्ण जलविद्युत आयोजनाहरूलाई सबल बनाउने हेतुले रुग्ण जलविद्युत आयोजनाहरूले ऋण नतिरुन्जेलसम्मको लागि ३% ब्याजदरमा पुनरकर्जा उपलब्ध गराउन तथा नीतिगत एवं कार्यगत व्यवस्था गरिदिनको लागि आयोगको मिति २०७६/०७/२९ को बैठकको निर्णयानुसार नेपाल राष्ट्र बैंकलाई अनुरोध भएकोमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट त्यस्ता आयोजनाहरूलाई नेपाल सरकारले रुग्ण आयोजना घोषित गरिदिएमा २ वर्षको अवधिको लागि १% ब्याज दरको सुविधा प्रदान गर्न सकिने व्यहोराको पत्र प्राप्त भएपश्चात् आयोगले मन्त्रालयलाई सो प्रकृतिका आयोजनाहरूको अध्ययन गरी/गर्न लगाई रुग्ण उद्योग घोषणा गर्ने सम्बन्धमा कार्यवाही अगाडि बढाउन पत्राचार गरेको छ।

४. आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले सम्पन्न गरेका तथा सहभागिता जनाएका कार्यक्रमहरू

आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले आफैले सम्पन्न गरेका तथा विभिन्न निकायहरूद्वारा आयोजित कार्यक्रममा सहभागिता जनाएका कार्यक्रमहरू निम्नानुसार छन्:

४.१. उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारणको लागि आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाइ

ने.वि.प्रा.ले यस आयोगसमक्ष पेस गरेको उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारणको प्रस्तावउपर आवश्यक अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दै आयोगले मिति २०७७/०२/१२ मा ऐन, नियमावली तथा विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ को व्यवस्था बमोजिम आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिक सुनुवाइ (ई-हियरिङ्ग) को आयोजना गरेको थियो। सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुअघि आयोगले सम्पूर्ण सरोकारवालालाई जानकारी प्रदान गर्ने प्रयोजनका साथ राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकाहरू, रेडियो, अनलाइन खबर पत्रिकाहरूमा प्रस्तावित विद्युत महसुल दरबारे जानकारी प्रकाशन गरिएको थियो भने पत्रकार सम्मेलनसमेत गरेको थियो।

कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को व्यापक प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै ठूलो भेला वा सभा नगर्न नेपाल सरकारले गरेको सूचनालाई अनुसरण गर्दै उपभोक्ता तथा सरोकारवालाबाट लिखित, टेलिफोनबाट मौखिक, ई-मेलबाट तथा सूचनाको आधुनिक प्रविधि (ई-हियरिङ्ग) मार्फत राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया लिने व्यवस्था गरिएको हो। यसरी आयोगले विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय गर्ने बखत सार्वजनिक सुनुवाइमा प्राप्त गरेका राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरूलाई समेत विचार गरी महसुल निर्धारण गरेको थियो।

सो सार्वजनिक सुनुवाइमा विभिन्न उपभोक्ता वर्गका लगभग २९० सरोकारवालाको सहभागिता भएको थियो भने जम्मा ८० वटा राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरू लिखित रूपमा प्राप्त भएको थियो।

४.२. आयोगको कार्यसञ्चालनको प्रथम वार्षिकोत्सवसम्बन्धी कार्यक्रम

२०७७ वैशाख २५ गते बिहीबारका दिन आयोगले आफ्नो कार्यसञ्चालनको प्रथम वर्ष पूरा गरेको अवसरमा सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री केपी शर्मा ओलीज्यू तथा नेपाल सरकार ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयका माननीय मन्त्री वर्षमान पुन "अनन्त"ज्यूले व्यक्त गर्नुभएको शुभकामना सोही मितिको गोरखापत्र दैनिकमा प्रकाशित गरी यस आयोगलाई आफ्नो स्थापनाकालको प्रथम वर्ष सफलतापूर्वक पूरा गरेकोमा बधाई ज्ञापन दिइएको थियो।

उक्त पत्रमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली"को अभियानमा आयोगको भूमिका महत्वपूर्ण हुने विश्वास प्रकट गर्नुभएको छ। त्यसैगरी, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयका मन्त्रीज्यूबाट दिइएको शुभकामना सन्देशमा उहाँले विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण तथा व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुलको नियमन गर्न, उपभोक्ताको हक र हित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत सेवालार्ई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन आयोगले गरेको थालनी प्रशंसायोग्य रहेको उल्लेख गर्नुभएको छ।

आयोगको प्रथम वार्षिकोत्सवको अवसरमा विद्युत विकास विभागको परिसर, सानो गौचरणमा आयोजित कार्यक्रममा माननीय ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रीज्यूले आगामी दिनहरूमा समेत आयोगले नेपाली जनता तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको आशा भरोसालार्ई प्रभावकारी

नियामकीय भूमिका मार्फत कायम राख्ने विश्वास जाहेर गर्नुभएको थियो। साथै, नियामकीय भूमिकालाई थप सशक्त बनाउन आवश्यक स्रोत, साधन र जनशक्ति उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार वचनबद्ध रहेको उल्लेख गर्दै शुभकामना समेत व्यक्त गर्नुभएको थियो। सो कार्यक्रममा ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयका सचिव श्री दिनेशकुमार घिमिरे, सहसचिव श्री प्रविनराज अर्याल, विद्युत विकास विभागका महानिर्देशक श्री नवीनराज सिंह, नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक श्री कुलमान घिसिङका साथै स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्थाका पदाधिकारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो। कार्यक्रममा उपस्थित सबै व्यक्तित्वहरूले आयोगले हालसम्म थालनी एवम् सम्पन्न गरेका कार्यहरूको सहाना गर्नुका साथै आगामी दिनमा ऊर्जा क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनमा आयोगको भूमिका अझ महत्वपूर्ण भएर जाने आशा व्यक्त गर्नुभएको थियो। उक्त अवसरमा प्राप्त भएको शुभकामना, सल्लाह तथा सुझावहरूले आफूमाथि निर्दिष्ट गरिएको कर्तव्यलाई थप दक्षता तथा जिम्मेवारीपूर्ण तवरले वहन गर्ने हौसला आयोगलाई प्राप्त भएको छ।

सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यू तथा ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयका मन्त्रीज्यूबाट व्यक्त गरिएको शुभकामना [अनुसूची-५\(क\)](#) र [अनुसूची-५\(ख\)](#) मा समावेश गरिएको छ।

४.३. विद्युत विधेयकको मस्यौदासम्बन्धी छलफल कार्यक्रम

मन्त्रालयले मिति २०७६/०९/१८ मा यल्लो पगोडा होटल, काठमाडौंमा आयोजना गरेको विद्युत विधेयकको मस्यौदाउपर भएको छलफल कार्यक्रममा आयोगबाट दुई सदस्य र आयोगका सचिवको सहभागिता रहेको थियो।

उक्त कार्यक्रममा विद्युत विधेयकको मस्यौदाबारे समूहगत छलफल हुनुको साथै सहभागीबाट राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियासमेत लिइएको थियो।

४.४. ऊर्जा दक्षता तथा संरक्षणसम्बन्धी विधेयकको मस्यौदाउपर गरिएको छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

मन्त्रालयले मिति २०७६/११/१२ मा होटल याक एण्ड यति, काठमाडौंमा आयोजना गरेको ऊर्जा दक्षता तथा संरक्षणसम्बन्धी विधेयकको मस्यौदाउपर भएको छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आयोगबाट तीन सदस्यहरूको सहभागिता रहेको थियो।

उक्त कार्यक्रममा विधेयकको मस्यौदाबारे समूहगत छलफल हुनुको साथै सहभागीबाट राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया समेत लिइएको थियो।

४.५. तालिम कार्यक्रम

आ.व २०७६/७७ मा आयोगका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूले विद्युत क्षेत्रको लागि नियमन कार्य गर्न आवश्यक सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक ज्ञान हासिल गर्ने सम्बन्धमा स्वदेश तथा विदेशमा आयोगका निम्न लिखित तालिमहरूमा सहभागिता जनाएका थिए:

४.५.१. आयोगका पदाधिकारी, सचिव तथा कर्मचारी सहभागी भएका तालिम तथा कार्यक्रम

आ.व. २०७६/७७ मा आयोगका अध्यक्ष, सदस्य, सचिव तथा अधिकृत तहका कर्मचारीहरू निम्न बमोजिमका तालिममा सहभागी भएका थिए:

क्र. सं.	तालिमको विषय	आयोजक	स्थान	सहभागी	अवधि
१.	आधारभूत नियामकीय तालिम	USAID funded Nepal Hydropower Development Project	नक्साल, काठमाडौं, नेपाल	आयोगका पदाधिकारी र अधिकृत तहका कर्मचारी	६ दिन
२.	साना जलविद्युत अध्ययनसम्बन्धी तालिम	IN-SHP, Hangzhou	चीन	१ सदस्य	३ हप्ता

क्र. सं.	तालिमको विषय	आयोजक	स्थान	सहभागी	अवधि
३.	हाइड्रो भिजन अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा कार्यपत्र-प्रस्तुति	USAID funded Nepal Hydropower Development Project	पोर्तो, पोर्चुगल	अध्यक्ष	१ हप्ता
४.	जर्जियाको ऊर्जा क्षेत्र र नियमन आयोगको अवलोकन भ्रमण	USAID funded Nepal Hydropower Development Project	टिबिलिसी, जर्जिया	अध्यक्ष तथा दुई सदस्य	१ हप्ता
५.	भारतको केन्द्रीय विद्युत नियमन आयोगको भ्रमण	USAID funded Nepal Hydropower Development Project	भारत	अध्यक्ष, ३ सदस्य तथा सचिव	३ दिन
६.	सार्क क्षेत्रको नियामकीय निकायद्वारा भारतको केन्द्रीय विद्युत नियमन आयोगको सुनुवाई प्रक्रिया अवलोकन		भारत	अध्यक्ष, एक सदस्य, तथा सचिव	२ दिन
७.	सार्वजनिक सेवा प्रदायकको नियामकीय तालिम (Public Utility Regulatory Training)		फ्लोरिडा, संयुक्त अधिराज्य अमेरिका	अध्यक्ष तथा दुई सदस्य	२ हप्ता
८.	पूर्वाधार नियमनका लागि दक्षिण एसिया फोरम (SAFIR) को १५ औं मूल पाठ्यक्रम (Core Course Training)		अहमदाबाद, गुजरात, भारत	लेखा अधिकृत	६ दिन
९.	सार्कको ऊर्जा नियमनकारी निकायको बैठक		भुटान	एक सदस्य र सचिव	३ दिन
१०.	Regional Energy Integration & Cross Border Energy Trade: A New Renaissance For Growth & Development In South Asia बारे सम्मेलन		भारत	अध्यक्ष	१ दिन
११.	बिमस्टेक क्षेत्रमा ऊर्जा सहयोग वृद्धिबारे सम्मेलन		भारत	अध्यक्ष	२ दिन
१२.	महसुल सिमुलेसन (Simulation) सम्बन्धी तालिम	USAID funded Nepal Hydropower Development Project	नगरकोट, भक्तपुर, नेपाल	आयोगका सम्पूर्ण पदाधिकारी तथा अधिकृत तहका कर्मचारी	२ दिन

४.५.२. आयोगका पदाधिकारी, सचिव तथा कर्मचारी सहभागी भएका तालिम तथा कार्यक्रमबाट भएको उपलब्धि

आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूले सहभागिता जनाएका उपरोक्त तालिम तथा कार्यक्रमले पदाधिकारी, कर्मचारीलगायत समस्त आयोगको क्षमता वृद्धिमा उल्लेखनीय योगदान प्रदान गरेको छ।

नेपाली परिप्रेक्ष्यमा ऊर्जा क्षेत्रको नियमन गर्ने निकायको रूपमा स्थापित यस आयोगका लागि नियमनकारी भूमिका निर्वाह अझै पनि एक नयाँ विषय नै रहेको अवस्था हो। राष्ट्रले सुम्पेको यस नवीन दायित्व वहन गर्ने क्रममा उजागर हुने चुनौतीलाई सम्बोधन गर्न आफ्नो क्षमता वृद्धि गर्ने कार्यक्रमले अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूले अनुभव गरेका छन्। यस्ता तालिम तथा कार्यक्रमले आयोगको आफ्नो नियमनकारी भूमिकालाई कसरी थप सशक्त तथा सुदृढ बनाउने, आफ्नो नियमनको दिशालाई कसरी उपभोक्ता, अनुमति प्राप्त व्यक्ति तथा सम्पूर्ण सरोकारवालाको हक र हित सुनिश्चित गर्नेतर्फ केन्द्रित गर्ने लगायतका विषयमा ज्ञान, सीप तथा तालिम हासिल गर्न आयोगलाई मद्दत पुऱ्याउँछ।

५. आ.व. २०७६/७७ मा भएको आयोगको आय-व्यय

५.१. आयोगको कोष

ऐनले निर्देश गरेको प्रावधानबमोजिम स्थापना भएको यस आयोगको कोषमा निम्न शीर्षकबाट प्राप्त रकम रहन सक्ने छः

- (क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,
- (ख) कुनै व्यक्ति वा संघसंस्थाबाट प्राप्त रकम,
- (ग) विदेशी सरकार, व्यक्ति वा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाबाट प्राप्त रकम,
- (घ) विद्युत वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको विद्युत बिक्रीबाट भएको वार्षिक कूल आयको एक प्रतिशतमा नबढाई आयोगले तोकेबमोजिम प्राप्त रकम,
- (ङ) विद्युत व्यापार गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले विद्युत व्यापारबाट गरेको वार्षिक कूल आयको एक प्रतिशतमा नबढाई आयोगले तोकेबमोजिम प्राप्त रकम,
- (च) राष्ट्रिय ग्रिड प्रयोग गरी विद्युत निकासी गर्ने अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले प्राप्त गरेको प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (विहलिङ्ग चार्ज) को एक प्रतिशतमा नबढाई आयोगले तोकेबमोजिम प्राप्त रकम,
- (छ) ऐनको दफा २० बमोजिम प्राप्त सेवा शुल्क,
- (ज) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम।

आयोगको नामबाट गरिने सम्पूर्ण खर्च आयोगले उपरोक्त कोषमा जम्मा भएको रकमबाट व्यहोरिरहेको छ।

५.२. आ.व. २०७६/७७ मा आयोगको बजेट तथा खर्चको विवरण

आ.व. २०७६/७७ मा आयोगको देहायबमोजिमको शीर्षकमा उल्लेख गरिएअनुसार रु. ७,४९,००,३९० (अक्षरेपी सात करोड एकचालीस लाख तीन सय नब्बे रुपैयाँ) नियामकीय शुल्क, अन्य दस्तुरमार्फतको आम्दानी र अघिल्लो आ.व.को सञ्चित रकम तथा नेपाल सरकारबाट विनियोजित बजेट रु. ५,४३,००,००० (अक्षरेपी पाँच करोड त्रिचालीस लाख रुपैयाँ) गरी आयोगको कोषमा रु. ९२,८४,००,३९० (अक्षरेपी बाह्र करोड चौरासी लाख तीन सय नब्बे रुपैयाँ) रहेकोमा पुँजीगत खर्चतर्फ रु. ३,८९,२३,५३४ (अक्षरेपी तीन करोड एकासी लाख तेइस हजार पाँच सय चौँतीस रुपैयाँ) तथा चालु खर्चतर्फ रु. २,९९,९८,९३९ (अक्षरेपी दुई करोड एघार लाख अठार हजार नौ सय उनन्चालीस रुपैयाँ) खर्च भई रु. ६,०९,३३,५९० (अक्षरेपी छ करोड एक लाख तेत्तीस हजार पाँच सय नब्बे रुपैयाँ) आगामी आ.व.को लागि आयोगको कोषमा सञ्चित रहेको छ भने रु. ९०,२४,३२८ (अक्षरेपी नब्बे लाख चौबीस हजार तीन सय अष्टाइस रुपैयाँ) अर्थ मन्त्रालयमा फिर्ता गरिएको छ।

आम्दानी तथा नेपाल सरकारको विनियोजित बजेट		खर्चतर्फ	
विवरण	रकम रु.	विवरण	रकम रु.
गत आ.व.को मौज्जात अ.ल्या.	८९९,९२५	अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त बजेटबाट चालु खर्च	७,९५२,९३८
शेयर निष्काशन अनुमति दस्तुर	६,९९५,९००	अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त बजेटबाट पुँजीगत खर्च	३८,९२३,५३४
शेयर संरचना परिवर्तन दस्तुर	२५०,०००	आयोगको आम्दानीबाट चालु खर्च	९३,९६६,८०९
नियामकीय शुल्क (नेपाल विद्युत प्राधिकरण)	६५,६६०,९५९	आयोगको आम्दानीबाट पुँजीगत खर्च	-
नियामकीय शुल्क (बुटवल पावर कम्पनी लि.)	३७४,४०६		
अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त बजेट रकम	५४,३००,०००		
जम्मा	९२८,४००,३९०	जम्मा खर्च	५९,२४२,४७३
अर्थ मन्त्रालयमा बजेट फिर्ता	९,०२४,३२८	आयोग कोषको खातामा रहेको	६०,९३३,५९०

शीर्षकको नाम	आ.व. २०७६/७७ को सुरु बजेट			आ.व. २०७६/७७ को संशोधित बजेट			आ.व. २०७६/७७ मा यथार्थ खर्च		
	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकमबाट खर्च	आयोगको गरिएको खर्च रकम	जम्मा खर्च रकम
चालु खर्च									
नगदमा दिइने पारिश्रमिक र सुविधा									
पारिश्रमिक कर्मचारी		७,९७७,०००	७,९७७,०००	-	३,८००,०००	३,८००,०००	-	३,२०६,१०१	३,२०६,१०१
पारिश्रमिक पदाधिकारी	३,६००,०००	४०२,०००	४,००२,०००	३,६००,०००	२,१००,०००	५,७००,०००	२,५२८,३२०	१,५४१,२५०	४,०६९,५७०
जिन्सी वा जिन्सी वापत कर्मचारीलाई दिइने पारिश्रमिक सुविधा									
कर्मचारी पोशाक		१५०,०००	१५०,०००	-	१५०,०००	१५०,०००	-	१३०,०००	१३०,०००
औषधीउपचार खर्च		१००,०००	१००,०००	-	-	-	-	-	-
कर्मचारी भत्ता									
महङ्गी भत्ता		३६०,०००	३६०,०००	-	१८०,०००	१८०,०००	-	१५६,०००	१५६,०००
कर्मचारी बैठक भत्ता		२,५६०,०००	२,५६०,०००	-	९००,०००	९००,०००	-	९००,०००	९००,०००
प्रोत्साहन भत्ता		७,५००,०००	७,५००,०००	-	-	-	-	-	-
अन्य भत्ता	५००,०००	१,६७५,०००	२,१७५,०००	५००,०००	८१६,०००	१,३१६,०००	४९५,८००	७९५,९००	१,२९१,७००
पदाधिकारी भत्ता र अन्य सुविधा									
पदाधिकारी बैठक भत्ता	१००,०००	१,१५०,०००	१,२५०,०००	१००,०००	१,३००,०००	१,४००,०००	१००,०००	१,२९२,०००	१,३९२,०००
पदाधिकारी अन्य सुविधा		१,३५८,०००	१,३५८,०००	-	२७८,०००	२७८,०००	-	११०,०००	११०,०००
पदाधिकारी अन्य भत्ता		१२०,०००	१२०,०००	-	१२०,०००	१२०,०००	-	१२०,०००	१२०,०००

शीर्षकको नाम	आ.व. २०७६/७७ को सुरु बजेट			आ.व. २०७६/७७ को संशोधित बजेट			आ.व. २०७६/७७ मा यथार्थ खर्च		
	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकमबाट खर्च	आयोगको आम्दानीबाट गरिएको खर्च रकम	जम्मा खर्च रकम
कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च									
सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च		-	-	-	-	-	-	-	-
योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण तथा उपदान कोष खर्च		-	-	-	-	-	-	-	-
योगदानमा आधारित वीमा कोष खर्च		२३०,०००	२३०,०००	-	-	-	-	-	-
कर्मचारी कल्याण कोष		१००,०००	१००,०००	-	-	-	-	-	-
पदाधिकारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च									
पदाधिकारी सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च		-	-	-	-	-	-	-	-
पदाधिकारी योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण तथा उपदान कोष खर्च		-	-	-	-	-	-	-	-
पदाधिकारी योगदानमा आधारित वीमा कोष खर्च		२४,०००	२४,०००	-	-	-	-	-	-
पदाधिकारी कल्याण कोष खर्च		२५०,०००	२५०,०००	-	-	-	-	-	-
सेवा महशुल									
पानी तथा बिजुली	४००,०००	५००,०००	९००,०००	४००,०००	-	४००,०००	७५,६८१	-	७५,६८१
सञ्चार महसुल	३००,०००	४३०,०००	७३०,०००	३००,०००	२०५,०००	५०५,०००	२९९,३५६	१२७,६९०	४२७,०४६
सवारी साधनको सञ्चालन तथा सम्भार खर्च									
इन्धन पदाधिकारी	९००,०००	६९५,०००	१,५९५,०००	९००,०००	२३३,०००	१,१३३,०००	७४५,७८३	१५९,९६९	९०४,९५२
इन्धन कार्यालय प्रयोजन		१,६३७,०००	१,६३७,०००	-	१५३,०००	१५३,०००	-	३८,८६४	३८,८६४
सवारी साधन मर्मत खर्च	४००,०००	२६०,०००	६६०,०००	४००,०००	११०,०००	५१०,०००	३९०,२७५	८,६१८	३९८,८९३

विद्युत नियमन आयोगको आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

शीर्षकको नाम	आ.व. २०७६/७७ को सुरु बजेट			आ.व. २०७६/७७ को संशोधित बजेट			आ.व. २०७६/७७ मा यथार्थ खर्च		
	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकमबाट खर्च	आयोगको आम्दानीबाट गरिएको खर्च रकम	जम्मा खर्च रकम
बीमा तथा नवीकरण खर्च		३९७,०००	३९७,०००	-	१४०,०००	१४०,०००	-	४२,९५८	४२,९५८
मेसिनरी तथा औजार सञ्चालन तथा सम्भार खर्च									
मेसिनरी तथा औजार मर्मतसम्भार तथा सञ्चालन खर्च		१४०,०००	१४०,०००	-	-	-	-	-	-
कार्यालय सामान तथा सेवाहरू									
मसलन्द तथा कार्यालय सामान	७००,०००	१,४७०,०००	२,१७०,०००	७००,०००	२६०,०००	९६०,०००	६९७,७३५	३९५	६९८,१३०
पुस्तक तथा सामग्री खर्च		४२५,०००	४२५,०००	-	-	-	-	-	-
इन्धन अन्य प्रयोजन		१३६,०००	१३६,०००	-	-	-	-	-	-
पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	४००,०००	४,५९४,०००	४,९९४,०००	४००,०००	९९४,०००	१,३९४,०००	३८७,२७१	६८९,२४३	१,०७६,५१४
अन्य कार्यालय सञ्चालन खर्च		२४०,०००	२४०,०००	-	-	-	-	-	-
परामर्श तथा अन्य सेवा शुल्क									
सेवा र परामर्श खर्च		६,०००,०००	६,०००,०००	-	१००,०००	१००,०००	-	९९,४४०	९९,४४०
सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च		२८०,०००	२८०,०००	-	-	-	-	-	-
करार सेवा शुल्क	१,०००,०००	२,१४१,०००	३,१४१,०००	१,०००,०००	२,५८५,०००	३,५८५,०००	८६९,६१०	२,५१०,०७०	३,३७९,६८०
तालिम तथा गोष्ठी									
कर्मचारी तालिम खर्च		४,५८०,०००	४,५८०,०००	-	-	-	-	-	-
उत्पादन सामग्री, सेवा तथा अन्य कार्यक्रम खर्च									
कार्यक्रम खर्च		१९,२५०,०००	१९,२५०,०००	-	२,५००,०००	२,५००,०००	-	१,८३१,७८१	१,८३१,७८१

विद्युत नियमन आयोगको आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन

शीर्षकको नाम	आ.व. २०७६/७७ को सुरु बजेट			आ.व. २०७६/७७ को संशोधित बजेट			आ.व. २०७६/७७ मा यथार्थ खर्च		
	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकमबाट खर्च	आयोगको आम्दानीबाट गरिएको खर्च रकम	जम्मा खर्च रकम
अनुगमन, मूल्याङ्कन र भ्रमण खर्च									
अनुगमन, मूल्याङ्कन खर्च		१,१३०,०००	१,१३०,०००	-	१५०,०००	१५०,०००	-	-	-
भ्रमण खर्च	१,०००,०००	२,०९०,०००	३,०९०,०००	१,०००,०००	४००,०००	१,४००,०००	९३,६७०	१७७,९४२	२७१,६१२
विविध खर्च									
विविध खर्च	५००,०००	१,४५२,०००	१,९५२,०००	५००,०००	१९३,०००	६९३,०००	४६८,६३७	२९,३८०	४९८,०१७
भाडा									
घर भाडा	३,६००,०००	७,२००,०००	१०,८००,०००	३,६००,०००	-	३,६००,०००	-	-	-
सवारी साधन तथा मेसिनरी औजार भाडा		१,०००,०००	१,०००,०००	-	-	-	-	-	-
चालु खर्च जम्मा	१३,४००,०००	८०,००३,०००	९३,४०३,०००	१३,४००,०००	१७,६६७,०००	३१,०६७,०००	७,१५२,१३८	१३,९६६,८०१	२१,११८,९३९
पूँजीगत खर्च									
भवन तथा संरचना									
फर्निचर तथा फिक्चर्स	१,४००,०००	८,३१५,०००	९,७१५,०००	१,४००,०००	-	१,४००,०००	५८१,१३९	-	५८१,१३९
सवारी साधन तथा मेसिनरी औजार									
सवारी साधन	३६,८००,०००	६,९५०,०००	४३,७५०,०००	३६,८००,०००	-	३६,८००,०००	३६,४८३,५००	-	३६,४८३,५००
मेसिनरी तथा औजार	१,७००,०००	५,९३५,०००	७,६३५,०००	१,७००,०००	-	१,७००,०००	५७२,३१७	-	५७२,३१७
अन्य पूँजीगत खर्च									

शीर्षकको नाम	आ.व. २०७६/७७ को सुरु बजेट			आ.व. २०७६/७७ को संशोधित बजेट			आ.व. २०७६/७७ मा यथार्थ खर्च		
	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकम	आयोगको आम्दानीबाट व्यहोरिने रकम	जम्मा बजेट रकम	अर्थ मन्त्रालयबाट विनियोजित रकमबाट खर्च	आयोगको आम्दानीबाट गरिएको खर्च रकम	जम्मा खर्च रकम
कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरिद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पति प्राप्ति खर्च	-	६,५००,०००	६,५००,०००	-	-	-	-	-	-
पुँजीगत सुधार खर्च									
पुँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१,०००,०००	६,०००,०००	७,०००,०००	१,०००,०००	-	१,०००,०००	४८६,५७८	-	४८६,५७८
पुँजीगत खर्च जम्मा	४०,९००,०००	३३,७००,०००	७४,६००,०००	४०,९००,०००	-	४०,९००,०००	३८,९२३,५३४	-	३८,९२३,५३४
कूल जम्मा (चालु तथा पुँजीगत)	५४,३००,०००	११३,७०३,०००	१६८,००३,०००	५४,३००,०००	१७,६६७,०००	७१,९६७,०००	४५,२७५,६७२	१३,९६६,८०१	५९,२४२,४७३

५.३. आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रगति विवरण

आ.व. २०७६/७७ मा आयोगको वित्तीय प्रगति ८२.३२% तथा भारित प्रगति ९४.०१% भएको छ। जसलाई निम्नानुसार विस्तृत रूपमा उल्लेख गरिएको छ:-

क्रम संख्या	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	एकाइ	वार्षिक लक्ष्य			आ.व. २०७६/७७ को खर्च	
			सूचक	भार	बजेट रकम रु. (हजारमा)	रकम रु. (हजारमा)	प्रतिशत
२.५.३.६	सफ्टवेयर, Web Hosting लगायतका कम्प्युटरसम्बन्धी सेवा	संख्या	१	०.२३	१००	९९	९९.४०%
२.७.७.३	आयोगको स्थापना दिवस वार्षिक उत्सव कार्यक्रम सञ्चालन	पटक	१	१.१५	५००	३४४	६८.७२%
२.७.७.४	महसुल निर्धारण गर्ने सिलसिलामा ऐन, नियमअनुसार गर्नुपर्ने सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्थान	१	२.३०	१,०००	१,०००	१००.००%
२.७.७.५	विद्युत खरिदबिक्री दर तथा शर्त तोक्ने सिलसिलामा ऐन, नियमअनुसार गर्नुपर्ने सार्वजनिक सुनुवाइ (Public/E-Hearing) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्थान	१	२.३०	१,०००	४८८	४८.८२%
११.३.२.२	पदाधिकारीहरूका लागि सवारी साधन	थान	५	८०.४६	३५,०००	३३,२८६	९५.१०%
११.३.२.३	आयोगका कर्मचारीहरूका लागि सवारी साधन	थान	१	२.४१	१,०५०	२,२४०	२१३.३३%
११.३.२.४	मोटरसाइकल/स्कुटर (साइट प्रयोजन)	थान	४	१.७२	७५०	९५८	१२७.६७%

११.३.७.३	कम्प्युटर	थान	८	१.२०	५२०	१४३	२७.४९%
११.३.७.४	ल्यापटप	थान	४	१.१०	४८०	१८०	३७.४२%
११.३.७.१७	फोटोकपी मेसिन खरिद	थान	१	१.१५	५००	१८०	३६.०७%
११.३.७.५७	प्रिन्टर (Duplex/Multifunction)	थान	२	०.४६	२००	६९	३४.७०%
११.६.१३.१	कार्यालयको लागि फर्निचर	थान	२४	१.३४	५८५	२३६	४०.३७%
११.६.१३.१०	कार्यकारी मेच टेबल (३ सेट)	थान	३	०.३४	१५०	६०	४०.११%
११.६.१३.२	सोफा	थान	४	०.६९	३००	-	०.००%
११.६.१३.३	साधारण कुर्सी	थान	१०	०.११	५०	-	०.००%
११.६.१३.४	दराज	थान	८	०.५५	२४०	-	०.००%
११.६.१३.८	कार्पेट/पार्केटिङ्ग	वर्ग फिट	३००	०.१७	७५	२८५	३७९.७१%
११.५.४०.३५	ऊर्जासम्बन्धी अनुसन्धान तथा परामर्श सेवा खरिद	गोटा	५	२.३०	१,०००	४८७	४८.६५%
क)	जम्मा			१००	४३,५००	४०,०५५	९२.०८%
ख)	प्रशासनिक खर्च			-	२८,४६७	१९,१८८	६७.४०%
ग)	कूल जम्मा			१००	७१,९६७	५९,२४२	८२.३२%
भारित प्रगति- ९४.०१%				वित्तीय प्रगति- ८२.३२%			

६. आयोगले सामना गर्नुपरेका चुनौती तथा समस्या

आ.व. २०७५/७६ मा स्थापना भएको निकाय रहेकोले आयोगले कुनै एक नयाँ नियमनकारी संस्थाले सामना गर्नुपर्ने हरेक चुनौती तथा समस्याको सामना गर्दै र सो चुनौती तथा समस्याको कुशलतापूर्वक समाधान गर्दै अघि बढिरहेको छ।

मुख्यतः आ.व. २०७६/७७ मा आयोगले यस किसिमका चुनौती तथा समस्याको सामना गरेको छः

६.१. स्रोत तथा साधनको व्यवस्थापनः

हालै स्थापना भएको आयोग एक नयाँ निकाय भएकाले यसका लागि आवश्यक स्रोत तथा साधनको व्यवस्था नहुनुलाई आयोगले स्वभाविक रूपमा नै लिएको छ। स्रोत तथा साधनको व्यवस्थापनमा चुनौतीको सामना गरेको आयोगलाई सुरुवाती चरणमा कार्य सञ्चालन गर्न केही समस्या भए तापनि विद्युत विकास विभागबाट धेरै सहयोग प्राप्त भएको छ।

आफ्नो भवनसमेत नभएको यस आयोगलाई विद्युत विकास विभागद्वारा आफ्नो भवनमा आयोगको कार्यालय सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्यस्थल उपलब्ध गराइएको छ। आयोग अझै पनि विद्युत विकास विभागको माथिल्लो तल्लामा ७ (सात) कोठा, चौथो तल्लामा अध्यक्षको लागि १ (एक) कोठा र तेस्रो तल्लामा सचिवको लागि लागि १ (एक) कोठा गरी कूल १० (दश) वटा कोठाबाट आफ्नो कार्य-सम्पादन गर्दै आएको छ।

आयोगको लागि आवश्यक फर्निचर, कम्प्युटर, प्रिन्टर लगायतका सामग्री तथा उपकरणमध्ये केही विद्युत विकास विभागले उपलब्ध गराएको छ। यस सहयोगका लागि विद्युत विकास विभागप्रति यस आयोग सधैं कृतज्ञ रहने छ।

६.२. मानव संसाधनको व्यवस्थापन

आयोगमा हाल कर्मचारीको नियुक्ति भइनसकेको अवस्था छ। आयोगले कर्मचारीको कमीले गर्दा दैनिक कार्य गर्नमा कठिनाइको सामना गर्दै आएको छ। जनशक्तिको कमीले गर्दा आयोगलाई ऐन तथा नियमावलीले निर्दिष्ट गरेको दायित्वसमेत अनुपालन गर्न समस्या भोगनुपरेको छ।

हालै मात्र, आयोगका एक सदस्यले राजिनामा दिएपश्चात् एक सदस्यको पद रिक्त रहेको र सो पदपूर्ति हुन बाँकी रहेको अवस्था छ।

यस्तो अवस्थामा आयोगमा ऐनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम मन्त्रालयअन्तर्गतका अन्य विभागलगायत विद्युत विकास विभागबाट १३ जना कर्मचारीहरू काजको रूपमा आयोगमा कार्यरत रहेको अवस्था छ। यस आयोगको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी सो बमोजिमका कर्मचारीहरूको दरबन्दी स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकारसमक्ष अनुरोधसमेत गरिसकिएको छ।

६.३. आयोगको स्थापना सम्बन्धमा सरोकारवालासँग पहुँच

स्थापनापश्चात् आयोगले सरोकारवालासँग साक्षात्कार कार्यक्रम राखी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारका सम्बन्धमा जानकारी गराउन आयोगले मन्त्रालय, विद्युत विकास विभाग, ने.वि.प्रा., स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च, राष्ट्रिय सामुदायिक विद्युत उपभोक्ता महासंघ लगायतका निकायहरूसँग बेग्ला-बेग्लै छलफल तथा अन्तरक्रिया सम्पन्न गरेको छ।

६.४. बाझिएका नियमहरू

ऊर्जा क्षेत्रमा विभिन्न निकायहरूले कार्य गर्दै आएको र ऐन तथा नियमावलीका केही प्रावधानहरू ती निकायहरूको कार्यक्षेत्रसँग बाझिएकाले आयोगलाई काम गर्न समस्या उत्पन्न भएको र सेवाग्राहीलाई पनि एउटा कार्यका लागि दुईवटा निकाय धाउनुपर्ने बाध्यता सृजना भएकोले आयोगले सम्बन्धित निकायहरूसँग छलफल अगाडि बढाएको छ। साथै, आवश्यकताअनुसार ऐननियमका प्रावधानहरू परिवर्तन गर्न मन्त्रालयको सहकार्यमा आयोगले आवश्यक कदम चाल्ने छ।

६.५. कोभिड-१९ महामारी

२०७६ चैत्र महिनादेखि नेपालमा सन्त्रास फैलाएको नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को विश्वव्यापी महामारीले आयोगको कार्यसञ्चालनमा अप्रत्याशित तवरले अवरोध सिर्जना गरेको छ। महामारीको यस अवस्थामा नेपाल सरकारले घोषणा गरेको देशव्यापी बन्दाबन्दी तथा अन्य निर्देशनको अनुपालन गर्ने क्रममा आयोगको कार्य-सम्पादन प्रभावित हुन पुगेको हो। यसका साथै, यस विश्वव्यापी महामारीले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा समेत गहिरो प्रभाव पार्ने भएकोले आयोगको नियमनकारी भूमिकालाई सशक्त बनाउनुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।

७. आयोगको आगामी कार्यदिशाको खाका

गत वर्षमा जस्तै आयोगले चालु आ.व. २०७७/७८ मा पनि आफ्नो नियमनकारी भूमिकालाई कुशलताका साथ अघि बढाउने छ। आयोगको कार्ययोजनाअनुसार आयोग प्रथम चरण (Roll Out Phase) मा नै रहेको छ। आयोगले यस चरणमा आवश्यक प्रमुख नियामकीय उपकरणहरू तर्जुमा गर्नुका साथै आफ्नो कार्य सञ्चालनलाई सरल ढङ्गका साथ अघि बढाउन आवश्यक कर्मचारीहरूको नियुक्ति गर्ने छ। यसका अतिरिक्त आयोगको कार्यालय सञ्चालन गर्न आवश्यक केही पूर्वाधार यसै वर्ष तयार गरी नियामकको भूमिका वहन गर्ने योजना रहेको छ।

आयोगले ऐन तथा नियमावलीले आफूमा निर्दिष्ट गरेको दायित्व तथा आफ्नो नियमनकारी पहुँच विस्तार गर्ने प्रयोजनका लागि यस आ.व. २०७७/७८ मा आवश्यकता एवं औचित्यका आधारमा प्राथमिकीकरण गरी नियामकीय उपकरणहरूको तर्जुमा गरी लागू गर्ने योजना बनाएको छ।

आयोगले आ.व. २०७७/७८ मा देहाय बमोजिमका निर्देशिका, विनियमावली जस्ता नियामकीय उपकरणको तर्जुमा गर्ने कार्यक्रम रहेको छ:

१. विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरणसम्बन्धी निर्देशिका
२. विद्युत नियमन आयोग विवादसम्बन्धी विनियमावली
३. विद्युत नियमन आयोग आन्तरिक कार्यसञ्चालनसम्बन्धी विनियमावली
४. विद्युत नियमन आयोग आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी विनियमावली
५. विद्युत नियमन आयोगका कर्मचारीसम्बन्धी विनियमावली
६. उपभोक्ताको हकहित संरक्षणसम्बन्धी निर्देशिका

७. अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्राविधिक मापदण्डसम्बन्धी निर्देशिका
८. विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका
९. जलविद्युत आयोजनाको दोस्रो चरणको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतासम्बन्धी निर्देशिका
१०. प्रसारण दस्तुर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका
११. नियामकीय लेखा प्रणाली

८. सुझाव

आयोगको कार्य-सम्पादनलाई थप गतिशील बनाउनको निम्ति आयोगद्वारा मन्त्रालयसमक्ष देहायबमोजिमका सुझावहरू पेस गरिएको छः

१. यस आयोगको चालू आर्थिक वर्षमा कर्मचारी नियुक्ति तथा स्रोत र साधनको व्यवस्थापनसम्बन्धी प्रक्रियाले पूर्णता पाएमा आयोगको नियमनकारी भूमिका अझ प्रगाढ हुनाका साथै आयोगको कामकारबाहीमा थप सुधार गर्न योगदान पुग्ने छ।
२. नेपाल सरकारले विद्युत क्षेत्रको नियमन गर्ने नियामक निकायको रूपमा स्थापना गरेको यस आयोगलाई व्यावसायिक, पारदर्शी एवं स्वतन्त्र निकायको रूपमा विकास गर्न आयोगको संस्थागत सुदृढीकरणलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाइनुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।
३. नेपाल सरकारले यस आयोगलाई अनुमति प्राप्त संस्थाहरूको प्रदर्शन/व्यवहार मापदण्ड स्थापित गर्न, उचित नीति तयार गरी प्रतिस्पर्धात्मक प्रक्रिया बमोजिम अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने गरी सहयोग गर्नुपर्दछ।
४. उपभोक्ताको हितलाई मध्यनजर गर्दै राष्ट्रमा थप उत्पादन, प्रसारण तथा वितरण सञ्जालहरूको विकास गर्नुपर्छ भन्ने सिद्धान्तलाई थप सुदृढ गर्न विद्युत वितरक र उत्पादकको सेवाको गुणस्तरलाई नियमन गर्ने कार्यको लागि आयोगलाई थप सशक्त बनाइनुपर्दछ।
५. विद्युत उत्पादन महसुललाई अझ बजार-उन्मुख बनाउने मापदण्ड तयार गर्न नेपाल सरकारले यस आयोगलाई सहयोग गर्नुपर्दछ।
६. प्रचुर मात्रामा रहेको नेपालको जलसम्पदाको प्रथम लाभग्राही नेपाल तथा नेपाली जनता हुनुपर्ने मान्यताको अनुसरण गर्दै विद्युतको आन्तरिक खपतलाई प्रोत्साहन गर्नका निम्ति

नीति तर्जुमा गरी अर्थतन्त्रलाई टेवा पुऱ्याउने, आयातित इन्धनको विस्थापन तथा आन्तरिक उद्योगको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि जस्ता उपलब्धिहरू सुनिश्चित गर्नुका साथै राष्ट्रव्यापी रूपमा विद्युतीय सवारी साधनको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने हुन्छ। विद्युतीय सवारी साधनको लागि देशभरि विभिन्न स्थानमा चार्जिङ्ग स्टेसन जडान गर्नुपर्ने तथा चार्जिङ्ग स्टेसन र पूर्वाधारको महसुल निर्धारण गर्दा आयोगलाई आवश्यकताबमोजिम सहयोग गर्नुपर्दछ।

७. ऊर्जा क्षेत्रलाई थप गतिशील बनाउन ने.वि.प्रा. तथा निजी क्षेत्रले नेपालबाहिर विद्युत व्यापार गर्ने कार्यलाई सहज बनाउन अन्तरदेशीय विद्युत व्यापारको निम्ति एक समर्पित संस्थाको विकास गर्न प्रचलित कानुन संशोधन गर्नुपर्ने देखिन्छ। त्यसका साथै विद्युत खरिदकर्ता तथा विद्युत बिक्रीकर्ताबीच प्रत्यक्ष रूपमा विद्युत किनबेच गर्ने अवसर सिर्जना गर्ने कानुनी प्रावधानहरूले समेत पूर्णता पाउने गरी नेपाली ऊर्जा क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धाको वातावरण बनाउनुपर्दछ।
८. नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को विश्वव्यापी महामारीले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा पारेको प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्ने उद्देश्यका साथ नेपाल सरकारले नीति तर्जुमा गर्नुपर्दछ।
९. मन्त्रालयले २०७५ बैशाखमा जारी गरेको ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ क्षेत्रको वर्तमान अवस्था तथा भावी मार्गचित्र (श्वेतपत्र) मा उल्लेख गरिएका उद्देश्यहरूलाई सार्थक तुल्याउन यस आयोगको भूमिका प्रष्ट पारिनुपर्दछ।

९. निष्कर्ष

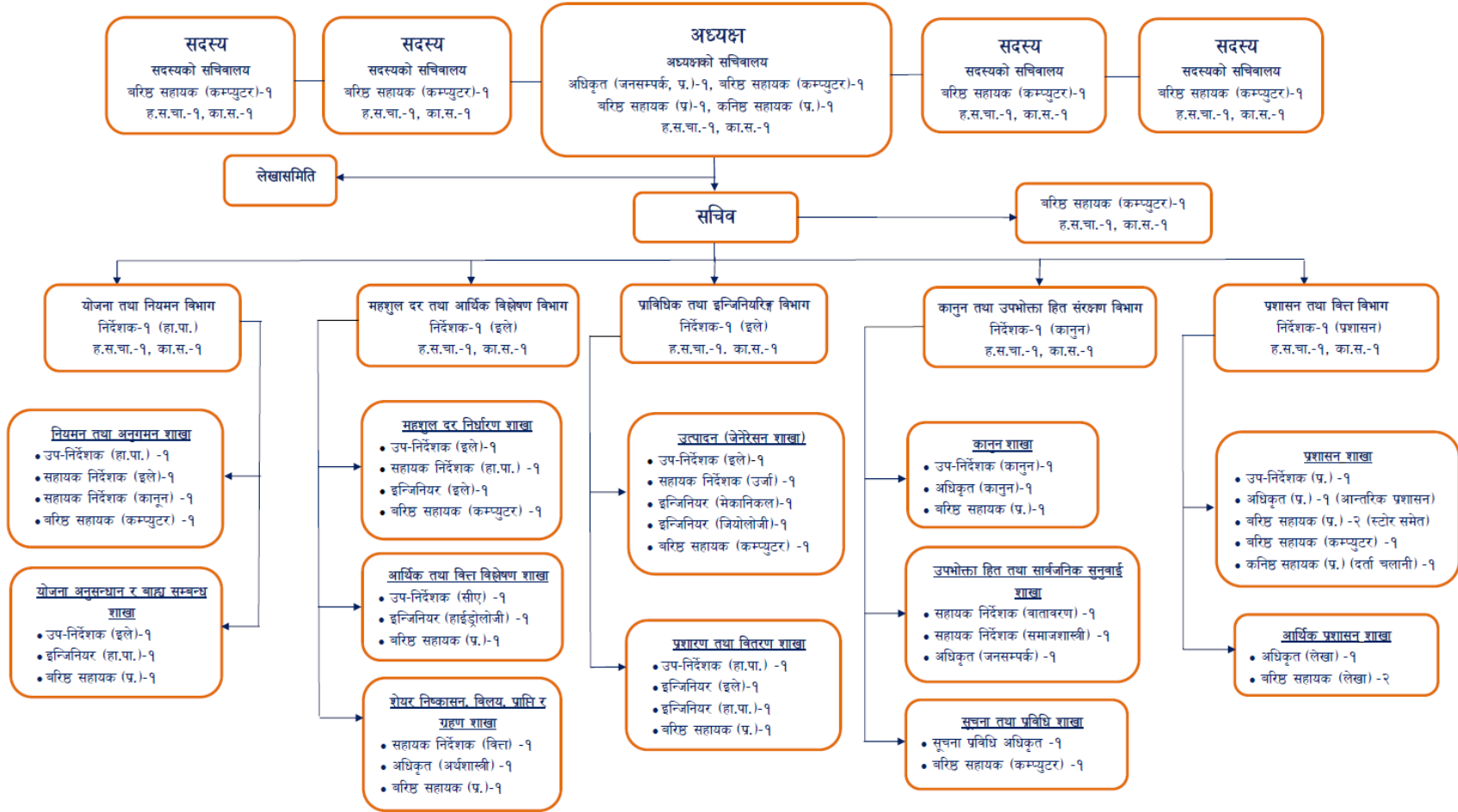
आयोगले गत आ.व २०७६/७७ मा आफ्नो कार्य सञ्चालनको प्रथम वर्षको अवलोकन गरेको छ। आयोगले आफ्नो प्रथम वर्ष पूर्ण गर्ने क्रममा थुप्रै चुनौतीको बाबजुद ऐन तथा नियमावलीले निर्देश गरेको दायित्व पूरा गर्न कुनै कसर बाँकी राखेको छैन।

आफूलाई मानव संसाधन तथा स्रोत र साधनको तत्काल आवश्यकता रहेको बारे आयोगले मन्त्रालयलाई जानकारी गराइसकेको अवस्था छ। आयोगको यो माग छिट्टै सम्बोधन भई आयोगलाई आवश्यक स्रोत तथा मानव संसाधन उपलब्ध हुने अवस्थाप्रति आयोग निश्चिन्त रहेको छ।

आयोगले आफ्नो कार्य-सम्पादन पूरा गर्ने क्रममा नेपाल सरकार, नेपाल सरकारका निकाय, अनुमति प्राप्त व्यक्ति तथा समस्त सरोकारवालाबाट सहयोग तथा सहकार्य प्राप्त गरेको छ। स्रोत, साधन तथा जनशक्तिको व्यापक कमी हुँदा पनि आयोगले विभिन्न नियामकीय उपकरणहरूको तर्जुमा, उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय, विभिन्न सरोकारवालाबाट प्राप्त निवेदनउपर स्वीकृति, सहमति तथा कारबाहीको निर्णय गरी आफूलाई नेपालको विद्युत क्षेत्रको एक सफल नियामकीय निकायको रूपमा खडा गर्न दृढ़ विश्वासका साथ अघि बढ्दै छ।

खाली राखिएका

अनुसूची-१(क): विद्युत नियमन आयोगद्वारा प्रस्तावित सङ्गठनात्मक संरचना

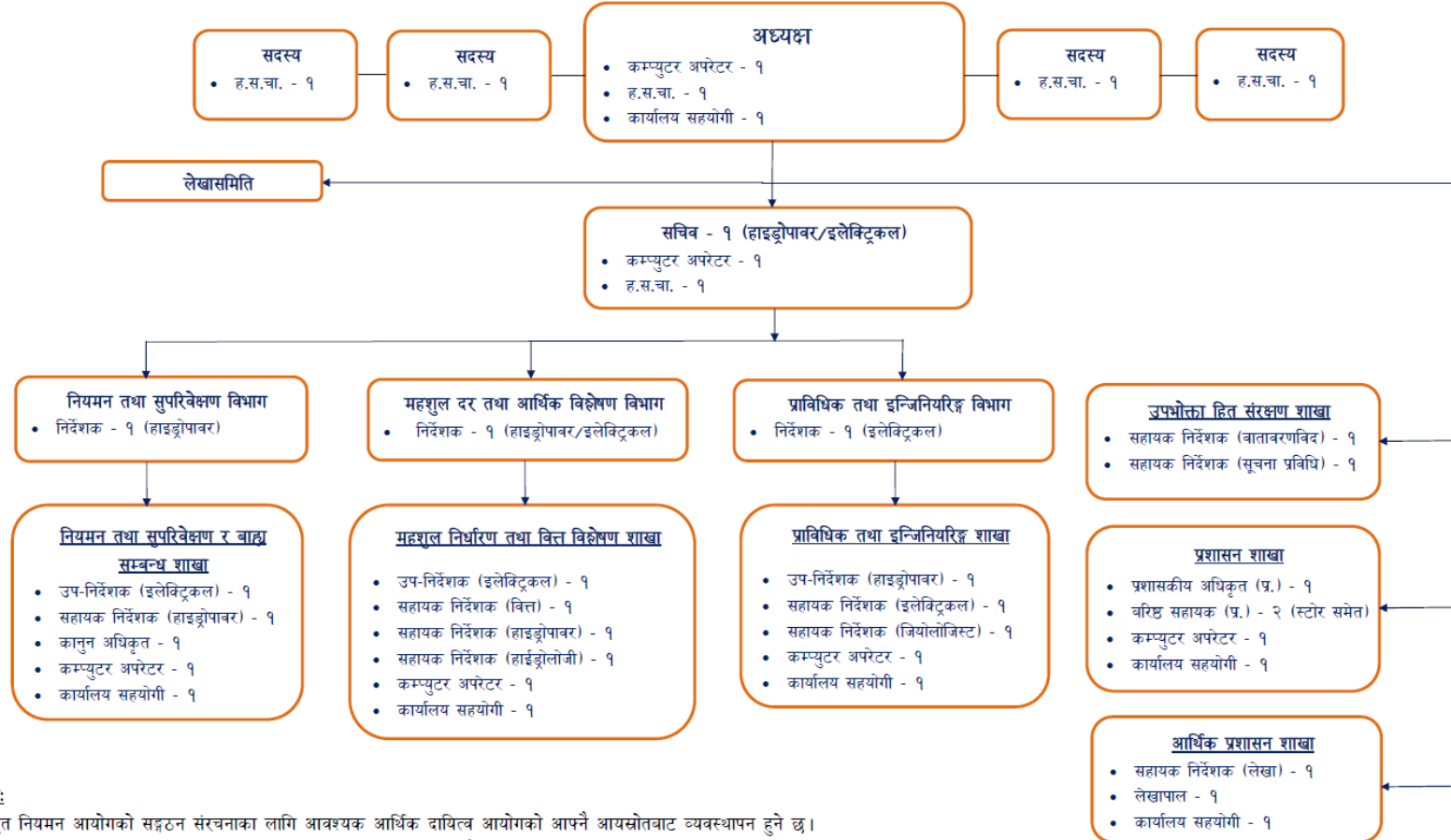

नोट: ह.स.चा. का.स., पाले, कुचिकार, सुरक्षा गार्ड, माली जस्ता पदमा सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण कार्यविधि, २०७३ को बुँदा नं. २६.२ अनुसार सेवा करारमा लिने गरी प्रस्ताव गरिएको।

खाली राखिएका

अनुसूची-१(ख): विद्युत नियमन आयोगको सङ्गठनात्मक संरचना

नोटः

- विद्युत नियमन आयोगको सङ्गठन संरचनाका लागि आवश्यक आर्थिक दायित्व आयोगको आफ्नै आयस्रोतबाट व्यवस्थापन हुने छ।
- आयोगबाट प्रस्तावित विभाग र शाखा कायम राखी हाल स्वीकृत दरबन्दीबाटै विभाग वा शाखाको लागि दोहोरो जिम्मेवारी प्रदान गरी कार्य सञ्चालन गरिने छ।
- सहायक निर्देशक (लेखा) र लेखापाल आयोगको स्थायी पूर्ति नहुन्जेल महालेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट काजमार्फत प्राप्त गरिने छ र निजहरू कमशः तह ८ र तह ५ अनुसार रहने छन्। साथै, अन्य नेपाल सरकारबाट काजमा खटेई आउने कर्मचारीहरू कर्मचारी प्रशासन विनियमावलीअनुसार रहने छन्।
- अधिकृत स्तर - १८ र सहायक स्तर - ३ गरी जम्मा - २१ जना स्थायी दरबन्दी हुने छ।
- अन्य कम्प्युटर अपरेटर - ६ जना, हलुका सवारी चालक - ६ जना, कार्यालय सहयोगी - ६ जना गरी १८ जना सेवा करारमा लिइने छ।

खाली राखिएका

अनुसूची-१ (ग): आयोगको सङ्गठनात्मक संरचनाको दरबन्दी तैरिज

क्र.सं.	पद	स्तर	तह	सेवा	समूह	संख्या	कैफियत
१	सचिव	अधिकृत	११	इञ्जिनियरिङ्ग	हाइड्रोपावर वा इलेक्ट्रिकल	१	
२	निर्देशक	अधिकृत	१०	इञ्जिनियरिङ्ग	हाइड्रोपावर वा इलेक्ट्रिकल	१	
३	निर्देशक	अधिकृत	१०	इञ्जिनियरिङ्ग	इलेक्ट्रिकल	१	
४	निर्देशक	अधिकृत	१०	इञ्जिनियरिङ्ग	हाइड्रोपावर	१	
५	उपनिर्देशक	अधिकृत	९	इञ्जिनियरिङ्ग	इलेक्ट्रिकल	२	
६	उपनिर्देशक	अधिकृत	९	इञ्जिनियरिङ्ग	हाइड्रोपावर	१	
७	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	इञ्जिनियरिङ्ग	हाइड्रोपावर	२	
८	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	इञ्जिनियरिङ्ग	इलेक्ट्रिकल	१	
९	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	प्रशासन	वित्त	१	
१०	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	विविध	सूचना प्रविधि	१	
११	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	इञ्जिनियरिङ्ग	हाइड्रोलोजी	१	
१२	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	विविध	जियोलोजी	१	
१३	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	इञ्जिनियरिङ्ग	वातावरण	१	
१४	सहायक निर्देशक	अधिकृत	८	प्रशासन	लेखा	१	
१५	कानुन अधिकृत	अधिकृत	७	कानुन	कानुन	१	
१६	प्रशासकीय अधिकृत	अधिकृत	७	प्रशासन	प्रशासन	१	
१७	बरिष्ठ सहायक	सहायक	५	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	
१८	लेखापाल	सहायक	५	प्रशासन	लेखा	१	
१९	कम्प्युटर अपरेटर	सहायक	५			६	सेवा करार
२०	हलुका सवारी चालक	सहायक	-			६	सेवा करार
२१	कार्यालय सहयोगी	सहायक	-			६	सेवा करार
					कूल जम्मा	३९	

खाली राखिएका

अनुसूची-२: नियामकीय उपकरणहरू तथा आयोगको आन्तरिक सञ्चालनसँग सम्बन्धित विनियमावली वा कार्यविधि तर्जुमासम्बन्धी कार्यतालिका

क्र.सं.	गतिविधि	हालको स्थिति
१.	विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६	लागू भइसकेको
२.	विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६	लागू भइसकेको
३.	विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६	लागू भइसकेको
४.	विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६	लागू भइसकेको
५.	विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६	लागू भइसकेको
६.	विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिदबिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरणसम्बन्धी निर्देशिका	सरोकारवालाहरूको राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियाका लागि मस्यौदा प्रकाशित भई पुनरावलोकनको अवस्थामा रहेको
७.	विद्युत नियमन आयोग विवाद समाधानसम्बन्धी विनियमावली	मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेको
८.	विद्युत नियमन आयोग आन्तरिक कार्यसञ्चालनसम्बन्धी विनियमावली	मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेको
९.	विद्युत नियमन आयोग आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी विनियमावली	मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेको
१०.	विद्युत नियमन आयोगको सञ्चालन तथा अन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीसम्बन्धी कार्यविधि	सुरुवाती चरणमा रहेको
११.	विद्युतसम्बन्धी अनुमति प्राप्त व्यक्तिको वार्षिक प्रतिवेदनको ढाँचा	आ.व. २०७७/७८ मा लागू भएको
१२.	जलविद्युत आयोजनाको दोस्रो चरणको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौतासम्बन्धी निर्देशिका	मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेको
१३.	नयाँ (Greenfield) जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारणसम्बन्धी छलफलपत्र	मस्यौदा तयारीको अवस्थामा रहेको
१४.	उपभोक्ताको हकहित संरक्षणसम्बन्धी निर्देशिका	

क्र.सं.	गतिविधि	हालको स्थिति
१५.	विद्युतसम्बन्धी अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्राविधिक मापदण्डसम्बन्धी निर्देशिका	
१६.	विद्युत नियमन आयोगका कर्मचारीसम्बन्धी विनियमावली	
१७.	प्रसारण दस्तुर (Wheeling Charge) निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका	
१८.	जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका	
१९.	नियामकीय सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Regulatory Information Management System)	
२०.	अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको आचारसंहितासम्बन्धी निर्देशिका	
२१.	सौर्य ऊर्जा आयोजनाको विद्युत खरिदबिक्री दर निर्धारणसम्बन्धी निर्देशिका	
२२.	विद्युत नियमन आयोगको कोष परिचालनसम्बन्धी विनियमावली	
२३.	विद्युत वितरण संहिता (Distribution Code)	
२४.	ग्रिड संहिता (Grid Code)	TOR को मस्यौदा तर्जुमाको क्रममा रहेको
२५.	नियामकीय लेखा प्रणाली	
२६.	विद्युत खरिदबिक्री सम्झौताको समान ढाँचा (Template)	

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-३.१: विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४

www.lawcommission.gov.np

विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४

प्रमाणीकरण तथा प्रकाशित मिति

२०७४/५/१९

संवत् २०७४ सालको ऐन नं. १३

प्रस्तावना : विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुल नियमन गर्न, विद्युत उपभोक्ताको हक र हित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन विद्युत नियमन आयोगको व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिमको व्यवस्थापिका-संसदले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस ऐनको नाम "विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४" रहेको छ।
(२) यो ऐन प्रमाणीकरण भएको मितिले एकानव्वेऔं दिनदेखि प्रारम्भ हुनेछ।
२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-
  - (क) "अध्यक्ष" भन्नाले आयोगको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ।
  - (ख) "अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार गर्न प्रचलित कानून बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा सङ्गठित संस्था सम्झनु पर्छ।
  - (ग) "आयोग" भन्नाले दफा ३ बमोजिम स्थापना भएको विद्युत नियमन आयोग सम्झनु पर्छ।
  - (घ) "उपभोक्ता" भन्नाले विद्युत उपभोग गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ।
  - (ङ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।
  - (च) "मन्त्रालय" भन्नाले ऊर्जा मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।
  - (छ) "महसुल" भन्नाले विद्युत सेवा उपभोग गरे बापत उपभोक्ताले वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई बुझाउनु पर्ने विद्युत मूल्य, महसुल, शुल्क तथा अन्य दस्तुर सम्झनु पर्छ।
  - (ज) "विद्युत" भन्नाले पानी, खनीज तेल, कोइला, ग्यास, सौर्य, वायु, आणविक, जैविक पदार्थ वा अन्य कुनै स्रोतबाट उत्पादन हुने विद्युत सम्झनु पर्छ।
  - (झ) "सचिव" भन्नाले दफा ३२ बमोजिम आयोगको सचिवको रूपमा काम गर्ने कर्मचारी सम्झनु पर्छ।
  - (ञ) "सदस्य" भन्नाले आयोगको सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले अध्यक्षलाई समेत जनाउँछ।

परिच्छेद-२

आयोगको स्थापना तथा गठन

३. **आयोगको स्थापना** : (१) विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारलाई नियमन गर्ने नियमनकारी निकायको रूपमा विद्युत नियमन आयोगको स्थापना गरिएको छ।
- (२) आयोगको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौं उपत्यकामा रहनेछ र आयोगले आवश्यकता अनुसार नेपालका अन्य स्थानमा समेत शाखा कार्यालय खोल्न सक्नेछ।
४. **आयोग स्वशासित र सद्गठित संस्था हुने** : (१) आयोग अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित र सद्गठित संस्था हुनेछ।
- (२) आयोगको काम कारवाहीको निमित्त यसको एउटा छुट्टै छाप हुनेछ।
- (३) आयोगले व्यक्ति सरह चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य किसिमले व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।
- (४) आयोगले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न र आयोग उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्न सक्नेछ।
- (५) आयोगले व्यक्ति सरह करार गर्न र करार बमोजिमको अधिकारको प्रयोग र दायित्व निर्वाह गर्न सक्नेछ।
५. **आयोगको गठन** : (१) आयोगको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) नेपाल सरकारको राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणीको पदमा रही काम गरेको वा अर्थशास्त्र, वाणिज्य, व्यवस्थापन, लेखा, कानून वा इञ्जिनियरिङ विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक उपाधि हासिल गरी त्यस्तो विषय सम्बन्धी क्षेत्रमा कम्तीमा बीस वर्ष कार्य अनुभव भएको व्यक्तिमध्ये नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको व्यक्ति - अध्यक्ष
- (ख) अर्थशास्त्र, वाणिज्य, व्यवस्थापन, लेखा, कानून वा इञ्जिनियरिङ विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक उपाधि हासिल गरी त्यस्तो विषय सम्बन्धी क्षेत्रमा कम्तीमा पन्ध्र वर्ष कार्य अनुभव भएका व्यक्तिमध्ये नेपाल सरकारले नियुक्त गरेका चार जना व्यक्तिहरू - सदस्य
- (२) उपदफा (१) बमोजिम अध्यक्ष र सदस्य नियुक्ति गर्दा कम्तीमा एक जना महिला सहित समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा गर्नु पर्नेछ।
- (३) अध्यक्ष र सदस्यको नियुक्ति भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरिनेछ।
६. **अयोग्यता** : दफा ५ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको व्यक्ति अध्यक्ष वा सदस्य पदमा नियुक्ति हुन वा बहाल रहनको लागि योग्य हुने छैन :-
- (क) गैरनेपाली नागरिक,
- (ख) विदेशी मुलुकको स्थायी आवासीय अनुमति लिएको,
- (ग) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, लागू औषध कारोबार, सम्पत्ति श्रद्धीकरण, राहदानी दुरुपयोग, अपहरण सम्बन्धी कसूर वा नैतिक पतन देखिने अन्य फौजदारी कसूरमा सजाय पाएको,
- (घ) प्रचलित कानून बमोजिम कालोसूचीमा परेको वा त्यस्तो सूचीबाट फुकुवा भएको मितिले कम्तीमा तीन वर्ष पूरा नभएको,
- (ङ) आफू वा आफ्नो एकाघरको परिवारको सदस्य विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारमा संलग्न कुनै कम्पनी वा त्यस्तो कम्पनीको सहायक कम्पनी, फर्म वा संस्थाको संस्थापक, व्यवस्थापकीय तह, शेयर धनी वा सञ्चालक, लेखापरीक्षक वा सल्लाहकारको

हैसियतमा संलग्न रहेको वा त्यस्तो हैसियतबाट अलग भई कम्तीमा तीन वर्षको अवधि व्यतित भई नसकेको ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि "शेयर धनी" भन्नाले सम्बन्धित कम्पनीको कम्तीमा एक प्रतिशत शेयरमा स्वामित्व रहेको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

- (च) विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार सम्बन्धी कसूरमा सजाय पाई सजाय भुक्तान गरेको मितिले तीन वर्षको अवधि पूरा नभएको ।
- (छ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तह वा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको स्वामित्वमा रहेको सङ्गठित संस्था वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको बहालवाला कर्मचारी ।
- (ज) साहुको ऋण तिर्न नसकी दामासाहीमा परेको ।
- (झ) कुनै राजनीतिक दलको सदस्य वा पदाधिकारी भएको ।

७. **अध्यक्ष तथा सदस्यको नियुक्ति** : (१) नेपाल सरकारले देहाय बमोजिमको समितिको सिफारिसमा आयोगको अध्यक्ष तथा सदस्य नियुक्ति गर्नेछ :-

- (क) सचिव, मन्त्रालय -संयोजक
- (ख) मन्त्रालयले मनोनित गरेको विद्युत विज्ञ एक जना -सदस्य
- (ग) मन्त्रालयले लोकेको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको अधिकृत -सदस्य-सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले अध्यक्ष तथा सदस्य नियुक्ति गर्न उम्मेदवार सिफारिस गर्ने प्रयोजनको लागि ईच्छुक उम्मेदवारलाई आवेदन सहितको व्यक्तिगत विवरण पेश गर्न कम्तीमा पन्ध्र दिनको म्याद दिई सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले उपदफा (२) बमोजिम आवेदन गर्ने उम्मेदवार मध्येबाट उपयुक्त ठहरिएका व्यक्तिको नाम आवेदन गर्ने म्याद समाप्त भएको एक्काईस दिनभित्र नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ । त्यसरी सिफारिस गर्दा सदस्यको हकमा दफा ५ को खण्ड (ख) बमोजिमका अलगअलग विषयका व्यक्तिको नाम सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

तर अलगअलग विषयका पर्याप्त उम्मेदवार उपलब्ध हुन नसकेमा एउटै विषयका एक जनाभन्दा बढी व्यक्तिलाईसमेत सिफारिस गर्न सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठकको अध्यक्षता त्यस्तो समितिको संयोजकले गर्नेछ र संयोजक तथा एक जना सदस्य उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(६) अध्यक्ष तथा सदस्यको लागि उम्मेदवार सिफारिस गर्ने सम्बन्धी आधार, प्रकृया र बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको संयोजक तथा सदस्यको बैठक भत्ता अर्थ मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

८. **पदावधि** : अध्यक्ष तथा सदस्यको पदावधि पाँच वर्षको हुनेछ र निज पुनः एक पदावधिको लागि नियुक्त हुन सक्नेछ ।

९. **पदबाट हटाउन सक्ने** : (१) अध्यक्ष वा कुनै सदस्यमा कार्य क्षमताको अभाव वा खराब आचरण भएको वा दफा ६ बमोजिम निज अयोग्य भएको वा यस ऐन बमोजिम निजले पदीय दायित्व पूरा नगरेको देखिएमा नेपाल सरकारले त्यस्तो विषयमा छानबिन गर्न एक छानबिन समिति गठन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको छानबिन समितिले आरोप लागेको अध्यक्ष वा सदस्यको सम्बन्धमा छानबिन गरी आफ्नो रायसहितको प्रतिवेदन नेपाल सरकारसमक्ष पेश गर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको छानबिन समितिले उपदफा (२) बमोजिम छानबिन गर्दा आरोप लागेको अध्यक्ष वा सदस्यलाई आफ्नो सफाई पेश गर्न मनासिब मौका दिनेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको छानबिन समितिले अध्यक्ष वा सदस्यलाई पदबाट हटाउन सिफारिस गरेमा नेपाल सरकारले त्यस्तो अध्यक्ष वा सदस्यलाई पदबाट हटाउनेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम छानबिनको कारबाही प्रारम्भ भएपछि त्यस्तो छानबिनको विषयमा टुङ्गो नलागेसम्म त्यस्तो अध्यक्ष वा सदस्यले आफ्नो पदको काम गर्न पाउने छैन ।

(६) उपदफा (१) बमोजिमको छानबिन समितिका अध्यक्ष वा सदस्यको पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा नेपाल सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१०. **पद रिक्त भएको मानिने** : देहायको कुनै अवस्थामा अध्यक्ष वा सदस्यको पद रिक्त भएको मानिनेछ :-

(क) निजले नेपाल सरकार समक्ष आफ्नो पदबाट दिएको राजीनामा स्वीकृत भएमा,

(ख) निजमा दफा ५ बमोजिमको योग्यता नभएमा वा नरहेमा,

(ग) दफा ८ बमोजिम निजको पदावधि समाप्त भएमा,

(घ) दफा ९ बमोजिम निजलाई नेपाल सरकारले पदबाट हटाएमा,

(ङ) निजको मृत्यु भएमा ।

११. **आयोगको बैठक** : (१) आयोगको बैठक महिनामा कम्तीमा एकपटक बस्नेछ ।

(२) आयोगको बैठक अध्यक्षले र अध्यक्षको पद रिक्त भएको अवस्थामा वरिष्ठ सदस्यले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।

तर कम्तीमा दुई जना सदस्यले आयोगको बैठक बोलाउन लिखित रूपमा अनुरोध गरेमा अध्यक्षले र निजको अनुपस्थितिमा वरिष्ठ सदस्यले सात दिनभित्र आयोगको बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

(३) आयोगको बैठक बस्नुभन्दा कम्तीमा चौबीस घण्टा अगावै बैठकमा छलफल हुने विषयसहितको सूची सचिवले सदस्यलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) आयोगको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले र निजको अनुपस्थितिमा उपस्थितमध्ये वरिष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि "वरिष्ठ सदस्य" भन्नाले नियुक्तिको क्रममा अगाडि रहेको सदस्य सम्भन्ध पर्छ ।

(५) आयोगको बैठकमा तीन जना सदस्य उपस्थित भएमा आयोगको बैठकको लागि गणपूरक सदस्य पुरोको मानिनेछ ।

(६) आयोगको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(७) आयोगले बैठकमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषयको विशेषज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(८) आयोगको निर्णय अभिलेख गर्ने प्रयोजनका लागि छुट्टै पुस्तिकाको व्यवस्था गरी प्रत्येक निर्णय त्यस्तो पुस्तिकामा अभिलेख गरिनेछ र त्यस्तो पुस्तिकामा बैठकमा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यले दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।

(९) आयोगको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि आयोग आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार

१२. **प्राविधिक व्यवस्थापन गर्ने** : विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार सम्बन्धमा नियमन गर्न आयोगले प्राविधिक व्यवस्थापनको लागि देहायका कार्यहरू गर्नेछ :-

- (क) विद्युत सेवा सम्बन्धी गिड सहिता र वितरण सहिता बनाई कार्यान्वयन तथा त्यसको अनुगमन गर्ने ।
- (ख) विद्युत सेवाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारको स्तर तथा कार्यविधि निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- (ग) राष्ट्रिय विद्युत प्रणालीको गुणस्तर तथा सुरक्षास्तर कायम राख्न आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्ने ।
- (घ) विद्युत प्रणाली सञ्चालकको दायित्व निर्धारण गरी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने ।
- (ङ) विद्युत सेवा बन्द गर्न सक्ने अवस्था, त्यसको आधार र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ।
- (च) विद्युत सेवाको आन्तरिक माग तथा आपूर्तिको लागि न्यूनतम लागत विस्तार कार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने वा गर्न लगाउने ।

१३. **महसुल निर्धारण गर्ने तथा विद्युत खरिद बिक्रीको नियमन गर्ने** : (१) आयोगले महसुल निर्धारण गर्ने तथा विद्युत खरिद बिक्रीको नियमन गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको कार्य गर्नेछ :-

- (क) सञ्चालन खर्च, इन्सकृटी दर, सावो व्याजको भुक्तानी, मर्मत सम्भार खर्च, विद्युत संरचनाको निर्माण, पुनर्निर्माण, पुनर्स्थापना तथा शेयर लगानी बापत वार्षिक रूपमा प्राप्त हुने प्रतिफल लगायत विद्युत खरिद सम्भौता समेतलाई विचार गरी विद्युत महसुल दर निर्धारणका शर्त तथा आधार निर्धारण गरी त्यसको आधारमा उपभोक्ताले बुझाउनु पर्ने महसुल निर्धारण गर्ने ।
- (ख) विद्युत खरिद बिक्रीको थोक बजार स्थापना नभएसम्म वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति र उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा व्यापार अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारले स्थापना गरेको सङ्गठित संस्थाबीच हुने विद्युत खरिद बिक्री दर र प्रक्रिया निर्धारण गर्ने ।
- (ग) उत्पादित विद्युत खरिद बिक्री गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच विद्युत खरिद सम्भौता गर्न सहमति दिने ।
- (घ) विद्युत मूल्यको लागत न्यूनतम बनाउन आवश्यक उपायको पहिचान गरी लागू गराउने ।
- (ङ) प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (ट्रान्जिड चार्ज) निर्धारण गर्ने ।
- (च) विशेष परिस्थितिमा विद्युत सेवासँग सम्बन्धित विषयमा निश्चित समयको लागि विद्युत महसुलमा अतिरिक्त महसुल (सरचार्ज) निर्धारण गर्ने ।

(२) आयोगले उपदफा (१) बमोजिम महसुल निर्धारण सम्पूर्ण कागजात प्राप्त भएको मितिले साठी दिनभित्र गरिसक्नु पर्नेछ ।

(३) आयोगले उपदफा (१) बमोजिम महसुल निर्धारण गरेपछि राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम महसुल निर्धारण भएको मितिले एक वर्षभित्र पुनः विद्युत महसुल निर्धारण गरिने छैन ।

१४. **प्रतिस्पर्धा कायम गर्ने तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्ने** : आयोगले विद्युत बजारमा प्रतिस्पर्धा कायम गर्न तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्न देहायका कार्य गर्नेछ :-

- (क) उपभोक्ताको हित संरक्षणको लागि आवश्यक उपाय पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने ।
- (ख) विद्युत खरिद बिक्रीको दरमा प्रतिस्पर्धाको वातावरण कायम गराउने ।
- (ग) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच विद्युत महसुल दरमा प्रतिस्पर्धा गराउन आवश्यक उपायको पहिचान गरी लागू गराउने ।

- (घ) विद्युत महसुल दरमा एकाधिकार (सिण्डिकेट) हुन नपाउने व्यवस्था गर्ने ।
- (ङ) विद्युतको थोक बजार स्थापना, सञ्चालन तथा खरिद बिक्री प्रक्रिया निर्धारण गर्ने ।
- (च) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिन (मर्जर), आपसमा मिल्न, एकलै वा आफ्नो सहायक कम्पनीसँग मिली त्यस्तो व्यक्ति रहेको कम्पनीको पचास प्रतिशत वा त्यसभन्दा बढी शेयर खरिद गर्न, संरचनाको खरिद बिक्री (सेल अफ प्लान्ट), प्राप्ति (एक्वीजिशन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्नको लागि आवश्यक मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने ।
- (छ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिन, संरचनाको खरिद बिक्री (सेल अफ प्लान्ट) तथा प्राप्ति (एक्वीजिशन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्न सहमति दिने ।
- (ज) विद्युतको व्यापार गर्दा पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू तोक्ने तथा त्यसको नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने ।
- (झ) प्रसारण लाईनमा बाहिरहेको विद्युतको गुणस्तर कायम गराउन समय समयमा जाँच परीक्षण गर्ने वा गराउने ।
- (ञ) विद्युतीय प्रणालीमा खुल्ला पहुँचको व्यवस्था गर्ने ।
१५. **सङ्गठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने** : आयोगले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको सङ्गठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गरी संस्थागत सुशासन कायम गराउन देहाय बमोजिमको कार्य गर्नेछ :-
- (क) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको कार्यक्षमता मूल्याङ्कनको स्तर तथा आधार निर्धारण गर्ने ।
- (ख) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको काम कारवाहीलाई मर्यादित बनाउन आचारसंहिता तयार गरी लागू गर्ने ।
- (ग) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई विद्युतको बजार प्रबर्द्धन, विस्तार तथा विविधीकरण गर्न उत्प्रेरित गर्ने ।
- (घ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको आन्तरिक नियन्त्रण, लेखा प्रणाली, लेखापरीक्षण विधिमा एकरूपता कायम गर्न मापदण्ड बनाई लागू गर्ने ।
- (ङ) अनुमतिपत्र प्राप्त सङ्गठित संस्थाको सञ्चालक समितिका पदाधिकारी तथा अन्य पदाधिकारीले त्यस्तो संस्थालाई जानकारी गराउनु पर्ने विषय निर्धारण गरी त्यसलाई पालना गर्न लगाउने ।
- (च) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको लेखा प्रणालीको आवश्यकता अनुसार आकस्मिक जाँच गर्ने ।
- (छ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको काम कारवाहीमा सुशासन कायम गराउन आवश्यक निर्देशन दिने तथा मापदण्ड जारी गर्ने ।
१६. **नीतिगत सुझाव दिने तथा सिफारिस गर्ने** : विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार सम्बन्धी व्यवस्थालाई भरपर्दो र प्रभावकारी बनाउन गर्नु पर्ने नीतिगत सुधारका सम्बन्धमा आयोगले नेपाल सरकारलाई आवश्यक सल्लाह र सुझाव दिनेछ ।
१७. **जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्ने** : (१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, विनियम, निर्देशिका वा मापदण्ड तथा प्रचलित अन्य कानून वा अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा निर्धारण गरिएका शर्त बमोजिम कार्य गरे नगरेको सम्बन्धमा आयोगले आवश्यक जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्न वा गराउन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्दा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग लेखा, अभिलेख, विवरण आदि माग गर्न वा स्थलगत रूपमा जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्न सकिनेछ ।
- (३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीले त्यसको प्रतिवेदन तयार गरी आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो प्रतिवेदनको आधारमा आयोगले सम्बन्धित अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आवश्यक आदेश तथा निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दिएको आदेश तथा निर्देशन अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिले पालना नगरेमा आयोगले त्यस्तो अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई दफा १९ को उपदफा (१) बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ।

१८. **विवाद समाधान गर्ने** : (१) देहायको विषयमा उत्पन्न विवाद समाधान गर्ने अधिकार आयोगलाई हुनेछ :-

- (क) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच उत्पन्न विद्युत सम्बन्धी विवाद,
- (ख) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले गरेको कुनै निर्णयमा चित्त नबुझेको वा निजले गरेको कार्यबाट आफूलाई मर्का परेको कुरा उल्लेख गरी त्यस वापतको क्षतिपूर्तिको दावी गरेको विषय।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विवाद वा विषयका सम्बन्धमा अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा उपभोक्ताले आयोग समक्ष उजूरी दिन सक्नेछ र त्यस्तो उजूरी परेमा आयोगले नब्बे दिनभित्र सुनुवाई गरी निर्णय गर्नु पर्नेछ।

(३) आयोग समक्ष परेको उजूरीको कारवाही र किनारा गर्दा आयोगलाई प्रचलित कानून बमोजिम अदालतलाई भए सरह देहाय बमोजिमको कार्य गर्ने अधिकार हुनेछ :-

- (क) कुनै व्यक्तिलाई आयोग समक्ष उपस्थित गराई बयान वा जानकारी लिने,
- (ख) साक्षी बुझ्ने,
- (ग) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको कुनै निकाय वा सार्वजनिक संस्थामा रहेको कुनै लिखत कागजात पेश गर्न आदेश दिने,
- (घ) स्थलगत निरीक्षण गर्ने, गराउने तथा दसी प्रमाण पेश गर्न आदेश दिने।

(४) उपदफा (२) बमोजिम आयोगले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझेने व्यक्तिले त्यस्तो निर्णय भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र उच्च अदालत, पाटनमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

(५) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार सम्बन्धी विषयमा अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरूबीच भएको सम्झौतामा विवाद समाधानको छुट्टै व्यवस्था गरिएको रहेछ भने त्यस्तो विवादको समाधान सोही सम्झौता बमोजिम हुनेछ।

१९. **जरिवाना गर्न सक्ने** : (१) आयोगले दफा १७ को उपदफा (३) वा दफा ३७ बमोजिमको आदेश वा निर्देशन, दफा १८ को उपदफा (२) बमोजिमको निर्णय वा यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिमको कुनै विषय पालना नगर्ने वा पूर्व सूचना नदिई विद्युत सेवा अवरुद्ध गर्ने वा गराउने अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई पाँच लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जरिवाना गरिएको रकम नेपाल सरकारको सञ्चित कोषमा दाखिला गरिनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम गरिएको जरिवाना वापत बुझाएको रकम महसुल निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको खर्च वा लगानीको रूपमा समावेश गर्न पाइने छैन।

(४) उपदफा (१) बमोजिम आयोगले गरेको जरिवाना उपर चित्त नबुझेने अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले यस्तो जरिवाना भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र उच्च अदालत, पाटनमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

२०. **सेवा शुल्क लिन सक्ने** : आयोगले देहायका विषयमा अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिबाट तोकिए बमोजिम सेवा शुल्क लिन सक्नेछ :-

- (क) ग्रिड र वितरण सहिता स्वीकृत गर्दा,
- (ख) विद्युतको थोक खरिद विक्री दर निर्धारण गर्दा,
- (ग) विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति दिँदा,

- (घ) प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (क्विलिडि चार्ज) लगायतका अन्य महसुल वा दस्तुर निर्धारण गर्दा,
- (ङ) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिन, संरचनाको खरिद विक्री (सेल अफ प्लान्ट), प्राप्ति (एक्वीजिशन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्ने सहमति दिँदा,
- (च) दफा १८ बमोजिम विवाद समाधान गर्दा,
तर गार्हस्थ उपभोक्ताले उजुरी दिँदा कुनै शुल्क बुझाउन पर्ने छैन ।
- (छ) आयोगले तोकेको अन्य विषयमा ।
२१. **सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने** : (१) आयोगले दफा १३ बमोजिम महसुल निर्धारण गर्नुपूर्व तोकिए बमोजिम सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्नेछ ।
- (२) आयोगले आफ्नो काम कारवाहीसँग सम्बन्धित अन्य विषयमा समेत आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
- (३) आयोगले उपदफा (१) वा (२) बमोजिम गरेको सार्वजनिक सुनुवाईको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
२२. **पुनरावलोकन सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले आयोगको निर्णय पुनरावलोकन हुनुपर्ने ठानेमा त्यस्तो निर्णयको जानकारी भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र पुनरावलोकनको लागि आवश्यक कागजातसहित आयोगमा निवेदन दिन सक्नेछ ।
- तर आयोगले दफा १९ बमोजिम जरिवाना गर्ने गरी गरेको निर्णयको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेमा आयोगले पन्ध्र दिनभित्र साविकको निर्णय कायम राख्ने वा संशोधन गर्ने निर्णय गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (३) आयोगले उपदफा (२) बमोजिम साविकको निर्णय संशोधन गर्ने निर्णय गरेमा साविकको निर्णय कार्यान्वयन नगर्न आदेश दिनेछ ।
- (४) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले गलत कागजात पेश गरेको वा कुनै कागजात लुकाएको जानकारी कुनै स्रोतबाट प्राप्त हुन आएमा वा थप कागजात प्राप्त हुन आएमा आयोगले त्यस्तो विषयमा पुनः निर्णय गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-४

अध्यक्ष र सदस्यको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा सुविधा

२३. **अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार** : अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) आयोगको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा कार्य गर्ने,
- (ख) आयोगको काम कारवाहीमा नियमन, अनुगमन, सुपरीवेक्षण तथा मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित पक्षलाई आवश्यक निर्देशन दिने,
- (ग) आयोगको बैठकलाई व्यवस्थित गर्ने,
- (घ) तोकिए बमोजिमको अन्य कार्य गर्ने ।
२४. **सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार** : (१) सदस्य आयोगको पूरा समय काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछ ।
- (२) सदस्यले आयोग र आयोगको अध्यक्षले तोके बमोजिमका काम, कर्तव्य र अधिकारको पालना र प्रयोग गर्नेछ ।
२५. **अध्यक्ष तथा सदस्यको सेवा, शर्त तथा सुविधा** : (१) अध्यक्ष आयोगको पूरा समय काम गर्ने प्रमुख पदाधिकारी हुनेछ ।
- (२) अध्यक्ष र सदस्यको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्त तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

(२) उपदफा (२) बमोजिमको व्यवस्था नभएसम्म अध्यक्षको पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा नेपाल सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ।

(४) अध्यक्ष वा सदस्यले आयोगमा कार्यरत रहँदा कुनै अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग सम्बन्धित विषयमा कुनै निर्णय गरेको भएमा निज आयोगबाट सेवा निवृत्त भएको मितिले एक वर्षसम्म त्यस्तो अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग कुनै पनि रूपमा संलग्न हुन पाउने छैन।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि "संलग्न" भन्नाले अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिको सञ्चालक, कर्मचारी, विशेषज्ञ वा परामर्शदातृको रूपमा स्थायी, अस्थायी, करार तथा सम्झौतामा कार्य गर्ने अवस्था सम्झनु पर्छ।

२६. **शपथ लिनु पर्ने :** आफ्नो कार्यभार सम्हाल्नुअघि अध्यक्षले ऊर्जा मन्त्री समक्ष र सदस्यले अध्यक्ष समक्ष अनुसूचीको ढाँचामा पद तथा गोपनीयताको शपथ लिनु पर्नेछ।

२७. **जानकारी गराउनु पर्ने :** (१) अध्यक्ष तथा सदस्यले आफू नियुक्त भएको तीस दिनभित्र देहायको विषयको लिखित जानकारी आयोगलाई गराउनु पर्नेछ :-

(क) आफू अध्यक्ष वा सदस्य पदमा नियुक्त हुनुभन्दा अगाडि संलग्न रहेको पेशा, रोजगारी वा व्यवसाय र त्यसको कार्यालयको विवरण,

(ख) आफू वा आफ्नो परिवारको कुनै सदस्य कुनै अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको शेयरधनी भए वा नभएको र शेयरधनी भए लिएको शेयर सङ्ख्याको विवरण तथा त्यस्तो अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग कुनै किसिमको वित्तीय स्वार्थ रहे वा नरहेको,

(ग) आफू वा आफ्नो परिवारको कुनै सदस्य पछिल्लो तीन वर्षभित्र कुनै अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको सञ्चालक, पदाधिकारी, सल्लाहकार, कर्मचारी वा लेखा परीक्षक भए वा नभएको,

(घ) आयोगलाई यस दफा बमोजिम जानकारी गराउँदाका बखत कुनै अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिसँग निजको स्वार्थ देखिन सक्ने कुनै सम्भावित अवस्था भए त्यसको विवरण।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जानकारी गराएको विषयको एक प्रति विवरण आयोगले नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले त्यसको अभिलेख राख्नेछ।

२८. **नियमनकारी अवसर (रेगुलेटरी अपरच्युनिटी) को दुरुपयोग गर्न नहुने :** (१) अध्यक्ष, सदस्य तथा आयोगका कर्मचारी, लेखा परीक्षक, सल्लाहकार, प्रतिनिधि वा आयोगसँग करार गरी काम गर्ने व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीका कुनै पनि व्यक्तिले आफ्नो पदीय हैसियतमा वा आयोगको तर्फबाट कार्य सम्पादन गर्दा निजको जानकारीमा आएको कुनै गोप्य सूचना कानून बमोजिम उपलब्ध गराउनुपर्ने अवस्थामा बाहेक अन्य कुनै व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउन वा त्यसको स्रोत खोल्न हुँदैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका पदाधिकारीले पदीय हैसियतमा कार्य सम्पादन गर्दा निजको जानकारीमा आएको कुनै गोप्य सूचना निज वा निजको परिवारको कुनै सदस्यको लाभ, सुविधा, सहूलियत वा फाइदाको लागि प्रयोग गर्न वा गराउन हुँदैन।

(३) अध्यक्ष, सदस्य तथा आयोगका कर्मचारी, लेखा परीक्षक, सल्लाहकार, प्रतिनिधि वा आयोगसँग करार गरी काम गर्ने व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीका कुनै पनि व्यक्तिले आफ्नो पदीय हैसियतमा वा आयोगको तर्फबाट कुनै काम गर्दा आफू, आफ्नो परिवार वा अरू कसैलाई कुनै किसिमको लाभ, सुविधा, सहूलियत वा फाइदा लिन दिन हुँदैन।

(४) कसैले उपदफा (१), (२) वा (३) को प्रतिकूल हुने गरी कुनै काम गरेमा निजले पदीय दायित्व अनुरूप काम नगरेको मानी प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही हुनेछ।

२९. **स्वार्थ बाझिएमा निर्णय गर्नमा बन्देज :** (१) अध्यक्ष, सदस्य वा निजको परिवारको कुनै सदस्यको वित्तीय स्वार्थ, निजी स्वार्थ वा व्यावसायिक स्वार्थ भएको कुनै पनि प्रस्ताव आयोगको बैठकमा

छलफल हुने भएमा त्यस्तो सदस्यले बैठक शुरु हुनुभन्दा अगावै त्यस्तो स्वार्थ बाझिन सक्ने कुराको जानकारी आयोगलाई दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विषयमा छलफल हुने आयोगको बैठकमा त्यस्तो सदस्यले भाग लिने छैन।

(३) उपदफा (१) वा (२) को प्रतिकूल कुनै निर्णय भएमा सो निर्णय त्यस्तो स्वार्थ रहेको व्यक्तिको हकमा लागू हुने छैन।

३०. **पेशागत आचरण पालना गर्नु पर्ने** : (१) अध्यक्ष, सदस्य वा आयोगका कर्मचारी वा सल्लाहकारले आफ्नो पदमा बहाल रहँदाका बखत वा पदबाट अवकाश भएपछि तोकिए बमोजिमको पेशागत आचरण पालना गर्नु पर्नेछ।

(२) अध्यक्ष, सदस्य तथा आयोगका कर्मचारी वा सल्लाहकारले आयोगमा त्यस्तो हैसियतले कार्य सम्पादन गर्दा सदैव आयोगको हितलाई सर्वोपरी राख्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-५

आयोगका कर्मचारी

३१. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) आयोगको कार्य सञ्चालनको लागि आयोगमा नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको सङ्ख्यामा कर्मचारीहरू रहनेछन्।

(२) आयोगले विनियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम कर्मचारी नियुक्ति गर्नेछ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयोगले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्नको लागि आवश्यक विशेषज्ञ कर्मचारी करारमा नियुक्त गर्न सक्नेछ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयोगमा कर्मचारी नियुक्ति नभएसम्मको लागि मन्त्रालयले नेपाल सरकारका कुनै कर्मचारीलाई आयोगमा काम गर्नको लागि अवधि तोक्यो काजमा खटाउन सक्नेछ।

३२. **आयोगको सचिव** : आयोगको वरिष्ठ कर्मचारीले आयोगको सचिव भई काम गर्नेछ।

परिच्छेद-६

कोष तथा लेखा परीक्षण

३३. **कोष** : (१) आयोगको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र त्यस्तो कोषमा देहायका रकमहरू रहने छन् :-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) कुनै व्यक्ति वा संघ संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(ग) विदेशी सरकार, व्यक्ति वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(घ) विद्युत वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको विद्युत विक्रीबाट भएको वार्षिक कुल आयको एक प्रतिशतमा नबढाई आयोगले तोके बमोजिम प्राप्त रकम,

(ङ) विद्युत व्यापार गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले विद्युत व्यापारबाट गरेको वार्षिक कुल आयको एक प्रतिशतमा नबढाई आयोगले तोके बमोजिम प्राप्त रकम,

(च) राष्ट्रिय ग्रिड प्रयोग गरी विद्युत निकासी गर्ने अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिले प्राप्त गरेको व्हिलीङ्ग दस्तुरको एक प्रतिशतमा नबढाई आयोगले तोके बमोजिम प्राप्त रकम,

(छ) दफा २० बमोजिम प्राप्त सेवा शुल्क,

(ज) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्नुअघि आयोगले अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(३) आयोगले उपदफा (१) बमोजिमको कोषको रकम नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट इजाजत प्राप्त 'क' श्रेणीको कुनै वाणिज्य बैङ्कमा खाता खोली जम्मा गर्नेछ।

(४) आयोगको नामबाट गरिने सबै खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकमबाट व्यहोरिनेछ ।

(५) कोषमा भएको रकमबाट आयोगको कार्य सञ्चालनका लागि नपुग भएमा सोको लागि अर्थ मन्त्रालयले आवश्यक रकम उपलब्ध गराउनेछ ।

(६) कोषमा तोकिए बमोजिमभन्दा बढी रकम जम्मा भएमा आयोगले त्यस्तो बढी रकम नेपाल सरकारको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको खाताको सञ्चालन आयोगले तोके बमोजिम हुनेछ ।

३४. लेखा र लेखापरीक्षण : (१) आयोगको आय व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको ढाँचा बमोजिम राखिनेछ ।

(२) आयोगले तोकिए बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम राख्नु पर्नेछ र आफ्नो आय व्ययको लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

(३) आयोगको लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

(४) नेपाल सरकारले चाहेमा आयोगको आय व्ययको लेखा र तत्सम्बन्धी हिसाब किताब जुनसुकै बखत जाँच वा जाँच गर्न लगाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-७

विविध

३५. सहयोग गर्नु पर्ने : आयोगको काम कारवाही तथा निर्णय कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित सबैले आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

३६. उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्ने : (१) आयोगले यस ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने कुनै कामको लागि आवश्यकता अनुसार उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित उपसमिति वा कार्यटोलीको काम, कर्तव्य, अधिकार र कार्यविधि तथा त्यस्तो उपसमिति वा कार्यटोलीका सदस्यले पाउने सुविधा आयोगले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३७. निर्देशन दिन सक्ने : यस ऐन बमोजिमका कार्यहरू कार्यान्वयन गर्न आयोगले आवश्यकता अनुसार अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई निर्देशन दिनेछ र त्यस्तो निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

३८. वार्षिक प्रतिवेदन : (१) आयोगले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र आफूले गरेको काम कारवाही सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गरी मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदनमा अन्य कुराका अतिरिक्त आयोगले वर्षभरिमा सञ्चालन गरेको कार्यक्रम, प्राप्त गरेको रकम, कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा हुन गएको लागत, कार्यक्रमबाट भएको उपलब्धि तथा भविष्यमा गर्नु पर्ने सुधार समेतका कुराहरू समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) आयोगले उपदफा (१) बमोजिम पेश गरिएको प्रतिवेदन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक रूपमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(४) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र लेखा परीक्षणको प्रतिवेदनसहित आफूले गरेको काम कारवाही सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गरी आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) आयोगले उपदफा (४) बमोजिम पेश भएको वार्षिक प्रतिवेदनको अध्ययन गरी अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (४) बमोजिम पेश भएको वार्षिक प्रतिवेदनको सारांश अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

३९. **अधिकार प्रत्यायोजन** : आयोगले यस ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये महसुल निर्धारण गर्ने, अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिन, संरचनाको खरिद विक्री (सेल अफ प्लान्ट), प्राप्ति (एक्वीजिशन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्न सहमति दिने तथा विवाद समाधान गर्ने अधिकार बाहेकका अन्य अधिकार आवश्यकता अनुसार अध्यक्ष, सदस्य, सचिव, दफा ३६ बमोजिम गठित उपसमिति वा कार्यटोली वा आयोगको अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।
४०. **नेपाल सरकारसँग सम्पर्क** : आयोगले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ।
४१. **नियम बनाउने अधिकार** : यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि नेपाल सरकारले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ।
४२. **विनियम बनाउन सक्ने** : (१) आयोगले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही देहायका विषयमा विनियम बनाई लागू गर्न सक्नेछ :-
- (क) कर्मचारीको नियुक्ति, काम, कर्तव्य, अधिकार, योग्यता, पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाको शर्त सम्बन्धमा,
  - (ख) विवाद समाधानको लागि दिइने उजुरी तथा त्यस्तो उजुरी कारवाही र किनारा गर्ने कार्यविधि सम्बन्धमा,
  - (ग) आयोगको आन्तरिक कार्य सञ्चालन सम्बन्धी अन्य आवश्यक विषयमा।
- (२) उपदफा (१) को खण्ड (क) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयोगले कर्मचारीको नियुक्ति, पारिश्रमिक, सेवा शर्त तथा सुविधा र नेपाल सरकारलाई थप आर्थिक दायित्व पर्ने विषयमा विनियम बनाउँदा अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।
४३. **निर्देशिका, मापदण्ड वा संहिता बनाई लागू गर्न सक्ने** : आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम तथा विनियम विपरीत नहुने गरी निर्देशिका, मापदण्ड वा संहिता (कोड) बनाई लागू गर्न सक्नेछ।
४४. **संशोधन, खारेजी र बचाउ** : विद्युत ऐन, २०४९ को :
- (१) दफा १६ मा रहेका “दफा १७ बमोजिम” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विद्युत नियमन आयोग सम्बन्धी प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
  - (२) दफा १७ र १८ खारेज गरिएका छन्।
  - (३) दफा १७ र १८ बमोजिम निर्धारण भएको विद्युत महसुल यसै ऐन बमोजिम निर्धारण भए गरेको मानिनेछ।

अनुसूची

(दफा २६ संग सम्बन्धित)

शपथ

म ..... ईश्वरलाई साक्षी राखी/सत्य निष्ठा पूर्वक शपथ लिन्छु कि विद्युत नियमन आयोगको अध्यक्ष/सदस्य पदको जिम्मेवारी र कर्तव्य कसैको डर, मोलाहिजा, पक्षपात, द्वेष वा लोभमा नपरी इमानदारीसाथ पालना गर्नेछु। आफ्नो कर्तव्य पालनाको सिलसिलामा आफूलाई ज्ञात हुन आएको कुरा प्रचलित कानूनको पालना गर्दा बाहेक आफू पदमा बहाल रहे वा नरहे पनि कुनै पनि अवस्थामा प्रकट गर्ने छैन।

मिति : .....

हस्ताक्षर.....

नेपाल कानून आयोग

खाली राखिएका

अनुसूची-३.२: विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५

www.lawcommission.gov.np

विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति

२०७५।०५।११

विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

- संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यी नियमहरूको नाम “विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-

  - “ऐन” भन्नाले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ सम्भन्तु पर्छ ।
  - “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय सम्भन्तु पर्छ ।
  - “राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण प्रणाली” भन्नाले राष्ट्रिय रुपमा विद्युत प्रसारणको लागि आवद्ध हुने विभिन्न भोल्टेज क्षमताका प्रसारण लाइन समावेश गरी नेपाल सरकारले समय समयमा तोकेका विद्युत प्रसारण लाइन सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले प्रसारण लाइनसँग सम्बद्ध सबस्टेशन तथा स्वीचिङ्ग स्टेशनलाई समेत जनाउँछ ।
  - “सिफारिस समिति” भन्नाले ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिमको सिफारिस समिति सम्भन्तु पर्छ ।

परिच्छेद -२

अध्यक्ष तथा सदस्यको नियुक्ति

- अध्यक्ष वा सदस्यको लागि आवेदन दिने : (१) अध्यक्ष वा सदस्य पदमा नियुक्तिको लागि इच्छुक उम्मेदवारले ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम प्रकाशित सूचनाको म्याद भित्र व्यावसायिक कार्ययोजना सहित अनुसूची-१ को ढाँचामा सिफारिस समिति समक्ष आवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम आवेदन दिने उम्मेदवारले आफू सो पदको लागि अयोग्य नरहेको अनुसूची-२ बमोजिमको स्वघोषणासमेत संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

४. नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने : नियम ३ को उपनियम (१) बमोजिम आवेदन दिने उम्मेदवारहरूले पेश गरेको कार्ययोजना, निजहरूको अन्तर्वाता, शैक्षिक योग्यता तथा सम्बन्धित क्षेत्रको अनुभव समेतका आधारमा सिफारिस समितिले मूल्याङ्कन गरी उपयुक्त उम्मेदवारको नाम ऐनको दफा ७ को उपदफा (३) बमोजिम नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।
५. अभिलेख राख्नु पर्ने : सिफारिस समितिले नियम ४ बमोजिम उम्मेदवारको नाम सिफारिस गरेपछि अध्यक्ष र सदस्यको नियुक्तिका लागि पेश भएका आवेदन, व्यक्तिगत विवरण, स्वघोषणा, सिफारिस समितिले गरेको मूल्याङ्कन सम्बन्धी कागजात तथा विवरण मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्नेछ र मन्त्रालयले त्यसरी प्राप्त भएका कागजात तथा विवरण अभिलेख गरी राख्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

संहिता तथा मापदण्ड

६. ग्रीड संहिता र वितरण संहिता : (१) आयोगले ऐनको दफा १२ को खण्ड (क) बमोजिम विद्युत सेवा सम्बन्धी ग्रीड संहिता र वितरण संहिता बनाउँदा अन्तरदेशीय वितरण प्रणालीमा आबद्ध ग्रीड र अन्तर्राष्ट्रियस्तरको ग्रीडसँग तादात्म्यता हुने गरी बनाउनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम आयोगले ग्रीड संहिता र वितरण संहिता बनाउँदा सरोकारवाला तथा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूसँग परामर्श गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम आयोगले बनाएका ग्रीड संहिता र वितरण संहिताको कार्यान्वयनको विषयमा आयोगले सरोकारवालाहरू समेत रहेको अनुगमन समिति गठन गरी अनुगमन गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

७. मापदण्ड बनाउने : (१) आयोगले अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नु पर्ने कार्यसम्पादन, राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण प्रणालीको गुणस्तर तथा सुरक्षास्तर र विद्युत प्रणाली सञ्चालकको दायित्व निर्धारण सम्बन्धमा मापदण्ड बनाउन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम मापदण्ड बनाउँदा आयोगले सरोकारवाला तथा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूसँग परामर्श गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-४

महसुल तथा बस्तुर

८. विद्युत महसुल निर्धारणको लागि निवेदन दिने: (१) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई विद्युत वितरण गर्नु अघि महसुल निर्धारण गर्न ऐनको दफा १३ को उपदफा (१) को खण्ड (क) का आधारहरु खुलाई आयोग समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन सम्बन्धमा जाँचबुझ गर्दा आयोगले आवश्यक ठानेमा वितरण अनुमतिप्राप्त व्यक्तिसँग थप विवरण तथा कागजात माग गर्न सक्नेछ र यसरी माग गरेको विवरण तथा कागजात उपलब्ध गराउनु वितरण अनुमतिपत्रप्राप्त व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन तथा उपनियम (२) बमोजिमका विवरण तथा कागजात समेतका आधारमा आयोगले ऐनको दफा १३ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम उपभोक्ताले बुझाउनु पर्ने महसुल निर्धारण गर्नेछ ।
- (४) उपनियम (१) बमोजिम दिइने निवेदनको ढाँचा आयोगले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (५) यस नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वितरण अनुमतिपत्रप्राप्त व्यक्तिको दरखास्त नपरेकै कारणले आयोगले विद्युत महसुल निर्धारण गर्न बाधा पर्ने छैन ।
९. विद्युत महसुल निर्धारण गर्ने आधार : (१) नियम ८ बमोजिम उपभोक्ताले बुझाउनु पर्ने विद्युतको महसुल निर्धारण गर्दा आयोगले देहायका आधारमा निर्धारण गर्नेछ :-
- (क) विद्युत प्रणाली वा उत्पादन संयन्त्रको सञ्चालन खर्च,
  - (ख) ब्र्यासकडी दर,
  - (ग) साँवा ब्याजको भुक्तानी,
  - (घ) मर्मत सम्भार खर्च,
  - (ङ) विद्युत संरचनाको निर्माण र सञ्चालन तरिका,
  - (च) पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापना तथा शेयर लगानी वापत वार्षिक रुपमा प्राप्त हुने प्रतिफल,
  - (छ) विद्युत खरिद सम्झौता,
  - (ज) उपभोक्ता मूल्यसूचीमा हुने परिवर्तन,
  - (झ) राजश्व दर र सोमा हुने परिवर्तन,

- (त्र) विद्युत विकासको सम्बन्धमा नेपाल सरकारले अपनाएको नीति,
- (ट) आयोगले उपयुक्त ठहर्‍याएका अन्य आधार ।

(२) यस नियम बमोजिम विद्युत महसुल निर्धारण गर्दा आयोगले विद्युत उत्पादनको सीमान्त लागत (मार्जिनल कष्ट), विदेशी मुद्राको विनिमय दर, विद्युत उत्पादनको लागि प्रयोग हुने इन्धन मूल्य तथा अनुमति प्राप्त व्यक्ति र सम्बन्धित विद्युत आयोजनामा ऋण प्रदान गर्ने वा पूँजी लगानी गर्ने वित्तीय संस्थाबीच भएको वित्तीय सम्झौता समेतलाई आधार लिनेछ ।

तर नेपाल सरकार आफैले वा नेपाल सरकारको पचास प्रतिशतभन्दा बढी शेयर पूँजी लगानी भएको सङ्गठित संस्थाले लिने विद्युत महसुल तथा अन्य दस्तुर निर्धारण गर्दा आयोगले नेपाल सरकार वा त्यस्तो सङ्गठित संस्थाले सम्बन्धित विद्युत आयोजनाको लागि वित्तीय संस्थासँग गरेको सम्झौताको पालना हुने गरी निर्धारण गर्नेछ ।

(३) विद्युत महसुल निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा आयोगले आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

१०. विद्युत खरिद विक्री दर निर्धारण : (१) ऐनको दफा १३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम वितरण अनुमतिप्राप्त व्यक्ति र उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा व्यापार अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारले स्थापना गरेको सङ्गठित संस्थाबीच हुने विद्युत खरिद विक्री दर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि आयोगले आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) आयोगले विद्युत खरिद विक्री दर निर्धारण गर्दा आयोजनामा भएको ऋण लगानीको खर्च समेटिएको क्षमता शुल्क (क्यापासिटी चार्ज) र स्वलगानी (इक्वीटी), प्रतिफल, कर तथा रोयल्टी, सञ्चालन तथा मर्मत खर्च समेत समेटिएको ऊर्जा शुल्क (इनर्जी चार्ज) गरी दुई भागीय विद्युत दरको प्रणाली समेत प्रयोगमा ल्याउन सक्नेछ ।

(३) आयोगले विद्युत खरिद दर निर्धारण गर्दा विद्युत उत्पादकले आफ्नो उत्पादनको पूर्ण क्षमतामा विद्युत उत्पादन गर्ने अवस्था कायम राखी उत्तरदायी बनाउन उपलब्धतामा आधारित (एभाइलेबिलिटी बेस्ड) क्षमता शुल्क प्रणाली अपनाउन सक्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम क्षमता शुल्क प्रणाली प्रयोगमा ल्याउँदा आयोगले तोकेको मापदण्ड अनुसार शतप्रतिशत उपलब्धता हासिल भएको अवस्थामा उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले क्षमता शुल्क पुरै पाउने र कम उपलब्धता हासिल भएमा सोही अनुपातमा क्षमता शुल्क कम पाउने व्यवस्था गर्नेछ ।

(५) उपनियम (२) बमोजिम क्षमता शुल्क प्रणाली लागू गर्दा ऋण नरहेको वा ऋण भुक्तानी भई सकेको आयोजनाको हकमा क्षमता शुल्क निर्धारण गरिने छैन ।

(६) यस नियम बमोजिम विद्युत खरिद दर निर्धारण गर्दा ऋणको व्याज, ढासकही वा अग्रीम ढासकही, लगानी प्रतिफल, साधारण खर्च, सञ्चालन खर्च, मर्मत सम्भार खर्च, कार्य सञ्चालन खर्च, राजश्व, कर, अतिरिक्त पूँजीकरण, ऋण तथा स्वलगानी अनुपात जस्ता विषयहरूलाई आधार लिईनेछ ।

११. आपसी समझदारीबाट दर तय गर्न सक्ने : (१) उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति र विद्युत खपत गर्ने उद्योग वा संस्थाबीच विद्युत खरिद विक्री गर्ने गरी सम्झौता भएकोमा उत्पादन अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति र त्यस्तो उद्योग वा संस्थाले आयोगको सहमति लिई आपसी समझदारीमा विद्युतको खरिद विक्री दर तोक्न सक्नेछन् ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम विद्युतको खरिद विक्री दर तोक्दा त्यस्तै खालका अन्य उद्योग वा संस्थसँग हुने विद्युत खरिद दरबीच एकरूपता हुने गरी गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम विद्युत खरिद विक्री दर तोक्दा उपभोक्तालाई प्रतिकूल असर पर्ने गरी आपसी मिलेमतोमा तय गर्नु हुँदैन ।

१२. सम्झौताको शर्त पेश गर्नु पर्ने : ऐनको दफा १३ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम विद्युत खरिद विक्रीको लागि सम्झौता गर्न अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरूले आयोगको सहमतिको लागि दरखास्त दिँदा सम्झौताका शर्त समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

१३. विद्युत प्रसारण दस्तुर : (१) आयोगले ऐनको दफा १३ को उपदफा (१) को खण्ड (ड) बमोजिम विद्युत प्रसारण दस्तुर निर्धारण गर्दा नियम १० बमोजिम खरिद विक्री दर निर्धारण गर्दा लिइने आधारका अतिरिक्त देहायका सबै वा केही कुरालाई आधार लिन सक्नेछ :-

- (क) प्रयोगकर्ताको उपभोग क्षमता वा परिमाण र दुरी,
- (ख) जडान विन्दु (पोइन्ट अफ कनेक्सन),
- (ग) प्रसारण क्षेत्र (जोनल ट्रान्समिसन चार्जेज),
- (घ) प्रसारण लाइन निर्माण वा विस्तार गर्दा हुने लगानी ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम विद्युत प्रसारण दस्तुर निर्धारण गर्दा राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण ग्रीड (नेशनल ट्रान्समिसन ग्रीड) र अन्य प्रसारण लाईन खण्डहरूको छुट्टा छुट्टै दस्तुर निर्धारण गर्न सकिनेछ ।

(३) विद्युत प्रसारण दस्तुर निर्धारण गर्ने सम्बन्धी अन्य आधारहरु आयोगले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१४. विद्युत वितरणको महसुल दरमा प्रतिस्पर्धा गराउनु पर्ने : (१) आयोगले विद्युत वितरणको महसुल दरमा प्रतिस्पर्धा गराई सोको आधारमा उपभोक्ता वा उपभोक्ताको प्रतिनिधिले आफ्नो सेवा प्रदायक छनौट गर्न पाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(२) विद्युत वितरणको महसुल दरमा प्रतिस्पर्धा गराउने तथा विद्युत वितरण छनौट गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था आयोगले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१५. विद्युत वितरण शुल्क : अन्य कुनै संस्थाले विद्युत वितरण गर्न अनुमति प्राप्त संस्थाको प्रणाली प्रयोग गरी उपभोक्तासम्म विद्युत वितरण गर्दा त्यस्तो वितरण प्रणाली प्रयोग गरे वापत बुझाउनु पर्ने वितरण शुल्क आयोगले निर्धारण गर्नेछ ।

१६. मूल्य अन्तर नियमन गर्ने : आयोगले यस नियम बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरुबीच विद्युत व्यापारको क्रियाकलाप तथा विद्युत खरिद गरी पुनः बिक्री गर्दाको मूल्य अन्तर (ट्रेडिङ मार्जिन) सम्बन्धमा नियमन गर्न विद्युत व्यापार मापदण्ड बनाई लागु गर्नेछ ।

१७. सेवा शुल्क तोक्ने : (१) आयोगले ऐनको दफा २० बमोजिम देहायका विषयमा देहाय बमोजिमको सेवा शुल्क लगाउन सक्नेछ :-

(क) विद्युतको थोक खरिद बिक्री दर निर्धारण गर्दा सात हजार पाँचसय रुपैयाँ,

(ख) विद्युत खरिद सम्झौतामा सहमति दिँदा देहाय बमोजिम :-

(१) एकसय किलोवाटदेखि एक मेगावाटसम्म एक लाख रुपैयाँ,

(२) एक मेगावाटभन्दा माथि एकहजार मेगावाटसम्म प्रति मेगावाट दश हजार रुपैयाँका दरले, र

(३) सो भन्दामाथि एकमुष्ट बीसलाख रुपैयाँ ।

(ग) प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (क्लीलिङ चार्ज) लगायत यस्तै अन्य महसुल वा दस्तुर निर्धारण गर्दा पच्चीस हजार रुपैयाँ,

(घ) अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरु आपसमा गाभिन, संरचनाको खरिद बिक्री (सेल अफ प्लान्ट), प्राप्ति (एक्वीजिसन) वा ग्रहण (टेक ओभर) गर्न सहमति दिँदा त्यस्तो संरचना वा संस्थाको आधार मूल्यको आधारमा दश करोडसम्मको आधार मूल्यको लागि एक लाख रुपैयाँ र सोभन्दा माथि प्रत्येक दश करोडसम्मको लागि पचास हजार रुपैयाँ,

- (ड) ऐनको दफा १८ बमोजिम विवाद समाधान गर्दा दावी मूल्य खुलेको विवाद भएमा त्यस्तो दावी मूल्यको पाँच प्रतिशत र दावी मूल्य नखुलेको विवाद भएमा आयोगले तय गरेको मूल्य,
- (च) आयोगले तोकेका अन्य विषयमा आधार मूल्य खुलेकोमा त्यस्तो मूल्यको आधारमा खण्ड (घ) बमोजिमको रकम र आधार मूल्य नखुलेकोमा आयोगले तय गरेको मूल्य ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम आयोगले सेवा शुल्क लगाउँदा सेवा शुल्क लगाउने विषय र अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाको नाम आफ्नो वेबसाइट र राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिका मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

उपभोक्ता हित संरक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई

१८. उपभोक्ता हित संरक्षण : आयोगले ऐनको दफा १४ बमोजिम उपभोक्ताको हित संरक्षणका लागि देहाय अनुसारका कार्य गर्नेछ :-

- (क) वितरण अनुमतिप्राप्त व्यक्तिले वितरण गरेको विद्युतको गुणस्तर (स्वीकार्य भोल्टेज परिवर्तनको मापदण्ड, विद्युत वितरणमा हुन सक्ने रोक्यावटको औसत अवधि र औसत रोक्यावटको क्रमिकता) निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- (ख) सार्वजनिक सेवा प्रदायकको कार्य सम्पादनस्तर निर्धारण गरी सोको आधारमा कार्य सम्पादन गर्न त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थालाई निर्देशन दिने,
- (ग) उपभोक्ताको गुनासो सुनुवाई संयन्त्र र गुनासो समाधान गर्ने प्रकृया निर्धारण गर्ने,
- (घ) विद्युत वितरणमा हुने रोक्यावट हटाउन गर्नु पर्ने उपाय निर्धारण गर्ने र आयोगले तोकेको समयभन्दा बढी समय रोक्यावट भएमा क्षतिपूर्ति दिन लगाउने,
- (ड) विद्युत जडान गर्न लाग्ने समय र सो को प्रकृया निर्धारण गरी सार्वजनिक गर्ने,
- (च) आयोगले तोकेको गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाबाट क्षतिपूर्ति भराउने,

(छ) उपभोक्ता हित संरक्षणका लागि आयोगले आवश्यक ठहर्‍याएका अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।

१९. सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने : (१) आयोगले विद्युत महसुल निर्धारण, विद्युत खरिद दर निर्धारण, प्रसारण शुल्क निर्धारण तथा विद्युत व्यापारसँग सम्बन्धित विषयमा निर्णय गर्नु पूर्व सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम अवलम्बन गर्नु पर्ने विधि अनुसूची-३ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम गरिने सार्वजनिक सुनुवाईको अन्य प्रक्रिया र ढाँचा आयोगले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-६

काम, कर्तव्य र अधिकार

२०. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) ऐन तथा यस नियमावलीमा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त अध्यक्षको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) आयोगको अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन नीति, योजना र कार्यक्रमहरु तयार गर्ने, गराउने,

(ख) स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने,

(ग) विद्युत उत्पादन, प्रसारण र विद्युतको गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, गराउने,

(घ) विद्युत उत्पादक, प्रसारक र यस्तै काम गर्ने संस्थाबीच समन्वय कायम गर्ने, गराउने,

(ङ) आयोगमा पेश हुने विषयहरु तयार गर्न लगाउने,

(च) आयोगको निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,

(छ) आयोगको लागि आवश्यक कार्यक्रम एवं बजेट तयार गर्न लगाउने ।

(२) अध्यक्षले आयोगको तर्फबाट स्वदेश तथा विदेशका नियमनकारी संघ संस्था निकायहरुसँग सम्पर्क गर्न र कुनै सम्झौता गर्नु पर्ने भएमा आयोगको स्वीकृति लिई सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

तर आयोग वा नेपाल सरकारलाई आर्थिक भार वा कुनै दायित्व पर्ने विषयमा सम्झौता गर्नु परेमा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) अध्यक्षले आफूमा निहित रहेको अधिकार आवश्यकता अनुसार सदस्य, समिति, उपसमिति वा आयोगका अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

२१. अध्यक्ष जवाफदेही हुने : (१) आयोगको तर्फबाट हुने कारोवारको सम्बन्धमा अध्यक्ष जवाफदेही हुनेछ ।

(२) अध्यक्षले प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारलाई प्राप्त हुने राजस्व र सरकारी रकमको लेखा राखी बैक दाखिला गर्नु वा गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

(३) राजस्वको लगत तथा लेखा राख्ने, फाँटवारी पेश गर्ने, लेखा परीक्षण गराउने र यसको अभिलेख राख्ने उत्तरदायित्व अध्यक्षको हुनेछ ।

२२. सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार : सचिवको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) आयोगका निर्णय लिपीबद्ध गरी आयोगको बैठकमा उपस्थित अध्यक्ष र सदस्यको दस्तखत गराउने र निर्णय प्रमाणित गर्ने,
- (ख) आयोगका निर्णय र सोसँग सम्बन्धित अभिलेख सुरक्षित राखी संरक्षण गर्ने,
- (ग) आयोगका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (घ) विवाद समाधान सम्बन्धी निर्णयको छुट्टै अभिलेख राखी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (ङ) आयोगमा पेश हुन आएका निवेदन, पुनरावलोकनका लागि प्राप्त भएका निवेदन वा आवेदन एवं आयोगसँग सम्बन्धित सबै कागजात सुरक्षित राखी समय समयमा निरीक्षण गर्ने गराउने,
- (च) आयोगका कर्मचारीको नियुक्ति, नियन्त्रण र सुपरिवेक्षण गर्ने,
- (छ) आयोगको निर्देशन अनुरूप अन्य कार्य गर्ने ।

२३. आयोगको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली : (१) आयोगबाट सम्पादन हुने कार्यहरू मितव्ययी, कार्यक्षमतापूर्ण र प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पादन गर्न, वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउन तथा प्रचलित कानून बमोजिम कार्यसम्पादन गर्नको लागि आयोगले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागू गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गर्दा आयोगले सम्पादन गर्ने कामको प्रकृति अनुरूप आवश्यक कुराहरुको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ र त्यसमा नियन्त्रणको वातावरण, जोखिम क्षेत्रको पहिचान, सूचनाको आदान प्रदान, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन जस्ता विषयलाई समेत समेट्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको अनुगमन गर्नका लागि आयोगले आयोगको कुनै सदस्यलाई जिम्मेवारी तोकी अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम तोकिएको सदस्यले आयोगबाट प्रभावकारी रुपमा कार्यसम्पादन भए नभएको, आर्थिक अनुशासन र निर्देशनको पालना भए नभएको सम्बन्धमा वर्षमा कम्तीमा दुई पटक अनुगमन र सुपरिवेक्षण गरी सोको प्रतिवेदन आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम पेश भएको प्रतिवेदनबाट कुनै कैफियत देखिएमा आयोगले सम्बन्धित अधिकारीलाई त्यस्तो कैफियत सुधार गर्न निर्देशन दिनु पर्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित अधिकारीको कर्तव्य हुनेछ ।

२४. राय उपलब्ध गराउने : (१) विद्युत उत्पादन, प्रसारण तथा वितरण सम्बन्धी कुनै विषयमा नेपाल सरकारले आयोगको राय माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम राय माग भएकोमा आयोगले त्यस्तो विषयमा नेपाल सरकारलाई आफ्नो राय उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-७

पेशागत आचरण

२५. पदको मर्यादा र अनुशासनमा रहनु पर्ने : सदस्यले आफ्नो पद र ओहोदा अनुसारको मर्यादा कायम राखी अनुशासनमा वस्नु पर्नेछ ।

२६. समयको पालना : सदस्यले नेपाल सरकारले तोकेको कार्यालय समयको पालना गरी तोकिएको जिम्मेवारी पूरा गर्नु पर्नेछ ।

२७. दान, उपहार, चन्दा स्वीकार गर्न, सापटी वा आर्थिक लेनदेन गर्न नहुने : सदस्य आफै वा आफ्नो परिवारको कुनै सदस्य मार्फत आयोगको कामसँग सम्बन्धित व्यक्तिसँग दान, उपहार, चन्दा स्वीकार गर्न, सापटी वा आर्थिक लेनदेन गर्न वा कुनै प्रकारको आर्थिक प्रलोभनमा पर्न वा कमिसन वा गैरकानुनी रूपमा रकम प्राप्त गर्न हुँदैन ।

२८. कार्य सम्पादनको सिलसिलामा राजनैतिक वा अवाञ्छनीय प्रभाव वा सम्पर्क कायम गर्न नहुने : सदस्यले आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ पूर्ति गर्ने उद्देश्यले कुनै राजनैतिक वा अवाञ्छनीय प्रभाव पार्न हुँदैन र ओहदाको मर्यादा विपरीत हुने गरी कुनै संस्था वा व्यक्तिसँग अवाञ्छित सम्पर्क राख्नु हुँदैन ।
२९. राजनीतिमा भाग लिन नहुने : सदस्यले राजनीतिमा भाग लिन वा कुनै राजनैतिक दल वा सङ्गठनको सदस्यता प्राप्त गर्न वा राजनीतिक पदको लागि हुने निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन वा त्यस्तो निर्वाचनमा कुनै उम्मेदवार, राजनैतिक दल वा सङ्गठनको तर्फबाट प्रचार प्रसार गर्न वा वक्तव्य दिन वा मत माग्नु हुँदैन ।
- तर कसैलाई मत दिएको वा दिने विचार गरेको कुरा प्रकट नगरी प्रचलित कानून बमोजिम आफूले पाएको मतदानको अधिकार प्रयोग गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
३०. समाचार प्रकाश गर्नमा प्रतिवन्ध : (१) सदस्यले आयोगको पूर्वस्वीकृति नलिई आफूले पदमा रही कर्तव्य पालना गर्दा प्राप्त भएको जानकारी वा कुनै गोप्य वा कानूनद्वारा निषेधित विषय वा आफूले लेखेको वा सङ्कलन गरेको कुनै कागजपत्र वा समाचार प्रेस वा अरू कसैलाई दिनु वा बताउनु हुँदैन ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको व्यवस्था आयोगको पूर्व सदस्यको हकमा समेत लागू हुनेछ ।
३१. लेख, वक्तव्य वा भाषण प्रकाशन वा प्रसारण गर्न नहुने : सदस्यले काल्पनिक वा वास्तविक नामबाट नेपालको सार्वभौमसत्ता र भौगोलिक अखण्डतामा आँच आउने, देशको शान्ति सुरक्षा, वैदेशिक सम्बन्ध र सार्वजनिक मर्यादामा खलल पर्ने, अदालतको निर्णयको अपहेलना हुने तथा प्रचलित कानून तथा नेपाल सरकारको नीति विपरीत वा नेपाल सरकार र जनताबीचको सम्बन्धमा खलल पर्ने गरी कुनै पनि सञ्चार माध्यमबाट लेख, वक्तव्य वा भाषण प्रकाशन वा प्रसारण गर्नु हुँदैन ।
- तर व्यवसायसँग सम्बद्ध विषयमा प्राज्ञिक वा अनुसन्धानात्मक प्रकृतिको लेख रचना लेख्न र प्रकाशन गर्न कुनै बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
३२. साम्प्रदायिक दुर्भावना फैलने कार्य गर्न नहुने : सदस्यले नेपालको विभिन्न जात, जाति, धर्म, वर्ग, क्षेत्र र सम्प्रदायका मानिसहरू बीच वैमनस्यता उत्पन्न गराउने वा साम्प्रदायिक दुर्भावना फैलाउने कुनै काम गर्नु हुँदैन ।

३३. कम्पनीको स्थापना र सञ्चालन तथा व्यापार व्यवसाय गर्न नहुने : सदस्यले नेपाल सरकारको पूर्वस्वीकृति नलिई देहायको काम गर्नु हुँदैन :-
- (क) कुनै बैंक वा कम्पनीको स्थापना, रजिष्ट्रेशन वा सञ्चालनको काममा भाग लिन,
  - (ख) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता गराउनु पर्ने कुनै व्यापार वा व्यवसाय गर्न,
  - (ग) विद्युत उत्पादन र प्रसारण आयोजनाको अनुमति लिन वा त्यस्तो काम गर्ने कम्पनी वा संस्थाको शेयर खरिद गर्न वा जुनसुकै किसिमले संलग्न हुन ।
३४. आयोगको अहित हुने कार्य गर्न नहुने : सदस्यले आयोगलाई अहित हुने गरी कुनै कार्य गर्नु हुँदैन ।
३५. आयोगलाई हानि नोक्सानी पार्न नहुने : सदस्यले जानाजान, हेलचेन्प्राई वा लापरवाही गरी आयोगलाई हानि नोक्सानी पुऱ्याउनु हुँदैन ।
३६. संस्थाको सदस्यता : सदस्यले प्रचलित कानून र आयोगको नीतिको विपरीत हुने गरी आफ्नो पेशागत, व्यावसायिक र सामाजिक संस्था बाहेक अन्य कुनै पनि संस्थाको सदस्य बन्नु हुँदैन ।
३७. सम्पत्ति विवरण पेश गर्नु पर्ने : सदस्यले आफ्नो र आफ्नो परिवारको नाममा रहेको चल तथा अचल सम्पत्तिको विवरण प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको ढाँचामा तोकिएको निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
३८. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नीति बमोजिम कार्य सम्पादन गर्ने : सदस्यले नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नीतिको आसय र भावनालाई गम्भीरतापूर्वक मनन गर्दै राज्य सञ्चालनमा उठेका हाँकलाई सामना गर्न सक्षम हुने गरी आफ्नो कार्य सम्पादन गर्नु पर्नेछ ।
३९. व्यावसायिकता र विशेषज्ञता : सदस्यले खुला समाज, खुला राजनीति र उदार अर्थनीति बमोजिम नागरिकको सोच, व्यवहारलाई आत्मसात गर्दै आधुनिक राज्यको अवधारणा बमोजिम व्यावसायिक र विशेषज्ञको रूपमा आफ्नो कार्य सम्पादन गर्नु पर्नेछ ।
४०. स्वच्छ, तर्कसङ्गत र सद्विवेक : सदस्यले स्वच्छ, तर्कसङ्गत, सद्विवेक र न्यायोचित आधारमा आफ्नो कार्य सम्पादन गर्नु पर्नेछ ।
४१. सरोकारवालाको अवधारणा मननु गर्ने : सदस्यले कुनै व्यक्ति विशेषको स्वार्थमा सीमित नभई सबै सरोकारवाला नागरिक, वर्गीय वा व्यावसायिक संघ संस्थाबाट प्राप्त सुझाव, मन्तव्य र धारणालाई गम्भीरताका साथ अध्ययन, मनन तथा विश्लेषण गरी आम जनताको हित र कल्याण गर्ने उद्देश्यबाट अभिप्रेरित भई कार्य सम्पादन गर्नु पर्नेछ ।

४२. अन्यत्र नोकरी वा सेवा गर्नु नहुने : (१) सदस्यले अन्यत्र कुनै प्रकारको नोकरी गर्न वा आर्थिक लाभ वा कुनै सुविधा प्राप्त गर्ने गरी परामर्शदाता, सल्लाहकार, विशेषज्ञ वा कुनै हैसियतले सेवा प्रदान गर्ने कार्य गर्नु हुँदैन ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सदस्यले देहायको कार्य गर्न सक्नेछ :-

- (क) राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय शैक्षिक, प्राज्ञिक वा अनुसन्धानमूलक संघ संस्था वा नेपाल सदस्य रहेको क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाको काममा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिएर भाग लिन,
- (ख) नेपाल सरकारको नीति विपरीत नहुने गरी स्वदेश वा विदेशस्थित कार्यक्रममा सहभागी हुन, प्रवचन दिन वा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्न,
- (ग) कार्यालयको काममा बाधा नपर्ने गरी मानव कल्याण, परोपकार वा सामाजिक भलाईका लागि सेवा पुऱ्याउनु,
- (घ) आर्थिक लाभ वा कुनै सुविधा नलिने, कार्यालयको काममा बाधा नपर्ने र नेपाल सरकारको अहित नहुने गरी अन्य कुनै सामाजिक संस्थामा आवद्ध हुन ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि "सामाजिक संस्था" भन्नाले सामाजिक आवश्यकता पूरा गर्ने सिलसिलामा परम्परा देखी समुदायमा आधारित भई समाजमा क्रियाशील रहेका सामाजिक संघ संस्था सम्भक्तु पर्छ र सो शब्दले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकुद, संगीत, विज्ञान, धर्म वा यस्तै अन्य कुनै विधा वा क्षेत्रसँग सम्बन्धित संस्थालाई समेत जनाउँछ ।

४३. स्थायी आवासीय अनुमति लिन नहुने : सदस्यले अन्य विदेशी मुलुकको स्थायी आवासीय अनुमति लिन वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नको लागि आवेदन दिन हुँदैन ।

४४. आयोगका कर्मचारीको आचरण : (१) आयोगका कर्मचारीले आयोगका सदस्यले पालना गर्नु पर्ने यस नियमावली बमोजिमका आचरण तथा आयोगले बनाएको कर्मचारी विनियमावली बमोजिमका आचरण पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम आचरण पालना नगर्ने कर्मचारीलाई आयोगले बनाएको कर्मचारी विनियमावली बमोजिम विभागीय कारवाही हुनेछ ।

(३) विभागीय कारवाही गर्नु पर्ने कर्मचारी नेपाल सरकारबाट खटिई आएको रहेछ भने त्यस्तो कर्मचारीलाई विभागीय कारवाही गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-८

विविध

४५. शेयर संरचनामा परिवर्तन गर्न आयोगको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने : विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारको काम गर्न अनुमतिप्राप्त कम्पनी वा संस्थाले सार्वजनिक रुपमा शेयर निष्कासन गर्न वा शेयरको संरचनामा पाँच प्रतिशतभन्दा बढी परिवर्तन हुने गरी शेयर खरिद विक्री गर्न आयोगको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

तर नेपाल स्टक एक्सचेन्जमा सूचीकृत भएको कम्पनी वा संस्थाको शेयर खरिद विक्री गर्न पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने छैन ।

४६. न्यूनतम लागत विस्तार कार्ययोजना : (१) ऐनको दफा १२ को खण्ड (च) बमोजिम विद्युत सेवाको आन्तरिक माग तथा आपूर्तिको लागि विद्युतसँग सम्बन्धित उत्पादन, प्रसारण र वितरण सम्बन्धी विषय समावेश गरी आयोगले न्यूनतम लागत विस्तार कार्ययोजना बनाउनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम न्यूनतम लागत विस्तार कार्ययोजना बनाउँदा आयोगले सरोकारवाला तथा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूसँग परामर्श गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको न्यूनतम लागत विस्तार कार्ययोजना बमोजिम काम भए नभएको सम्बन्धमा आयोगले सम्बन्धित उत्पादक, प्रसारक र वितरकलाई समय समयमा विवरण पेश गर्न लगाई सोको अनुगमन समेत गर्न सक्नेछ ।

४७. अध्यक्ष र सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा : (१) अध्यक्ष र सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा क्रमशः राष्ट्रिय योजना आयोगको सदस्य र नेपाल सरकारको विशिष्ट श्रेणीको अधिकृत सरह हुनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दिइने पारिश्रमिक र सुविधा बाहेक आयोगले आफ्नो आम्दानीबाट अध्यक्ष र सदस्यलाई नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिई कार्यसम्पादनमा आधारित अतिरिक्त भत्ता दिन सक्नेछ ।

४८. सञ्चित कोषमा रकम जम्मा गर्नु पर्ने : (१) ऐनको दफा ३३ को उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा आयोगको पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको औसत सञ्चालन खर्चको एकसय पचास प्रतिशत भन्दा बढी रकम जम्मा भएमा त्यस्तो बढी रकम आयोगले सङ्घीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै आयोजना सञ्चालन गर्न कोषमा बाँकी रहेको रकम अपर्याप्त हुने भई थप रकम आवश्यक पर्ने भएमा आयोगले नेपाल सरकारसँग सहमति लिई आवश्यक थप रकम सो कोषमा राख्न सक्नेछ ।

४९. नेपाल सरकारको सहमति लिनु पर्ने : यो नियमावली कार्यान्वयन गर्दा नेपाल सरकारलाई आर्थिक दायित्व पर्ने विषयमा आयोगले नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्नेछ ।

५०. खारेजी र बचाउ : (१) विद्युत महसुल निर्धारण नियमावली, २०५० खारेज गरिएको छ ।

(२) विद्युत महसुल निर्धारण नियमावली, २०५० बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची -१

(नियम ३ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

अध्यक्ष/सदस्य पदको लागि आवेदन

श्री सिफारिस समिति,

..... ।

विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ बमोजिम मेरो देहायमा लेखिए बमोजिम योग्यता र अनुभव भएकोले आयोगको अध्यक्ष/सदस्यको पदमा रही काम गर्न पाउँ भनी यो दरखास्त पेश गरेको छु । मेरो व्यक्तिगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :-

१.	नाम :
२.	ठेगाना,- स्थायी : अस्थायी :
३.	उमेर,- जन्ममिति : हालको उमेर :
४.	शैक्षिक योग्यता,- शैक्षिक उपाधिको नाम : शैक्षिक उपाधिको विषय : शिक्षण संस्थाको नाम, ठेगाना : प्राप्त प्रतिशत : शैक्षिक उपाधिको नाम : शैक्षिक उपाधिको विषय : शिक्षण संस्थाको नाम, ठेगाना : प्राप्त प्रतिशत :
५.	सम्बन्धित क्षेत्रको अनुभव : (१) (२) (३)

६.	विशिष्टिकृत क्षेत्र :
७.	संलग्न कागजातहरू : (१) (२) (३) (४)
८.	दस्तखत : मिति :

अनुसूची -२

(नियम ३ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

स्वघोषणा

म विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ६ बमोजिम आयोगको अध्यक्ष/सदस्य पदमा उम्मेदवार हुन देहायको अयोग्यता नभएको स्वघोषणा गर्दछु। कुनै पनि कारणबाट यो स्वघोषणा बमोजिम नभएको प्रमाणित भएमा कानून बमोजिम कारबाही भएमा मेरो मञ्जुरी छ।

- (क) गैर नेपाली नागरिक,
- (ख) विदेशी मुलुकको स्थायी आवासीय अनुमति लिएको,
- (ग) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, लागू औषध कारोबार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, राहदानी दुरुपयोग, अपहरण सम्बन्धी कसूर वा नैतिक पतन देखिने अन्य फौजदारी कसूरमा सजाय पाएको,
- (घ) प्रचलित कानून बमोजिम कालोसूचीमा परेको वा त्यस्तो सूचीबाट फुकुवा भएको मितिले कम्तीमा तीन वर्ष पूरा नभएको,
- (ङ) आफू वा आफ्नो एकाघरको परिवारको सदस्य विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारमा संलग्न कुनै कम्पनी वा त्यस्तो कम्पनीको सहायक कम्पनी, फर्म वा संस्थाको संस्थापक, व्यवस्थापकीय तह, शेयर धनी वा सञ्चालक, लेखापरीक्षक वा

सल्लाहकारको हैसियतमा संलग्न रहेको वा त्यस्तो हैसियतबाट अलग भई कम्तीमा तीन वर्षको अवधि व्यतित भई नसकेको,

- (च) विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार सम्बन्धी कसूरमा सजाय पाई सजाय भुक्तान गरेको मितिले तीन वर्षको अवधि पूरा नभएको,
- (छ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तह वा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको स्वामित्वमा रहेको सङ्गठित संस्था वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको बहालवाला कर्मचारी,
- (ज) साहूको ऋण तिर्न नसकी दामासाहीमा परेको,
- (झ) कुनै राजनीतिक दलको सदस्य वा पदाधिकारी भएको ।

दस्तखत :

नाम :

ठेगाना :

मिति :

अनुसूची-३

(नियम १९ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

सार्वजनिक सुनुवाईको विधि

१. सार्वजनिक सुनुवाईको लागि कार्यक्रम आयोजना गर्ने प्रक्रिया र समावेश गरिने विषय :
- सार्वजनिक सुनुवाई गरिने स्थान, मिति र समय सहित देहायका विषय खुलाई सार्वजनिक सुनुवाई हुने दिनभन्दा कम्तीमा पन्ध्र दिन अगाडि राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ :-
- (क) सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने ग्राहस्थ उपभोक्ता, उद्योग व्यवसायी, सर्वसाधारण उपभोक्ताका प्रतिनिधिमूलक संस्था, सम्बन्धित स्थानीय तह र सञ्चार माध्यम सम्बन्धी विवरण,

- (ख) सार्वजनिक सुनुवाईमा आयोगको तर्फबाट उपस्थित हुने पदाधिकारी र प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्कको तरिका,
- (ग) सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने विद्युत उत्पादक संस्था, वितरण अनुमतिप्राप्त व्यक्ति, प्रसारक संस्था, विद्युत खरिद विक्रीकर्ता र सोको लागि अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्क,
- (घ) सार्वजनिक सुनुवाई गरिने विषय र क्षेत्र,
- (ङ) सार्वजनिक सुनुवाईको आचारसंहिता सम्बन्धी कुराहरु,
- (च) सार्वजनिक सुनुवाईमा भाग लिने, वार्ता गर्न चाहने वा प्रश्नोत्तरमा सहभागी हुने व्यक्तिले पालना गर्नु पर्ने आचारसंहिता सम्बन्धी कुराहरु,
- (छ) महसुल निर्धारणमा लिइने आधार र मापदण्ड सम्बन्धी विषयहरु,
- (ज) अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाको नाम,
- (झ) सार्वजनिक सुनुवाई गरिने क्षेत्रमा रहेका ग्राहक सङ्ख्या, खपत हुने विद्युत युनिट,
- (ञ) विद्युत प्रसारण लाईन र विद्युत जडान सम्बन्धी आवश्यक विवरण ।

२. सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रकृया :-

- (क) आयोग आफैले सार्वजनिक सुनुवाईको सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) आयोगका अध्यक्ष र सदस्य पालैपालो सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुनु पर्नेछ ।
- (ग) सार्वजनिक सुनुवाई हुने विषय सहितको कार्यसूची तयार गरी वितरण गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने सहभागीको सङ्ख्याको आधारमा स्थान तय गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) सार्वजनिक सुनुवाईमा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, विषय विज्ञ, सम्बन्धित क्षेत्रका बुद्धिजीवि, स्थानीय सञ्चार माध्यम र पत्रकार, विद्युत वितरण र उपभोग सम्बन्धी क्षेत्रका प्रतिनिधिमूलक संस्थाका प्रतिनिधि, उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी संस्थाका प्रतिनिधिलाई सहभागी गराउनु पर्नेछ ।
- (च) सार्वजनिक सुनुवाईमा उठाइएका विषय र ती विषय सम्बोधनका लागि दिइने प्रतिउत्तर टिपोट गर्नु पर्ने र आयोगको तर्फबाट उपस्थित भएका पदाधिकारीले प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।

३. सार्वजनिक सुनुवाईमा प्रस्तुत गर्ने विषय :

- (क) कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्नु पर्नेछ ।
- (ख) विषयवस्तुको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (ग) सहभागीले प्रश्नोत्तर गर्ने तरिकाबारे जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (घ) सहभागीले सुनुवाईको क्रममा जिज्ञासा राख्दा वा प्रश्नोत्तर गर्दा अपनाउनु पर्ने आचारसंहिताको व्याख्या गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) सार्वजनिक सुनुवाईको समग्र समीक्षा गर्नु पर्नेछ ।

४. सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको आचारसंहिता :

- (क) नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, सामाजिक सद्भाव लैङ्गिक विभेद, कुनै खास वर्ग वा समुदायको सम्बन्धमा खलल पर्ने वा जातीय विद्वेष ल्याउने किसिमले प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (ख) नेपालको राजनैतिक प्रणाली वा राजनैतिक संयन्त्र वा यसका सञ्चालक वा कुनै पनि राजनीतिक तह वा निकायका विरुद्ध प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (ग) अदालतमा विचाराधीन विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (घ) अनुमानको आधारमा विषय छनौट र प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (ङ) शिष्ट र मर्यादित भाषाको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (च) सहभागीको भनाई पूरा भएपछि मात्र प्रतिउत्तर दिने वा अर्को वक्तालाई पालो दिनु पर्नेछ ।
- (छ) कार्यक्रमको दृश्य अभिलेखीकरण गर्नु पर्नेछ ।

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-३.३: विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६

विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६

विद्युत नियमन आयोगद्वारा नियमन गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४२ (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विद्युत नियमन आयोगले देहायको विनियम जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस विनियमावली को नाम "विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७६" रहेको छ ।
  - (२) यो विनियमावली तुरुन्त लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विनियमावलीमा:-
  - (क) "अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले ऐनको दफा २ को उपदफा (ख) बमोजिमको व्यक्ति वा संस्था सम्झनुपर्छ ।
  - (ख) "आयोग" भन्नाले ऐनको दफा २ को उपदफा (ग) बमोजिम स्थापना भएको विद्युत नियमन आयोग सम्झनुपर्छ ।
  - (ग) "ऐन" भन्नाले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ लाई सम्झनुपर्छ ।
  - (घ) "नियमावली" भन्नाले विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ सम्झनुपर्छ ।
  - (ङ) "उत्पादन अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले विद्युतको उत्पादन गर्न प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।
  - (च) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकारको उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।
  - (छ) "वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले विद्युत वितरण गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कार्य गर्ने व्यक्ति वा संस्था वा विद्युत वितरण गर्न प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्था सम्झनुपर्छ ।
  - (ज) "विद्युत खरिदकर्ता" भन्नाले वितरण अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा व्यापार अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति वा प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारले स्थापना गरेको संगठित संस्था सम्झनुपर्छ ।
  - (झ) "विद्युत खरिद सम्झौता" भन्नाले विद्युत खरिदकर्ता र विद्युत बिक्रिकर्ता बीच विद्युत खरिद बिक्री गर्ने प्रयोजनका लागि हुने सम्झौता सम्झनुपर्छ र सो शब्दले समय समयमा हुने संसोधन समेतलाई जनाउँछ ।
  - (ञ) "विद्युत बिक्रिकर्ता" भन्नाले उत्पादन अनुमति प्राप्त संस्था वा व्यापार अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।

१

- (८) "व्यापार अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले विद्युतको व्यापार गर्न प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।
- (९) "वैकल्पिक उर्जा" भन्नाले सौर्य, वायु, चुम्बकीय शक्ति (Magnetic Power), गुरुत्वाकर्षण शक्ति (Gravitational Power) तथा वायोमास लगायतका अन्य सम्भाव्य वैकल्पिक प्रविधिबाट उत्पादित विद्युत उर्जालाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २

विद्युत खरिद तथा प्रक्षेपण

३. विद्युतको प्रक्षेपण : वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले हरेक आर्थिक वर्षको प्रथम त्रैमासिक अवधिभित्र उपभोक्ताहरूको वर्गीकरण सहित ३ वर्षको विद्युत मागको प्रक्षेपण, उपलब्ध हुने विद्युत उत्पादनको प्रक्षेपण तथा विद्युतको मागको सम्बोधन गर्न अपुग वा बढी हुने विद्युत तथा सोको व्यवस्थापन गर्ने योजना आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
४. विद्युत खरिद योजना: वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालिन विद्युत मागको प्रक्षेपण तथा सो प्रक्षेपण अनुसारको विद्युत खरिदको योजना तयार गर्नुपर्नेछ तथा सो योजना यो विनियमावली जारी भएको तीन महिना भित्र र तत् पश्चात आर्थिक वर्ष समाप्त हुनु अघिको अन्तिम त्रैमासिक भित्र आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
५. विद्युतको आयात निर्यात : विनियम ३ तथा विनियम ४ को विद्युतको प्रक्षेपण तथा विद्युत खरिद योजना अनुसारको व्यवस्थापनको लागि विद्युत आयात वा निर्यात हुने भएमा सोको विवरण समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ३

विद्युत खरिद दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति

६. विद्युत खरिद सम्झौता लागू हुने: (१) विद्युत खरिदकर्ताले आयोग गठन भएको मिति पूर्व सम्पन्न गरेको सम्पूर्ण विद्युत खरिद सम्झौता कायम रहनेछन्। विद्युत खरिद सम्झौताका प्रावधानहरू यस विनियामवलीसंग वाझिएको अवस्थामा यस विनियामवली बमोजिम हुनेछ।
- (२) विद्युत खरिदकर्ताले आयोग गठन भएको मिति पूर्व आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी तयार पारेको विद्युत खरिद सम्झौताको मस्यौदा उपर आयोगले विनियम ७ बमोजिम सहमति दिए पश्चात विद्युत खरिदकर्ता र विद्युत विक्रिकर्ताबीच अन्तिम हस्ताक्षर भई कार्यान्वयनमा आउनेछ।
- (३) विद्युत खरिद सम्झौतामा संसोधन गर्नु परेमा आयोगको स्विकृति लिनुपर्नेछ।
७. विद्युत खरिद दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमतिको लागि निवेदनको प्रक्रिया: (१)

 २

विद्युत विक्रिकर्ताले विद्युत खरिदकर्ता समक्ष विद्युत खरिद सम्झौताका लागि निवेदन दिनुपर्नेछ।

(२) विद्युत खरिदकर्ताले उपविनियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भए पश्चात सो निवेदन उपर निवेदन प्राप्त भएको ९० दिन भित्र आवश्यक प्राविधिक तथा वित्तीय मूल्यांकन सम्पन्न गरी विद्युत खरिद दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमतिको लागि प्रस्तावित विद्युत खरिद दर र सम्झौताको अन्तिम मस्यौदा आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ र सो को जानकारी विद्युत विक्रिकर्तालाई समेत गराउनुपर्नेछ।

तर एक सय मेगावाट भन्दा तलका जलविद्युत आयोजनाको हकमा वित्तीय मूल्यांकन सम्पन्न गर्नुपर्ने छैन।

(३) उपविनियम (२) बमोजिम विद्युत खरिदकर्ताले आवश्यक मूल्यांकन गरे पश्चात विद्युत खरिद सम्झौता गर्नुपर्ने वा गर्न नसकिने कारण देखिएमा सोको कारण खुलाई विद्युत विक्रिकर्ता तथा आयोगलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

(४) विद्युत खरिद दर निर्धारण गर्न तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमतिको लागि विद्युत खरिदकर्ताले जलविद्युत आयोजनाको हकमा अनुसूची (१) र वैकल्पिक उर्जा आयोजनाको हकमा अनुसूची (२) बमोजिमको ढाँचामा अनुसूची (३) बमोजिमको कागजात संलग्न गरी आयोग समक्ष निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

(५) विद्युत खरिदकर्ताले एक मेगावाट भन्दा बढी क्षमताको वैकल्पिक उर्जा आयोजनासँग विद्युत खरिद सम्झौता सम्पन्न गर्दा प्रति यूनिट सात रुपैया तीस पैसामा नबढ्ने गरी प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट पनि खरिद बिक्री दर कायम गर्न सक्नेछ। तर एक मेगावाट सम्मका वैकल्पिक उर्जा आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री दर वार्षिक मूल्य वृद्धि नहुने गरी प्रति यूनिट सात रुपैयाँ तीस पैसा कायम गरिनेछ सो दर नेट मिटरिगका ग्राहक वा संस्थाको हकमा समेत लागु हुनेछ।

(६) विद्युत विक्रिकर्ताले उपविनियम (२) बमोजिमको जानकारी प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिन भित्र अनुसूची (४) बमोजिमको सेवा शुल्क बुझाएको सञ्चल बैंक भौचर आयोग समक्ष बुझाउनुपर्नेछ।

८. विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति: (१) आयोगले विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति प्रदान गरेपछि मात्र विद्युत खरिदकर्ता र विद्युत विक्रिकर्ताबीच विद्युत खरिद सम्झौतामा अन्तिम हस्ताक्षर हुनेछ।

(२) एक सय मेगावाट सम्मका जलविद्युत आयोजनाको हकमा विद्युत खरिद दर र विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताका शर्त तथा मुख्य प्रावधान अनुसूची (५) बमोजिम हुनेछ। उल्लेखित मुख्य शर्त तथा प्रावधान कार्यान्वयन नभएको अवस्थामा पिडित पक्षले कार्यान्वयनको लागि आयोगमा निवेदन गर्न सक्नेछ।

(३) आयोग गठनको मिति पूर्व विद्युत खरिदकर्ता समक्ष विद्युतको खरिद सम्झौता गर्नका लागि निवेदन पेश गरेको कुनै पनि वैकल्पिक उर्जाको आयोजनाको (न्युन परिपूर्ति कोष (Viability

 ३

- Gap Funding) उपलब्ध हुने आयोजना बाहेक) को लागि वार्षिक मूल्य वृद्धि नहुने गरी प्रति यूनिट सात रुपैयाँ तीस पैसामा नबढ्ने गरी विद्युत खरिद दर कायम हुनेछ।
- (४) न्युन परिपूर्ति कोष (Viability Gap Funding) उपलब्ध हुने बैकल्पिक उर्जाको आयोजनाको हकमा सो सम्बन्धमा आह्वान गरिएको प्रस्ताव संलग्न गरी आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
- (५) आयोगले एक सय मेगावाट भन्दा माथिका जलविद्युत आयोजनाहरूको हकमा अनुसूची (५) मा उल्लेख गरिएको दरको परिधिभित्र रही स्वपूँजीमा प्रतिफल (Return on Equity - ROE) सत्र प्रतिशत नबढ्ने गरी विद्युत खरिद दर तय गर्नेछ र उपविनियम (६) बमोजिम ROE सत्र प्रतिशत भन्दा बढी हुने देखिएमा विद्युत खरिद दर घट्ने गरी परिमार्जन गरिनेछ।
- (६) विद्युत विक्रिकर्ताले उपविनियम (५) मा उल्लेखित आयोजनाको दर निर्धारण गर्नका लागि विद्युत खरिदकर्ता मार्फत आयोग समक्ष निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ र आयोगले निम्न आधारमा रही विद्युत खरिद दरको स्विकृति प्रदान गर्नेछः
- (क) आयोजनाको अनुमानित लागत
  - (ख) ऋणको श्रोत तथा ब्याजदर
  - (ग) ऋणको साँवा ब्याजको भुक्तानीको प्रक्रिया
  - (घ) निर्माण वा संचालनमा प्राप्त हुने अनुदान
  - (ङ) हासकट्टी वा अग्रिम हासकट्टी,
  - (च) स्वपूँजीमा प्रतिफल (ROE)
  - (छ) साधारण खर्च,
  - (ज) सञ्चालन खर्च,
  - (झ) मर्मत सम्भार खर्च,
  - (ञ) कार्य सञ्चालन खर्च,
  - (ट) राजध, कर तथा सेवा शुल्क
  - (ठ) अतिरिक्त पूँजिकरण,
  - (ड) ऋण तथा स्वलगानी अनुपात
  - (ढ) नेपाल सरकारका नीति तथा कानून,
  - (ण) आयोगले उपयुक्त ठहर्‍याएका अन्य आधार
- (७) विनियम ७ को उपविनियम (६) बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी विनियम ७ को उपविनियम (४) बमोजिम आयोगले प्राप्त गरेको निवेदन तथा सम्पूर्ण कागजात प्राप्त भएको मितिले साठी दिन भित्र विद्युत खरिद विक्री दर निर्धारण गरी विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति प्रदान गर्नेछ।
- तर,
- (१) आवश्यक सम्पूर्ण कागजात पूरा नभएको निवेदन प्राप्त भएको खण्डमा सो अवधिको गणना सम्पूर्ण कागजात प्राप्त भएको मितिबाट मात्र गनिनेछ।
  - (२) कुनै कागजात अपुग भएको निवेदन प्राप्त भएमा आयोगले सम्बन्धित

(Signature)

पक्षसँग माग गर्नेछ।

- (द) विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण वा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति प्रदान गर्न नमिल्ने देखिएमा वा केहि परिमार्जन गर्नुपर्ने देखिएमा आयोगले सोको कारण खुलाई विद्युत खरिदकर्ता तथा विद्युत बिक्रिकर्तालाई जानकारी गराउनेछ र परिमार्जन सहित थप कागजात उपलब्ध गराउनु पर्ने देखिएमा तीस दिन सम्मको समयावधि प्रदान गरिनेछ।
- (९) आयोगले यस विनियम बमोजिम विद्युत खरिद दर निर्धारणको निवेदन उपर कारवाही गर्दा कम्तिमा एक पटक सार्वजनिक सुनुवाई गर्नेछ।

९. प्रतिस्पर्धाबाट छनौट हुने आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति: (१) प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट पनि विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण गर्न सकिनेछ।

- (२) प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट छनौट गरिने विद्युत उत्पादनका आयोजनाको विधि तथा आधारको पूर्व सहमति आयोगबाट लिनुपर्नेछ।
- (३) उपविनियम (२) बमोजिम आयोगले सहमति प्रदान गरेको विधि तथा आधार अनुसार तय भएको विद्युत खरिद बिक्री दरलाई कायम गरी विद्युत खरिद सम्झौताको सहमति प्रदान गरिनेछ।

१०. आपसी समझदारीबाट तय गर्ने विद्युत खरिद बिक्री दरको स्विकृति: (१) विद्युत बिक्रिकर्ता र विद्युत खपत गर्ने उद्योग वा संस्था वा व्यक्ति वा समुदायले आयोगको सहमति लिई आपसी समझदारीमा विद्युतको खरिद बिक्री दर निर्धारण गर्न सक्नेछ।

- (२) उपविनियम (१) बमोजिम विद्युत खरिद दरको स्विकृति तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमतिको लागि निवेदनको प्रक्रिया विनियम ७ बमोजिम हुनेछ।
- (३) उपविनियम (१) बमोजिम विद्युतको खरिद बिक्री दर निर्धारण गर्दा त्यस्तै किसिमका अन्य उद्योग वा संस्थासँग हुने विद्युत खरिद दरबीच एकरूपता हुने गरी गर्नुपर्नेछ।
- (४) उपविनियम (१) बमोजिम विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण गर्दा उपभोक्तालाई प्रतिकूल असर नपर्ने गरी तय गर्नुपर्नेछ।
- (५) माथि उपविनियम (१) अनुसार विद्युत खरिद बिक्री गर्दा आफ्नै प्रसारणलाइन मार्फत गर्नुपर्नेछ। अन्य प्रसारण वा वितरणलाइन प्रयोग हुने भएमा आयोगले प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (व्हिलिंग चार्ज) निर्धारण गरेपछि मात्र सहमति प्रदान गरिनेछ।

११. एक सय किलोवाट भन्दा साना आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री दर तथा विद्युत खरिद सम्झौताको स्विकृति: (१) स्थानीय तहको अनुमतिमा स्थानीय स्तरमा बन्ने एक सय किलोवाट भन्दा साना विद्युत आयोजना र विद्युत खरिदकर्ताबीच सम्पन्न हुने विद्युत खरिद सम्झौता तथा सोको विद्युत खरिद बिक्री दरको सम्बन्धमा विद्युत खरिदकर्ताले अनुसूची (५) मा उल्लेखित विद्युत खरिद बिक्री दर अनुसार नै खरिद गर्न सक्नेछ।

[Handwritten Signature]

१२. माथिल्लो तटीय आयोजनासँग समन्वय र सहकार्य गरी पिक आवरमा विद्युत उत्पादनलाई बढाउने:
(१) नदीको माथिल्लो तटमा रहेको अर्ध जलाशययुक्त (PROR) वा जलाशययुक्त (STORAGE) आयोजनाको तल्लो तटमा रहेको क्यास्केड (CASCADE) रन अफ द रिभर (ROR) आयोजनाले सो PROR वा STORAGE आयोजनाको पानी प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने समय तालिका अनुसार नै उत्पादन गर्न चाहेमा त्यस्ता आयोजनालाई PROR वा STORAGE को बर्गिकरणमा समावेश गरी अनुसूची (५) अनुसारको ROR को विद्युत खरिद दर सरह हुने गरी आयोग समक्ष विद्युत खरिद सम्झौताको स्वीकृतिका लागि पेश गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद ४

उपभोक्ताले बुझाउने महसुलको निर्धारण

१३. तत्काल कायम रहेको महसुल दर: उपभोक्ताले बुझाउने नयाँ महसुल दर आयोगले निर्धारण नगरे सम्म हाल कायम रहेको महसुल दरलाई नै निरन्तरता दिइनेछ ।
१४. उपभोक्ताले बुझाउने महसुल निर्धारणका लागि निवेदनको प्रक्रिया: (१) उपभोक्ताले बुझाउने महसुल दर निर्धारणको लागि वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले नियमावलीको नियम ८ बमोजिम आयोग समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।
(२) आयोगले उपविनियम (१) बमोजिम बुझाइने निवेदनको ढाँचा, निवेदन प्रक्रिया तथा महसुल दरको निर्धारण प्रक्रिया तयार गरी सार्वजनिक गर्नेछ ।

परिच्छेद ५

शेयरको सार्वजनिक निष्कासन तथा शेयर संरचना परिवर्तनको स्विकृति

१५. आयोग गठन मिति पूर्वका शेयर निष्कासन र शेयर संरचना परिवर्तन: आयोग गठन मिति पूर्व अनुमति प्राप्त व्यक्तिले तत्काल प्रचलित कानून अनुरूप गरेको सार्वजनिक शेयर निष्कासन तथा शेयर संरचना परिवर्तन यथावत कायम रहनेछन् ।
१६. सार्वजनिक शेयरको निष्कासन: सार्वजनिक शेयर निष्कासनको स्विकृती आयोगले जारी गरेको "विद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्कासन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६" अनुसार हुनेछ ।
१७. शेयर संरचना परिवर्तनको स्विकृति: (१) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले शेयर संरचना परिवर्तन गर्नु पूर्व नियमावलीको नियम ४५ बमोजिम आयोग समक्ष स्विकृतिको लागि अनुसूची (६) मा तोकिएको ढाँचामा अनुसूची (७) बमोजिमको कागजात संलग्न गरी निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
(२) उपविनियम (१) बमोजिमको निवेदनको साथ रू दश हजार रुपैयाँ सेवा शुल्क बुझाएको सञ्चल बैंक भौचर आयोग समक्ष बुझाउनुपर्नेछ ।

(Signature) ६

- (३) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले शेयर संरचनामा पुनः परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा उपविनियम (१) बमोजिमको निवेदनको साथ अनुसूची (द) बमोजिमका कागजातहरू मात्र पेश गर्नुपर्नेछ।
- (४) ऐन र नियमावली अन्तर्गतको काम, कर्तव्य र अधिकार बमोजिम आयोगले उपविनियम (१) अनुसारको निवेदन उपर कारवाही गरी साठी दिन भित्र स्विकृती प्रदान गर्नेछ।

(Signature) ७

परिच्छेद ६

सेवा प्रभावकारिता तथा सुरक्षा

१८. प्रसारण र वितरण चुहावट अनुगमन: (१) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले कुल चुहावट (प्राविधिक तथा अप्राविधिक) को प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेछ।
- (२) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उपविनियम (१) बमोजिम तयार पारिएको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष सकिएको ६ महिना भित्र आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
- (३) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले आगामी आर्थिक वर्षको उत्पादन र प्रसारणको मर्मत सम्भार सम्बन्धि कार्ययोजना आर्थिक वर्ष शुरु हुनु भन्दा एक महिना अघि आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
१९. विद्युत सम्बन्धी सेवा तथा सुरक्षाका उपायहरू: (१) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई विध्वंसनीय, सुरक्षित तथा भरपर्दो विद्युत प्रवाहको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ।
- (२) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले विद्युत जडान गर्न लाग्ने समय र सो को प्रक्रिया निर्धारण गरी सार्वजनिक गर्नुपर्ने र सोको जानकारी आयोगलाई गराउनु पर्नेछ।
- (३) काबु बाहिरको परिस्थितिमा बाहेक विद्युतको आपूर्तिमा लगातार तीन घण्टा भन्दा बढी अवरोध हुने अवस्थामा वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई पूर्व जानकारी गराउनु पर्नेछ।
- स्पष्टिकरण: काबु बाहिरको परिस्थिति भन्नाले बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगलागी जस्ता प्राकृतिक प्रकोप सम्झनुपर्छ।
- (४) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले परियोजना निर्माण, सञ्चालन तथा सम्भार कार्यमा संलग्न कर्मचारीको जीवन विमा र दुर्घटना विमा सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ।

परिच्छेद ७

अनुमति प्राप्त व्यक्तिको वित्तिय विवरण, आन्तरिक नियन्त्रण तथा संस्थागत सुशासन

२०. छुट्टा-छुट्टै वित्तिय विवरण: अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापार क्षेत्रको छुट्टा-छुट्टै वित्तिय विवरण राखी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
२१. वित्तिय विवरण: (१) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पछिल्लो आर्थिक वर्षको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन तथा वार्षिक साधारण सभाका छलफलका विषयहरू तथा सो सम्बन्धी सञ्चालक समितिको निर्णयको प्रतिलिपि वार्षिक साधारण सभा पूर्व आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।
- (२) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले अनुसूची (९) अनुसारको ढाँचामा त्रैमासिक वित्तिय विवरण त्रैमासिक

(Signature)

अवधि समाप्त भएको ३० दिन भित्र आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।

२२. वार्षिक प्रतिवेदन: (१) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र अनुमति प्राप्त व्यक्तिले ऐनको दफा ३८ को उपदफा ४ बमोजिम आफूले सम्पादन गरेको काम कारवाहीको प्रतिवेदन तयार गरी लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सहित आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।

(२) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले वार्षिक प्रतिवेदनको सारांश सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ। सोही बमोजिमको प्रतिवेदनको सारांश आयोगलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र सो सारांश आयोगले आफ्नो वेबसाइटमा पनि राख्न सक्नेछ।

परिच्छेद ८

अनुपालन तथा अनुगमन

२३. अनुपालन तथा अनुगमन : (१) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले ऐन वा ऐन अन्तर्गत बनेको नियम/विनियम वा अन्य निर्देशिका तथा मापदण्ड बमोजिमको कुनै दायित्व पालना नगरेमा वा आवश्यक विवरण आयोग समक्ष नबुझाएमा वा कुनै विवरण लुकाएको विश्वास गर्ने आधार भएमा आयोगले अनुमति प्राप्त व्यक्तिको अभिलेख निरिक्षण गर्न सक्नेछ।

(२) आयोगलाई अनुमति प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो आयोजना स्थल, कार्यालय र अभिलेखमा पहुँच प्रदान गर्नुपर्नेछ।

(३) अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरु बिच भएको सम्झौता कार्यान्वयन गर्दा कुनै पक्षले सम्झौता कार्यान्वयन नगरेको गुनासो प्राप्त भएको अवस्थामा आयोगले पक्षहरुलाई राखी सम्झौता कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पहल गर्न र आदेश दिन सक्नेछ।

(४) अनुमति प्राप्त व्यक्तिको निर्णय वा कार्यबाट उपभोक्तालाई पर्न जाने असुविधा वापत आयोगले निर्णय गरे अनुसारको क्षतिपूर्ति नपाएको गुनासो आयोगमा प्राप्त भएको अवस्थामा आयोगले आवश्यक निर्देशन गर्नेछ।

[Handwritten Signature] ९

अनुसूची १

विनियम ७ को उपविनियम (४) सँग सम्बन्धित

जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमतिका लागि
विद्युत खरिदकर्ताले बुझाउने निवेदनको ढाँचा

मिति .....

श्री विद्युत नियमन आयोग,
....., काठमाण्डौ ।

विषय: विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको सहमति पाउँ भन्ने बारे।

उपरोक्त विषयमा मिति ..... मा ..... बाट प्राप्त भएको निवेदन उपर यस संस्थाले प्राविधिक/वित्तिय मूल्यांकन गरी विद्युत खरिद बिक्री दर तथा विद्युत खरिद बिक्री अन्तिम सम्झौताको मस्यौदा तयार गरेको हुँदा, विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको सहमति पाउँ भनी तपसिल वमोजिमको विवरण तथा कागजात सहित निवेदन पेश गर्दछु।

१. कम्पनीको परिचय

कम्पनी वा संस्थाको नाम : .....

कम्पनी वा संस्थाको ठेगाना:
गा.पा./न.पा. : ..... वार्ड नं: ..... जिल्ला : .....

प्रदेश : .....

फोन नं. : ..... इमेल : .....

कम्पनीको दर्ता नं.: .....

उद्योग दर्ता नम्बर : .....

स्थायी लेखा नम्बर .....

२. कम्पनीको वित्तिय अवस्था

कम्पनीको अधिकृत पूँजि .....

कम्पनीको जारी पूँजि .....

कम्पनीको चुक्ता पूँजि .....

 १०

३. आयोजनाको वित्तीय अवस्था
 आयोजनाको अनुमानित लागत .....
- आयोजनाको प्रस्तावित ऋण/ पूँजिको अनुपात .....
४. आयोजनाको परिचय
 आयोजनाको नाम: .....
- विद्युत उत्पादनको श्रोत: .....
- आयोजनाको जडित क्षमता: .....
- आयोजनाको प्रकार: .....
- आयोजनाको सर्वेक्षण अनुमति पत्र नं र जारी गरिएको मिति : .....
- आयोजनाको सर्वेक्षण अनुमति पत्र जारी गर्ने निकाय : .....
- आयोजनाको उत्पादन अनुमति पत्र नं र जारी गरिएको मिति : .....
- .....
- आयोजनाको उत्पादन अनुमति पत्र जारी गर्ने निकाय: .....
- आयोजनाको अक्षांश : .....
- देशान्तर: .....
- आयोजनाको हेड: .....
- पानीको बहाव (Design Discharge M³/Sec) : .....
- जलाधार क्षेत्र: .....
५. आयोजना रहेको स्थान
 गा.पा./न.पा: ..... वार्ड नं: ..... जिल्ला: .....
- प्रदेश: .....
६. कनेक्सन एग्रिमेन्ट भएको मिति: .....
७. कनेक्सन गर्ने सव्स्टेशनको नाम तथा भोल्टेज: .....
८. विद्युत खरिद विक्री सम्झौताको अवधि: .....
९. विद्युत खरिद विक्री सम्झौताको प्रकार (टेक अर पे/ टेक एण्ड पे/अन्य): .....
१०. व्यापारिक उत्पादन गर्नुपर्ने मिति (RCOD): .....
११. कन्ट्र्याक्ट इनर्जी (Contract Energy): .....
१२. सुख्खा याम इनर्जी (Dry Energy): .....
१३. वर्षा याम इनर्जी (Wet Energy): .....
१४. सुख्खा यामको अवधि: .....
१५. वर्षा यामको अवधि: .....

[Handwritten Signature]

११

१६. RCOD ढिला भएमा उत्पादन अनुमतिप्राप्त व्यक्तिले तिर्नुपर्ने हर्जनाको सुत्र: .....
१७. प्रसारण लाईन वा सब्स्टेशनको निर्माणमा ढिलाईको कारणले COD ढिला भएमा वितरण अनुमतिप्राप्त व्यक्तिले तिर्नुपर्ने हर्जनाको सुत्र: .....
१८. Availability Declaration गर्नुपर्ने पूर्व अवधि: .....
१९. Availability Declaration:
सुख्खा याम : .....
- वर्षा याम : .....
२०. कन्ट्र्याक्ट इनर्जी र Availability Declaration जुन कम छ त्यो भन्दा कम हुँदा तिर्नुपर्ने हर्जनाको सुत्र (जलविद्युत आयोजनाको हकमा १० मेगावाट भन्दा माथिका आयोजनाको लागि मात्र): .....
२१. Connection Agreement अनुसार प्रसारण लाइन सम्बन्धि व्यवस्था: .....
२२. Run of River मा आधारित परियोजनाको हकमा
विद्युत खरिदको दर: .....
- मूल्यवृद्धिको दर र पटक: .....
२३. Peaking Run of River मा आधारित परियोजनाको हकमा
Peaking को अवधि: .....
- विद्युत खरिदको दर: .....
- मूल्यवृद्धिको दर र पटक: .....
२४. जलाशययुक्त जलविद्युत परियोजनाको हकमा
विद्युत खरिदको दर: .....
- मूल्यवृद्धिको दर र पटक: .....
- Live Storage: .....
- Dead Storage: .....
२५. पम्प स्टोरेज जलविद्युत परियोजनाको हकमा
विद्युत खरिदको दर: .....
- मूल्यवृद्धिको दर र पटक: .....
- Lower Reservoir Volume: .....
- Pump Back Capacity: .....
- Pump Motor Capacity: .....
- Depletion Time: .....
२६. अन्य परियोजनाको हकमा
विद्युत खरिदको दर: .....

(Signature)

१२

मूल्यवृद्धिको दर र पटक: .....

२७. Dispatch Instruction बाट अतिरिक्त उर्जा लिने आदेश भएमा अतिरिक्त उर्जाको खरिद दर:
.....

२८. विल प्राप्त भएको कति दिनभित्र भुक्तानी गर्नुपर्ने: .....

२९. Performance Guarantee बापत रकम: .....

३०. कन्ट्रयाक्ट इनर्जी (Contract Energy) पुनरावलोकनको प्रावधान : .....

अधिकार प्राप्त अधिकारीको नाम: .....

दस्तखत: .....

पद: .....

विद्युत खरिदकर्ताको नाम: .....

विद्युत खरिदकर्ताको छाप:

(Handwritten Signature)

अनुसूची २

विनियम ७ को उपविनियम (४) सँग सम्बन्धित

वैकल्पिक उर्जा आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद सम्झौताको सहमतिका लागि विद्युत खरिदकर्ताले बुझाउने निवेदनको ढाँचा

मिति .....

श्री विद्युत नियमन आयोग,
....., काठमाण्डौ ।

विषय: विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको सहमति पाउँ भन्ने बारे।

उपरोक्त विषयमा मिति ..... मा ..... वाट प्राप्त भएको निवेदन उपर यस संस्थाले प्राविधिक/वित्तीय मुल्यांकन गरी विद्युत खरिद बिक्री दर तथा विद्युत खरिद बिक्री अन्तिम सम्झौताको मस्यौदा तयार गरेको हुँदा, विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको सहमति पाउँ भनी तपसिल बमोजिमको विवरण तथा कागजात सहित निवेदन पेश गर्दछु।

१. कम्पनीको परिचय

कम्पनी वा संस्थाको नाम : .....
कम्पनी वा संस्थाको ठेगाना:
गा.पा./न.पा. : ..... वार्ड नं: ..... जिल्ला :

प्रदेश : .....

फोन नं: ..... इमेल: .....

कम्पनीको दर्ता नं.: .....

उद्योग दर्ता नम्बर : .....

स्थायी लेखा नम्बर .....

२. कम्पनीको वित्तीय अवस्था

कम्पनीको अधिकृत पूँजि .....

कम्पनीको जारी पूँजि .....

कम्पनीको चुक्ता पूँजि .....

[Signature] १४

३. आयोजनाको वित्तीय अवस्था
आयोजनाको अनुमानित लागत .....
आयोजनाको	प्रस्तावित	ऋण/	पूँजिको	अनुपात
.....	.....	.....	.....	.....
४. आयोजनाको परिचय
आयोजनाको नाम: .....
विद्युत उत्पादनको श्रोत: .....
आयोजनाको जडित क्षमता: .....
आयोजनाको प्रकार: .....
आयोजनाको उत्पादन अनुमति पत्र नं र जारी गरिएको मिति : .....
आयोजनाको उत्पादन अनुमति पत्र जारी गर्ने निकाय : .....
५. आयोजना रहेको स्थान
गा.पा./त.पा: ..... वार्ड नं: ..... जिल्ला: .....
- .....
- प्रदेश: .....
- आयोजनाको अक्षांश: .....
- देशान्तर: .....
६. कनेक्सन एग्रीमेन्ट भएको मिति : .....
७. कनेक्सन गर्ने सबस्टेशनको नाम तथा भोल्टेज: .....
८. विद्युत खरिद बिक्री सम्झौता प्रस्तावित मिति तथा अवधि: .....
९. विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको प्रकार (टेक अर पे/ टेक एण्ड पे/अन्य): .....
- .....
१०. व्यापारिक उत्पादन गर्नुपर्ने मिति (RCOD): .....
११. कन्ट्र्याक्ट इनर्जी (Contract Energy): .....
१२. RCOD ढिला भएमा उत्पादन अनुमतिप्राप्त व्यक्तिले तिर्नुपर्ने हर्जनाको सुत्र: .....

[Signature]

१५

१३. प्रसारण लाईन वा सब्स्टेशनको निर्माणमा ढिलाईको कारणले COD ढिला भएमा वितरण अनुमतिप्राप्त व्यक्तिले तिर्नुपर्ने हर्जनाको सुत्र: .....
१४. कनेक्सन एग्रीमेन्ट अनुसार प्रसारण लाइन सम्बन्धि व्यवस्था: .....
१५. विद्युत खरिदको दर: .....
१६. मूल्यवृद्धिको दर र पटक: .....
१७. बिल प्राप्त भएको कति दिनभित्र भुक्तानी गर्नुपर्ने: .....
१८. Performance Guarantee बापत रकम: .....
१९. कन्ट्रयाक्ट इनर्जी (Contract Energy) पुनरावलोकनको प्रावधान : .....

अधिकार प्राप्त अधिकारीको नाम: .....

दस्तखत: .....

पद: .....

विद्युत खरिदकर्ताको नाम: .....

विद्युत खरिदकर्ताको छाप:

[Handwritten Signature] १६

अनुसूची ३

विनियम ७ को उपविनियम (४) सँग सम्बन्धित

विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा

विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको सहमतिको लागि निवेदनसँग संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू

- (क) विद्युत बिक्रिकर्ताको कम्पनी / संस्था दर्ता प्रमाणपत्र
- (ख) विद्युत बिक्रिकर्ताको अद्यावधिक प्रबन्धपत्र, नियमावली तथा शेयर लगत
- (ग) विद्युत बिक्रिकर्ता तथा आयोजनाको उद्योग दर्ता प्रमाणपत्र
- (घ) विद्युत बिक्रिकर्ताको सञ्चालकहरूको विवरण
- (ङ) विद्युत बिक्रिकर्ताको स्थायी लेखा नम्बर प्रमाणपत्र
- (च) विद्युत बिक्रिकर्ताको पछिल्लो आ.व. को कर चुक्ताको प्रमाणपत्र
- (छ) आयोजनाको उत्पादन अनुमति पत्र (ऐनको दफा १३ (ख) तथा नियमावलीको नियम १० (१) अनुसार)
- (ज) बातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनको कार्यकारी सारांश (Executive Summary)
- (झ) आयोजनामा कर्जा लगानी गर्ने वित्तिय संस्थाको मनसाय पत्र
- (ञ) आयोजनाको ग्रिड कनेक्सन एग्रीमेन्ट
- (ट) विद्युत खरिदकर्ताले गरेको प्राविधिक तथा वित्तिय मूल्यांकन सम्बन्धि कागजात
- (ठ) आयोजनाको संक्षिप्त विवरण (Salient Features)
- (ड) आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको कार्यकारी सारांश (Executive Summary) तथा आयोजनाको Layout Map
- (ढ) विद्युत खरिद बिक्री दरको निर्धारण तथा विद्युत खरिद बिक्री सम्झौताको सहमतिको लागि निवेदन दिने सम्बन्धमा विद्युत बिक्रिकर्ताको सञ्चालक समितिको निर्णय
- (ण) विद्युत बिक्रिकर्ताको पछिल्लो तीन वर्षको लेखा परीक्षण भएको वित्तिय विवरण तथा कम्पनीको वार्षिक प्रतिवेदन
- (त) १०० मेगावाट भन्दा माथिको आयोजनाको हकमा विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन ।

 १७

अनुसूची ४

विनियम ७ को उपविनियम (६) सँग सम्बन्धित

सेवा शुल्क

- १) एक सय किलोवाट देखि एक मेगावाट सम्मका आयोजनाको हकमा एकमुष्ट : रु. १,००,०००/- (एक लाख)
- २) एक मेगावाट भन्दा माथि देखि एक हजार मेगावाट सम्मका आयोजनाको हकमा प्रकरण १ मा उल्लेख गरिएको सेवा शुल्कमा थप प्रति मेगावाट रु. १०,०००/- (दस हजार)
- ३) एक हजार मेगावाट भन्दा माथिका आयोजनाको हकमा एकमुष्ट : रु. १,२०,००,०००/- (एक करोड बीस लाख)

[Signature] १८

अनुसूची ५

विनियम ८ को उपविनियम (२) सँग सम्बन्धित

१०० मेगावाट सम्मका जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद बिक्री दर र विद्युत खरिद सम्झौताका मुख्य शर्त तथा प्रावधानहरू

(१) निम्नलिखित शर्तहरू पूरा गर्ने Run of River मा आधारित जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद दर देहाय बमोजिम कायम हुनेछ।

(क) ६ महिना (जेठ १६ देखि मंसिर १५ सम्म) को उर्जा कुल वार्षिक उर्जाको अधिकतम ७०% हुने Run of River मा आधारित जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद दर देहाय बमोजिम कायम हुनेछ र उक्त दरमा वार्षिक ३% को दरले ८ पटक सम्म साधारण वृद्धि गरी समायोजन हुनेछ।

अवधि	प्रति युनिट खरिद दर रुपैयाँ
जेठ १६ देखि मंसिर १५ सम्म	४.८०
मंसिर १६ देखि जेठ १५ सम्म	८.४०

(ख) Run of River मा आधारित जलविद्युत आयोजनाको सुख्खायाम (मंसिर १६ देखि जेठ १५ सम्म) को सम्झौता उर्जा कुल वार्षिक उर्जाको न्युनतम ३०% नपुग्ने अवस्था आएमा देहाय बमोजिमको विद्युत खरिद दर कायम हुनेछ र उक्त दरमा वार्षिक ३% को दरले ८ पटक सम्म साधारण वृद्धि गरी समायोजन हुनेछ।

अवधि	प्रति युनिट खरिद दर रुपैयाँ
वैशाख देखि मंसिरसम्म	४.८०
पौष देखि चैत्रसम्म	८.४०

(२) निम्नलिखित शर्तहरू पूरा गर्ने Peaking Run of River मा आधारित जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद दर देहाय बमोजिम कायम हुनेछ र उक्त दरमा वार्षिक ३% को दरले ८ पटक सम्म साधारण वृद्धि गरी समायोजन हुनेछ।

(क) Peaking Run of River मा आधारित जलविद्युत आयोजनाका लागि न्युनतम १ घण्टादेखि ६ घण्टा सम्म एक पटक Rated Capacity मा Daily Peaking गर्न सक्ने क्षमता हुनुपर्नेछ।

(ख) Peaking Run of River मा आधारित जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद सम्झौतामा जतिसुकै घण्टाको Daily Peaking उल्लेख भए तापनि आयोजना निर्माण सम्पन्न भएपछि

(Signature)

वास्तविक (As per Actual) का आधारमा वर्षमा एकपटक प्रणाली सञ्चालकले तोकिएको समयमा उत्पादन गरी प्रमाणित भए बमोजिम Peaking Energy को उल्लेखित विद्युत खरिद दर कायम हुनेछ।

- (ग) जेठ १६ देखि मंसिर १५ सम्म ६ महिनाको उर्जा कुल वार्षिक उर्जाको अधिकतम ७०% हुनुपर्नेछ तर १० मेगावाट सम्मका आयोजनाको हकमा अधिकतम ७० प्रतिशतको सिमा लागु हुने छैन।

अवधि	दैनिक समय	पूर्ण क्षमतामा उत्पादन गर्नुपर्ने दैनिक घण्टा	प्रति युनिट खरिद दर रुपैयाँ
सुख्खायाम (मंसिर १६ देखि जेठ १५ सम्म)	Peaking hours	१ घण्टा देखि २ घण्टा भन्दा कम	८.५०
		२ घण्टा देखि ३ घण्टा भन्दा कम	८.८०
		३ घण्टा देखि ४ घण्टा भन्दा कम	९.४०
		४ घण्टा देखि ६ घण्टा सम्म	१०.५५
	Non-Peaking hours		
वर्षायाम (जेठ १६ देखि मंसिर १५ सम्म)	All hours		४.८०

- (३) निम्नलिखित शर्तहरू पूरा गर्ने जलाशययुक्त जलविद्युत आयोजनाको विद्युत खरिद दर देहाय बमोजिम कायम हुनेछ र उक्त दरमा वार्षिक ३% को दरले ८ पटक सम्म साधारण वृद्धि गरी समायोजन गरिनेछ।

- (क) जलाशययुक्त जलविद्युत आयोजनाहरू को सक्रिय भण्डारण आयतन (Active Storage Volume) Design Discharge को १५ दिन बराबर हुन आउने आयतन भन्दा घटी हुन नहुने र Dead Storage Volume कम्तिमा ५० वर्षसम्म Sediment ले नभरिने गरी डिजाइन गर्नु पर्नेछ।
- (ख) मंसिर १६ देखि जेठ १५ सम्म ६ महिनाको उर्जाको न्युनतम ३५% हुनुपर्नेछ।

अवधि	प्रति युनिट खरिद दर रुपैयाँ
------	-----------------------------

[Signature] २०

जेठ १६ देखि मंसिर १५ सम्म	७.१० (यदि वर्षायामको विद्युत उत्पादन कुल वार्षिक उत्पादनको ५०% भन्दा बढी भएमा बढी भएको प्रतिशत बराबर वर्षायामको विद्युत खरिद दर घटाइनेछ।)
मंसिर १६ देखि जेठ १५ सम्म	१२.४०

(४) १० मेगावाट भन्दा साना जलविद्युत (ROR तथा PROR) आयोजनाको सम्बन्धमा:

- (क) विद्युत विक्रीकर्ताले आफ्नो आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युतको पूर्वानुमान (Availability Declaration) विद्युत खरिदकर्तालाई जानकारी गराउनुपर्नेछ। विद्युत विक्रीकर्ताको विद्युत उत्पादनको पूर्वानुमानलाई आधार मानी विद्युत खरिदकर्ताले विद्युत विक्रीकर्तालाई कुनै हर्जाना लगाउन पाउने छैन। त्यस्तै बाढी पहिरो र भुकम्पका कारण प्रसारणलाइन वा सबस्टेशनमा क्षति पुग्न गएमा खरिदकर्ताले विक्रीकर्तालाई क्षतिपूर्ति दिनु पर्ने छैन तथापी खरिदकर्ताले यथाशक्य छिटो प्रणाली सुचारु गराएर आयोगलाई जानकारी दिनु पर्नेछ।
- (ख) विद्युत खरिदविक्रि सम्झौता बमोजिम खरिदकर्ताले विक्रीकर्तालाई Undelivered Energy को क्षतिपूर्ति प्रदान गर्दा १३२ के.भी., ६६ के. भी., ३३ के. भी. र ११ के. भी. लाई समान शून्य प्रयोगमा ल्याउनु पर्नेछ।
- (ग) विद्युत खरिद सम्झौतामा Spinning Reserve को प्रावधान रहने छैन।
- (घ) माथिका शर्त तथा प्रावधानहरू सन्चालनमा रहेका आयोजनाको हकमा पनि लागु हुनेछ।

[Handwritten Signature]

२१

[Handwritten Signature] २२

अनुसूची ६

विनियम १७ को उपविनियम (१) सँग सम्बन्धित

शेयर संरचना परिवर्तनको स्विकृतिका लागि बुझाउने निवेदनको ढाँचा

मिति.....

श्री विद्युत नियमन आयोग,
....., काठमाण्डौ ।

विषय: शेयर संरचना परिवर्तनको स्विकृति पाउँ भन्ने बारे।

उपरोक्त विषयमा यस कम्पनीको शेयर संरचना परिवर्तनको स्विकृति पाउँ भनी तपसिल बमोजिमको विवरण तथा कागजात सहित निवेदन पेश गर्दछु।

१. कम्पनीको विवरण

कम्पनी वा संस्थाको नाम: .....

कम्पनी वा संस्थाको ठेगाना
गा.पा./न.पा: ..... जिल्ला: ..... प्रदेश .....

कम्पनीको दर्ता नं.: .....

उद्योग दर्ता नम्बर: .....

स्थायी लेखा नम्बर: .....

२. आयोजनाको विवरण

आयोजनाको नाम: .....

आयोजनाको क्षमता: .....

आयोजनाको प्रकार: .....

विद्युतिय स्रोतको प्रकृति: .....

आयोजनाको उत्पादन अनुमतिपत्र नं र जारी गरिएको मिति : .....

आयोजनाको उत्पादन अनुमतिपत्र जारी गर्ने निकाय: .....

आयोजनाको प्रसारण लाइनको अनुमतिपत्र नं र जारी गरिएको मिति : .....

(Signature)

२३

आयोजना रहेको स्थान;
गा.पा./न.पा: ..... जिल्ला: ..... प्रदेश .....
आयोजनाको अक्षांश: .....
देशान्तर: .....
आयोजनाको हेड: .....
अनुमानित पानीको बहाव: .....
जलाधार क्षेत्र: .....
राष्ट्रिय ग्रिड प्रसारणमा जोडिने स्थान: .....
विद्युतगृहबाट राष्ट्रिय ग्रिड प्रसारणमा जोडिने सबस्टेसनसम्मको प्रसारण लाइनको दुरी तथा क्षमता .....

३. कम्पनीको वित्तीय अवस्था
कम्पनीको अधिकृत पूँजि: .....
कम्पनीको चुक्ता पूँजि: .....
पूँजिमा हुने वृद्धि: .....
शेयर संरचना परिवर्तन पश्चात हुने पूँजि: .....
४. आयोजनाको वित्तीय अवस्था
आयोजनाको अनुमानित लागत: .....
हाल सम्म भएको परियोजना निर्माण खर्च: .....
५. शेयर संरचना परिवर्तन गर्नुपर्नाको कारण .....

अधिकार प्राप्त अधिकारी को नाम: .....
दस्तखत: .....
पद: .....
कम्पनी/संस्थाको छाप

(Signature) २४

अनुसूची ७

विनियम १७ को उपविनियम (१) सँग सम्बन्धित

अनुमति प्राप्त कम्पनी वा संस्थाहरूको शेयर संरचनामा परिवर्तनको स्विकृतिका लागि निवेदनसँग संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू

- (१) अद्यावधिक प्रबन्धपत्र, नियमावली, दर्ता प्रमाणपत्र तथा स्थायी लेखा नम्बर प्रमाणपत्र ।
- (२) अद्यावधिक शेयर लगत ।
- (३) सञ्चालक सम्बन्धि विवरण ।
- (४) परियोजनाहरू सम्बन्धी विवरण ।
- (५) निर्माणको चरणमा रहेका परियोजनाहरूको हकमा परियोजना/निर्माणको प्रगति विवरण तथा हालसम्म भएको खर्चको विवरण (ऋणदाताको इञ्जिनियरद्वारा प्रमाणित विवरण समेत) ।
- (६) विद्युत सम्बन्धी परियोजना निर्माणको लागि प्रचलित कानून बमोजिमका निकायबाट प्राप्त भएको इजाजत, अनुमति वा स्विकृति पुष्टि गर्ने कागजातहरू ।
- (७) शेयर संरचनामा परिवर्तनको सम्बन्धमा सञ्चालक समिति तथा साधारण सभाको निर्णय ।
- (८) पछिल्लो तीन वर्षको लेखा परिक्षण भएको वित्तीय विवरण ।
- (९) प्रस्तावित शेयर बिक्रेता र शेयर खरिदकर्ताको विवरण तथा प्रस्तावित शेयर संरचना परिवर्तन पश्चात अनुमति प्राप्त व्यक्तिको अनुमानित शेयर लगतको विवरण ।

(Signature) २५

अनुसूची ८

विनियम १७ को उपविनियम (३) सँग सम्बन्धित

शेयर संरचना परिवर्तनको एक पटक वा सो भन्दा बढी स्विकृति लिईसकेका, अनुमति प्राप्त व्यक्तिको शेयर संरचनामा थप परिवर्तनको स्विकृतिका लागि निवेदनसँग संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू

- (१) पछिल्लो स्विकृति पछि प्रबन्धपत्र, नियमावलीमा संसोधन भएमा सो को प्रतिलिपि।
- (२) पछिल्लो स्विकृति पछिका शेयरधनीहरूको छुट्टै विवरण सहितको अद्यावधिक शेयर लगत।
- (३) निर्माणको चरणमा रहेका परियोजना/हरूको हकमा परियोजना निर्माणको प्रगति विवरण तथा हालसम्म भएको खर्चको विवरण।
- (४) विद्युत सम्बन्धी परियोजना निर्माणको लागि प्रचलित कानून बमोजिमका निकायबाट पछिल्लो स्विकृति पछि प्राप्त भएका इजाजत, अनुमति वा स्वीकृति पुष्टि गर्ने कागजातहरू।
- (५) शेयर संरचनामा परिवर्तनको सम्बन्धमा सञ्चालक समिति तथा साधारण सभाको निर्णय।
- (६) पछिल्लो स्विकृति भन्दा पछिको लेखा परिक्षण भएको वित्तीय विवरण।
- (७) प्रस्तावित शेयर विक्रेता र शेयर खरिदकर्ताको विवरण तथा प्रस्तावित शेयर संरचना परिवर्तन पश्चात अनुमति प्राप्त व्यक्तिको अनुमानित शेयर लगतको विवरण।

(Signature) २६

अनुसूची ९
विनियम २१ को उपविनियम (२) सँग सम्बन्धित

वित्तिय विवरणको ढाँचा

Name

Address

UNAUDITED FINANCIAL STATEMENTS FOR .....

Statement of Financial Position	This Quarter Ending	Previous Quarter Ending	Corresponding Previous Year Quarter .....
ASSETS			
Non-Current Assets			
Property, plant and equipment			
Capital work-in-progress			
Intangible assets			
Project work-in-progress			
Financial assets			
Other non-current assets			
Total Non-Current Assets	-	-	-
Current Assets			
Inventories			
Advance and Receivables			
Cash and cash equivalents			
Other Financial assets			
Other current assets			
Total Current Assets	-	-	-
Total Assets	-	-	-
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Equity share capital			
Other equity			
Total Equity	-	-	-
Liabilities			
Non-Current Liabilities			
Financial liabilities			
Provisions			
Deferred tax			
Other non-current liabilities			
Total Non-Current Liabilities	-	-	-

(Signature)

२७

Current Liabilities			
Trade payables	-		
Other Financial liabilities			
Provisions			
Other current liabilities			
Total Current Liabilities	-	-	-
Total Liabilities	-	-	-
Total Equity and Liabilities	-	-	-

Statement of Profit or Loss and other Comprehensive Income	This Quarter Ending	Previous Quarter Ending	Corresponding Previous Year Quarter .....
Revenue			
Cost of Sales			
Generation Expenses			
Distribution Expenses			
Gross profit	-	-	-
Other income			
Administrative and other operating expenses			
Impairment loss on investment			
Profit from Operation	-	-	-
Finance Income			
Finance Costs			
Profit Before Tax	-	-	-
Income Tax Expense			
Profit for the year	-	-	-
Other comprehensive gain/(loss) for the year, net of tax			
Total Comprehensive gain/(loss) for the year, net of tax	-	-	-

Note: All expenses and loss figures to be placed as negative numbers

[Signature] २८

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-३.४: विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६

विद्युत नियमन आयोगको २०७६/०७/२९ गते
बसेको ३०औं बैठक बाट स्वीकृत

विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६

विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा १३ तथा विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ को नियम ८ तथा नियम ९ अनुसार विद्युत महसुल दर निर्धारण गर्ने प्रयोजनका लागि विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विद्युत नियमन आयोगले यो निर्देशिका जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १:

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस निर्देशिकाको नाम "विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६" रहेको छ।
(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।
२. परिभाषा : (१) विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,
(क) "अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले ऐनको दफा २ को उपदफा (ख) बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्था सम्झनुपर्छ।
(ख) "उपभोक्ता" भन्नाले विद्युत उपभोग गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ ।
(ग) "उपभोक्ता वर्ग" भन्नाले विद्युत महसुल निर्धारण वा पुनरावलोकन गर्दा ग्राहकले उपभोग गर्ने विद्युतको क्षमता वा प्रयोजन अनुसार कायम गरिएको उपभोक्ताको वर्गीकरण सम्झनु पर्छ ।
(घ) "ऐन" भन्नाले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।
(ङ) "नियमावली" भन्नाले विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ सम्झनु पर्छ ।
(च) "निर्देशिका" भन्नाले यस निर्देशिकालाई सम्झनु पर्छ ।
(छ) "महसुल" भन्नाले विद्युत सेवा उपभोग गरे वापत उपभोक्ताले वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई बुझाउनु पर्ने विद्युत मूल्य, महसुल, शुल्क तथा अन्य दस्तुर सम्झनु पर्छ ।
(ज) "महसुल निर्धारण निवेदन" भन्नाले यस निर्देशिकाको दफा ३ बमोजिम वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले महसुल निर्धारण वा पुनरावलोकनको लागि आयोग समक्ष पेश गर्ने निवेदन सम्झनु पर्छ ।
(झ) "वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद २

महसुल निर्धारण निवेदन कार्यविधि र कारवाही

३. महसुल निर्धारण निवेदन: (१) यस निर्देशिकाको अनुसूचि १ को ढाँचा बमोजिम वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले महसुल निर्धारण वा पुनरावलोकनको लागि महसुल निर्धारण निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।
- (२) महसुल निर्धारण निवेदनका साथ संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरूको विवरण अनुसूची २ बमोजिम हुनेछ। आयोगले आवश्यकता अनुसार थप विवरण, तथ्याङ्क वा कागजात माग गर्न सक्नेछ।
- (३) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले महसुल निर्धारण निवेदन पेश गर्दा यस निर्देशिका बमोजिम आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण विवरण, कागजात तथा जानकारीको सात प्रतिका साथै विद्युतीय प्रति (soft copy) आयोग समक्ष दाखिला गरे पश्चात मात्र रितपूर्वकको महसुल निर्धारण निवेदन पेश भएको मानिनेछ।
- (४) महसुल निर्धारण निवेदन प्राप्त भए पश्चात आयोगले महसुल निर्धारण निवेदनलाई बढीमा पन्ध्र दिन भित्र स्विकार गरी निवेदन नम्बर प्रदान गर्नेछ र महसुल निर्धारण निवेदनको लागि निवेदन नम्बर प्रदान गरिएको मितिलाई निवेदन पेश भएको मानिनेछ।
- (५) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले एक आर्थिक वर्षमा एक पटक मात्र महसुल निर्धारणको लागि आयोग समक्ष निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।
- (६) महसुल निर्धारण निवेदनका साथ नियमावलीको नियम १७ बमोजिमको निवेदन शुल्क रु. पच्चीस हजार रुपैया बुझाएको बैंक भौचर संलग्न गर्नु पर्नेछ।
४. महसुल निर्धारण निवेदनमा कारवाही: (१) महसुल निर्धारण निवेदन उपरको कारवाही तथा सार्वजनिक सुनुवाइ ऐन तथा नियमावलीले निर्दिष्ट गरे बमोजिम हुनेछ।
- (२) महसुल निर्धारण निवेदनमा प्रस्तावित महसुल सम्बन्धि जानकारी सहितको सूचना आयोगद्वारा महसुल निर्धारण निवेदन नम्बर प्रदान गरेको मितिबाट पन्ध्र दिन भित्र राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरिनेछ। यसरी प्रकाशित हुने सूचनामा महसुल निर्धारण निवेदन तथा आवश्यक विवरण राखिएको वेबसाईटको लिंक र महसुल निवेदन उपर सरोकारवालाहरूले राय, सुझाव र प्रतिक्रिया पेश गर्ने समय सिमा समेत उल्लेख गरिनेछ।
- (३) आयोगले महसुल निर्धारण निवेदनको कारवाही गर्दा कम्तिमा एक पटक सार्वजनिक

२

सुनुवाई गर्नेछ । सार्वजनिक सुनुवाइ हुने दिन भन्दा कम्तिमा पन्ध्र दिन अगाडि राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा सुनुवाइ गरिने स्थान, मिति र समय सम्बन्धि सूचना प्रकाशित गरिनेछ ।

- (४) आयोगले महसुल निर्धारण निवेदन उपर सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन गर्दा महसुल निर्धारण निवेदनका विभिन्न पक्षहरु उपर छलफल गराउन सक्नेछ ।

परिच्छेद ३

महसुल निर्धारणका सिद्धान्त तथा आधार

५. निर्देशक सिद्धान्त: (१) आयोगले ऐन तथा नियमावलीको व्यवस्था तथा देहाय बमोजिमका निर्देशक सिद्धान्तको अधिनमा रही महसुल निर्धारण गर्नेछ ।
- (क) उपभोक्ताको हक हित संरक्षण,
  - (ख) विद्युतको आपूर्ति तथा सेवामा गुणस्तर, नियमितता, पर्याप्तता एवं सुरक्षा को सुनिश्चितता,
  - (ग) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको व्यवसायिकता तथा प्रभावकारितामा अभिवृद्धि,
  - (घ) प्रणाली सुधार तथा यस सम्बन्धमा हुने लगानीको लागि श्रोत परिचालनको आवश्यकता,
  - (ङ) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको लगानीमा न्यायोचित प्रतिफल,
  - (च) नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रम ।
६. महसुल निर्धारणका आधार: (१) आयोगले देहायका आधारमा महसुल निर्धारण गर्नेछ:
- (क) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको पछिल्लो दुई आर्थिक वर्षको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन, चालु आर्थिक वर्ष तथा आगामी आर्थिक वर्षको प्रक्षेपित वित्तिय विवरण ।
तर वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको पछिल्लो आर्थिक वर्षको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन नभएमा वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको व्यवस्थापनले प्रमाणिकरण गरेको वित्तिय विवरणलाई समेत मान्यता दिन सक्नेछ ।
  - (ख) विद्युत महसुल निर्धारण गर्नुपर्ने आर्थिक वर्षको वित्तिय विवरणमा आयोगले देहायको पूर्वानुमानहरु लगायत विभिन्न आम्दानी तथा खर्च शिर्षक समेत सम्मिलित वार्षिक रकमको आवश्यकता (Annual Revenue Requirement) को विस्तृत परिक्षण गर्नेछ र

[Signature] ३

त्यसरी परिक्षण गर्दा उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको वित्तिय विवरणसँग अन्तरसम्बन्धित हुने गरी परिक्षण गरिनेछः

- (१) उपभोक्ताको वर्ग अनुरूप विद्युत बिक्रीबाट प्राप्त हुने आम्दानी (क्षमता माग शुल्क (Capacity Demand Charge) तथा उर्जा उपभोग शुल्क (Energy Charge) सहित),
- (२) अन्य श्रोतबाट प्राप्त हुने आम्दानी,
- (३) लगानीबाट प्राप्त हुने वार्षिक प्रतिफल,
- (४) विद्युतको श्रोत अनुसारको विद्युत खरिद परिमाण र लागत,
- (५) विद्युत उत्पादन संयन्त्रको वार्षिक खर्च (कर्मचारी तथा हासकट्टी खर्च बाहेक),
- (६) विद्युत प्रसारण प्रणालीको वार्षिक खर्च (कर्मचारी तथा हासकट्टी खर्च बाहेक),
- (७) विद्युत वितरण प्रणालीको वार्षिक खर्च (कर्मचारी तथा हासकट्टी खर्च बाहेक),
- (८) हासकट्टी दर तथा रकम,
- (९) ब्याजको भुक्तानी रकम,
- (१०) कर्मचारी खर्च,
- (११) मूख्य/क्षेत्रिय कार्यालयबाट हुने वार्षिक खर्च,
- (१२) अन्य खर्च रकमहरू,
- (१३) अपेक्षित वार्षिक प्रतिफल रकम,

(२) महसुल निर्धारण गर्दा उपदफा (१) का अतिरिक्त आयोगले देहायको विषयलाई पनि आधार मान्न सक्नेछः

- (क) देशको आर्थिक सूचकांक र नेपाल सरकारले विद्युत विकासका सम्बन्धमा अपनाएको नीतिका साथै विगतमा भएका महसुल निर्धारण,
- (ख) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको महसुलको अत्याधिक बृद्धिको परिस्थितिलाई सिमित गर्न वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको आम्दानीलाई आगामी वर्षहरूमा समायोजन हुने गरी,
- (ग) ग्राहस्थ उपभोक्ता तथा अन्य ग्राहक वर्गको महसुलको अत्याधिक बृद्धिलाई सिमित गर्न वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम र एक उपभोक्ता वर्गको निमित्त निर्धारण भएको महसुलबाट अर्को उपभोक्तामा सिर्जना हुन सक्ने अन्तर अनुदान रकमलाई मध्यनजर गरी,

(Signature)

- (घ) कुनै आर्थिक वर्ष लाई निर्धारण गरिनुपर्ने विद्युत महसुल आर्थिक वर्ष शुरु भइसकेपछि निर्धारण भएमा र उक्त आर्थिक वर्षको पुरै बाह्र महिनाको लागि निर्धारित महसुल लागू हुन नसकेमा वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई आवश्यक पर्ने वार्षिक रकमको आवश्यकता (Annual Revenue Requirement) को निमित्त अपुग हुन गएको रकमलाई नियामकीय सम्पति (Regulatory Assets) को रूपमा आगामी आर्थिक वर्ष को लागि महसुल निर्धारण गर्दा समायोजन हुने गरी,
- (ङ) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले प्राप्त गरेको कुनै किसिमको नाफा/वार्षिक प्रतिफल रकमबाट गरेको पुनर्लगानीबाट प्राप्त हुने प्रतिफललाई अनुसूची ४ को अन्य आमदानी (Other Income) को शिर्षकबाट घटाई वार्षिक रकमको आवश्यकतामा समावेश नगर्ने गरी ।

७. नयाँ महसुल लागू हुने: (१) आयोगले यस निर्देशिका बमोजिम महसुल निर्धारण नगरेसम्म हाल कायम रहेको महसुललाई नै निरन्तरता दिनेछ ।
- (२) आयोगले यस निर्देशिका बमोजिम महसुल निर्धारण गरे पछि उक्त महसुल लागू हुने मिति समेत तोक्नेछ र उक्त मिति पश्चात वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई जारी गर्ने बिलको हकमा उक्त महसुल लागू हुनेछ ।
- (३) आयोगले यस निर्देशिका बमोजिम महसुल दर निर्धारण वा परिवर्तन नगरेसम्म आयोगले निर्धारण गरेको पछिल्लो महसुल दर कायम रहनेछ ।
८. महसुल निर्धारणको सुचना: यस निर्देशिका बमोजिम आयोगले निर्धारण गरेको महसुल दर सर्वसाधारणको जानकारीको लागि राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरिनेछ ।

अनुसूची १

महसुल निर्धारण वा पुनरावलोकनको लागि निवेदन

विद्युत नियमन आयोग,
....., नेपाल।

दाखिला नं. ....

विषय नं. ....

(कार्यालयबाट भर्ने)

उपरोक्त विषयमा मिति ..... मा बसेको संचालक समिति/.....को निर्णय बमोजिम यस संस्थाका ग्राहकहरूबाट लिने महसुल निर्धारणका लागि आवश्यक विवरण तथा कागजात सहित यो निवेदन पेश गर्दछु।

(क) निवेदकको पूरा नाम, थर, बतन :

(ख) निवेदन प्रयोजनको सारांश :

(महसुल निर्धारण निवेदनको तथ्य तथा तल उल्लेखित विषयहरूमा संस्थाको हालको अवस्था, भविष्यको योजना तथा रणनीतिहरू र विषयलाई समर्थन गर्ने आधारहरू छोटकरीमा उल्लेख गर्ने)

- (१) उपभोक्ताको हक हित संरक्षण,
- (२) विद्युतको आपूर्ति तथा सेवामा गुणस्तर, नियमितता, पर्याप्तता एवं सुरक्षाको सुनिश्चितता,
- (३) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको व्यवसायिकता तथा प्रभावकारितामा अभिवृद्धि,
- (४) प्रणाली सुधार तथा यस सम्बन्धमा हुने लगानीको लागि श्रोत परिचालनको आवश्यकता,
- (५) वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको लगानीमा अपेक्षित प्रतिफल,
- (६) प्रस्तावित विद्युत महसुल दर, साबिकको महसुल दर तथा परिवर्तनको प्रतिशतको तालिका
- (७) विद्युत महसुल दर परिवर्तनको यथोचित कारण

निवेदक

दस्तखत: .....

नाम: .....

पद: .....

मिति : .....

(Signature)

अनुसूची २

महसुल निर्धारण निवेदनको साथ संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू

- (१) महसुल निर्धारण निवेदन शुल्क बुझाएको प्रमाण,
- (२) अनुसूची ३ अनुसारको अख्तियारनामा,
- (३) अनुसूची ४ अनुसारको विस्तृत विवरण,
- (४) पछिल्लो दुई आर्थिक वर्षको लेखापरिक्षण/व्यवस्थापनबाट प्रमाणित प्रतिवेदन
- (५) प्रक्षेपित वित्तिय विवरणका आधारहरू/मान्यताहरू,
- (६) महसुल निर्धारण सँग उपयुक्त हुने अन्य कुनै जानकारी,
- (७) वितरण अनुमति पत्रको प्रतिलिपि
- (८) चालु आर्थिक वर्ष र आगामी आर्थिक वर्षको अनुमानित बजेट विवरण (विद्युत उत्पादन, प्रसारण र वितरण तर्फ को आवश्यक पुँजीगत लगानी सहित)

अनुसूची ३

अख्तियारनामा

विद्युत नियमन आयोग,
.....,नेपाल।

अख्तियारनामा

यस संस्थाले पेश गरेको महसुल निर्धारण वा पुनरावलोकनको निवेदनका सन्दर्भमा यसपछि यस संस्थाको तर्फबाट उपरोक्त विषयमा बहस, पैरवी र उपस्थित हुन ..... लाई मनोनित, नियुक्त र अख्तियारनामा प्रदान गर्दछु/गर्दछौं।

निवेदक

दस्तखत: .....

नाम: .....

पद: .....

मिति : .....

म/हामी अख्तियारी स्विकार गर्दछु/गर्दछौं।

दस्तखत: .....

नाम: .....

पद: .....

मिति : .....

पत्रचारको ठेगाना :

 ५

Tariff filing format
Form CTF 2: Yearly Return/Dividend from investment

S. N.	Particulars	Type of Return	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/Provisional)	FY 76/77 (Forecast)	Logic for FY 076/77 Forecast	Remarks
	<<Licensees to include all the sources of dividend/return>>						
	Total						

Tariff filing format
Form CTF 3: Yearly Other Income

S. N.	Particulars	Type of income	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/Provisional)	FY 76/77 (Forecast)	Logic for FY 076/77 Forecast	Remarks
	<<Licensees to include all the sources of other income>>						
	Total Income						
	Less, Interest/dividend earned from the investment made out of previous years' Return on Equity/Profit						
	Total						

Tariff filing format

Form CTF 4: Power Purchase Quantum and Cost

S.N.	Power purchase source	Type of plant	Capacity [MW]	FY 074/75		FY 075/76 (Audited/Provisional)		FY 076/77 (Projected)		Logic for FY 076/77 Projection	Remarks
				Purchased Kwh (Units)	Amount	Purchased Kwh (Units)	Amount	Kwh (Units)	Amount		
	<<Licensees to include adequate rows to cover all sources>>										
	Total										

Tariff filing format

Form CTF 5: Yearly Expenditure for operating own plants (Except Employee cost and Depreciation)

S. N.	Particulars	Type of plant	Capacity [MW]	FY 074/75 (Audited)		FY 075/76 (Audited/Provisional)		FY 076/77 (Projected)		Logic for FY 076/77 Projection	Remarks
				Kwh (Units)	Expenses	Kwh (Units)	Expenses	Kwh (Units)	Expenses		
	<<Licensees to include all the plants and its yearly expenditure>>										
	Total										

Tariff filing format

Form CTF 6: Yearly Expenditure of Transmission line/network (Except Depreciation and Employee Expenses)

S. N.	Particulars	Capacity [KVA]	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/Provisional)	FY 076/77 (Projected)	Logic for FY 076/77 Projection	Remarks
	Total						

Tariff filing form
Form CTF 7: Yearly Expenditure of Distribution line/network (Except Depreciation and Employee Expenses)

S. N.	Particulars	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/Provisional)	FY 076/77 (Projected)	Logic for FY 076/77 Projection	Remarks
	<<Licensees to include all the distribution line/network and its yearly expenditure>>					
	Total					

Tariff filing form
Form CTF 8: Depreciation

Particulars	FY 075/76 (Audited)			FY 075/76 (Audited/Provisional)			FY 076/77 (Projected)			Logic for FY 076/77 Projection	Remarks	
	Opening GFA	Net Addition (Disposal)	Annual Depreciation (%)	Annual Depreciation (MR Billion)	Opening GFA	Net Addition (Disposal)	Annual Depreciation (%)	Annual Depreciation (MR Billion)	Opening GFA			Net Addition (Disposal)
Generation	0											
Land												
Building and Structures												
Plant and Machinery												
Vehicles												
Furniture												
Office equipment												
Other assets												
Total												
Assets created out of consumer contribution and grants in the above list												
Transmission												
Land												
Building and Structures												
Plant and Machinery												
Vehicles												
Furniture												
Office equipment												
Other assets												
Total												
Assets created out of consumer contribution and grants in the above list												
Distribution												
Land												
Building and Structures												
Plant and Machinery												
Vehicles												
Furniture												
Office equipment												
Other assets												
Total												
Assets created out of consumer contribution and grants in the above list												
Total												

Tallied filing format																			
Form CTR in Loan and Interest Payment																			
A. Long Term Loans																			
S.N.	Loan name (Provide a unique identifiable name)	Lender	Purpose of loan	Business function held by the beneficiary of loan	Tenure (years)	Loan currency	Total loan amount in Loan currency	Interest rate (%)	Repayment period (years)	Maturity (years)	Date/year of first loan disbursement	Annual Interest (%)	FY 076/77 (Audited/Provisional) (NPR Million)			Forecast for FY 76/77 (NPR Million)			
													Outstanding loan amount at on beginning of FY	Annual Interest	Repayment for FY	Outstanding loan amount at on beginning of FY	Annual Interest	Repayment for FY	Outstanding loan amount at on beginning of FY
	<<Licensees to add additional rows if required>>																		
Total							-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Short Term Loans																			
S.N.	Loan name (Provide a unique identifiable name)	Lender	Purpose of loan	Business function held by the beneficiary of loan	Tenure (years)	Loan currency	Total loan amount in Loan currency	Interest rate (%)	Repayment period (years)	Maturity (years)	Date/year of first loan disbursement	Annual Interest (%)	FY 076/77 (Audited/Provisional) (NPR)			Forecast for FY 76/77 (NPR Million)			
													Outstanding loan amount at on beginning of FY	Annual Interest	Repayment for FY	Outstanding loan amount at on beginning of FY	Annual Interest	Repayment for FY	Outstanding loan amount at on beginning of FY
	<<Licensees to add additional rows if required>>																		
Total							-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grand Total (A+B)																			

Tariff filing format

Form CTF 10: Employee Expenses

Sl No	Particulars	Unit	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/Provisional)	FY 076/77 (Projected)	Logic for FY 076/77 Projection	Remarks
	Number of employees						
	Generation		0				
	Transmission	No.					
	Distribution	No.					
	Mixed Responsibilities	No.					
	Total	No.					
	Employee Costs (exclusive of terminal benefits and contribution to pension funds)						
	Generation	NPR Million					
	Transmission	NPR Million					
	Distribution	NPR Million					
	Mixed Responsibilities	NPR Million					
	Total	NPR Million					
	Employee cost -Terminal benefit						
	Generation	NPR Million					
	Transmission	NPR Million					
	Distribution	NPR Million					
	Mixed Responsibilities	NPR Million					
	Total	NPR Million					
	Employee cost - Contribution to pension fund						
	Generation	NPR Million					
	Transmission	NPR Million					
	Distribution	NPR Million					
	Mixed Responsibilities	NPR Million					
	Total	NPR Million					

Tariff filing format

Form CTF 11: Corporate Office related Expenditure

S. N.	Particulars	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/Provisional)	FY 076/77 (Projected)	Logic for FY 076/77 Projection	Remarks
	<<Licensees to include all the expenditure of Corporate Office>>					
	Total					

Tariff filing format
Form CTF 15: Source and Usage of Energy

S. N.	Particulars	Unit	FY 074/75 (Audited)	FY 075/76 (Audited/ Provisional)	FY 076/77 (Forecast)	FY 077/78 (Forecast)	FY 078/79 (Forecast)	Remarks
1	Self Generation	0						
2	Power procured	MU						
3	Power imported	MU						
4	Total available power	MU						
5	Transmission Loss	%						
6	Sales at Transmission, if any (Export or dedicated lines)	MU						
7	Energy at Transmission-Distribution Periphery	MU						
8	Distribution Loss	%						
9	Sales	MU						

Tariff filing format
Form CTF 16: Existing and proposed tariff

S.N.	Consumer Category Code	Consumer Category Name	Amp./Voltage Level [KV]	Existing Tariff				Proposed tariff for FY 76/77				
				Energy Charges [NPR/kWh]	Demand Charges [NPR/KVA/Month]	Fixed Charges [NPR/Month]	Details of Time of Day tariff, if applicable	Energy Charges [NPR/kWh]	Demand Charges [NPR/KVA/Month]	Fixed Charges [NPR/Month]	Details of Time of Day tariff, if applicable	
	include adequate rows to cover all consumer categories and											
	<<Licensees can propose additional categories, if they wish to>>											

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-३.५: विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६

विद्युत नियमन आयोगको २०७६/११/०१ गते

बसेको ४१औं बैठकबाट स्वीकृत

विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६

प्रस्तावना: आयोगले गर्ने सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यलाई सरल, व्यवस्थित र एकरूपता कायम गर्न, सरोकारवालाहरूले जानकारी पाउने हक तथा स्वच्छ, निष्पक्ष सुनुवाईको अधिकारलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा २१ तथा विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ को नियम १९ अनुसार सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने प्रयोजनका लागि विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी आयोगले यो निर्देशिका जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१ प्रारम्भिक

१. **नाम र प्रारम्भ :** (१) यो निर्देशिकाको नाम “विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६” रहेको छ ।
- (२) यो निर्देशिका आयोगले स्वीकृत गरेको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।
- (३) निर्देशिकाको प्रयोग र पालना : यो निर्देशिकाको प्रयोग र पालना गर्ने दायित्व आयोग र आयोगबाट प्रत्यायोजित अधिकार प्रयोग गर्ने आयोगका पदाधिकारी, समिति, उप-समिति, सचिव, आयोगमा कार्यरत अधिकारी तथा कर्मचारी र सरोकारवाला सबैको हुनेछ ।
२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :
  - (क) “अधिकारी” भन्नाले सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यमा आयोगका तर्फबाट संलग्न हुने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ ।
  - (ख) “अध्यक्ष” भन्नाले आयोगको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
  - (ग) “आयोग” भन्नाले ऐन बमोजिमको विद्युत नियमन आयोग सम्झनु पर्छ ।
  - (घ) “ऐन” भन्नाले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।
  - (ङ) “निर्देशिका” भन्नाले यस विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ सम्झनु पर्छ ।
  - (च) “नियमावली” भन्नाले विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ सम्झनु पर्छ ।
  - (छ) “पदाधिकारी” भन्नाले आयोगको अध्यक्ष र सदस्यहरू सम्झनु पर्छ ।
  - (ज) “सचिव” भन्नाले आयोगको सचिव सम्झनु पर्छ ।
  - (झ) “सदस्य” भन्नाले ऐनको दफा २ खण्ड (ब) बमोजिमको आयोगका सदस्य सम्झनु पर्छ ।

- (ब) “समिति” भन्नाले आयोगले सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन गर्न गठन गरेको समिति सम्फनु पर्छ ।
- (ट) “सरोकारवाला” भन्नाले विद्युत उपभोग गर्ने उपभोक्ता, सर्वसाधारण व्यक्ति, संघिय, प्रदेश तथा स्थानीय तहका प्रतिनिधि, विषय विज्ञ, स्थानीय प्रशासन, राजनितिक दलका प्रतिनिधि, नागरिक समाज, सम्बन्धित क्षेत्रका बुद्धिजीवी, अनुमति प्राप्त संस्थाका प्रतिनिधि, आयोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दा, उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी संस्थाका प्रतिनिधि, अधिकारकर्मी, सञ्चारकर्मी समेतलाई सम्फनु पर्छ ।
- (ठ) “सार्वजनिक सुनुवाई” भन्नाले विद्युत महसुल निर्धारण, विद्युत खरिद दर निर्धारण, प्रसारण शुल्क निर्धारण, विद्युत व्यापारसँग सम्बन्धित विषयमा तथा आयोगले आफ्नो काम कारबाहीसँग सम्बन्धित विषयमा निर्णय गर्नु पूर्व वा आयोगले उपयुक्त ठानेका अन्य विषयमा सरोकारवाला बीच छलफल गरी गरिने सुनुवाईलाई सम्फनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

सार्वजनिक सुनुवाईको विषय र विधि

३. सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने विषय : (१) आयोगको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने देहायको विषयमा आयोगले यस निर्देशिका बमोजिम सार्वजनिक सुनुवाई गर्न सक्नेछ :
- (क) विद्युत महसुल निर्धारण गर्न,
- (ख) विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण गर्न,
तर, आयोग गठन पूर्व प्रचलनमा रहेको विद्युत खरिद दरलाई नै कायम राखि “विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धी विनियमावली,२०७६” को विनियम ८ को उपविनियम (२) र उपविनियम (३) अनुसारको विद्युत खरिद बिक्री दर कायम रहेसम्म सार्वजनिक सुनुवाई आवश्यक पर्ने छैन ।
- (ग) प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (व्हीलिंग चार्ज) निर्धारण गर्न,
- (घ) अतिरिक्त महसुल (सरचार्ज) निर्धारण गर्न,
- (ङ) विद्युत व्यापारसँग सम्बन्धित विषय,
- (च) आयोगले आफ्नो काम कारबाहीसँग सम्बन्धित उपयुक्त ठानेका अन्य विषय ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका विषयमा सार्वजनिक सुनुवाई गरिने छैन ।
- (क) अदालतमा विचाराधिन मुद्दाको विषय,
- (ख) कानून बमोजिम गोपनीयता कायम राख्नुपर्ने विषय,
- (ग) कुनै व्यक्तिको इज्जत, आत्मसम्मान, गोपनीयता वा सुरक्षामा प्रतिकूल असर पर्ने गरी नेपालको प्रचलित कानूनसँग बाझिएको विषय,
- (घ) शान्ति र सु-व्यवस्थामा खलल पर्ने वा अनुसन्धान एवं छानविन प्रक्यालाई प्रतिकूल असर पर्ने विषय,
- (ङ) आयोगले उपयुक्त ठानेका अन्य विषय ।
४. सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी विधि : (१) आयोगले सार्वजनिक सुनुवाई गर्दा देहाय बमोजिमको विधिको अवलम्बन गर्नेछ :
- (क) सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने विषयमा मात्र सुनुवाई केन्द्रित हुनुपर्ने,
- (ख) खुला, स्वतन्त्र र व्यवस्थित रूपमा ईच्छुक सहभागीले सुनुवाईमा सरिक हुन पाउने,

- (ग) सहभागीलाई तथ्यगत आधार सहित यथार्थ तथ्य प्रस्तुतिका लागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भए तापनि सार्वजनिक सुनुवाईको उद्देश्यको प्रकृति, संवेदनशिलता र औचित्यतालाई विचार गरी आयोगले उपयुक्त ठहर्‍याएका व्यक्ति मात्र सहभागी हुन पाउने गरी सार्वजनिक सुनुवाई गर्नमा बाधा पर्ने छैन ।
- (३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विशेष परिस्थितिमा टेली कन्फरेन्सिङ्ग, मोबाईल फोनको प्रयोग जस्ता आधुनिक प्रविधिको उपयोग गरी आयोगले उपयुक्त ठानेको स्थान र समयमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्न सक्नेछ ।
५. सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभागीले पालना गर्नुपर्ने नियम : (१) सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभागीले देहाय बमोजिमको नियमको पालना गर्नु पर्नेछ :
- (क) नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, सामाजिक सद्भाव, लैंगिक विभेद, कुनै खास वर्ग वा समुदायको आपसी सम्बन्धमा खलल पर्ने वा जातीय विद्वेष ल्याउने किसिमले प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (ख) नेपालको राजनैतिक प्रणाली वा राजनैतिक संयन्त्र वा सुनुवाईका सञ्चालक वा कुनै पनि राजनितिक तह वा निकायका विरुद्ध प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (ग) अदालतमा विचाराधिन विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन ।
- (घ) अनुमानको आधारमा विषय छनौट र प्रस्तुतीकरण गर्न पाइने छैन । सम्बन्धित विषय र तथ्यमा केन्द्रित रहेर आफूले देखे, सुने वा थाहा पाएको व्यहोरा तथ्य र प्रमाण सहित राख्नु पर्नेछ ।
- (ङ) शिष्ट र मर्यादित भाषाको प्रयोग गर्नु पर्नेछ । कसैले पनि एक-अर्का प्रति आरोप प्रत्यारोप, सवाल-जवाफ वा अर्काको आत्मसम्मानमा ठेस लाग्ने कार्य गर्न पाउने छैन ।
- (च) एउटा सहभागीको भनाई पूरा भए पछि मात्र प्रतिउत्तर दिने वा अर्को वक्तालाई पालो दिनु पर्नेछ ।
- (छ) निर्धारित पालो र समय सीमाको अधिनमा रहेर आफ्नो विचार राख्नु पर्नेछ ।
- (ज) सुनुवाईलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न सबैले सहयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (झ) आयोगबाट निर्धारण गरिएका आचरण र नियमहरूको पालना सबैले गर्नु पर्नेछ ।
- (२) तोकिएको नियम पालना नगर्ने व्यक्तिलाई आयोगबाट सार्वजनिक सुनुवाईको लागि खटिएको टोलीले सो कार्य नगर्न वा कार्यक्रम स्थलबाट बाहिर जान अनुरोध गर्न सक्नेछ ।
- (३) आयोगबाट सार्वजनिक सुनुवाईको लागि खटिएको टोलीको अनुरोधलाई वेवास्ता गरी अनुसूची-१ बमोजिमको आचार संहिता पालना नगर्ने जो कोहीलाई सुरक्षाकर्मीको सहयोगमा सुनुवाई कार्यक्रम स्थलबाट बाहिर पठाउन सकिनेछ वा नियम बमोजिमको कारवाही गर्न सम्बन्धित निकायमा पठाउन सकिनेछ ।
६. सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभागिताको लागि सूचना गर्ने : (१) सुनुवाई हुने विषयवस्तु, कार्यक्रम स्थल, मिति र समय उल्लेख गरी सरोकारवाला पक्षको जानकारीको लागि सुनुवाई हुनुभन्दा १५ दिन अगावै राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गरिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको सूचनामा सरोकारवाला तथा सर्वसाधारणलाई सुनुवाईमा सहभागी हुन आह्वान गरिनेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको सूचनामा निम्न विषयहरू समावेश हुनेछन् :

(क) विद्युत महसुल निर्धारणका लागि

१. सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने ग्राहस्थ उपभोक्ता, उद्योग व्यवसायी, सर्वसाधारण उपभोक्ताका प्रतिनिधिमूलक संस्था, सम्बन्धित स्थानीय तह र संचार माध्यम आदिको उपस्थितिको लागि आह्वान गर्ने,
२. सार्वजनिक सुनुवाईमा आयोगको तर्फबाट उपस्थित हुने पदाधिकारी तथा अधिकारीको नाम र सम्पर्कको तरिका,
३. सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुनुपर्ने विद्युत उत्पादन अनुमति प्राप्त व्यक्ति, वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्ति, प्रसारक संस्था, विद्युत खरिद तथा विक्रीकर्ता र सो को लागि अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्क,
४. सार्वजनिक सुनुवाई गरिने विषय र क्षेत्र,
५. सार्वजनिक सुनुवाईमा भाग लिने, वार्ता गर्न चाहने वा प्रश्नोत्तरमा सहभागी हुने व्यक्तिले पालना गर्नु पर्ने आचार संहिता सम्बन्धी कुराहरु,
६. महसुल निर्धारणमा लिईने आधार सम्बन्धी विषयहरु,
७. अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाको नाम,
८. सार्वजनिक सुनुवाई गरिने क्षेत्रमा रहेका ग्राहक संख्या, खपत हुने विद्युत युनिट,
९. विद्युत प्रसारण लाईन र विद्युत जडान सम्बन्धी आवश्यक विवरण ।

(ख) विद्युत खरिद दर निर्धारण, प्रसारण शुल्क निर्धारण तथा विद्युत व्यापारसँग सम्बन्धित विषयका लागि

१. सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने ग्राहस्थ उपभोक्ता, उद्योग व्यवसायी, सर्वसाधारण उपभोक्ताका प्रतिनिधिमूलक संस्था, सम्बन्धित स्थानीय तह र संचार माध्यम आदिको उपस्थितिको लागि आह्वान गर्ने,
२. सार्वजनिक सुनुवाईमा आयोगको तर्फबाट उपस्थित हुने पदाधिकारी र प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्कको तरिका,
३. सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुनुपर्ने विद्युत उत्पादक संस्था, वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्ति, प्रसारक संस्था, विद्युत खरिद र विक्रीकर्ता र सो को लागि अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्कको तरिका,
४. सार्वजनिक सुनुवाई गरिने विषय र क्षेत्र,
५. सार्वजनिक सुनुवाईमा भाग लिने, वार्ता गर्न चाहने वा प्रश्नोत्तरमा सहभागी हुने व्यक्तिले पालना गर्नु पर्ने आचार संहिता सम्बन्धी कुराहरु,
६. सम्बन्धित दर निर्धारणमा लिईने आधार र मापदण्ड सम्बन्धी विषयहरु,
७. अनुमति प्राप्त व्यक्तिको नाम ।

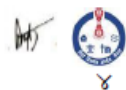
(४) उपदफा (१) र (३) बमोजिम जारी गरिने सूचनाको सप्रेषणको माध्यम आयोगले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(५) यस निर्देशिका बमोजिम गरिने सार्वजनिक सुनुवाईमा असम्बन्धित व्यक्तिको सहभागितालाई आयोगले रोक लगाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-३

सार्वजनिक सुनुवाईको प्रकृया र व्यवस्थापन

७. सुनुवाईमा संलग्न हुनुपर्ने : आयोगले सार्वजनिक सुनुवाई गर्दा आयोगको अध्यक्ष वा सदस्य मध्ये कमिमा १ जना अनिवार्य उपस्थित हुनु पर्नेछ ।
८. सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पूर्वको तयारी : (१) सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पूर्व, आयोगले सुनुवाईको कार्य योजना तयार गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तयार गरिने कार्य योजनामा निम्न विषयहरु समावेश गर्नु पर्नेछ :

- (क) सार्वजनिक सुनुवाईमा केन्द्रित हुनुपर्ने विषयवस्तु निर्धारण,
- (ख) सुनुवाई स्थलको चयन र व्यवस्थापन,
- (ग) सहभागीको निर्धारण,
- (घ) सुरक्षा व्यवस्था,
- (ङ) खानेपानी र प्राथमिक उपचारको व्यवस्था,
- (च) आयोगले उपयुक्त ठानेका अन्य विषय ।

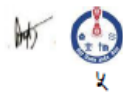
९. सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन प्रकृया : सार्वजनिक सुनुवाईको सञ्चालन देहाय बमोजिम गरिनेछ :

- (क) सुनुवाई शुरु हुनु अगाडी सुनुवाई हुने विषय सहितको कार्यसूची वितरण गरिनेछ ।
- (ख) सुनुवाईको सञ्चालन आयोगले खटाएको समितिको एक सदस्यले वा अरु कुनै तोकिएका व्यक्तिबाट गराउन सकिने छ ।
- (ग) सुनुवाईको अध्यक्षता कार्यक्रममा उपस्थित आयोगका पदाधिकारीले गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) सहभागीले पालना गर्नुपर्ने आचरण, नियम र समयको बारेमा कार्यक्रम सञ्चालकले जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (ङ) सुनुवाई प्रारम्भ गर्नु भन्दा पहिले कार्यक्रमको उद्देश्यका बारेमा जानकारी गराईनेछ ।
- (च) सुनुवाईमा बोल्न चाहने वक्ताले कार्यक्रम सञ्चालकलाई अग्रिम रुपमा नाम टिपाउनु पर्नेछ ।
- (छ) सुनुवाईमा उठेका प्रश्नहरुको जवाफ अनुमति प्राप्त व्यक्तिका प्रतिनिधिले दिनु पर्नेछ र जवाफ तुरुन्तै दिन नसके वा नमिल्ने अवस्था भएमा सुनुवाईमा उठेका प्रश्नहरुको जवाफ लिखित रुपमा ५ दिन भित्र आयोगलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ज) सुनुवाईमा उठाइएको विषय र सो को सम्बोधनको लागि दिएका प्रतिउत्तर टिपोट गराई आयोगबाट उपस्थित अधिकारीले प्रमाणित गर्नेछ ।
- (झ) सुनुवाईको श्रव्य/दृश्य अभिलेखिकरण गर्नु पर्नेछ ।
- (ञ) सुनुवाईको अन्त्यमा कार्यक्रमको अध्यक्षबाट सुनुवाईमा उठेको विषय वस्तु उपर संक्षिप्त सम्बोधन गरिनेछ । तर यसरी सम्बोधन गर्दा आयोगबाट निकर्ण हुनुपर्ने विषयमा धारणा व्यक्त गरिने छैन ।

१०. प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने : (१) सार्वजनिक सुनुवाई गर्न आयोगबाट खटाएको समितिले सार्वजनिक सुनुवाई समाप्त भएको मितिले बढिमा ५ दिन भित्र देहायका विषयहरु खुलाई अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा आयोग समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ :

- (क) सार्वजनिक सुनुवाईको विषय,
- (ख) सहभागी वक्ताहरुको नाम, ठेगाना र निजहरुले व्यक्त गरेको व्यहोराको सारांश,
- (ग) सुनुवाईमा वक्ताहरुले सोधेका प्रश्न वा जिज्ञासा,
- (घ) सुनुवाईमा सहभागीहरुको विचारको विश्लेषण,

(२) आयोगबाट सुनुवाईको लागि खटाएको समितिले उपदफा (१) बमोजिम प्रतिवेदन साथ सार्वजनिक सुनुवाईमा अभिलेखिकरण वा लिपिवद्ध गरेका श्रव्य/दृश्य सामग्री लगायतका सम्बद्ध कागजातका सक्कल प्रति आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

११. सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी सामाग्रीको प्रसारण तथा प्रकाशन: (१) आयोगबाट सुनुवाईको लागि खटिएको समितिले अभिलेखिकरण गरेको सुनुवाईको श्रव्य/दृश्य सामाग्री वा प्रतिवेदनलाई कुनै सञ्चार माध्यमबाट प्रसारण तथा प्रकाशन गराउन आवश्यक देखेमा आयोगले त्यस्तो सामाग्रीको प्रसारण तथा प्रकाशन गराउन सक्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम सुनुवाईको श्रव्य/दृश्य सामाग्री सञ्चार माध्यमलाई उपलब्ध गराउने स्वीकृती दिँदा आयोगले वक्ताहरुको मनसाय, सुरक्षा र गोपनीयता एवं त्यस्ता सामाग्रीको प्रसारण तथा प्रकाशनले पार्ने प्रभावलाई समेत विचार पुऱ्याउनु पर्नेछ।
- (३) सुनुवाईको प्रत्यक्ष प्रसारण गराउन आवश्यक देखेमा आयोगले सुनुवाई पूर्व प्रत्यक्ष प्रसारण गर्ने सञ्चार माध्यम तोक्यो अनुमति दिन सक्नेछ।

परिच्छेद-४

विविध

१२. दोभाषेको सहयोग : सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभागी हुने व्यक्तिले नेपाली भाषामा आफ्नो विचार राख्न नसक्ने भएमा समितिले निजको भाषा बुझ्ने अनुवाद गर्न सक्ने दोभाषे व्यक्तिको सहयोग लिन सक्नेछ।
१३. व्याख्या गर्ने तथा बाधा अड्काऊ फुकाउने अधिकार : यस निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न कुनै बाधा अड्काऊ आई परेमा आयोगलाई त्यस्तो बाधा अड्काऊ फुकाउने अधिकार हुनेछ।
१४. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने सम्बन्धमा यस निर्देशिकामा उल्लेख भए बाहेक अन्य व्यवस्थाहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची (१)
(दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)
सार्वजनिक सुनुवाईको आचार संहिता

- (१) सहभागीले सभ्य, सरल, मर्यादित र शिष्ट भाषाको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (२) सहभागीले बोल्दा पालै पालो र एउटा व्यक्तिले एक पटक मात्र बोल्नु पर्नेछ । प्रश्न कसका लागि हो खुलाउनु पर्नेछ ।
- (३) सहभागीले बोल्नको लागि अनुमति लिनु पर्नेछ ।
- (४) सहभागीले प्रश्न वा सुझाव के राख्ने हो पहिले स्पष्ट हुनु पर्नेछ ।
- (५) संचालकले बोल्ने सकेत गरे पछि मात्र निर्धारित समय सीमा भित्र रहि आफ्नो परिचय दिए पश्चात प्रश्न, जिज्ञासा वा सुझाव राख्नु पर्नेछ ।
- (६) सहभागीले आफ्नो भनाई विषय केन्द्रित भई राख्नु पर्दछ । अनावश्यक, अनुपयुक्त, असान्दर्भिक वा अप्रासंगिक भनाई राख्नु हुदैन ।
- (७) विषयसँग सम्बन्धित यथार्थ, वास्तविक र पुष्टि हुने कुराहरु सप्रमाण मात्रै राख्नु पर्नेछ ।
- (८) हरेक सहभागीले कार्यक्रममा व्यक्त भनाईहरु र एक अर्काको विचारको सम्मान गर्नु पर्नेछ ।
- (९) सहभागीले पहिला उठाई सकेको विषय वस्तुलाई पुनरावृत्ति गर्न जरुरी हुने छैन । त्यस्ता विषयवस्तुमा थप वा अन्य मत राख्नको लागि संचालकको अनुमति लिनु पर्नेछ ।
- (१०) सुनुवाईको क्रममा सहभागीले कसै प्रति व्यक्तिगत लाञ्छनायुक्त भाषा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- (११) व्यक्तिगत चरित्रका कुरालाई सुनुवाईको क्रममा ल्याउन पाइने छैन ।
- (१२) सुनुवाईका वक्ता वा सहभागीलाई उत्तेजित पार्ने वा बदलाको भावनाबाट प्रेरित भनाई राख्न वा बोल्न पाइने छैन ।
- (१३) सहभागीहरुले समस्या वा गुनासोहरु राख्दा सो को सामाधानको लागि सम्भाव्य सुझाव पनि दिन सक्नेछन् ।
- (१४) आयोग बाहेक अरु सहभागी कसैले पनि आयोगको सहमति बिना सुनुवाईको क्रममा व्यक्त भनाईको श्रव्य/दृश्य रेकर्ड गर्न पाउने छैन ।
- (१५) सुनुवाईलाई विथोल्ने वा अवरोध गर्ने प्रयास कोही कसैबाट भएको पाईएमा सबै सहभागी समेत मिलेर शालिनतापूर्वक समाधान खोज्ने पहल गर्नु सबैको कर्तव्य हुनेछ ।
- (१६) सुनुवाईलाई विषयान्तर हुनबाट रोक्न सबै सहभागी सचेत हुनु पर्नेछ ।
- (१७) सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा सहभागी हुन आउने व्यक्तिहरुले मर्यादित र सभ्य पोशाक लगाएर आउनु पर्नेछ ।
- (१८) सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा व्यक्त भनाई र प्रमाणको कसैले पनि दुरुपयोग गर्न पाउने छैन ।
- (१९) सार्वजनिक सुनुवाईमा कार्यक्रम अवधि भर मोबाईल साइलेन्ट वा स्वीच अफ गर्नु पर्नेछ ।
- (२०) सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रम विथोल्ने, हुल हुज्जत गर्ने, कसैको मान मर्दन गर्ने जस्ता कार्यहरु कसैले पनि गर्न पाउने छैन । यदि कसैले त्यस्तो गरेमा आयोगले सुरक्षाकर्मीको सहयोगमा निजलाई बाहिर पठाउने वा नियम बमोजिमको कार्यवाही गर्न सम्बन्धित निकायमा पठाउन सक्नेछ ।

अनुसूची (२)

(दफा १० को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
आयोग समक्ष पेश गरेको सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी प्रतिवेदन

- (१) पृष्ठभूमि :
- (२) सुनुवाई गरेको स्थान, मिति र समय :
- (३) सुनुवाईको विषयवस्तु :
- (४) सहभागी संख्या :
- (५) कार्यक्रमको संयोजक :
- (६) कार्यक्रममा सहभागी वक्ताको नाम, थर ठेगाना र निजले व्यक्त गरेको प्रश्न वा जिज्ञासा वा गुनासोको संक्षिप्त व्यहोरा :
  - (क)
  - (ख)
  - (ग)
  - (घ)
  - (ङ)
- (७) सहभागी वक्ताहरूले सोधेका प्रश्न वा जिज्ञासा र यसमा अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट दिइएको उत्तरको सारांश:
- (८) सहभागीहरूको धारणाको तथ्य विश्लेषण :
- (९) कार्यक्रमबाट हासिल उपलब्धि र सुझाव :

प्रतिवेदक

- (१)
- (२)
- (३)
- (४)
- (५)

मिति:

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-३.६: बिद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६

(आ.व. २०७५/७६ मा जारी गरिएको)

बिद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६

प्रस्तावना:

बिद्युत नियमन आयोग नियमावली २०७५ को नियम ४५ बमोजिम बिद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारको काम गर्न अनुमतिप्राप्त कम्पनि वा संस्थाहरूको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गर्नुपूर्व यस आयोगबाट स्वीकृति लिनु पर्ने व्यवस्थालाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न बिद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी आयोगले यो निर्देशिका जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (क) यस निर्देशिकाको नाम "बिद्युत सम्बन्धि कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६" रहेको छ ।
- (ख) यो निर्देशिका नेपाल राज्यभर लागु हुनेछ ।
- (ग) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) "आयोग" भन्नाले बिद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ बमोजिमको बिद्युत नियमन आयोग सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "अनुमतिप्राप्त कम्पनि" बिद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारको काम गर्न अनुमतिप्राप्त कम्पनि वा संस्थाहरू सम्झनु पर्छ ।
- (ग) "ऐन" भन्नाले बिद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।

- (घ) “नियमावली” भन्नाले विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “वित्तीय व्यवस्थापन” भन्नाले अनुमतिप्राप्त कम्पनि र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीच परियोजना निर्माणका लागि ऋण लगानी गर्न भएको सम्झौता सम्झनु पर्छ ।
- (च) “शेयरको सार्वजनिक निष्काशन” भन्नाले प्रारम्भिक शेयर निष्काशन (Initial Public Offering), हकप्रद शेयर निष्काशन (Right Share Offering), थप सार्वजनिक निष्काशन (Further Public Offering) वा बिक्री प्रस्ताव (Offer Document) मार्फत धितोपत्र बिक्री समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

स्वीकृती सम्बन्धी व्यवस्था

३. स्वीकृति लिनु पर्ने : नियमावलीको नियम ४५ बमोजिम अनुमतिप्राप्त कम्पनिले शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गर्नुपूर्व यस आयोगबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- तर, नेपाल स्टक एक्सचेन्जमा सूचिकृत भएको कम्पनि वा संस्थाको शेयर खरिद बिक्री दलाल कम्पनि मार्फत खरिद बिक्री गर्न स्वीकृती आवश्यक पर्ने छैन ।
४. योग्यता : (क) दफा ३ बमोजिम स्वीकृतीका लागि निवेदन दिन चाहने अनुमतिप्राप्त कम्पनिहरूको देहाय बमोजिमको योग्यता भएको हुनुपर्नेछ :-
- (१) शेयरको सार्वजनिक निष्काशन तथा सो निष्काशनबाट प्राप्त हुने कूल रकमको उपयोग सम्बन्धमा स्पष्ट वित्तीय योजना तथा रणनीतिहरू साधारण सभाबाट पारित गरेको ।
  - (२) संस्थापक शेयरधनीहरूलाई जारी पूँजी शत प्रतिशत चुक्ता भएको ।
  - (३) परियोजना निर्माणको लागि आवश्यक वित्तीय व्यवस्थापन भएको ।
  - (४) निर्माणको चरणमा रहेका परियोजनाहरूको हकमा मुख्य संरचनाहरूको निर्माण कम्तिमा ५० प्रतिशत सम्पन्न भएको र परियोजना सम्पन्न भएपछि परियोजनाबाट उत्पादित विद्युत राष्ट्रिय प्रसारणलाइन सम्म जोड्नका लागि आवश्यक पूर्वाधारको प्रत्याभूति रहेको ।
- तर शेयरधनीहरूको लगानी सुरक्षित हुने प्रत्याभूति भएको अवस्थामा शेयर मुल्यको बढिमा दश प्रतिशतसम्म भुक्तानी हुने गरी शेयर निष्काशन गर्न बाधा पर्ने छैन ।

- (५) परियोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाका लागि छुट्याइएको शेयरको सम्बन्धमा अनुमतिप्राप्त कम्पनिको वार्षिक साधारणसभा र संचालक समितिमा निर्णय भएको हुनुपर्ने र सो सम्बन्धमा परियोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दासँग कुनै किसिमको सहमति भएको भए सो सहमति समेत उल्लेख भएको ।
- (६) हकप्रद शेयर वा थप सार्वजनिक निष्काशन गर्न प्रारम्भिक शेयर निष्काशन गरेको मितिले दुई वर्ष पूरा भएको ।
- (ख) माथि दफा ४ (क) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भएतापनि दोश्रो कम्पनीको शेयर खरिद गर्ने वा अन्य कम्पनी वा संस्था गाभ्ने वा बैंक, वित्तीय संस्थाको ऋण तिर्ने उद्देश्यले शेयरको थप सार्वजनिक निष्काशन तथा हकप्रद शेयर निष्काशन गर्न पाउने छैन ।

५. निवेदन पेश गर्नु पर्ने : शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गर्न स्विकृतीका लागि अनुसूची -१ अनुसारको कागजात तथा अनुसूची -२ अनुसारको शुल्क बुझाएको भौचर सहित निवेदन पेश गर्नु पर्ने छ ।
६. स्विकृती प्रदान गर्ने : दफा ५ बमोजिम अनुमतिप्राप्त कम्पनिबाट पर्न आएको निवेदन तथा सो साथ संलग्न कागजात उपर आयोगले जाँचबुझ गर्दा दफा ४ बमोजिमको योग्यता पूरा भएको पाईएमा स्विकृती प्रदान गर्नेछ ।

परिच्छेद ३

विविध

७. निष्काशनको तरिका : परियोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाका लागि छुट्याइएको शेयर र प्राथमिक शेयर निष्काशन एकैपटकमा सम्पन्न गर्न सकिनेछ ।
८. आदेश र निर्देशन जारी गर्ने: आयोगले ऐन, नियमावली र निर्देशिका बमोजिम कार्यान्वयन गर्न र यस निर्देशिका बमोजिम निर्दिष्ट विषय सम्पादन गर्न समय-समयमा आदेश वा परिपत्र जारी गर्न सक्नेछ ।
९. मापदण्ड, संहिता तथा संस्थागत सुशासन: अनुमतिप्राप्त कम्पनिले आयोगबाट समय समयमा जारी भएको मापदण्ड, संहिता तथा संस्थागत सुशासन सम्बन्धि निर्देशन पालना गर्नु पर्नेछ ।

१०. अन्य कानुनी व्यवस्था : शेयरको सार्वजनिक निष्काशनका सम्बन्धमा अन्य व्यवस्थाहरु प्रचलित धितोपत्र सम्बन्धि ऐन, नियमावली वा निर्देशिका अनुसार हुनेछ ।

अनुसूची-१

संलग्न गर्नु पर्ने कागजातहरू

- (क) शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गर्ने अनुमतिप्राप्त कम्पनिको विवरण, संचालकहरू र पाँच प्रतिशत भन्दा बढी स्वामित्व भएका शेयरधनीहरूको वैयक्तिक विवरण (Resume) ।
- (ख) अनुमतिप्राप्त कम्पनिको संस्थापक शेयरधनीहरूलाई जारी पूँजी शत प्रतिशत चुक्ता भएको प्रमाणित गर्ने कम्पनि रजिस्ट्रारको कार्यालयमा अध्यावधिक शेयर लागत ।
- (ग) परियोजना सम्बन्धि विवरण ।
- (घ) निर्माणको चरणमा रहेका परियोजनाको हकमा परियोजना निर्माणको प्रगति विवरण, हालसम्म भएको खर्चको विवरण र प्रशासनलाइनको हालको अवस्था वा परियोजना सम्पन्न भएपछि परियोजनाबाट उत्पादित विद्युत राष्ट्रिय प्रसारणलाइन सम्म जोड्नका लागि आवश्यक पूर्वाधारको प्रत्याभूति दिने कागजात तथा विवरण ।
- (ङ) विद्युत सम्बन्धि परियोजना निर्माणको लागि प्रचलित कानून बमोजिमका निकायबाट इजाजत, अनुमति वा स्वीकृति सम्बन्धी कागजात ।
- (च) शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समिति तथा साधारण सभाको निर्णय ।
- (छ) वित्तीय व्यवस्थापन भएको प्रमाणित गर्ने कागजात ।
- (ज) पछिल्लो तिन वर्षको लेखा परीक्षण भएको वित्तीय विवरण ।
- (झ) आगामी तिन वर्षको वित्तीय प्रक्षेपण ।
- (ञ) शेयरको सार्वजनिक निष्काशनका लागि निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरिएको भएमा सम्झौताको विवरण ।
- (ट) निष्काशन गरिने शेयरको प्रत्याभूत (अण्डरराइट) गरिएको भए प्रत्याभूतिकर्तासँग गरिएको सम्झौता ।
- (ठ) शेयरको सार्वजनिक निष्काशनको सम्बन्धमा विवरणपत्र तयार गरीसकेको भए सो विवरणपत्र ।
- (ड) शेयरको सार्वजनिक निष्काशनको सम्बन्धमा साख निर्धारण (क्रेडिट रेटिंग) गराईसकेको भए सो सम्बन्धि विवरण ।

अनुसूची - २

सेवा शुल्क

- १) रु. दस करोड सम्मको सार्वजनिक निष्काशनका लागि : रु. १००,००० (एक लाख)
- २) रु. दस करोड भन्दा माथि प्रत्येक दस करोड सम्मका लागि : रु. ५०,००० (पचास हजार)

उदाहरण

(क) रु. नौ करोड चालिस लाखको सार्वजनिक निष्काशनका लागि : रु. १००,००० (एक लाख)

(ख) रु. २५ करोडको सार्वजनिक निष्काशनका लागि

पहिलो दस करोडको लागि शुल्क	:	रु. १००,०००
दोस्रो दस करोडको लागि शुल्क	:	रु. ५०,०००
बाकी ५ करोडको लागि शुल्क	:	रु. ५०,०००
जम्मा	:	<u>रु. २००,०००</u>

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-३.७: विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ (मस्यौदा)

विद्युत नियमन आयोग अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ (मस्यौदा)

प्रस्तावना: विद्युत बजारमा प्रतिस्पर्धा कायम गर्न तथा उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्नको लागि विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा १४ को खण्ड (च) तथा खण्ड (छ) बमोजिमको कार्यलाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विद्युत नियमन आयोगले यो निर्देशिका जारी गरेको छ।

परिच्छेद-१ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (क) यस निर्देशिकाको नाम "अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरू वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७" रहेको छ।
- (ख) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :

- (क) "अनुमति प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले ऐनको दफा २ को खण्ड (ख) बमोजिमको व्यक्ति वा संगठित संस्था सम्झनु पर्छ।
- (ख) "आयोग" भन्नाले ऐनको दफा २ को खण्ड (ग) बमोजिमको विद्युत नियमन आयोग सम्झनु पर्छ।
- (ग) "आयोजना" भन्नाले अनुमति प्राप्त व्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण, व्यापार वा ग्राहक सेवा सम्बन्धी आयोजना तथा सो आयोजनासँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधार तथा संरचना सम्झनु पर्छ। सो शब्दले आयोजनाको सम्पूर्ण चल, अचल सम्पत्ति तथा दायित्व र आयोजना अन्तर्गत कार्य प्रगतिको प्रयोजनका लागि विकसित समस्त प्रतिवेदन लगायतको विवरण समेतलाई जनाउँछ।
- (घ) "ऐन" भन्नाले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ।
- (ङ) "कर्मचारी" भन्नाले अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरू वा आयोजना गाभिने, खरिद बिक्री, प्राप्ति, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने प्रयोजनका लागि निर्णय गर्न बसेको साधारण सभा वा सञ्चालक समितिको निर्णयका बखत सो अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजनाको संस्थामा कार्यरत कर्मचारी सम्झनु पर्छ।
- (च) "खरिद बिक्री" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त आयोजनाको अनुमतिपत्र वा संरचना वा हक वा स्वामित्वको खरिद तथा बिक्री गर्ने कार्यलाई सम्झनु पर्छ। सो शब्दले एकलै वा अन्य कम्पनी वा

व्यक्तिसँग मिली अनुमतिप्राप्त व्यक्तिको पचास प्रतिशत वा त्यसभन्दा बढी शेयर खरिद बिक्री गर्ने कार्य समेतलाई जनाउँछ।

- (छ) "गाभिने" भन्नाले अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरू एक आपसमा गाभिने वा गाभिए पश्चात अर्को संस्था स्थापना गर्ने कार्यलाई समेत जनाउँछ।
- (ज) "गाभिने व्यक्ति" भन्नाले आफ्नो सम्पत्ति, दायित्व र व्यवसायलाई अन्य अनुमति प्राप्त व्यक्तिको सम्पत्ति, दायित्व र व्यवसायसँग मिलेर गाभिने अथवा आवश्यकता अनुसारको अर्को संस्था स्थापना गर्न स्वीकार गर्ने अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ।
- (झ) "ग्रहण" भन्नाले कसैले अनुमति प्राप्त व्यक्तिको वा एक अनुमति प्राप्त व्यक्तिले अर्को अनुमति प्राप्त व्यक्तिको आयोजना नियन्त्रण गर्ने र सो को सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी दायित्व स्वीकार गर्ने कार्य सम्झनुपर्छ।
- (ञ) "हस्तान्तरण" भन्नाले कुनै अनुमति प्राप्त व्यक्तिले प्राप्त गरेको अनुमति पत्र अथवा सञ्चालन गरिरहेको आयोजना वा निजको अन्य हक दायित्व अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई आंशिक वा सम्पूर्ण रूपले बुझाउने कार्य सम्झनु पर्छ।
- (ट) "निर्देशिका" भन्नाले यस निर्देशिका सम्झनु पर्छ।
- (ठ) "नियमावली" भन्नाले विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ सम्झनु पर्छ।
- (ड) "प्राप्ति" भन्नाले कसैले अनुमति प्राप्त व्यक्तिको अथवा एउटा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले अर्को अनुमति प्राप्त व्यक्तिको वा अन्य संगठित संस्थाको सम्पूर्ण सम्पत्ति तथा दायित्वको हिसाब गरी सो व्यक्ति समेतलाई आफूमा समाहित गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ।
- (ढ) "प्राप्ति गर्ने व्यक्ति" भन्नाले खण्ड (ठ) बमोजिम प्राप्ति हुने व्यक्तिको सम्पूर्ण व्यवसाय स्वीकार गरी आफूमा समाहित गर्ने मूल व्यक्ति सम्झनु पर्छ।
- (ण) "प्राप्ति हुने व्यक्ति" भन्नाले खण्ड (ठ) बमोजिम प्राप्ति गर्ने व्यक्तिमा समाहित एवं विलय हुने अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संगठित संस्था सम्झनु पर्छ।
- (त) "मूल्यांकनकर्ता" भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम गाभिने, खरिद बिक्री, प्राप्ति, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने कार्यमा संलग्न व्यक्तिको संरचना वा आयोजनाको मूल्यांकन गर्न नियुक्त भएको व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्था सम्झनु पर्छ।
- (थ) "शेयर स्वाप अनुपात (Swap Ratio)" भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम गाभिने, खरिद बिक्री, प्राप्ति, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने कार्यमा संलग्न व्यक्तिका शेयरधनीले सो कार्य पछि कायम हुने संस्थामा आफ्नो प्रत्येक शेयर वापत पाउने शेयर संख्यालाई सम्झनु पर्छ।

- (द) "संरचना" भन्नाले विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वा वितरणको लागि निर्माण भएका बाँध, जलाशय, विद्युत गृह वा केन्द्र, सब-स्टेशन, प्रसारण वा वितरण लाईन लगायतका संरचना तथा भवन, पहुँच मार्ग जस्ता भौतिक पूर्वाधार र त्यसले ओगटेको जग्गा एवं सो मा जडित उपकरण समेत सम्झनु पर्छ।
- (ध) "संगठित संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको कम्पनि वा संस्था सम्झनुपर्छ।

परिच्छेद-२

अनुमति प्राप्त व्यक्ति आपसमा गाभिने सम्बन्धी प्रकृया

३. गाभिन निवेदन दिनुपर्ने: अनुमति प्राप्त व्यक्ति आपसमा गाभिन चाहेमा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको हकमा आफ्नो साधारण सभाबाट विशेष प्रस्ताव पारित गरी र प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको हकमा सञ्चालक समितिबाट निर्णय गरी अनुसूची -१ बमोजिमको ढाँचामा अनुसूची -२ बमोजिमको सम्पूर्ण आवश्यक कागजात, अनुसूची - ८ बमोजिमको स्वघोषणा र नियमावलीको नियम १७ को उपनियम (१) को खण्ड (घ) अनुसारको यस निर्देशिकाको अनुसूची - ७ बमोजिमको सेवा शुल्क बुझाएको सक्कल बैंक भौचर/रसिद सहित आयोग समक्ष संयुक्त निवेदन दिनु पर्नेछ।
४. अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरु आपसमा गाभिन आदेश दिन सक्ने:
- (१) यस निर्देशिकामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको कुनै अवस्थामा आयोगले अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई आपसमा गाभिन आवश्यक आदेश दिन सक्नेछ:
- (क) विगत तीन वर्ष देखि वित्तीय स्थिति खस्कैदै गएको वा कार्य-सञ्चालनको लागि पूँजीकोष अपर्याप्त रहेको,
- (ख) उपभोक्ता हित र उपभोक्ता प्रतिको दायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पार्ने अवस्था विद्यमान रहेको,
- (ग) विद्युत सेवा प्रणालीको स्थायित्व, विकास, सम्बर्द्धनको लागि र प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक भएको,
- (घ) नेपालको प्रचलित कानून वा अदालतको आदेश अनुसार गाभिन आवश्यक रहेको, वा
- (ङ) आयोगले निर्धारण गरे बमोजिमको अन्य व्यवस्था।
- (२) आयोगले यस दफा बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरुलाई आपसमा गाभिन आवश्यक देखी गाभिन आदेश गरेको अवस्थामा उक्त अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरुले गाभिन आवश्यक नरहेको वा नसकिने कारण खुलाई आयोग समक्ष नब्वे दिन भित्र निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।
- (३) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले उपदफा (२) बमोजिमको निवेदन तोकिएको समयमा आयोग समक्ष नबुझाएमा वा आयोगलाई उक्त निवेदन सन्तोषजनक नलागेमा आयोगले उपदफा (१) बमोजिम ती अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई आपसमा गाभिन आदेश दिन सक्नेछ।

५. मूल्यांकन प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने:

- (१) यस निर्देशिका बमोजिम गाभिने व्यक्तिहरू बीच सो कार्य समाप्ति पश्चात कायम हुने शेयर स्वाप अनुपात (Swap Ratio) तथा संरचना वा आयोजनाको खरिद बिक्रीको लागि तय भएको आधार सहितको प्रतिवेदन आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- (२) अनुमति प्राप्त व्यक्तिले आ-आफ्नो वा संयुक्त रूपमा उपदफा (१) बमोजिमको आधार सहितको प्रतिवेदन तयार गर्न सक्नेछन्, वा आपसी सहमतिमा मूल्यांकनकर्ता नियुक्त गर्न सक्नेछन्।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम आयोग समक्ष पेश भएको शेयर स्वाप अनुपात (Swap Ratio) तथा संरचना वा आयोजनाको खरिद बिक्रीको आधार तथा प्रतिवेदन विश्वसनिय नलागेमा आयोगले पुनः मूल्यांकन गर्न सम्बन्धित अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ।

परिच्छेद-३

प्राप्ति तथा खरिद बिक्री सम्बन्धी निवेदन प्रकृया

६. प्राप्ति वा खरिद बिक्रीको लागि निवेदन दिनुपर्ने: कुनै व्यक्तिले यस निर्देशिका बमोजिम प्राप्ति वा खरिद बिक्री गर्न चाहेमा पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको हकमा आफ्नो साधारण सभाको विशेष प्रस्ताव बमोजिम र प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको हकमा आफ्नो सञ्चालक समितिबाट निर्णय गरी अनुसूची - ३ बमोजिमको ढाँचामा अनुसूची -४ बमोजिमको सम्पूर्ण आवश्यक कागजात, अनुसूची - ९ बमोजिमको स्वघोषणा र नियमावलीको नियम १७ को उपनियम (१) को खण्ड (घ) अनुसारको यस निर्देशिकाको अनुसूची - ७ बमोजिमको सेवा शुल्क बुझाएको सक्कल बैंक भौचर/रसिद सहित आयोग समक्ष संयुक्त निवेदन दिनु पर्नेछ।

७. मूल्यांकन प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने:

- (१) प्राप्ति गर्ने तथा प्राप्ति हुने व्यक्ति बीच सो कार्य समाप्ति पश्चात कायम हुने शेयर स्वाप अनुपात (Swap Ratio) तथा खरिद बिक्रीको लागि तय भएको आधार सहितको प्रतिवेदन/सम्झौता आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम आयोग समक्ष पेश भएको शेयर स्वाप अनुपात (Swap Ratio) तथा खरिद बिक्रीको आधार तथा प्रतिवेदन विश्वसनिय नलागेमा आयोगले पुनः मूल्यांकन गर्न सम्बन्धित अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ वा आयोगले आफै मूल्यांकन गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद-४

आयोजनाको ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निवेदन प्रकृया

८. ग्रहण वा हस्तान्तरणको लागि निवेदन दिनुपर्ने: कुनै व्यक्तिले यस निर्देशिका बमोजिम ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्न आफ्नो सञ्चालक समितिबाट निर्णय गरी अनुसूची - ५ बमोजिमको ढाँचामा अनुसूची - ६ बमोजिमको

सम्पूर्ण आवश्यक कागजात, अनुसूची - १० बमोजिमको स्वघोषणा र नियमावलीको नियम १७ को उपनियम (१) को खण्ड (घ) अनुसारको यस निर्देशिकाको अनुसूची - ७ बमोजिमको सेवा शुल्क बुझाएको सक्कल बैंक भौचर/रसिद सहित आयोग समक्ष संयुक्त निवेदन दिनु पर्नेछ।

९. मूल्यांकन प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने:

- (१) यस निर्देशिका बमोजिम ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्ति बीच सो कार्य समाप्ति पश्चात कायम हुने मूल्यांकन तथा त्यसका लागि तय भएको आधार सहितको प्रतिवेदन/सम्झौता आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- (२) यस निर्देशिका बमोजिम गरिने ग्रहण तथा हस्तान्तरण सम्बन्धमा पहिले नै कुनै सम्झौता भएको रहेछ भने सोहि सम्झौतामा उल्लेख भएको ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार नै आयोग समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम आयोग समक्ष पेश भएको मूल्यांकन तथा ग्रहण वा हस्तान्तरणको आधार तथा प्रतिवेदन विश्वसनिय नलागेमा आयोगले पुनः मूल्यांकन गर्न सम्बन्धित अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ वा आयोगले आफै मूल्यांकन गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद-५

सम्झौता सम्बन्धी व्यवस्था

१०. सम्झौता सम्बन्धी व्यवस्था: यस निर्देशिका बमोजिम गाभिन, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्न चाहने व्यक्तिहरु बीच सो कार्यका लागि कम्तिमा देहायको विषयहरु खुलाई सम्झौता गर्नुपर्नेछ:

- (क) गाभिन, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्नुको कारण,
- (ख) अनुमति प्राप्त व्यक्तिको सम्पत्ति तथा दायित्व एवं मूल्यांकन पद्धति सम्बन्धी विवरण,
- (ग) गाभिन, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने प्रकृया, लाग्ने समय र लागतको विवरण,
- (घ) प्रस्तावित सञ्चालक सम्बन्धी विवरण (गाभिने र प्राप्ति गर्ने सन्दर्भमा मात्र),
- (ङ) सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि विवरण (गाभिने र प्राप्ति गर्ने सन्दर्भमा मात्र),
- (च) नयाँ संस्थाको रूपमा गाभिने भए सो संस्थाको नाम, प्रबन्धपत्र, नियमावली, पूँजी संरचना,
- (छ) सरोकारवालाको गुनासो व्यवस्थापन पद्धति (गाभिने र प्राप्ति गर्ने सन्दर्भमा मात्र),
- (ज) आयोजनाको अनुमति पत्र तथा संरचना सम्बन्धि विवरण,
- (झ) अन्य आवश्यक विवरण।

परिच्छेद-६
सहमति प्रदान सम्बन्धी प्रक्रिया

११. प्राप्त निवेदन उपर जाँचबुझ गर्ने:

- (१) यस निर्देशिका बमोजिम आयोग समक्ष प्राप्त भएको निवेदन, प्रतिवेदन र सम्पूर्ण कागजात उपर आयोगले आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझको सिलसिलामा आयोगले आवश्यकता अनुसार निवेदकसँग छलफल गर्न तथा थप कागजात वा विवरण माग गर्न सक्नेछ।

१२. सहमति प्रदान गर्ने:

- (१) यस निर्देशिका बमोजिम आयोग समक्ष प्राप्त निवेदन, प्रतिवेदन एवं संलग्न कागजात उपर दफा ११ बमोजिम गरिएको जाँचबुझबाट राष्ट्रको विद्युत प्रणालीको विकास हुने तथा प्रचलित कानूनको पालनामा कुनै किसिमको नकारात्मक असर नपर्ने कुरामा आयोग सन्तुष्ट भएमा आयोगले आवश्यक सम्पूर्ण कागजात प्राप्त भएको मितिबाट नब्बे दिन भित्रमा सहमति प्रदान गर्न सक्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम सहमति प्रदान गर्दा आयोगले अनुमति प्राप्त व्यक्तिलाई आवश्यक शर्त तोक्न वा निर्देशन दिन समेत सक्नेछ।
- (३) यस निर्देशिकामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयोगले देहाय मध्येको कुनै अवस्थामा सहमति प्रदान गर्ने छैनः
  - (क) विद्युत क्षेत्र नकारात्मक रूपले प्रभावित हुने वा उपभोक्ताको हित संरक्षणमा बाधा उत्पन्न हुने भएमा,
  - (ख) प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण भएको मितिले ३ (तिन) वर्ष नपुगेको भएमा,
  - (ग) कुनै अनुमति प्राप्त व्यक्तिद्वारा सार्वजनिक हितको विपरित कार्य हुन सक्ने देखिएमा,
  - (घ) अनुमति प्राप्त व्यक्तिको संरचना, वित्तीय अवस्था, कर्मचारी व्यवस्थापनमा गम्भीर असर पर्ने भएमा, अथवा
  - (ङ) प्रचलित नेपाल कानून वा अदालतको आदेश विपरित भएमा।
- (४) आयोगले यस निर्देशिका बमोजिम पेश भएको निवेदन उपर सहमति प्रदान गर्न उपयुक्त नठानेमा सो को कारण खुलाई निवेदकलाई जानकारी गराउनेछ।

१३. छुट दिन सक्ने सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) यस निर्देशिका बमोजिम सहमति प्राप्त अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरूलाई सो कार्य गरेकै कारणले यस निर्देशिकामा उल्लेख भएका र यहि विषयमा आयोगले जारी गरेका अन्य निर्देशनहरू पूरा गर्न कठिनाई भए आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा आयोगले तोके बमोजिमको सहजीकरण प्रदान गर्न सक्नेछ।

६

परिच्छेद-७
विविध

१४. सम्बन्धित निकायबाट कागजात तथा विवरण झिकाउन सक्ने : यस निर्देशिका बमोजिम आयोग समक्ष बुझाइएको कुनै पनि कागजात तथा विवरण पुष्टि गर्न सम्बन्धित निकायबाट उक्त कागजात तथा विवरणको मूल एवं सक्कल प्रति वा प्रमाणित प्रतिलिपि आयोगले आवश्यकता अनुसार झिकाउन सक्नेछ।
१५. जानकारी गराउनु पर्ने : यस आयोगबाट सहमति लिई अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरु वा आयोजना गाभिने, प्राप्ति, खरिद बिक्री, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने कार्यको अन्य निकायहरुबाट पनि स्वीकृती प्राप्त गरी कार्य सम्पन्न भएको ७ दिन भित्र आयोगलाई जानकारी दिनुपर्नेछ।
१६. विवरण पेश गर्नु पर्ने: यस निर्देशिका बमोजिम गाभिने, प्राप्ति, ग्रहण वा हस्तान्तरण भए पश्चात गरिने कार्यसूची (Work Schedule) तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ।
१७. परिपत्र जारी गर्न सक्ने: आयोगले यस निर्देशिका बमोजिम निर्दिष्ट गरिएको विषय सम्पादन गर्न समय-समयमा आदेश वा परिपत्र जारी गर्न सक्नेछ।
१८. बाधा अड्काऊ फुकाऊने: यस निर्देशिका बमोजिम कार्य सम्पादन गर्न कुनै बाधा अड्काऊ परेमा आयोगको निर्णयले सो बाधा अड्काऊ फुकाउन सक्नेछ। बाधा अड्काऊ फुकाएको निर्णय सर्वसाधारणलाई सुचीत गराइनेछ।
१९. अन्य कानूनी व्यवस्था : अनुमति प्राप्त व्यक्ति आपसमा गाभिने, खरिद बिक्री, प्राप्ति, ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्ने सम्बन्धमा अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची-१

(दफा ३ सँग सम्बन्धित)

अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरू आपसमा गाभिने सम्बन्धी निवेदनको ढाँचा

मिति: _____

श्री विद्युत नियमन आयोग,
_____, काठमाण्डौ।

विषय: अनुमति प्राप्त व्यक्ति आपसमा गाभिन सहमति पाउँ भन्ने बारे

महोदय,

उपरोक्त विषयमा प्रचलित कानून अनुसार विद्युत सर्वेक्षण/उत्पादन/प्रसारण/वितरण अनुमति प्राप्त हामी _____ र विद्युत सर्वेक्षण/उत्पादन/प्रसारण/वितरण अनुमति प्राप्त/संगठित संस्था _____ बीच गाभिने सम्झौता भएकोले सो अनुरूप कार्य सम्पन्न गर्न त्यस आयोगको सहमतिको लागि तोकिए बमोजिमको कागजात सहित यो निवेदन पेश गरेका छौं।

गाभिने व्यक्तिको कुनै पनि दायित्व बाँकी रहेमा वा सृजना भएमा तथा गाभिने कार्य सम्पन्न गर्दा पूँजीगत लाभकर सृजना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा बुझाउन र पेश गरिएको मूल्यांकन प्रतिवेदनमा मूल्यांकन रकममा भिन्नता भएमा सोको दस्तूर त्यस आयोगमा बुझाउन हामी सहमत छौं।

आवश्यक कागजात ____ थान संलग्न छन्।

गाभिने व्यक्ति १	गाभिने व्यक्ति २, ...
भवदीय, _____ (अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्ति)	भवदीय, _____ (अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्ति)
नाम: पद: ठेगाना: टेलिफोन: फ्याक्स: इमेल: मिति: संस्थाको छाप:	नाम: पद: ठेगाना: टेलिफोन: फ्याक्स: इमेल: मिति: संस्थाको छाप

५

अनुसूची-२

(दफा ३ सँग सम्बन्धित)

अनुमति प्राप्त व्यक्तिले आपसमा गाभिन दिएको निवेदनमा संलग्न गर्नु पर्ने कागजातहरू:

१. अनुमति प्राप्त व्यक्ति आपसमा गाभिनु पर्नाको आवश्यकता तथा औचित्य र सो बाट विद्युत क्षेत्रमा पर्ने असरको सामान्य प्रक्षेपण,
२. गाभिने व्यक्तिहरूको कम्पनी दर्ता प्रमाण-पत्र, एवं प्रवर्द्धक कम्पनीले विद्युत सम्बन्धी कार्य गर्न प्राप्त अनुमतिपत्र र सो को अद्यावधिक भएका कागज प्रमाण,
३. गाभिने व्यक्तिहरूको विवरण, सञ्चालकहरू, शेयरधनीहरूको वैयक्तिक विवरण तथा अद्यावधिक शेयर लगत,
४. पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको हकमा आफ्नो साधारण सभाबाट विशेष प्रस्ताव र प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको हकमा प्रबन्धपत्र, नियमावलीमा भएको व्यवस्था र सञ्चालक समितिको निर्णय,
५. गाभिने व्यक्तिहरूले दफा ५ बमोजिम गरेको मूल्यांकनको आधार तथा मूल्यांकनको मूल्य रकम सहितको प्रतिवेदन,
६. गाभिने व्यक्तिहरूको पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन (कम्पनी दर्ता तीन आर्थिक वर्ष भन्दा अगाडि स्थापना भएको खण्डमा),
७. गाभिने व्यक्तिहरूले लिएका कर्जाको रकम र ऋणदाताहरूलाई भुक्तानी गर्न सुरक्षित गरिएको व्यवस्था,
८. गाभिने व्यक्तिहरूका कर्मचारीको विवरण तथा गाभिने पश्चात कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था,
९. गाभिने व्यक्तिहरूको चल अचल सम्पत्ति र दायित्वको विवरण तथा भुक्तानी अवधि,
१०. गाभिने प्रयोजनका लागि प्रचलित कम्पनी तथा धितोपत्र एवं विद्युत सम्बन्धी कानून बमोजिम पूरा गर्नुपर्ने प्रकृत्याको विवरण,
११. आयोजनाको संक्षिप्त विवरण तथा निर्माणको चरणमा रहेका आयोजनाको हकमा आयोजना निर्माणको प्रगति विवरण, हालसम्म भएको खर्चको विवरण र प्रसारण लाईनको हालको अवस्था वा आयोजना सम्पन्न भएपछि आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण लाईन सम्म जोड्नका लागि आवश्यक पूर्वाधार सम्बन्धी कागजात तथा विवरण,
१२. गाभिने व्यक्तिहरूबीच दफा १० बमोजिमको विषय खुलाइएको समझौताको एक सक्कल प्रति,
१३. अन्य आवश्यक विषय र विवरण।

अनुसूची-३

(दफा ६ सँग सम्बन्धित)

अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजनाको प्राप्ति वा खरिद बिक्री सम्बन्धी निवेदनको ढाँचा

मिति: _____

श्री विद्युत नियमन आयोग,
_____, काठमाण्डौ।

विषय: अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजनाको प्राप्ति वा खरिद बिक्री गर्न सहमति पाउँ भन्ने बारे

महोदय,
उपरोक्त विषयमा हामी प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको .....
ले विद्युत सर्वेक्षण/उत्पादन/प्रसारण/वितरण अनुमति प्राप्त .....
..... लाई प्राप्ति गर्न / वा निजको
आयोजना/अनुमतिपत्र/ संरचना खरिद गर्न वित्तीय तथा प्राविधिक रूपमा सक्षम रहेकोले सोहि अनुसार सम्झौता
भई सो अनुरूप कार्य सम्पन्न गर्न यस आयोगको सहमतिको लागि तोकिए बमोजिमको कागजात सहित यो निवेदन
पेश गरेका छौं।
प्राप्ति हुने व्यक्तिको प्राप्ति गर्ने कार्य पूर्वको संस्था वा आयोजनासँग सम्बन्धित अथवा बिक्री गर्ने व्यक्तिको
आयोजना/अनुमतिपत्र/संरचनासँग सम्बन्धित कुनै पनि दायित्व बाँकी रहेमा वा सृजना भएमा तथा प्राप्ति/खरिद
बिक्री गर्दा पूँजीगत लाभकर सृजना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा बुझाउन र पेश गरिएको
मूल्यांकन प्रतिवेदनमा प्राप्ति/खरिद बिक्रीको मूल्यांकन रकममा भिन्नता भएमा सोको दस्तूर यस आयोगमा बुझाउन
हामी सहमत छौं।

आवश्यक कागजात _____ थान संलग्न छन्।

प्राप्ति गर्ने व्यक्ति/ खरिद गर्ने व्यक्ति भवदीय, _____ (अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्ति)	प्राप्ति हुने व्यक्ति/ बिक्री गर्ने व्यक्ति भवदीय, _____ (अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्ति)
--	---

नाम: पद: ठेगाना: टेलिफोन: फ्याक्स: इमेल: मिति: संस्थाको छाप:	नाम: पद: ठेगाना: टेलिफोन: फ्याक्स: इमेल: मिति: संस्थाको छाप
---	--

अनुसूची-४

(दफा ६ सँग सम्बन्धित)

अनुमति प्राप्त व्यक्तिले प्राप्त तथा खरिद बिक्रीको लागि दिएको निवेदनमा संलग्न गर्नु पर्ने कागजातहरू:

१. प्राप्त तथा खरिद बिक्री गर्नुको आवश्यकता तथा औचित्य र सो बाट विद्युत क्षेत्रमा पर्ने असरको सामान्य प्रक्षेपण,
२. प्राप्त गर्ने तथा प्राप्त हुने वा खरिद गर्ने तथा बिक्री गर्ने व्यक्तिको कम्पनी दर्ता प्रमाण-पत्र, एवं विद्युत सम्बन्धी कार्य गर्न प्राप्त अनुमतिपत्र र सो को अद्यावधिक भएका कागज प्रमाण,
३. प्राप्त गर्ने तथा प्राप्त हुने वा खरिद गर्ने तथा बिक्री गर्ने व्यक्तिको विवरण, सञ्चालकहरूको वैयक्तिक विवरण, शेयरधनीहरूको विवरण तथा अद्यावधिक शेयर लगत,
४. पब्लिक लिमिटेड कम्पनीको हकमा आफ्नो साधारण सभाबाट विशेष प्रस्ताव र प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीको हकमा प्रबन्धपत्र, नियमावलीमा भएको व्यवस्था र सञ्चालक समितिको निर्णय,
५. प्राप्त तथा खरिद बिक्री गर्ने प्रयोजनका लागि दफा ७ बमोजिम गरेको मूल्यांकनको आधार तथा मूल्यांकनको मूल्य रकम सहितको प्रतिवेदन,
६. प्राप्त गर्ने वा खरिद गर्ने व्यक्तिको पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन (कम्पनी दर्ता तीन आर्थिक वर्ष भन्दा अगाडी स्थापना भएको खण्डमा),
७. प्राप्त गर्ने वा खरिद गर्ने व्यक्तिको वित्तीय तथा प्राविधिक क्षमता पुष्टि गर्ने कागजातहरू,
८. प्राप्त हुने वा बिक्री गर्ने व्यक्तिले लिएका कर्जाको रकम र ऋणदाताहरूलाई भुक्तानी गर्न सुरक्षित गरिएको व्यवस्था,
९. प्राप्त हुने वा बिक्री गर्ने व्यक्तिको चल अचल सम्पत्ति र दायित्व भुक्तानी अवधि सहितको यथार्थ विवरण,
१०. प्राप्त गर्ने र खरिद बिक्री गर्ने प्रयोजनका लागि प्रचलित कम्पनी तथा धितोपत्र एवं विद्युत सम्बन्धी कानून बमोजिम पूरा गर्नुपर्ने प्रकृत्याको विवरण,
११. आयोजनाको संक्षिप्त विवरण तथा निर्माणको चरणमा रहेका आयोजनाको हकमा आयोजना निर्माणको प्रगति विवरण, हालसम्म भएको खर्चको विवरण र प्रसारण लाईनको हालको अवस्था वा आयोजना सम्पन्न भएपछि आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण लाईन सम्म जोड्नका लागि आवश्यक पूर्वाधार सम्बन्धि कागजात तथा विवरण तथा खरिद बिक्री हुने आयोजना/अनुमतिपत्र/संरचनाको संक्षिप्त विवरण।
१२. प्राप्त गर्ने र प्राप्त हुने वा खरिद गर्ने र बिक्री गर्ने व्यक्ति बीच दफा १० बमोजिमको विषय खुलाइएको सम्झौताको प्रतिलिपि,
१३. अन्य आवश्यक विषय र विवरण।

अनुसूची-५

(दफा ८ सँग सम्बन्धित)

अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा आयोजनाको ग्रहण वा हस्तान्तरण सम्बन्धी निवेदनको ढाँचा

मिति: _____

श्री विद्युत नियमन आयोग,
_____, काठमाण्डौ।

विषय: आयोजनाको ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्न सहमति पाउँ भन्ने बारे

महोदय,
उपरोक्त विषयमा हामी प्रचलित कानून अनुसार स्थापना भएको ..... ले
सर्वेक्षण/उत्पादन/प्रसारण/वितरण अनुमति प्राप्त .....
ग्रहण गर्न/हस्तान्तरण गर्न यस आयोगको सहमतिको लागि तोकिए बमोजिमको कागजात सहित यो निवेदन पेश
गरेका छौं।

ग्रहण हुने तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको आयोजनासँग सम्बन्धित कुनै पनि दायित्व बाँकी रहेमा वा सृजना भएमा
तथा ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्दा पूँजीगत लाभकर सृजना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा
बुझाउन र पेश गरिएको मूल्यांकन प्रतिवेदनमा ग्रहण वा हस्तान्तरणको मूल्यांकन रकममा भिन्नता भएमा सो को
दस्तूर यस आयोगमा बुझाउन हामी सहमत छौं।

आवश्यक कागजात ____ थान संलग्न छन्।

ग्रहण गर्ने व्यक्ति/ हस्तान्तरण गरिने व्यक्ति	ग्रहण हुने व्यक्ति/ हस्तान्तरण गर्ने व्यक्ति
भवदीय, (अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्ति)	भवदीय, (अनुमति प्राप्त व्यक्तिको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्ति)
नाम: पद: ठेगाना: टेलिफोन: फ्याक्स: इमेल: मिति: संस्थाको छाप:	नाम: पद: ठेगाना: टेलिफोन: फ्याक्स: इमेल: मिति: संस्थाको छाप

अनुसूची-६

(दफा ८ सँग सम्बन्धित)

आयोजनाको ग्रहण तथा हस्तान्तरणको लागि दिएको निवेदनमा संलग्न गर्नु पर्ने कागजातहरू:

१. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्नुको आवश्यकता तथा औचित्य र सो बाट विद्युत क्षेत्रमा पर्ने असरको सामान्य प्रक्षेपण,
२. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको कम्पनी दर्ता प्रमाण-पत्र, एवं विद्युत सम्बन्धी कार्य गर्न प्राप्त अनुमतिपत्र र सो को अद्यावधिक भएका कागज प्रमाण,
३. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको विवरण, सञ्चालकहरूको वैयक्तिक विवरण, शेयरधनीहरूको विवरण तथा अद्यावधिक शेयर लगत,
४. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने प्रयोजनका लागि आयोजनाको ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको सञ्चालक समितिको निर्णय,
५. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने प्रयोजनका लागि दफा ९ बमोजिम गरेको मूल्यांकनको आधार तथा मूल्यांकनको मूल्य रकम सहितको प्रतिवेदन,
६. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन (कम्पनी दर्ता तीन आर्थिक वर्ष भन्दा अगाडी स्थापना भएको खण्डमा),
७. ग्रहण गर्ने व्यक्तिको वित्तीय तथा प्राविधिक क्षमता पुष्टि गर्ने कागजातहरू,
८. हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिले लिएका कर्जाको रकम र ऋणदाताहरूलाई भुक्तानी गर्न सुरक्षित गरिएको व्यवस्था,
९. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको चल अचल सम्पत्ति र दायित्व भुक्तानी अवधि सहितको यथार्थ विवरण,
१०. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको प्रयोजनका लागि प्रचलित कम्पनी तथा धितोपत्र एवं विद्युत सम्बन्धी कानून बमोजिम पूरा गर्नुपर्ने प्रकृत्याको विवरण,
११. आयोजनाको संक्षिप्त विवरण तथा निर्माणको चरणमा रहेका आयोजनाको हकमा आयोजना निर्माणको प्रगति विवरण, हालसम्म भएको खर्चको विवरण र प्रसारण लाईनको हालको अवस्था वा आयोजना सम्पन्न भएपछि आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण लाईनसम्म जोड्नका लागि आवश्यक पूर्वाधार सम्बन्धि कागजात तथा विवरण,
१२. ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिहरू बीच पहिले कुनै सम्झौता भएको भएमा सोको प्रतिलिपि,
१३. आयोजनाको ग्रहण तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिहरू बीच दफा १० बमोजिमको विषय खुलाइएको सम्झौताको प्रति,
१४. अन्य आवश्यक विषय र विवरण।

अनुसूची - ७

(दफा ३, दफा ६, र दफा ८ सँग सम्बन्धित)

नियमावलीको नियम १७ को उपनियम (१) को खण्ड (घ) बमोजिमको सेवा शुल्क:

१) दश करोड रुपैयाँ मूल्य सम्मको कारोबार गर्नको लागि:

रु. १,००,०००/- (एक लाख रुपैयाँ मात्र)

२) दश करोड रुपैयाँ भन्दा माथी प्रत्येक दश करोड सम्मको लागि:

रु. ५०,०००/- (पचास हजार रुपैयाँ मात्र)

उदाहरण:

(क) दश करोड रुपैयाँ मूल्यको कारोबार गर्नको लागि: रु. १,००,०००/- (रुपैयाँ एक लाख मात्र)

(ख) पच्चीस करोड रुपैयाँ मूल्यको कारोबार गर्नको लागि:

पहिलो दश करोडको लागि शुल्क : रु. १,००,०००

दोश्रो दश करोडको लागि शुल्क : रु. ५०,०००

बाँकी पाँच करोडको लागि शुल्क : रु. ५०,०००

रु. २,००,०००/- (रुपैयाँ दुई लाख मात्र)

 १५

अनुसूची - ८

(दफा ३ सँग सम्बन्धित)

श्री. विद्युत नियमन आयोग समक्ष चढाइएको स्वघोषणा

यस निर्देशिका बमोजिम आपसमा गाभिने क्रममा हामी गाभिने व्यक्तिहरुको गाभिने कार्य पूर्वको संस्थासँग सम्बन्धित सबै दायित्व पूरा गरिसकिएको, तथापि कुनै कारण त्यस्तो दायित्व बाकी रहेको देखिएमा वा सिर्जना भएमा तथा गाभिने कार्यको क्रममा पूँजीगत लाभकर सिर्जना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा बुझाउन र पेश गरिएको मूल्यांकन प्रतिवेदनमा उल्लेखित मूल्यांकन रकममा कुनै भिन्नता भएमा सोको दस्तूर यस विद्युत नियमन आयोगमा तिर्न बुझाउन हामी सहमत भएको स्वघोषणा गर्दछौं। कुनै पनि कारणबाट यस स्वघोषणा बमोजिम नभएको प्रमाणित भएको खण्डमा कानून बमोजिम कारवाही भएमा हाम्रो मञ्जुरी छ।

दस्तखत:

नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

नाम:

ठेगाना:

इति संवत् ..... साल ..... महिना ..... गते रोज ..... शुभम् ।

अनुसूची - ९

(दफा ६ सँग सम्बन्धित)

श्री. विद्युत नियमन आयोग समक्ष चढाइएको स्वघोषणा

यस निर्देशिका बमोजिम प्राप्ति वा खरिद बिक्री कार्य गर्ने क्रममा प्राप्ति हुने व्यक्तिको प्राप्ति गर्ने कार्य पूर्वको संस्था वा आयोजनासँग सम्बन्धित अथवा बिक्री गर्ने व्यक्तिको आयोजना, अनुमतिपत्र एवं संरचनासँग सम्बन्धित कुनै पनि दायित्व बाँकी रहेमा वा सिर्जना भएमा तथा प्राप्ति/खरिद बिक्री गर्दा पूँजीगत लाभकर सिर्जना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा बुझाउन र पेश गरिएको मूल्यांकन प्रतिवेदनमा प्राप्ति वा खरिद बिक्रीको मूल्यांकन रकममा भिन्नता भएमा सोको दस्तूर यस विद्युत नियमन आयोगमा तिर्न बुझाउन हामी सहमत भएको स्वघोषणा गर्दछौं। कुनै पनि कारणबाट यस स्वघोषणा बमोजिम नभएको प्रमाणित भएको खण्डमा कानून बमोजिम कारवाही भएमा हाम्रो मञ्जुरी छ।

दस्तखत:

नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

नाम:

ठेगाना:

इति संवत् ..... साल ..... महिना ..... गते रोज ..... शुभम्।

 १७

अनुसूची -१०

(दफा ८ सँग सम्बन्धित)

श्री. विद्युत नियमन आयोग समक्ष चढाइएको स्वघोषणा

यस निर्देशिका बमोजिम ग्रहण वा हस्तान्तरणको कार्य गर्ने क्रममा ग्रहण हुने तथा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको आयोजनासँग सम्बन्धित कुनै पनि दायित्व बाँकी रहेमा वा सिर्जना भएमा तथा ग्रहण वा हस्तान्तरण गर्दा पूँजीगत लाभकर सिर्जना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा बुझाउन र पेश गरिएको मूल्यांकन प्रतिवेदनमा ग्रहण वा हस्तान्तरणको मूल्यांकन रकममा भिन्नता भएमा सोको दस्तूर यस विद्युत नियमन आयोगमा तिर्न बुझाउन हामी सहमत भएको स्वघोषणा गर्दछौं। कुनै पनि कारणबाट यस स्वघोषणा बमोजिम नभएको प्रमाणित भएको खण्डमा कानून बमोजिम कारवाही भएमा हाम्रो मञ्जुरी छ।

दस्तखत:

नाम:

ठेगाना:

दस्तखत:

नाम:

ठेगाना:

इति संवत् ..... साल ..... महिना ..... गते रोज ..... शुभम् ।

१८

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-४: विद्युत नियमन आयोगले जारी गरेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उपभोक्ताको विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णयको पूर्णपाठ

विद्युत नियमन आयोग

सानो गौचरण, काठमाण्डौ

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उपभोक्ता (सामुदायिक थोक उपभोक्ता संस्था अन्तर्गत रहेका उपभोक्ता समेत) को विद्युत महसुल दर निर्धारण

मिति २०७७/०३/०१ मा बसेको आयोगको ५७औं बैठकबाट निर्धारित विद्युत महसुल दर (२०७७ असार महिना देखिको विद्युत खपतमा लागू हुने)

निवेदक (वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्ति) : नेपाल विद्युत प्राधिकरण
दरबारमार्ग, काठमाडौं

निवेदन संख्या (Petition No.) : ERC/076/77/tariff-01

काठमाडौं, नेपाल
२०७७ असार ०१
www.erc.gov.np

विद्युत नियमन आयोग

श्री दिल्ली बहादुर सिंह	अध्यक्ष
डा. राम प्रसाद धिताल	सदस्य
श्री रामकृष्ण खतिवडा	सदस्य
श्री रामेश्वर प्रसाद कलवार	सदस्य
श्री भागीरथी ज्ञवाली	सदस्य
श्री नुतन प्रकाश शर्मा	सचिव

(Handwritten signature)

विषय सूची

१.	पृष्ठभूमि	६
१.१.	विद्युत नियमन आयोग	१०
१.२.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण.....	११
१.३.	विद्युत महसुल निर्धारणका कानूनी आधार	१२
१.४.	उपभोक्ता विद्युत महसुल निवेदन उपर राय, सुझाव एवं प्रतिक्रिया लिनका लागि आयोजित सार्वजनिक सुनुवाई	१२
२.	आयोगको अध्ययन तथा विश्लेषण: ने.वि.प्रा.को कुल वार्षिक आवश्यक बिक्री	१४
२.१.	उपभोक्ता वर्ग अनुसारको बिक्री युनिट.....	१४
	(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव.....	१४
	(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	१५
२.२.	आफना आयोजनाबाट उत्पादन	१७
	(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव.....	१७
	(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	१८
२.३.	विद्युत खरिद.....	१८
	(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव.....	१८
	(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	१९
२.४.	विद्युत ऊर्जाको स्रोत तथा उपलब्धता.....	२०
	(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	२०
	(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	२१
२.५.	मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्च.....	२३
	(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव.....	२३
	(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	२५
२.६.	कर्मचारी खर्च.....	२७
	(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	२७
	(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	२८
२.७.	प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्च.....	२९

(Handwritten signature)

(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	२९
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	२९
२.८.	पूँजीगत खर्च तथा स्थिर सम्पत्तिमा पूँजीकरण	३०
(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	३०
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	३२
२.९.	हासकट्टी	३२
(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	३३
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	३३
२.१०.	पूँजी लगानीमा प्रतिफल.....	३४
(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	३४
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	३५
२.११.	ऋणमा ब्याज.....	३६
(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	३६
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	३७
२.१२.	अन्य आय	३८
(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	३८
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	३९
२.१३.	लगानीमा प्रतिफल.....	३९
(क)	ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव.....	३९
(ख)	आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष.....	४०
२.१४.	रोयल्टी.....	४०
२.१५.	अन्य व्यवस्था	४१
२.१६.	नियामकीय शुल्क	४१
२.१७.	मुद्रा सटही वापतको घाटा/(नाफा).....	४२
२.१८.	आ.व. २०७६/७७ को आवश्यक वार्षिक खर्चको संक्षिप्त विवरण	४२
३.	ने.वि.प्रा.को अधिक बिक्री/ न्यून बिक्रीको विश्लेषण	४४
३.१.	हालको महसुलको औसत बिलिङ्ग दर.....	४४

(Handwritten signature)

३.२.	हालको महसुल दरको आधारमा प्रत्येक उपभोक्ता वर्गको बिक्री.....	४५
३.३.	हालको महसुल दरको आधारमा अधिक बिक्री/(अपुग बिक्री)को विश्लेषण.....	४६
४.	अधिक बिक्री/(अपुग बिक्री)को विश्लेषणका आधार तथा रणनीतिहरु.....	४७
५.	आयोगले निर्धारण गरेको महसुल दर.....	५०
६.	निर्देशन.....	६१
अनुसूची १	.....	६५
अनुसूची २	.....	७५
अनुसूची ३	.....	७८

(Signature)

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उपभोक्ता (सामुदायिक थोक उपभोक्ता संस्था अन्तर्गत रहेका उपभोक्ता समेत) को विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय

१. पृष्ठभूमि

विद्युत ऐन २०४९ अनुसार विद्युत वितरण अनुमति प्राप्त संस्था नेपाल विद्युत प्राधिकरण (यसपछि "ने.वि.प्रा." भनी सम्बोधन गरिएको छ) द्वारा मिति २०७६/०८/१३ मा विद्युत नियमन आयोग (यसपछि "आयोग" भनी सम्बोधन गरिएको छ) समक्ष उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारणको लागि पेश भएको निवेदनमा आयोगले थप आवश्यक विवरण पेश गर्नु भनी मिति २०७६/०८/२७ मा पत्राचार गरेको थियो । सो सम्बन्धमा मिति २०७६/१०/१७ मा आयोग समक्ष ने.वि.प्रा. ले थप विवरण तथा कागजातहरूका साथै परिमार्जित विद्युत महसुल प्रस्ताव पेश गरेको थियो । तत्पश्चात पनि नपुग कागजातहरू ने.वि.प्रा. बाट पत्र तथा इमेल मार्फत आयोग समक्ष प्राप्त भएका थिए । सो प्राप्त भए लगत्तै सर्वसाधारणलाई सुसूचित गराउने उद्देश्यका साथ आयोगले प्राप्त गरेका सम्पूर्ण विवरणहरू जस्ताको तस्तै आयोगको विद्युत महसुल निर्धारणका लागि तयार गरेको वेबसाइट www.erc.gov.np/ct मा राखी राय, सुझाव एवं प्रतिक्रिया उपलब्ध गराउन राष्ट्रिय दैनिक पत्रपत्रिकाहरूमा सूचना प्रकाशन गरेको थियो ।

पहिलो, दोस्रो र तेस्रो चरणमा आयोगले प्राप्त गरेको प्रस्ताव, कागजातहरू, इमेल तथा पत्र मार्फत प्राप्त थप जानकारी मुख्य गरी निम्न विषयसँग सम्बन्धित छन् :

- विद्युत महसुल प्रस्ताव र सम्बन्धित कागजातहरू
- परिमार्जित विद्युत महसुल प्रस्ताव र सम्बन्धित कागजातहरू
- ने.वि.प्रा.को ग्राहस्थ वर्ग बाहेक अन्य उपभोक्ता वर्गहरूको उप-समूहहरू अन्तर्गत आ.व. २०७५/७६ मा रहेको उपभोक्ताको संख्या तथा खपत भएको विद्युतको विवरण
- उपभोक्ता वर्गको वर्गिकरण

(Handwritten signature)

- ने.वि.प्रा.को विगत बर्षहरूको वार्षिक प्रतिवेदनहरू
- प्रस्ताव उपर छलफलमा उठेका विषयहरूलाई प्रष्ट्याउने विवरण

आयोगद्वारा ने.वि.प्रा.को परिमार्जित विद्युत महसुल प्रस्ताव उपर विस्तृत रूपमा अध्ययन पूरा गरी सो प्रस्ताव उपर सरोकारवालाहरू बीच छलफल गर्न मिति २०७६ चैत्र १४, १६ र १७ गतेका लागि निर्धारित भएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) महामारीले विध्वव्यापी रूपमा उब्जाएको त्रास, तथा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) ले मिति २०७६/१२/१० मा गरेको देशव्यापी बन्दाबन्दीको निर्णयको कारणले स्थगित गरिएको थियो। तत् पश्चात सरोकारवालाहरूको भेला गरी सार्वजनिक सुनुवाई गर्न समय अनुकूल नरहेको एवं नेपाल सरकारको निर्णयको कारणले गर्दा समेत सम्भव नभएको हुँदा मिति २०७७/०२/१२ गते सोमबारका दिन उक्त प्रस्ताव उपर सरोकारवालाहरूको राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया लिनका लागि विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ को दफा ४ उपदफा (३) को व्यवस्था बमोजिम सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिक सुनुवाई (E-Hearing) कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। उक्त कार्यक्रममा देशका विभिन्न क्षेत्र तथा संस्थाहरूबाट २८० भन्दा बढिको सहभागिता रहेको थियो र करिब १०० जना सरोकारवालाहरूबाट राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया प्राप्त भएको थियो। साथै, विभिन्न सरोकारवालाहरूबाट प्रस्ताव उपर आयोगको कार्यालयमा लिखित रूपमा, आयोगको इमेल ठेगाना (info@erc.gov.np) तथा आयोगको वेबसाइट (www.erc.gov.np/ct) मार्फत गरी करिब ८० जनाबाट राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया प्राप्त भएको थियो भने ने.वि.प्रा. बाट २०७६/१/२६ मा अन्तिम कागजात पेश भएको थियो। प्राप्त राय, सुझाव र प्रतिक्रिया तथा सो सन्दर्भमा ने.वि.प्रा. ले दिएको प्रतिक्रिया यस निर्णयको अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको छ।

विद्युत क्षेत्रको नियामक निकायको हैसियतले उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारण गर्दा सम्बन्धित पक्षहरू: उपभोक्ता तथा ने.वि.प्रा. दुवैको हितलाई सन्तुलन हुने गरी महसुल निर्धारण गर्नु आयोगको

(Handwritten signature)

दायित्व हो। आयोगले ऐन तथा नियमावलीको अधिनमा रहेर तयार गरी लागु गरेको विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६ बमोजिम ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ को विद्युत महसुल दर निर्धारणको लागि आयोग समक्ष निवेदन पेश गरेको थियो। तदअनुरूप, आयोगले ने.वि.प्रा. को उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारणको प्रस्तावना उपर विस्तृत रूपमा अध्ययन गर्नुको साथै सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा प्रत्यक्ष रूपमा प्राप्त भएका, आयोगको कार्यालयमा लिखित रूपमा प्राप्त भएका, आयोगको इमेल ठेगाना तथा आयोगको वेबसाइट मार्फत प्राप्त भएका सरोकारवालाहरूका राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियालाई समेत मध्यनजर गर्दै ने.वि.प्रा.ले आर्जन गर्ने कुल आम्दानीको अनुमान गरी यथोचित संचालन खर्च तथा पुँजीगत लगानीको प्रक्षेपणको आधारमा समतामूलक तथा न्यायिक हिसाबले समायोजन हुने गरी उपभोक्ता विद्युत महसुल दर निर्धारण गरेको छ।

माथि उल्लेखित विभिन्न मितिहरूमा ने.वि.प्रा. द्वारा पेश गरिएका आ.व. २०७५/७६ तथा आ.व. २०७६/७७ का खर्च सम्बन्धी विवरणहरू र सोही आर्थिक वर्षहरूको लेखा परिक्षण गरिएको विवरण, अपरिष्कृत विवरण र प्रक्षेपित वित्तीय विवरणहरूबीच केही विवरणमा भिन्नता देखिएको छ। प्रस्तुत विवरणमा देखिएका भिन्नताहरूलाई यस निर्णयको पछिल्ला पृष्ठहरूमा सम्बन्धित खर्च शीर्षकहरूमा नै सम्बोधन गरिएका छन्।

आयोगले विद्युत उपभोक्ताहरूको हित र ने.वि.प्रा.को संस्थागत वित्तीय स्वास्थ्यलाई समेत मध्यनजर गर्दै ने.वि.प्रा.ले पेश गरेको प्रत्येक खर्च र आम्दानीको विस्तृत अध्ययन गरी एक नियामक निकायको दृष्टि (Regulatory eye) बाट विश्लेषण गरी यस निर्णय मार्फत विद्युत महसुल दर निर्धारण गरेको छ। यस निर्णयको पछिल्ला पृष्ठहरूमा आयोगले महसुल निर्धारणका निमित्त प्रयोग गरेका आधारहरू तथा परिकलनहरू (Calculation) को विस्तृत रूपमा व्याख्या गरिएको छ। यस सम्बन्धमा ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेका केही विवरणहरू तथा जानकारीहरू विस्तृत विश्लेषणको लागि अपूग देखिएको छ। यस महसुल निर्धारण गर्दा आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ का लागि स्वीकृत गरेको आम्दानी तथा खर्च र सोही अवधिको ने.वि.प्रा.को लेखा परिक्षण भएको वास्तविक

(Handwritten signature)

आम्दानी तथा खर्चमा कुनै भिन्नता भएमा ने.वि.प्रा.ले अर्को महसुल निर्धारणको निवेदन आयोग समक्ष पेश गर्दा सोको समायोजनका लागि समेत आयोगलाई अनुरोध गर्न पाउने र आयोगले सो खर्च तथा आम्दानीको विश्लेषण गरी जायज खर्च तथा आम्दानीको भिन्नतालाई अर्को महसुल निर्धारणमा समायोजन हुने गरी नियामकीय सम्पत्ति (Regulatory Asset) वा दायित्व (Regulatory Liability)को रूपमा स्वीकृत गर्ने हुँदा आवश्यक सम्पूर्ण जानकारी तथा विवरणको अभावको बावजुद पनि उचित महसुल निर्धारण गर्न सो शीर्षकहरूमा तर्कसंगत आधार तथा मापन गरी स्वीकृत गरिएको छ। प्रत्येक खर्च र आम्दानीका शीर्षकहरूसँग सम्बन्धित विश्लेषणको पृष्ठभूमि, तर्क तथा धारणाहरू यस निर्णयको पछिल्ला पृष्ठहरूमा सम्बन्धित शीर्षकहरूमा उल्लेख गरिएका छन्।

ने.वि.प्रा.बाट प्रस्ताव गरिएको आ.व. २०७६/७७ को विद्युत महसुलको निर्धारण गर्नका निम्ति उक्त आर्थिक वर्षको अपूग बिक्री आय (Revenue Gap) तथा अधिक बिक्री आय (Revenue Surplus) भएको खण्डमा विभिन्न उपभोक्ता वर्गको महसुल समायोजन गर्नुपर्ने हुन्छ।

हाल कायम रहेको महसुल दर अनुसार हुन आउने वार्षिक अनुमानित बिक्रीबाट वार्षिक अनुमानित खर्च घटाई ने.वि.प्रा. को आ.व. २०७६/७७ को अधिक बिक्री आयको हिसाब गरिएको छ। साथै, वार्षिक आवश्यक खर्चको हिसाब गर्दा कूल वार्षिक अनुमानित खर्चबाट अन्य आम्दानी बापतको सम्पूर्ण रकम घटाइएको छ।

यस महसुल ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ को लागि प्रक्षेपण गरेको आम्दानी तथा खर्चको अनुमानित वित्तीय विवरण तथा सोसँग सम्बन्धित विवरणको आधारमा निर्धारण गरिएको छ। यस निर्णय मार्फत निर्धारण गरिएको महसुल दर अनुसार ग्राहस्थ वर्ग तथा अन्य केही उपभोक्ता वर्गको महसुल दर घटेको र लोडसेडिङ भएको अवस्थामा लागु रहेको डेडिकेटेड वापतको अतिरिक्त शुल्क हाल लोडसेडिङ नरहेको अवस्थामा हटेको तर आ.व. २०७६/७७ को अन्तिम महिना असार देखिको खपतमा यो महसुल दर लागु हुने र ११ महिनाको विद्युत महसुल हालकै महसुल दर

(Handwritten signature)

अनुसार ने.वि.प्रा.ले बिलिङ्ग गरेको हुँदा ने.वि.प्रा.को विद्युत बिक्री मार्फत हुने आम्दानी यस निर्णयमा उल्लेख गरिएको समायोजित बिक्री रकम भन्दा बढी हुन आउँछ। त्यसैगरी, कोभिड-१९ महामारीको कारणले हालसम्म पनि कायम रहेको देशव्यापी बन्दाबन्दीको कारण ने.वि.प्रा.ले आपूर्ति गर्ने विद्युतको खपतमा कमी हुने तथा यसै बन्दाबन्दीलाई मध्यनजर गर्दै नेपाल सरकारले मासिक १५० किलोवाट घण्टा सम्म र १५१ देखि २५० किलोवाट घण्टा सम्म विद्युत उपभोग गर्ने ग्राहस्थ उपभोक्ताहरूको विद्युत महसुलमा क्रमशः २५% र १५% छुट दिने निर्णय गरेको र प्रभावित उत्पादनमूलक उद्योगहरूको बन्दाबन्दी अवधिको डिमाण्ड शुल्कमा छुट दिने तथा माग कम हुने समयको महसुल दरमा ५०% छुट दिने निर्णय गरेको भएतापनि यस महसुल निर्धारण गर्दा यी दुवै असरबाट सृजना हुने थप आर्थिक व्ययभार समावेश गरिएको छैन। यसलाई ने.वि.प्रा. ले सम्बन्धित निकायसँगको सहकार्यद्वारा व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

यस अनुसार निर्धारित महसुल २०७७ असार महिना देखिको विद्युतको खपतमा लागु हुनेछ र अर्को महसुल निर्धारण नभएसम्म यही महसुल दर कायम रहनेछ। यस निर्णय बमोजिम निर्धारण भएको महसुल दर ने.वि.प्रा. का समस्त उपभोक्ता तथा सामूदायिक थोक उपभोक्ता अन्तर्गतका उपभोक्ताहरूलाई समेत लागु हुनेछ। ने.वि.प्रा.ले यो निर्णय लागु हुनु अघि आफ्नो प्रणालीमा यस निर्णयले व्यवस्था गरे बमोजिमको परिवर्तन गर्नुपर्नेछ।

१.१. विद्युत नियमन आयोग

यस आयोग नेपालमा विद्युत क्षेत्रलाई नियमन गर्ने उद्देश्यले विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ (यसपछि "ऐन" भनी सम्बोधन गरिएको छ) र विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५ (यसपछि "नियमावली" भनी सम्बोधन गरिएको छ) अन्तर्गत स्थापना भएको स्वशासित र संगठित नियामक निकाय हो। आयोगले विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण तथा व्यापार लगायतका कार्यलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुल नियमन गर्न, उपभोक्ताको हक र

(Handwritten signature)

हित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत सेवालार्ई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन महत्वपूर्ण नियामकीय भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ।

१.२. नेपाल विद्युत प्राधिकरण

ने.वि.प्रा. नेपालमा विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरणलाई सक्षम, भरपर्दो र सर्वसुलभ गरी विद्युत आपूर्तिको समुचित व्यवस्था गर्न नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४१ बमोजिम स्थापित संस्था हो। ने.वि.प्रा.सँग हालसम्म सञ्चालनमा रहेका १७ वटा जलविद्युत केन्द्रका साथै १ बहु-इन्धन विद्युत उत्पादन केन्द्र तथा १ डिजल विद्युत उत्पादन केन्द्रको स्वामित्व रहेकोले नेपालमा विद्युत आपूर्तिको व्यवस्था गर्न ने.वि.प्रा.को योगदान महत्वपूर्ण रहँदै आएको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७५/७६ को अपरिष्कृत विवरण अनुसार ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७५/७६ को कूल विद्युत बिक्रीका लागि आवश्यक पर्ने विद्युतको परिमाण मध्ये ३३.७४% ने.वि.प्रा.को आफ्नो विद्युत उत्पादन केन्द्रबाट उत्पादन गरेको थियो भने २९.००% स्वतन्त्र विद्युत उत्पादकबाट खरिद गरिएको थियो तथा बाँकी ३७.२५% भारतबाट आयात गरिएको थियो। नेपाल सरकारको समेत लगानी रहेका ने.वि.प्रा. र ने.वि.प्रा.का सहायक कम्पनीहरूको स्वामित्वमा रहेका जम्मा ७२६.३ मेगावाट जडित क्षमता भएका ५ वटा जलविद्युत आयोजनाहरू निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेका छन्। विद्युत वितरणकर्ताको हैसियतले, ने.वि.प्रा.का हाल सामुदायिक तथा थोक उपभोक्ता समेत गरी कुल ३६ लाख ५८ हजार उपभोक्ता छन्। ने.वि.प्रा.को २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार सो आर्थिक वर्षको अन्तिमसम्म ने.वि.प्रा.ले निजी कम्पनीहरूको स्वामित्वमा रहेका जम्मा ६,०४४.०५ मेगावाट जडित क्षमताका ३४० वटा आयोजनाहरूसँग विद्युत खरिद गर्ने सम्झौता कायम गरेको छ।

(Handwritten signature)

१.३. विद्युत महसुल निर्धारणका कानूनी आधार

विद्युत क्षेत्रको नियामक निकायको हैसियतले उत्पादन तर्फ विद्युत खरिद बिक्री दर निर्धारण, प्रसारण तर्फ प्रसारण शुल्क (Wheeling Charge) निर्धारण, व्यापार तथा प्रतिस्पर्धा तर्फ विद्युतको थोक बजार सञ्चालन र उपभोक्ता महसुल निर्धारण गर्ने दायित्व समेत आयोगको रहेको छ। आयोगले विद्युत महसुल निर्धारण गर्न आवश्यक नियामक साधनको रूपमा विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६ (यसपछि "महसुल निर्देशिका" भनी सम्बोधन गरिएको छ) को तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। यस महसुल निर्देशिकाले ऐनको दफा १३ तथा नियमावलीको नियम ८ एवं नियम ९ अन्तर्गत आयोगमा निहित रहेको विद्युत महसुल दर निर्धारण गर्ने प्रयोजनलाई सार्थकता प्रदान गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले यही महसुल निर्देशिकाको आधारमा आयोग समक्ष उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारणको लागि निवेदन पेश गरेको थियो। तत् पश्चात आयोगले उक्त निवेदन उपर अध्ययन गरी नियमावलीको नियम ८ र ९ तथा महसुल निर्देशिकाको दफा ६ बमोजिमका आधारहरू तथा महसुल निर्देशिकाको दफा ५ अन्तर्गतका निर्देशक सिद्धान्तको अधिनमा रही दफा ४ बमोजिम कारवाही अगाडि बढाई ऐनको दफा १३, नियमावलीको नियम ९ तथा महसुल निर्देशिकाका प्रावधानहरू बमोजिम विद्युत महसुल दर निर्धारण गरिएको छ।

१.४. उपभोक्ता विद्युत महसुल निवेदन उपर राय, सुझाव एवं प्रतिक्रिया लिनका लागि आयोजित सार्वजनिक सुनुवाई

ऐनको दफा २१ तथा नियमावलीको नियम १९ बमोजिम आयोगले उपभोक्ता विद्युत महसुल निर्धारण गर्ने विषयमा निर्णय गर्नुपूर्व सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। आयोगले विद्युत महसुल दर निर्धारण गर्ने प्रयोजनका लागि गरिने सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यलाई सरल, व्यवस्थित र एकरूपता कायम गर्न, सरोकारवालाहरूको जानकारी पाउने हक तथा स्वच्छ, निष्पक्ष सुनुवाईको अधिकारलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न विद्युत नियमन आयोग

(Handwritten signature)

सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ बमोजिमको प्रकृया अनुसरण गरी मिति २०७६ चैत्र १४, १६ र १७ गतेका लागि निर्धारित भएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) महामारीले विश्वव्यापी रूपमा उब्जाएको त्रास तथा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) ले मिति २०७६/१२/१० मा गरेको देशव्यापी बन्दाबन्दीको निर्णयको कारणले स्थगित गरिएको थियो। तत् पश्चात नोभेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को प्रकोपले गर्दा सरोकारवालाहरूको भेला गरी सार्वजनिक सुनुवाई गर्न समय अनुकुल नरहेको एवं नेपाल सरकारको निर्णयको कारणले गर्दा समेत सम्भव नभएको हुँदा मिति २०७७/०२/१२ गते सोमबारका दिन ने.वि.प्रा. को उक्त प्रस्ताव उपर सरोकारवालाहरूको राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया लिनका लागि सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिक सुनुवाई (e-hearing) आयोजना गरिएको थियो। टेलिफोनको माध्यमबाट समेत राय/सुझाव दिन सक्ने व्यवस्था गरिएको सो कार्यक्रममा करिब २९० जना सरोकारवालाहरूको उपस्थिति रहेको थियो र सोही सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत समेत सरोकारवालाहरूको राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया प्राप्त भएको छ। ने.वि.प्रा. ले पेश गरेको विद्युत महसुल प्रस्ताव उपर छलफल गर्न आयोजित उक्त सार्वजनिक सुनुवाईमा आयोगका तर्फबाट सम्पूर्ण पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरू र ने.वि.प्रा. को तर्फबाट कार्यकारी निर्देशक तथा उप-कार्यकारी निर्देशक लगायतका कर्मचारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो। आयोगले ने.वि.प्रा. को विद्युत उपभोक्ता महसुलको पुनरावलोकनको निवेदन उपर विस्तृत अध्ययन गरी रु. ६८ अर्ब १९ करोड ७८ लाख ५६ हजार बराबरको कुल वार्षिक विक्री आय स्वीकृत गरेको छ। यस विषयमा आयोगले प्रस्तावित महसुल दरमा समायोजन गरी परिच्छेद ५ मा उल्लेखित भए बमोजिमको महसुल निर्धारण गरेको छ।

(Handwritten signature)

२. आयोगको अध्ययन तथा विश्लेषण: ने.वि.प्रा.को कुल वार्षिक आवश्यक बिक्री

२.१. उपभोक्ता वर्ग अनुसारको बिक्री युनिट

(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा. ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७६/७७ को प्रक्षेपित बिक्री युनिट ७ अर्ब ३८ करोड ६५ लाख ५८ हजार किलोवाट घण्टा (कि.वा. घण्टा) रहेको छ। ने.वि.प्रा.ले पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को बिक्रीको परिमाण निम्नानुसार रहेको छ:

कि.वा. घण्टा (युनिट) हजारमा

क्र.सं.	उपभोक्ता वर्ग	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको)	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)
१.	ग्राहस्थ	२,४४१,६७०	२,६८३,९६८	३,१९३,०४७
२.	गैह व्यापारिक	१७१,९३३	१८७,४३१	२१५,७१७
३.	व्यापारिक	४०७,५९३	४६८,८९०	५४०,६६९
४.	औद्योगिक	२,०७४,१६८	२,४३८,०६०	२,७१९,२९३
५.	खानेपानी	७५,५०८	९३,०१९	१००,०२१
६.	सिंचाई	६२,३८३	८४,२८८	८४,७४६
७.	सडक बत्ती	७७,३५५	७९,३९९	९२,२३९
८.	अस्थायी कनेक्सन	३,०७९	३,५०७	३,२१४
९.	यातायात	५,२९८	४,६१२	५,५३५
१०.	धार्मिक स्थल (साविक मन्दिर वर्ग)	७,७७४	७,९०२	८,९२९
११.	गैह ग्राहस्थ	१०३,१४८	१४९,२०२	१६०,८७५
१२.	मनोरञ्जन व्यवसाय	२,७०९	५,६५८	४,९३३
१३.	सामुदायिक थोक उपभोक्ता	१२४,६७८	१४०,५३०	१६७,३४१
१४.	निर्यात	२,९४०	३४,७४०	९०,०००
	जम्मा	५,५६०,२३६	६,३८१,२०६	७,३८६,५५८

(Handwritten signature)

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष:

ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ को विद्युत बिक्री युनिट (कि.वा. घण्टा), विशेषतः ग्राहस्थ वर्गका उपभोक्ता तर्फको बिक्रीमा गत वर्ष भन्दा उल्लेखनीय रूपले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको छ। तर विगत दश वर्ष (आ.व. २०६६/६७ देखि आ.व. २०७५/७६ सम्म) को निर्यात बाहेक कूल बिक्री युनिटको विश्लेषण गर्दा चक्रिय वार्षिक वृद्धि दर (Compounded Annual Growth Rate) करिब ११% रहने देखिन्छ। कुल बिक्रीको ठूलो अंश ओगट्ने ग्राहस्थ र औद्योगिक वर्गको चक्रिय वार्षिक वृद्धि दर (Compounded Annual Growth Rate) क्रमशः १०% र ११% रहेको देखिन्छ।

उपभोक्ता वर्ग	कि.वा. घण्टा खपत वृद्धि (प्रतिशतमा)		
	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)	ने.वि.प्रा. द्वारा आ.व. २०७६/७७ को प्रक्षेपित	चक्रिय वार्षिक वृद्धि दर (आ.व. २०६६/६७ देखि आ.व. २०७५/७६ सम्म)
ग्राहस्थ	१०%	१९%	१०%
गैह व्यापारिक	९%	१५%	७%
व्यापारिक	१५%	१५%	११%
औद्योगिक	१८%	१२%	११%
खानेपानी	२३%	८%	१४%
सिंचाई	३५%	१%	१४%
सडक बत्ती	३%	१६%	२%
अस्थायी कनेक्सन	१४%	(८%)	१५%
यातायात	(१३%)	२०%	(२%)
धार्मिक स्थल (साविक मन्दिर वर्ग)	२%	१३%	९%
गैह ग्राहस्थ	४५%	८%	६७%
मनोरञ्जन व्यवसाय	१०९%	(१३%)	११६%
सामुदायिक थोक उपभोक्ता	१३%	१९%	१७%

(Handwritten signature)

निर्यात	१०८२%	१५९%	(८%)
औसत	१५%	१६%	११%

चालू आ.व. को पहिलो ९ महिनाको वास्तविक बिक्रीको परिमाण उपलब्ध भएको खण्डमा सोही विवरण तथा विद्युत बिक्रीमा वर्षा याम र सुख्खा यामको विद्युत खपतले पार्ने प्रभावलाई समेत मध्यनजर गरी बाँकी ३ महिना अवधिको विद्युत बिक्री परिमाणको अनुमान गर्न सकिने थियो। तर आ.व. २०७६/७७ को पहिलो ९ महिनाको वास्तविक कूल बिक्रीको विवरण उपलब्ध नभएकोले आयोगले ने.वि.प्रा. ले गरेको बिक्री युनिटको प्रक्षेपणमा कुनै परिवर्तन नगरी ७ अर्ब ३८ करोड ६५ लाख ५८ हजार किलोवाट घण्टा बिक्री युनिटलाई प्रमाणित गरेको छ। तथापि, विद्यमान कोभिड -१९ को असरको कारणले हुन सक्ने माग तथा आपूर्तिको सन्तुलनमा पर्न सक्ने प्रभावका बारेमा आयोग सजग रहेको छ र यसबाट परेको असरलाई अर्को विद्युत महसुल निर्धारण गर्दा सम्बोधन गर्न सकिनेछ।

कि.वा. घण्टा (युनिट) हजारमा

क्र. सं.	उपभोक्ता वर्ग	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) बिक्री	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) बिक्री	आ.व. २०७६/७७ (ने.वि.प्रा. द्वारा प्रक्षेपित) बिक्री	आ.व. २०७६/७७ (आयोगद्वारा समायोजित) बिक्री
१.	ग्राहस्थ	२,४४९,६७०	२,६८३,९६८	३,१९३,०४७	३,१९३,०४७
२.	गैह व्यापारिक	१७९,९३३	१८७,४३९	२१५,७१७	२१५,७१७
३.	व्यापारिक	४०७,५९३	४६८,८९०	५४०,६६९	५४०,६६९
४.	औद्योगिक	२,०७४,९६८	२,४३८,०६०	२,७९९,२९३	२,७९९,२९३
५.	खानेपानी	७५,५०८	९३,०१९	१००,०२९	१००,०२९
६.	सिंचाई	६२,३८३	८४,२८८	८४,७४६	८४,७४६
७.	सडक बत्ती	७७,३५५	७९,३९९	९२,२३९	९२,२३९
८.	अस्थायी कनेक्सन	३,०७९	३,५०७	३,२१४	३,२१४
९.	यातायात	५,२९८	४,६९२	५,५३५	५,५३५
१०.	धार्मिक स्थल (साविक मन्दिर वर्ग)	७,७७४	७,९०२	८,९२९	८,९२९
११.	गैह ग्राहस्थ	१०३,९४८	१४९,२०२	१६०,८७५	१६०,८७५

(Handwritten signature)

१२.	मनोरञ्जन व्यवसाय	२,७०९	५,६५८	४,९३३	४,९३३
१३.	सामुदायिक थोक उपभोक्ता	१२४,६७८	१४०,५३०	१६७,३४१	१६७,३४१
१४.	निर्यात	२,९४०	३४,७४०	९०,०००	९०,०००
	जम्मा	५,५६०,२३६	६,३८१,२०६	७,३८६,५५८	७,३८६,५५८

२.२. आफ्ना आयोजनाबाट उत्पादन

(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा आफ्ना विद्युत उत्पादन केन्द्रहरूबाट ३ अर्ब १० करोड ३५ लाख ३९ हजार कि.वा. घण्टा बराबरको विद्युत उत्पादन हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को आफ्ना आयोजनाबाट हुने विद्युत उत्पादनको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

कि.वा. घण्टा (युनिट) हजारमा

क्र. सं.	विवरण	उत्पादन केन्द्रको प्रकार	क्षमता (मे.वा.)	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) उत्पादन	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) उत्पादन	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) उत्पादन
१.	काली गण्डकी "ए"	जलविद्युत	१४४	८६५,०७५	८७१,९१४	८८७,८६७
२.	मध्य मर्स्याङ्दी	जलविद्युत	७०	४३७,२८७	४७१,३२३	४६३,४७३
३.	मर्स्याङ्दी	जलविद्युत	६९	४४७,४९०	४७५,१७६	४७७,७१७
४.	कुलेखानी-पहिलो	जलविद्युत	६०	६२,१३१	९१,१८४	१०३,९२६
५.	कुलेखानी-दोस्रो	जलविद्युत	३२	३१,७५४	४४,६७७	४७,२९८
६.	चमेलिया	जलविद्युत	३०	५२,४६०	१६१,३९६	१८१,४३८
७.	त्रिशुली	जलविद्युत	२४	१२१,३१७	१२३,७४१	१३८,९६४
८.	गण्डक	जलविद्युत	१५	१७,४९६	११,९५१	१८,६३१
९.	मोदी खोला	जलविद्युत	१४.८	६६,४२३	६९,४०१	७३,२५४
१०.	देविघाट	जलविद्युत	१५	८६,२३९	८६,८५१	१००,६१७
११.	सुनकोशी	जलविद्युत	१०.०५	५५,०५१	६२,१५७	६०,५२३
१२.	इलाम (पूर्व खोला)	जलविद्युत	६.२	३५,७९१	३४,१९३	३६,०४४
१३.	चतरा	जलविद्युत	३.२	२२	२,६९८	४,१६६
१४.	पनौती	जलविद्युत	२.४	१,११२	३,००६	३,५५३
१५.	फेवा र सेती	जलविद्युत	२.५	१२,०९८	११,५६२	१३,१७८
१६.	सुन्दरीजल	जलविद्युत	०.६४	४,३३२	३,५८७	३,१२९
१७.	फर्पिङ	जलविद्युत	०.५	-	-	-
१८.	अपर त्रिशुली ३ ए	जलविद्युत	६०	-	१६,१८६	४८९,७६०
१९.	मल्टी फ्युल प्लान्ट	थर्मल	३९	१६	-	-

(Handwritten signature)

२०.	हेटौंडा डिजेल प्लान्ट	धर्मल	१४.४१	१२७	११६	-
	जम्मा		६१२.७	२,२९६,२२०	२,५४१,११६	३,१०३,५३९

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको निवेदनमा प्रत्येक आयोजनाहरूको विस्तृत विवरण तथा लागतको विस्तृत विवरण उपलब्ध नभएकोले आयोगले यस पटकको लागि ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरे अनुरूपको ३ अर्ब १० करोड ३५ लाख ३९ हजार कि.वा. घण्टालाई नै स्वीकृत गरेको छ।

२.३. विद्युत खरिद

(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ मा स्वतन्त्र उर्जा उत्पादक र आयात गरी जम्मा ५ अर्ब ६९ करोड ३० लाख ७८ हजार कि.वा. घण्टा बराबरको विद्युत खरिद गर्न रु. ३९ अर्ब १९ करोड १० लाख आवश्यक पर्ने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकबाट खरिद गरिने तथा भारतबाट आयात गरिने विद्युत खरिदको परिमाण तथा रकमको संक्षिप्त व्यहोरा देहाय बमोजिम छः

विद्युत खरिदको श्रोत	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको)		आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)		आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)	
	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)
स्वतन्त्र उर्जा उत्पादक	२,१६७,७५९	१४,२६८,२९९	२,२५५,५४२	१७,०८९,८७६	२,९००,८०७	१९,६५२,०३८
आयात	२,५८१,८०३	१९,५८४,८९१	२,७७४,९४४	२१,८७५,९३७	२,७९२,२७०	१९,५३८,९६२
जम्मा	४,७४९,५६२	३३,८५३,१९०	५,०३०,४८६	३८,९६५,८१३	५,६९३,०७७	३९,१९१,०००

(Handwritten signature)

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

साधारणतया देश भित्रका स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकहरूबाट खरिद गरिने विद्युतको परिमाण तथा लागतको हकमा ने.वि.प्रा. र प्रत्येक विद्युत उत्पादन गर्ने आयोजनाहरू बीच कायम भएको विद्युत खरिद सम्झौताको परिधि भित्र रही सोहि अनुसारको खरिद परिमाण आयोगले स्वीकृत गर्दछ तर ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको निवेदनमा प्रत्येक आयोजनाहरूसँग कायम गरिएका विद्युत खरिद सम्झौता तथा यसले सृजना गर्ने दायित्वको पूर्ण विवरण पेश गरेको छैन।

ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ मा देश भित्रका स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकहरूबाट खरिद गर्ने विद्युतको परिमाणको अनुमान गर्दा आ.व. २०७४/७५ को विद्युत खरिदको परिमाण र आ.व. २०७५/७६ को विद्युत खरिदको परिमाणको औसत परिमाण नै प्रक्षेपण गरेको छ। साथै, आ.व. २०७६/७७ मा देश भित्रका स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकहरूबाट खरिद गरिने विद्युतको लागतको अनुमान गर्दा पनि यही विधि अपनाएको छ। यस विधिबाट हिसाब गर्दा आ.व. २०७५/७६ को शुरुवात भन्दा पछि विद्युत उत्पादन शुरु गरेका आयोजनाबाट ने.वि.प्रा.ले खरिद गर्ने विद्युतको परिमाण तथा लागतको अनुमान गलत हुन जाने देखिन्छ। तसर्थ, आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को विद्युत खरिदको परिमाण तथा लागत आ.व. २०७५/७६ को अनुपातमा रहन्छ भन्ने आधार मानी सोही परिमाण तथा लागत आ.व. २०७६/७७ को लागि स्वीकृत गरेको छ।

त्यसैगरी, ने.वि.प्रा.ले नयाँ आयोजनाहरूबाट खरिद गरिने भनी विद्युत खरिदको परिमाण तथा लागत एकमुष्ट रुपले अनुमान गरेको छ तर यसको विस्तृत विवरण पेश गरेको छैन। विद्युत विकास विभागको वेबसाइटमा उपलब्ध भए अनुसार आ.व. २०७६/७७ को शुरुवात देखि हालसम्म कुल ८१.१० मेगावाट जडित क्षमताका जम्मा ६ वटा नयाँ आयोजनाले मात्र

(Handwritten signature)

विद्युत उत्पादन शुरू गरेका छन्। यसैको आधारमा नयाँ आयोजना अन्तर्गतको विद्युत खरिदको परिमाण तथा लागतको समायोजन गरिएको छ।

माथि उल्लेखित समायोजन गर्दा देश भित्रका स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकहरूबाट खरिद गरिने विद्युतको परिमाण तथा लागत ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको भन्दा कम हुन गएको छ। फलस्वरूप, भारतबाट आयात गर्नुपर्ने विद्युतको परिमाण तथा लागतमा वृद्धि हुने देखिएको छ।

माथि उल्लेखित विश्लेषणको आधारमा आयोगले जम्मा विद्युत खरिद वापतको खर्च रु. ३९ अर्ब १८ करोड १९ लाख ८९ हजार हुने गरी निम्नानुसारको विद्युत खरिदको स्वीकृत गरेको छ। तथापि, विद्यमान कोभिड -१९ को असरले गर्दा उद्योग धन्दा बन्द भएको कारणले विद्युतको मागमा कमी आई भारतबाट हुने आयातमा पनि निकै कमी हुन जाने र सोही अनुसार खरिद रकममा पनि कमी आई ने.वि.प्रा. लाई सहज हुने देखिन्छ।

विद्युत खरिदको स्रोत	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको)		आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)		आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)		आ.व. २०७६/७७ (समायोजित)	
	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)	खरिद (कि.वा. घण्टा युनिट हजारमा)	रकम (रु. हजारमा)
स्वतन्त्र उर्जा उत्पादक	२,१६७,७५९	१४,२६८,२९९	२,२५५,५४२	१७,०८९,८७६	२,९००,८०७	१९,६५२,०३८	२,५५६,५९९	१८,७०९,९६८
आयात	२,५८१,८०३	१९,५८४,८९१	२,७७४,९४४	२१,८७५,९३७	२,७९२,२७०	१९,५३८,९६२	२,९२५,६१२	२०,४७२,०२०
जम्मा	४,७४९,५६२	३३,८५३,१९०	५,०३०,४८६	३८,९६५,८१३	५,६९३,०७७	३९,१९१,०००	५,४८२,२११	३९,१८१,९८९

२.४. विद्युत ऊर्जाको स्रोत तथा उपलब्धता (Energy Availability)

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ मा हुने अनुमानित विद्युत बिक्रीका लागि आवश्यक विद्युतको परिमाण ८ अर्ब ६५ करोड ७० लाख कि.वा. घण्टा हुने प्रक्षेपण गरेको छ।

(Signature)

ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को ऊर्जाको स्रोत र उपलब्धताको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

क्र. सं.	विवरण	युनिट	आ.व. २०७५ सदस्य ४/७५ लेखा परिक्षण गरिएको)	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)
१.	आफ्ना आयोजनाबाट उत्पादन	कि.वा. घण्टा (दश लाखमा)	२,३०८	२,५४८	२,९६४
२.	विद्युत खरिद		२,१६८	२,१९०	२,९०१
३.	आयातित विद्युत		२,५८२	२,८१३	२,७९२
४.	कुल उपलब्ध विद्युत		७,०५८	७,५५१	८,६५७
५.	प्रसारण क्षति (Transmission Loss)	प्रतिशतमा	५.७८%	४.३५%	४.०५%
६.	प्रसारण लाइनबाट बिक्री (निर्यात वा डेडीकेटेड लाइन)	कि.वा. घण्टा (दश लाखमा)	२.९४	३४.७४	९०
७.	वितरण क्षति (Distribution Loss)	प्रतिशतमा	१४.६७%	१०.९७%	१०.४५%

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ को लागि प्रसारण क्षति र वितरण क्षति क्रमशः ४.०५% र १०.४५% प्रक्षेपण गरेको छ । तर, ने.वि.प्रा.ले आफ्नो वेबसाइटमा उपलब्ध गराएको २०७६ श्रावण १ गतेदेखि पौष मसान्तसम्मको वास्तविक विवरण अनुसार औसत वितरण क्षति ९.८५% मात्र देखिएको छ । यसरी ने.वि.प्रा को वेबसाइटमा रहेको विवरण र निवेदनमा प्रदान गरिएको तथ्यांक मेल नखाएपनि आयोगले यस पटकका लागि प्रसारण क्षति तथा वितरण क्षति दुवै ने.वि.प्रा. ले प्रक्षेपण गरे बमोजिमको प्रतिशतलाई स्वीकृत गरेको छ र सोको सन्दर्भमा ने.वि.प्रा.लाई आवश्यक निर्देशन पनि दिएको छ ।

ने.वि.प्रा.ले उल्लेख गरेको आफ्ना आयोजनाहरूबाट हुने विद्युत उत्पादनको परिमाण र विद्युत ऊर्जाको स्रोत तथा उपलब्धता शीर्षक अन्तर्गत उल्लेख गरेको आफ्ना आयोजनाहरूबाट उत्पादन हुने विद्युत युनिटको परिमाण मेल खाएको देखिएन । अर्थात,

(Handwritten signature)

ने.वि.प्रा.को आफ्ना आयोजनाहरूबाट उत्पादन हुने विद्युतको परिमाण ३ अर्ब १० करोड ३५ लाख ३९ हजार कि.वा. घण्टा हुने उल्लेख गरिएको छ भने आ.व. २०७६/७७ को विद्युत ऊर्जाको स्रोत तथा उपलब्धतामा उल्लेखित सोही परिमाण २ अर्ब ९६ करोड ४० लाख कि.वा. घण्टा मात्र हुने उल्लेख गरिएको छ। तसर्थ, विद्युत ऊर्जाको स्रोत तथा उपलब्धता को हिसाबको लागि आयोगले ने.वि.प्रा.को आफ्ना आयोजनाहरूबाट हुने विद्युत उत्पादनको प्रक्षेपण अनुसारको ३ अर्ब १० करोड ३५ लाख ३९ हजार कि.वा. घण्टालाई आधार मानेको छ।

आयोगले ने.वि.प्रा.को आयोजनाहरूबाट हुने विद्युत उत्पादन, देश भित्रका विद्युत उत्पादकहरूबाट खरिद गरिने विद्युतको समायोजित परिमाण, कुल बिक्री युनिट तथा प्रसारण र वितरण क्षतिको परिमाणको विश्लेषण गर्दा, आ.व. २०७६/७७ का लागि जम्मा २ अर्ब ९२ करोड ६० लाख कि.वा. घण्टा आयात गर्नुपर्ने देखिन्छ। फलस्वरूप ने.वि.प्रा.को महसुल निर्धारण प्रस्तावमा जम्मा आवश्यक विद्युतको परिमाण ८ अर्ब ६५ करोड ७० लाख कि.वा. घण्टा प्रक्षेपण गरिएता पनि आवश्यक विद्युत ८ अर्ब ५८ करोड ६० लाख कि.वा. घण्टा हुने देखिन्छ। तसर्थ, ने.वि.प्रा.ले विद्युत आयात प्रक्षेपण २ अर्ब ७९ करोड २० लाख कि.वा. घण्टा गरेतापनि अनुमानित विद्युत आयातको परिमाणलाई समायोजन गरी २ अर्ब ९२ करोड ६० लाख कि.वा. घण्टा स्वीकृत गरिएको छ। तथापि, विद्यमान कोभिड -१९ को असरले गर्दा उद्योग धन्दा बन्द भएको कारणले विद्युतको मागमा कमी आई भारतबाट हुने आयातमा पनि निकै कमी हुन जाने देखिन्छ।

विद्युत ऊर्जाको स्रोत तथा उपलब्धतामा आयोगले समायोजन गर्दा देहाय बमोजिम हुने देखिन्छ:

(Handwritten signature)

क्र. सं.	विवरण	युनिट	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको)	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित)
१.	आफना आयोजनाबाट उत्पादन	कि.वा.	२,३०८	२,५४८	२,९६४	३,१०४
२.	विद्युत खरिद	घण्टा (दश)	२,१६८	२,१९०	२,९०१	२,५५७
३.	आयातित विद्युत	लाखमा)	२,५८२	२,८१३	२,७९२	२,९२६
४.	कूल उपलब्ध विद्युत		७,०५८	७,५५१	८,६५७	८,५८६
५.	प्रसारण क्षति (Transmission Loss)	प्रतिशतमा	५.७८%	४.३५%	४.०५%	४.०५%
६.	प्रसारण लाइनबाट विक्री (निर्यात वा डेडीकेटेड लाइन)	कि.वा. घण्टा (दश)	३	३५	९०	९०
७.	वितरण प्रणालीमा उपलब्ध विद्युत	लाखमा)	६,६४७	७,१८८	८,२१६	८,१४८
८.	वितरण क्षति (Distribution Loss)	प्रतिशतमा	१४.६७%	१०.९७%	१०.४५%	१०.४५%
९.	विक्री	कि.वा. घण्टा (दश लाखमा)	५,६७२	६,३९९	७,३५८	७,२९७

२.५. मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्च

(क) ने.वि.प्रा. को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ मा आफ्ना विद्युत उत्पादन केन्द्रको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्च रु.१ अर्ब ३ करोड २३ लाख ७४ हजार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को आफ्नो विद्युत उत्पादन केन्द्रबाट उत्पादन हुने विद्युतको परिमाण तथा सञ्चालन खर्चको विवरण देहाय बमोजिम रहेकोछः

(Handwritten signature)

क्र. सं.	विवरण	उत्पादन केन्द्रको प्रकार	क्षमता (मे.वा.)	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको)		आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)		आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)	
				उत्पादन (कि.वा. घण्टा हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)	उत्पादन (कि.वा. घण्टा हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)	उत्पादन (कि.वा. घण्टा हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)
१.	काली गण्डकी -ए	जलविद्युत	१४४	६४,०७४	१७८,४६४	६७,९१४	१४९,११४	६८,८६७	२१४,२३४
२.	मध्य मर्स्याद्वी	जलविद्युत	७७	४३७,२८७	९९,४०४	४७१,३२३	९९,४७३	४६३,४७३	१४३,४७६
३.	मर्स्याद्वी	जलविद्युत	६९	४४७,४९०	७०,१३०	४७४,१७६	७०,३३९	४७७,७१७	१२०,०७९
४.	कुलेखानी-पहिलो	जलविद्युत	६०	६२,१३१	७९,१०८	९१,१८४	११९,६२०	१०३,९२६	१२७,३४०
५.	कुलेखानी-दोस्रो	जलविद्युत	३२	३१,७४४	२३,७३९	४४,६७७	३२,२९६	४७,२९८	४३,४४०
६.	चमेलिया	जलविद्युत	३०	४२,४६०	-	१६१,३९६	१४,२९३	१८१,४३८	३६,४३८
७.	त्रिगुली	जलविद्युत	२४	१२१,३१७	१०२,४१२	१२३,७४१	९४,४१९	१३८,९६४	७०,७४७
८.	गण्डक	जलविद्युत	१४	१७,४९३	२४,९३६	११,९४१	२३,२३४	१८,६३१	२४,२३४
९.	मोदी खोला	जलविद्युत	१४	६६,४२३	२४,२४७	६९,४०१	२८,४९८	७३,२४४	२८,२१७
१०.	देविघाट	जलविद्युत	१४	८६,२३९	३६,६७९	८६,८४१	६२,१७४	१००,६१७	६३,९४९
११.	सुनकोशी	जलविद्युत	१०.०४	४४,०४१	९८,८२६	६२,१४७	७०,८४४	६०,४२३	४४,३३८
१२.	इलाम (पूवा खोला)	जलविद्युत	६.२	३४,७९१	३०,७२७	३४,१९३	६४,७२८	३६,०४४	२७,८१४
१३.	चतरा	जलविद्युत	३.२	२२	१०,४९४	२,६९८	१०,६८६	४,१६६	१०,८२०
१४.	पनौती	जलविद्युत	२.४	१,११२	१६,८८०	३,००६	१३,१६८	३,४२३	१२,८४४
१५.	फिचा र सेती	जलविद्युत	२.४	१२,०९८	१८,१४२	११,४६२	१७,७४४	१३,१७८	२२,४६४
१६.	सुन्दरीजल	जलविद्युत	०.६४	४,३३२	-	३,४८७	-	३,१२९	-
१७.	फर्पिङ	जलविद्युत	०.४	-	-	-	-	-	-
१८.	अपर त्रिगुली ३ ए	जलविद्युत	६०	-	-	१६,१८६	-	४८,९७०	-
१९.	मन्टी फ्युल प्लान्ट	थर्मल	३९	१६	१३,८९४	-	१६,४००	-	१७,७७३
२०.	हेटीडा डिजेल प्लान्ट	थर्मल	१४.४१	१२७	४४,४७८	११६	८,०८४	-	११,७४२
	जम्मा		९१२.७	२,२९६,२२०	८७४,८६९	२,४४१,११६	८८९,१८९	३,१०३,४३९	१,०३२,३७४

यसैगरी, ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ मा प्रसारण प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्च रु.१ अर्ब ४२ करोड ७२ लाख ६२ हजार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को प्रसारण प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चको विवरण देहाय बमोजिम रहेकोछः

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रु. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रु. हजारमा
१.	प्रसारण सिड, पूर्व शाखा, दुइबी	४३,५२२	३८,०५३	४६,९९८
२.	प्रसारण सिड, मध्य डिभिजन, हेटीडा	५४,६०७	४८,३२१	७०,३६३
३.	बागमती प्रसारण सिड, काठमाडौं	६४,७२२	५९,८४८	८३,९०३
४.	प्रसारण सिड, पश्चिम डिभिजन, लुटबल	२०,७९१	२०,१८२	४३,२४३
५.	प्रसारण सिड, मध्य पश्चिम तथा सुदूर पश्चिम शाखा, जलिया	२२,१४०	२४,८१४	४२,७६०
६.	प्रसारण सिड, उत्तर पश्चिम शाखा, पोखरा	४०,१६२	२८,८९२	३२,९७२

(Handwritten signature)

ड.	इन्केबर घिड	१९,९४७	४४,३९६	५७,०२३
घ.	प्रसारण शुल्क (Wheeling)	१,०३५,५०३	१,०२०,०००	१,०५०,०००
	जम्मा	१,३०१,४०५	१,२६५,५०७	१,४२७,२६२

यसैगरी, ने.वि.प्रा. ले आ.व. २०७६/७७ मा वितरण प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्च रु. ४ अर्ब ६६ करोड ५५ लाख ६४ हजार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को वितरण प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चको विवरण देहाय बमोजिम रहेकोछः

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रु. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रु. हजारमा
१.	वितरण सम्बन्धी खर्च	२,७५७,६८२	३,०७३,१०१	४,६६५,५६४
	जम्मा	२,७५७,६८२	३,०७३,१०१	४,६६५,५६४

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

आ.व. २०७६/७७ मा कुलेखानी प्रथम र कालीगण्डकी “ए” विद्युत उत्पादन केन्द्रको विस्तृत मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्य गर्नुपर्ने तथा मध्य मर्स्याङ्गदी विद्युत उत्पादन केन्द्रको सिभिल संरचनाको पनि विस्तृत मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने भएको र आ.व. २०७५/७६ देखि विस्तृत मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने योजना अधिकांश आयोजनाहरूले आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न गर्ने कार्ययोजना बनाएको हुनाले आ.व. २०७६/७७ मा विद्युत उत्पादन उत्पादन केन्द्रको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्च बढ्न गएको र पुराना विद्युत उत्पादन केन्द्रको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन गर्न बढी खर्च लाग्ने भनी ने.वि.प्रा.ले जानकारी प्रदान गरेको छ। तसर्थ, नेपाल राष्ट्र बैंकको आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन अनुसारको उपभोक्ता मुद्रास्फिती दर ४.६०% भएतापनि आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को उत्पादन प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चमा आयोगले १०% को वृद्धि स्वीकृत गरेको छ।

त्यसैगरी, आ.व. २०७६/७७ मा प्रसारण लाइनको निर्माण, क्षमता वृद्धि तथा सुधार गराउनु पर्ने भएकोले प्रसारण प्रणालीको आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चमा विगतका वर्ष भन्दा बढी प्रक्षेपण गरेको भनी ने.वि.प्रा.ले जानकारी प्रदान

(Handwritten signature)

गरेको छ। तसर्थ, नेपाल राष्ट्र बैंकको आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन अनुसारको उपभोक्ता मुद्रास्फिती दर ४.६०% भएतापनि आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को प्रसारण प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चमा आयोगले १०% को वृद्धि स्वीकृत गरेको छ।

त्यसैगरी, ने.वि.प्रा.ले वितरण लाइन एवं सबस्टेशनको क्षमता विस्तार तथा स्तर वृद्धि, वितरण लाइनको चोरी नियन्त्रण, वितरण प्रणालीमा प्रविधिको प्रयोग आदि जस्ता सुधारका कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन भई रहेको साथै, आ.व.२०७६/७७ मा मुलुकका विभिन्न १४ स्थानमा वितरण केन्द्रको नयाँ कार्यालय थप गरिएको हुनाले वितरण प्रणालीको आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चमा विगतका वर्ष भन्दा बढी प्रक्षेपण गरेको भनी ने.वि.प्रा.ले जानकारी प्रदान गरेको छ। तसर्थ, नेपाल राष्ट्र बैंकको आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन अनुसारको उपभोक्ता मुद्रास्फिती दर ४.६०% भएतापनि आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को प्रसारण प्रणालीको मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चमा आयोगले १५% को वृद्धि स्वीकृत गरेको छ।

माथि उल्लेखित विक्षेपण अनुसार आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ का लागि उत्पादन, प्रसारण तथा वितरण सम्बन्धी मर्मत, सम्भार तथा सञ्चालन खर्चको लागि जम्मा रु. ५ अर्ब ९२ करोड ६२ लाख ३२ हजारको स्वीकृत गरेको छ।

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रु. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित) रु. हजारमा
१.	उत्पादन खर्च	८७४,८६९	८८९,१८९	१,०३२,३७४	९७८,१०८
२.	प्रसारण खर्च	१,३०१,४०५	१,२८५,५०७	१,४२७,२६२	१,४१४,०५८
३.	वितरण खर्च	२,७५७,६८२	३,०७३,१०१	४,६६५,५६४	३,५३४,०६७
	कुल	४,९३३,९५६	५,२४७,७९७	७,१२५,२००	५,९२६,२३३

(Handwritten signature)

२.६. कर्मचारी खर्च

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा कर्मचारी खर्च वापत रु. ११ अर्ब ४३ करोड ८० लाख ५३ हजार खर्च हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को कर्मचारी खर्चको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

विवरण	युनिट	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको)	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत)	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित)
कर्मचारी संख्या				
उत्पादन	संख्या	९२३	१,००८	९८८
प्रसारण	संख्या	८६५	९४५	९२६
वितरण	संख्या	५,९५६	६,५०९	६,३७९
मिश्रित दायित्व	संख्या	६०७	६६३	६५०
जम्मा	संख्या	८,३५१	९,१२५	८,९४३
कर्मचारी खर्च (सेवा निवृत्त लाभ र निवृत्तिभरण कोषमा योगदान समावेश नगरिएको)				
उत्पादन	रु. हजारमा	६६३,४७४	६८२,५८०	९०८,२६१
प्रसारण	रु. हजारमा	४८८,४७१	४९२,०७९	६५७,९३४
वितरण	रु. हजारमा	४,०३७,९४७	४,२०९,९७०	५,४५०,६४१
मिश्रित दायित्व	रु. हजारमा	१,२५५,२०१	१,१९५,३९६	२,२९६,७३२
जम्मा	रु. हजारमा	६,४४५,०९३	६,५८०,०२५	९,३१३,५६८
कर्मचारी खर्च (सेवा निवृत्त लाभ)				
उत्पादन	रु. हजारमा	१२१,१५४	१२५,४२६	१११,१६३
प्रसारण	रु. हजारमा	५०,९१५	४५,०४०	२९,४७९
वितरण	रु. हजारमा	७५५,२५४	७९०,५०१	८८८,३७९
मिश्रित दायित्व	रु. हजारमा	३४९,९४९	२७१,६७०	८१८,३१७
जम्मा	रु. हजारमा	१,२७७,२७२	१,२३२,६३७	१,८४७,३३८
कर्मचारी खर्च (निवृत्तिभरण कोषमा योगदान)				
उत्पादन	रु. हजारमा	१०,४९६	११,३५५	२५,५५३
प्रसारण	रु. हजारमा	८,८४६	९,५४८	२०,५९५
वितरण	रु. हजारमा	९,४१४२	१०४,८१६	१८२,९०५

(Handwritten signature)

मिश्रित दायित्व	रु. हजारमा	-	४२,२१२	४८,०९३
जम्मा	रु. हजारमा	११३,४८४	१६७,९३१	२७७,१४६
कूल जम्मा	रु. हजारमा	७,८३५,८५०	७,९८०,५९३	११,४३८,०५३

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

नेपाल सरकारले आ.व.२०७६/७७ को शुरु देखि लागु हुनेगरी निजामती कर्मचारीहरूको पारिश्रमिकमा वृद्धि गरेको आधारमा ने.वि.प्रा.ले पनि प्रत्येक अधिकृत कर्मचारीहरूको १८% तथा गैह्रअधिकृत कर्मचारीको आधारभूत पारिश्रमिकमा २०% वृद्धि तथा सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई थप रु. २,००० महँगी भत्ता प्रदान गर्ने भनी गरेको निर्णयानुसार कर्मचारी खर्चमा समायोजन गरिएको छ। ने.वि.प्रा.ले कर्मचारीहरूको खर्च सम्बन्धी विस्तृत विवरण पेश नगरेको हुनाले आयोगले आ.व.२०७५/७६ को कर्मचारी खर्चको रकममा २०% वृद्धि तथा थप रु. २,००० महँगी भत्ता हुने गरी समायोजन गरेको छ। सोही अनुसार प्रक्षेपित गरिएको कर्मचारी खर्च रु. ११ अर्ब ४३ करोड ८० लाख ५३ हजारलाई समायोजन गरी रु. १० अर्ब ३ करोड ४० हजार कायम गरिएको छ।

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७५/७५ लेखा परिक्षण गरिएको रु. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित) रु. हजारमा
१.	कर्मचारी खर्च (सेवा निवृत्त लाभ र निवृत्तिभरण कोषमा योगदान समावेश नगरिएको)	६,४४५,०९३	६,५८०,०२५	९,३१३,५६८	७,९५३,५१२
२.	कर्मचारी खर्च - सेवा निवृत्त लाभ	१,२७७,२७२	१,२३२,६३७	१,८४७,३३८	१,६६४,३८६
३.	कर्मचारी खर्च (निवृत्तिभरण कोषमा योगदान)	११३,४८४	१६७,९३१	२७७,१४६	४१२,१४३
	जम्मा	७,८३५,८५०	७,९८०,५९३	११,४३८,०५३	१०,०३०,०४१

(Handwritten signature)

२.७. प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्च

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्च २ अर्ब ७ करोड ६३ लाख ५४ हजार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्चको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा
१.	प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्च	८५६,७५५	८५३,६७०	२,०७६,३५४
	जम्मा	८५६,७५५	८५३,६७०	२,०७६,३५४

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.ले यस खर्चमा १४३% को खर्च वृद्धिको प्रक्षेपण गरेको छ र प्रक्षेपित खर्चको वृद्धि विगतका आ.व. २०७४/७५ र आ.व. २०७५/७६ मा भएको वृद्धिभन्दा अस्वाभाविक रूपले अधिक रहेको तर प्रक्षेपणको आधारहरू तथा यस अधिक वृद्धि मनासिव भएको पुष्टि गर्ने कुनै विवरण पेश गरेको छैन। यसका साथै प्रधान कार्यालयका कर्मचारीहरूको खर्च माथि २.६ मा उल्लेखित कर्मचारी खर्चमा नै समायोजन भईसकेको अवस्थामा आयोगले नेपाल राष्ट्र बैंकको आ.व. २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन अनुसारको उपभोक्ता मुद्रास्फिती दर ४.६०% लाई आधार मानी ने.वि.प्रा.को प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्चमा गत आ.व.को खर्चमा ४.६०% को वृद्धि स्वीकृत गरेको छ, जुन रु. ८७ करोड ५४ लाख ३० हजार हुन आउँछ।

(Handwritten signature)

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित) रू. हजारमा
१.	प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्च	८५६,७५५	८५३,६७०	२,०७६,३५४	८७५,४३०

२.८. पूँजीगत खर्च तथा स्थिर सम्पत्तिमा पूँजीकरण

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व.२०७६/७७ मा रू. १ खर्ब १० अर्ब ९ करोड ९९ लाख ६० हजार बराबरको रकम पूँजीगत खर्च हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को पूँजीगत खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छः

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा
जग्गा खरिद	७१८,९४६	५६३,४६१	५९१,६३४
विद्युतगृह भवन	१८९,७४१	१८५,९५०	१९५,२४७
कार्यालय भवन	२७५,३९७	२७४,९०८	२८८,६५३
आवास भवन	२८६,७४७	२७९,६६४	२९३,६४७
गोदाम	१३,४९२	२४,७००	२५,९३५
अन्य संरचना	७,२७१,३०२	८,९७३,०२८	९,४२१,६७९
हाइड्रोलिक कार्य	२,२८०,७१६	२,५२०,५५९	२,६४६,५८७
हाइड्रोलिक यन्त्र तथा उपकरण	८५५,४५५	९७८,७७४	१,०२७,७१२
इन्टरनल कम्बस्टन यन्त्र तथा उपकरण	८८९,६९५	८८९,६९५	९३४,१८०
प्रसारण लाईन (३३ के.भी. भन्दा माथि)	११,८५३,२६०	१८,६५१,९२३	१९,५८४,५१९
प्रसारण लाईन (३३ के.भी. तथा सो भन्दा कम)	४,९५३,१३१	६,२९२,२८६	६,६०६,९००
प्रसारण सबस्टेसन, ट्रान्सफर्मर तथा स्विचगियर	१०,६००,४३०	१७,९६४,६९३	१८,८६२,९२७
वितरण लाईन (ने.वि.प्रा.)	१,८०३,२२७	१,८४७,०८५	१,९३९,४३९
वितरण सबस्टेसन, ट्रान्सफर्मर तथा स्विचगियर	१,६२९,६५२	२,५३२,१५०	२,६५८,७५७
सौर्य उर्जा उत्पादन यन्त्र	३१,४५८	१,७०३,८१७	१,७८९,००७

(Handwritten signature)

मिटर तथा मिटर परिक्षण सामग्री	६,०६१	९९,८५३	१०४,८४५
उपभोक्ता सेवा	७,३३३	१२,७४२	१३,३७९
सार्वजनिक बत्ति तथा ट्राफिक संकेत	२७०,७४७	२७४,२८८	२८८,००३
औजार तथा सामग्री	६,३७३	१२४,९६४	१३१,२१२
कार्यशाला यन्त्र तथा सामग्री	५,८४२	२६,४९३	२७,८१८
प्रसारण लाईन (नेपाल सरकारको लगानी भएको)	२३३,७६२	३८१,०४१	४००,०९३
वितरण लाईन (नेपाल सरकारको लगानी भएको)	४,४२१,९७०	५,५५०,२३०	५,८२७,७४१
वितरण लाईन (सिंचाई)	३१,५१६	३९,२१४	४१,१७५
वितरण लाईन (सार्वजनिक सहभागिता)	१३६,६८९	१७५,९६०	१८४,७५८
फर्निचर तथा फिक्स्चर	५३०	६६९	७०२
कार्यलयका उपकरणहरू	१,५०८	२,६५७	२,७८९
अन्य सम्पत्ति	१,१४७	१,२५४	१,३१७
प्रशासनिक खर्चबाट सारिएको पूँजीगत खर्च	५,६३३,८२९	७,२५६,३३०	७,६१९,१४६
सम्भाव्यता अध्ययन सम्बन्धी (पूँजीगत खर्च)	९१९,५१०	१,०७७,३१०	१,१३१,१७६
परामर्श सम्बन्धी खर्च (पूँजीगत खर्च)	२,७३३,७८४	४,६७२,४११	४,९०६,०३१
भन्सार शुल्क	२२४,११५	१०७,१०७	११२,४६३
वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी खर्च	३१९,१००	४०७,२४८	४२७,६१०
केन्द्रीय कार्यालय सम्बन्धी खर्च	४३३,३६४	४१०,२३९	४३०,७५१
निर्माण अवधिभरको व्याज खर्च	६,६२७,८५६	७,८१४,६५३	८,२०५,३८५
पूर्वाधार विकास खर्च	९५,५३७	६५५,२३९	६८८,००१
सामाजिक विकास खर्च	१८६,२०४	२४३,०८६	२५५,२४१
निर्माणकार्यको लागि ठेकेदारलाई दिइएको पेशकी	७,७९०,१५६	७,८४७,८२१	८,२४०,२१२
समाग्री आपूर्ति गर्न ठेकेदारलाई दिइएको पेशकी	१,४२०,८२२	७४२,०४०	७७९,१४२
शेयर	१२९,०६६	१३५,९१०	१४२,७०५
समायोजन	२,५९९,४४६	३,३८९,०९४	३,५५८,५४९
घटी, प्रावधानहरू	(२८७,९१२)	(२८७,९१२)	(२८७,९१२)
जम्मा	७७,६०१,०००	१०४,८४२,६३३	११०,०९९,१६०

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा रु. ९ अर्ब ६२ करोड ६० लाख २३ हजार बराबरको स्थिर सम्पत्ति पूँजीकरण हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५ र २०७५/७६ मा स्थिर सम्पत्तिमा पूँजीकरण गरिएको तथा आ.व. २०७६/७७ मा पूँजीकरण गरिने प्रक्षेपणको विवरण निम्नानुसार रहेको छः

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण)	आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७
-------	--------------------------------	-----------------	-----------------

(Handwritten signature)

	गरिएको रू. हजारमा	(अपरिष्कृत) रू. हजारमा	(प्रक्षेपित) रू. हजारमा
उत्पादन प्रणाली	१,१४९,९८१	१४,७७७,९९२	४२५,२७७
प्रसारण प्रणाली	१,०२४,८४५	४,५१६,२१६	३,४४०,५०१
वितरण प्रणाली	४,०९९,४३९	९,२६२,८७०	३,६८६,८२९
अन्य सम्पत्ति तथा ने.वि.प्रा.का आयोजनाहरू	२०,९२५,२७९	(१०,५२४,२५५)	२,०७३,४१६
जम्मा	२७,१९९,५४४	१८,०३२,८२२	९,६२६,०२३

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ को पूँजीगत खर्चको प्रक्षेपण गर्दा आ.व. २०७५/७६ को रकममा ५% वृद्धि हुने अनुमान गरेको छ तर यसको पुष्टि हुने कुनै विवरण पेश गरेको छैन। तथापि, आयोगले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को पूँजीगत खर्चमा कुनै समायोजन गरेको छैन।

त्यसैगरी, ने.वि.प्रा.को स्थिर सम्पत्तिमा आ.व.२०७६/७७ मा थप हुने सम्पत्तिको प्रक्षेपित रकमको पुष्टि गर्ने विवरण पेश नगरेको भएतापनि आयोगले कुनै समायोजन नगरी रू. ९ अर्ब ६२ करोड ६० लाख २३ हजार बराबरको रकम स्वीकृत गरेको छ।

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित) रू. हजारमा
उत्पादन प्रणाली	१,१४९,९८१	१४,७७७,९९२	४२५,२७७	४२५,२७७
प्रसारण प्रणाली	१,०२४,८४५	४,५१६,२१६	३,४४०,५०१	३,४४०,५०१
वितरण प्रणाली	४,०९९,४३९	९,२६२,८७०	३,६८६,८२९	३,६८६,८२९
अन्य सम्पत्ति तथा ने.वि.प्रा.का आयोजनाहरू	२०,९२५,२७९	(१०,५२४,२५५)	२,०७३,४१६	२,०७३,४१६
जम्मा	२७,१९९,५४४	१८,०३२,८२२	९,६२६,०२३	९,६२६,०२३

२.९. हासकट्टी

(Handwritten signature)

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा स्थिर सम्पत्तिको हासकट्टी वापत रु. ५ अर्ब ५० करोड खर्च हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को वार्षिक हासकट्टी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रु. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रु. हजारमा
उत्पादन प्रणाली	१,८१२,४२३	२,३५०,४०५	२,५३३,३८१
प्रसारण प्रणाली	५७६,५७१	५४७,०४८	८१५,५६८
वितरण प्रणाली	१,२६८,१०४	१,७९१,६९८	१,७४१,९३७
अन्य सम्पत्ति तथा ने.वि.प्रा.का आयोजनाहरु	५५३,१७७	१५९,१८८	४०९,११४
जम्मा	४,२१०,२७५	४,८४८,३३९	५,५००,०००

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.ले आफ्नो निवेदन माफत आ.व. २०७६/७७ मा कूल रु. ९ अर्ब ६२ करोड ६० लाख २३ हजार बराबरको स्थिर सम्पत्ति थपिने र वार्षिक हासकट्टी रु. ५ अर्ब ५० करोड हुने प्रक्षेपण गरेको छ तर सम्पूर्ण स्थिर सम्पत्तिको विस्तृत विवरण पेश गरेको छैन। त्यसैगरी उपभोक्ताको योगदानबाट तथा अनुदानबाट सृजना हुने सम्पत्तिको कुनै विवरण खुलाइएको छैन। त्यसैगरी, आ.व. २०७४/७५ र आ.व. २०७५/७६ मा वार्षिक हासकट्टी क्रमशः कूल स्थिर सम्पत्तिको २.७३% र २.७४% मात्र छ भने आ.व. २०७६/७७ का लागि भने कूल स्थिर सम्पत्तिको २.८८% हुने प्रक्षेपण गरिएको छ तर हासकट्टी दर बढ्नुको कुनै कारण खुलाइएको छैन। तसर्थ, अपूग विवरणको कारणले गर्दा आयोगले ने.वि.प्रा.को स्थिर सम्पत्तिको रकम प्रमाणित गर्न सक्ने अवस्था नरहेको तथा हाल आयोगले वितरण अनुमति प्राप्त व्यक्तिको सम्पत्तिको हकमा लागु हुने नियामकीय हासकट्टी

(Handwritten signature)

दरको व्यवस्था नगरेको हुनाले ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को हासकट्टी खर्चमा कुनै समायोजन नगरी सोही रकम रु. ५ अर्ब ५० करोडलाई नै आयोगले स्वीकृत गरेको छ। तथापि, अर्को महसुल निर्धारण गर्दा यस रकमको अध्ययन गरी पेश गर्ने गरी स्वीकृत गरिएको छ।

विवरण	आ.व. २०७४/७५	आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७
आ.व.को शुरुमा कूल स्थिर सम्पत्तिको लागत मूल्य (रु. हजारमा)	१४०,५५५,२६९	१६८,२३३,८३४	१८६,२६६,६५६
आ.व.को अन्त्यमा कूल स्थिर सम्पत्तिको लागत मूल्य (रु. हजारमा)	१६८,२३३,८३४	१८६,२६६,६५६	१९५,८९२,६७९
कूल स्थिर सम्पत्तिको औसत लागत मूल्य (रु. हजारमा)	१५४,३९४,५५१	१७७,२५०,२४५	१९१,०७९,६६८
वार्षिक हासकट्टी (रु. हजारमा)	४,२१०,२७५	४,८४८,३३९	५,५००,०००
कूल स्थिर सम्पत्तिको औसत लागत मूल्यमा वार्षिक हासकट्टीको दर (प्रतिशतमा)	२.७३%	२.७४%	२.८८%
आयोगले स्वीकृत गरेको हासकट्टी (रु. हजारमा)			५,५००,०००

२.१०. पूँजी लगानीमा प्रतिफल

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ को जम्मा पूँजी रु. १ खर्ब ३६ अर्ब १० करोड ४७ लाख ८२ हजार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। त्यसैगरी आ.व. २०७५/७६ र आ.व. २०७६/७७ को औसत पूँजी रु. १ खर्ब २६ अर्ब ८४ करोड ६० लाख २३ हजार हुने र सो को ८.५२% ले हुन आउने रकम रु. १० अर्ब ८० करोड २९ लाख ६५ हजार रकम आ.व. २०७६/७७ को प्रतिफलको रूपमा माग गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को पूँजी लगानी तथा प्रतिफल सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

(Handwritten signature)

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ र २०७६/७७ को औसत पूँजी रू. हजारमा
शेयर पूँजी	१०२,४३७,६२८	१२८,४३९,३५९	१४१,०८५,६५९	
जगेडा कोष	२,०४८,५३०	२,६२०,५२३	२,९९०	
सञ्चित नाफा/(नोक्सान)	(२५,९६८,६६३)	(१३,४७२,६१७)	(४,९८३,८६७)	
जम्मा पूँजी (गैह नियन्त्रित दायित्व बाहेक) (Excluding Non Controlling Interest)	७८,५१७,४९५	१११,५८७,२६५	१३६,१०४,७८२	१२६,८४६,०२३
आवश्यक लगानीमा प्रतिफल (८.५२%)				१०,८०२,९६५

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.ले महसुल निर्धारणको निवेदनमा आफ्नो पूँजी लगानी बारे विस्तृत विवरण पेश नगरेको हुनाले आयोगले ने.वि.प्रा.को कूल स्थिर सम्पत्तिको औसत लागत मूल्यको ३०% रकमलाई पूँजी लगानीको रूपमा स्वीकृत गरेको छ। साथै, महसुल निर्धारणको निवेदनमा ने.वि.प्रा.ले पूँजी लगानीमा ८.५२% प्रतिफलको अनुरोध गरेको हुनाले सोही अनुरूप आयोगले स्वीकृत गरेको पूँजीको ८.५२% हुन आउने रकम रू. ४ अर्ब ८८ करोड ३९ लाख ९६ हजार पूँजी लगानीमा प्रतिफलको रूपमा प्रदान गरिएको छ। यस रकम आयोगले स्वीकृत गरेको पूँजीको ८.५२% भएतापनि ने.वि.प्रा.ले पेश गरेको औसत पूँजीको ३.८५% मात्र रहेको छ।

हालको लागि स्वीकृत पूँजीको ८.५२% प्रतिफल प्रदान गरिएतापनि भविष्यमा यही दर कायम नहुन सक्छ। आयोगले बजारको वस्तु स्थिति, लगानीको अवसर तथा विद्युतको क्षेत्रमा प्रभाव पार्ने अन्य सूचकको आधारमा समय समयमा प्रतिफलको दर परिवर्तन गर्न सक्नेछ।

(Handwritten signature)

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित) रू. हजारमा
आ.व.को शुरुवातमा कूल स्थिर सम्पत्तिको लागत मूल्य (रू. हजारमा)	१४०,५५५,२६९	१६८,२३३,८३४	१८६,२६६,६५६	१८६,२६६,६५६
आ.व.को अन्त्यमा कूल स्थिर सम्पत्तिको लागत मूल्य (रू. हजारमा)	१६८,२३३,८३४	१८६,२६६,६५६	१९५,८९२,६७९	१९५,८९२,६७९
कूल स्थिर सम्पत्तिको औसत लागत मूल्य (रू. हजारमा)	१५४,३९४,५५१	१७७,२५०,२४५	१९१,०७९,६६८	१९१,०७९,६६८
कूल स्थिर सम्पत्तिमा पूँजी लगानीको मात्रा (प्रतिशतमा)				३०%
पूँजी (रू. हजारमा)	७८,५१७,४९५	११७,५८७,२६४	१३६,१०४,७८२	५७,३२३,९००
पूँजी लगानीमा प्रतिफलको दर (प्रतिशतमा)				८.५२%
लगानीमा प्रतिफल (रू. हजारमा)			१०,८०२,९६५	४,८८३,९९६

२.११. ऋणमा ब्याज

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा दीर्घकालिन ऋणको ब्याज वापत रू. ५ अर्ब बराबरको खर्च हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को ब्याज खर्च सम्बन्धी संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा
दीर्घकालिन ऋणको ब्याज	३,२३३,५५३	३,९२९,४६१	५,०००,०००
अल्पकालिन ऋणको ब्याज	-	-	-
जम्मा	३,२३३,५५३	३,९२९,४६१	५,०००,०००

(Handwritten signature)

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

कुनै पनि आयोजनाको निर्माण आवधिका सम्मका लागि दीर्घकालिन ऋणको ब्याजलाई पूँजीकरण गरी आयोजनाको लागतमा जोडी पूँजीकरण गर्न सकिन्छ र यस खर्चलाई ब्याज खर्चको रूपमा सोही आ.व.को खर्चमा जनाउनु पर्दैन तर ने.वि.प्रा.ले पेश गरेको आ.व. २०७६/७७ को प्रक्षेपित ब्याज रकममा निम्न दीर्घकालिन ऋणको निम्नानुसारको ब्याज रकम पूँजीकरण नगरी खर्चमा देखाइएको छ। तसर्थ, देहाय बमोजिमका ऋणको ब्याज रकमलाई समायोजन गरिएको छ।

क्र. सं.	ऋण	वर्ष (वर्षमा)	जुला अवधि (वर्ष)	मोटरोरियम (वर्ष)	प्रथम चुक्ती मिति (ईसी सम्मत् मा)	मोटरोरियम वर्षिको अन्त्य मिति (ईसी सम्मत् मा)	वार्षिक ब्याज दर (प्रतिशतमा)	आ.व. २०७६/७७मा दावी गरिएको ब्याज खर्च (रु. हजारमा)
१	नेपाल भारत बिपुन प्रसारण तथा व्यापार परियोजना (४५ तवासी)	४०	३०	१०	६/१७/२०१४	६/१४/२०२४	०.७५%	१६,६६१
२	बिपुन प्रसारण विस्तार तथा आवृत्ति सुविधिकरण आयोजना	३२	२४	८	७/११/२०१३	७/९/२०२१	४.००%	१३०,२१२
३	कमलिगण्डकी ए जलविद्युत आयोजना पुनःसोपना आयोजना	४०	३०	१०	८/१९/२०१४	८/१६/२०२४	०.७५%	३,००३
४	कोशी कोरिडोर २२० के .मी. प्रसारण लाईन आयोजना	२०	१४	४	९/८/२०१४	९/६/२०२०	४.००%	१२७,१३४
५	सोनु कोरिडोर १३२ के प्रसारण .मी. लाईन आयोजना	२०	१४	४	७/९/२०१८	७/८/२०२३	४.००%	६४,४१७
६	नुवा मोदी लेखनाथ १३२ के .मी. प्रसारण लाईन आयोजना	२०	१४	४	९/१०/२०१४	९/८/२०२०	४.००%	२४,४२१
७	उर्जा प्रणाली विस्तार परियोजना (साकेक)	३२	२४	८	९/११/२०१४	९/९/२०२३	१.२०%	१३६,६१०
८	तनहुँ जलविद्युत आयोजना	३२	२४	८	८/१८/२०१४	८/१६/२०२३	१.००%	१७,२८४
९	तनहुँ जलविद्युत आयोजना	४०	३०	१०	२/१९/२०१९	२/१६/२०२९	०.२५%	४,११८
१०	छिउ सोलार तथा उर्जा प्रभावकारीता परियोजना	३८	३२	६	६/२८/२०१७	६/२७/२०२३	४.००%	१३६,६४६
११	उर्जा प्रसारण तथा विस्तार प्रभावकारीता परियोजना	३२	२४	८	१२/२०/२०१७	१२/१८/२०२४	१.२०%	२०,०७३
१२	उर्जा क्षेत्र सुधार तथा विद्युत जलविद्युत विकास परियोजना	३८	३२	६	११/७/२०१७	११/६/२०२३	१.००%	३,१९२
१३	सरकारी ऋण २०७४/७६-१	२०	२०	०.४			४.००%	१८,४९३
१४	सरकारी ऋण २०७४/७६-२	२०	२०	०.४			४.००%	१८,४९३
१५	सरकारी ऋण २०७४/७६-३	२०	२०	०.४			४.००%	१८,४९०
	आयोगले स्वीकृत गरेको ब्याज खर्च							७७१,६४७

ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको जम्मा ब्याज खर्च रु. ५ अर्बबाट उपरोक्त अस्वीकृत रकम समायोजन गरी आयोगले रु. ४ अर्ब २२ करोड ८३ लाख ५३ हजार बराबरको कुल ब्याज खर्च स्वीकृत गरेको छ।

(Handwritten signature)

२.१२. अन्य आय

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा अन्य आय वापत रू. ८ अर्ब १४ करोड ८९ लाख ७७ हजार बराबरको आम्दानी हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को अन्य वार्षिक आय सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७४/७५ लेखा परिक्षण गरिएको रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा
१	विद्युत सम्बन्धी सामग्रीको बिक्री	१६६,३३६	१२२,१७२	२५७,५२६
२	हिला भुक्तानी वापतको हर्जना	१,६७५,१४४	२,६४५,५८८	२,५९३,५०५
३	विद्युत खरिद सम्बन्धी क्षतिपूर्ति	२८५,०९०	२८५,०९०	४४१,३८४
४	लिज वापतको भाडा आम्दानी	७,५०१	१९,८१६	११,६१४
५	अन्य सेवाहरूबाट आम्दानी	२३३,७८१	६९०,८६०	३६१,९४६
६	अन्य विविध आम्दानी	८१७,६५७	८९४,५३७	१,२६५,९१९
	जम्मा आम्दानी	३,१८५,५०९	४,६५८,०६३	४,९३१,८९४
७	व्याज आम्दानी	३,३१२,२२९	४,८०६,१२२	३,२१७,०८३
८	इम्पयरमेन्ट रिभर्सल (Impairment reversal - % NFRS)	३०५,०२६	३१९,५०३	-
९	संयुक्त उद्यम/एसोसियेट्सबाट भएको आम्दानी (Share of profit from investment in JV/Associates-% NFRS)	४६,०२४	७४,९५५	-
	जम्मा आम्दानी (% NFRS)	३,६६३,२७९	५,२००,५७९	३,२१७,०८३
	घटी, विगतका वर्षहरूको मुनाफाको लगानी गरी प्राप्त भएको व्याज वा लाभांश	-	-	-
	जम्मा	६,८४८,७८९	९,८५८,६४२	८,१४८,९७७

(Handwritten signature)

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.को कल एवं मुद्दती खातामा रहेको रकम विभिन्न आयोजनामा लगानी गर्नुपर्ने भएकोले नगद मौज्जात घट्न गई व्याज वापतको आम्दानी कम हुन जाने हुनाले आ.व. २०७६/७७ को अन्य आम्दानीमा आ.व. २०७५/७६ को तुलनामा कम हुने प्रक्षेपण गरिएको भनी ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष जानकारी पेश गरेको छ तर अन्य आम्दानी अन्तर्गतका सम्पूर्ण शीर्षकहरूको विस्तृत विवरण पेश गरेको छैन। तथापि, आयोगले यस पटकका लागि ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरे अनुरूपको रकम रु. ८ अर्ब १४ करोड ८९ लाख ७७ हजारलाई नै स्वीकृत गरेको छ। साथै, ने.वि.प्रा.ले उपभोक्तालाई विद्युत बिक्री गरी प्राप्त गरेको रकम लगानी गरी अन्य आम्दानी गरेको भन्ने आधार मानी अन्य आम्दानी वापतको शत प्रतिशत रकम उपभोक्ताहरूले लाभ लिन पाउने गरी समायोजन गरिएको छ। साथै, कोभिड-१९ को कारणले गर्दा सम्पूर्ण आर्थिक क्रियाकलापहरूमा परेको असर र सो असरलाई मध्यनजर गरी आर्थिक पुनरुत्थान गर्नका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले संस्थागत निक्षेपकर्ताले पाउने व्याजदरमा गरेको पुनरावलोकन तथा मासिक महसुल उठ्न नसकेकोले बैंक मौज्जातमा पर्न गएको असरबाट ने.वि.प्रा.को व्याज आम्दानी घट्न सक्नेमा आयोग अवगत छ।

२.१३. लगानीमा प्रतिफल

(क) ने.वि.प्रा.को प्रस्ताव

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा आफ्नो लगानी रहेका कम्पनीहरूबाट प्रतिफलको रूपमा रु. ११ करोड १० लाख ५१ हजार बराबरको आम्दानी हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७४/७५, २०७५/७६ तथा २०७६/७७ को लगानी वापत प्राप्त हुने प्रतिफलको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

(Handwritten signature)

विवरण	आ.व. २०७४/७५ (लेखा परिक्षण गरिएको) रू. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रू. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रू. हजारमा
पावर ट्रान्समिसन कम्पनी नेपाल लि.	१०,०९०	७,७६२	५,७१६
चिलिमे हाइड्रोपावर कम्पनी लि.	१५३,८६४	७५,८३३	७४,४६४
बुटवल पावर कम्पनी लि.	३,८२५	३,४४२	२,५३५
राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लि.	४१,५००	३८,४७५	२८,३३६
जम्मा	२०९,२७८	१२५,५१२	१११,०५१

(ख) आयोगको विश्लेषण तथा निष्कर्ष

ने.वि.प्रा.ले नेपालको पूँजी बजारको स्थितिलाई मध्यनजर गर्दा धेरै जसो कम्पनीहरूको नगद लाभांश वितरणको प्रतिशत कम हुँदै गएको देखिएको हुनाले ने.वि.प्रा.को लगानी वापत आ.व. २०७६/७७ मा प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल विगतको आ.व.मा भन्दा कम हुने प्रक्षेपण गरिएको भन्ने जानकारी पेश गरेको छ। तसर्थ, ने.वि.प्रा.ले विभिन्न कम्पनीहरूमा गरेको लगानी वापत आ.व. २०७६/७७ मा प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको रकम रू. ११ करोड १० लाख ५१ हजारलाई नै आयोगले स्वीकृत गरेको छ। साथै, ने.वि.प्रा.ले उपभोक्तालाई विद्युत बिक्री गरी प्राप्त गरेको रकम नै लगानी गरी उक्त आयोजनाहरूमा लगानी गरी आमदानी गरेको भन्ने आधार मानी यस आमदानी शीर्षक वापतको शत प्रतिशत रकम उपभोक्ताहरूले लाभ लिन पाउने गरी समायोजन गरिएको छ।

२.१४. रोयल्टी

ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ मा आफ्ना विद्युत उत्पादन केन्द्रबाट विद्युत उत्पादन गरे वापतको नेपाल सरकारलाई बुझाउनुपर्ने रोयल्टी रू. १ अर्ब ६५ करोड ७० लाख ७५ हजार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष रोयल्टी खर्चको विश्लेषण गर्न आवश्यक पर्ने कुनैपनि विवरण पेश नगरेतापनि रोयल्टी खर्चमा कुनै समायोजन नगरी सोही रकम रू. १ अर्ब ६५ करोड ७० लाख ७५ हजारलाई स्वीकृत गरिएको छ।

(Handwritten signature)

२.१५. अन्य व्यवस्था

अन्य व्यवस्था खर्च अन्तर्गत कर्मचारीको उपदान, पेन्सन, औषधोपचार, सञ्चित विदा आदि जस्ता खर्चहरू रहेको भनी ने.वि.प्रा.ले आफ्नो निवेदनमा उल्लेख गरेको छ। अन्य व्यवस्था खर्चको हकमा ने.वि.प्रा.ले महसुल निर्धारणको निवेदनमा आ.व. २०७५/७६ को अपरिष्कृत रकम रु. ३ अर्ब ५० करोड भएको र आ.व. २०७६/७७ मा रु. ३ अर्ब ७५ करोड हुने प्रक्षेपण पेश गरेको थियो तर मिति २०७७/०२/१२ गते आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रममा ने.वि.प्रा.को प्रस्तुतिकरणमा अन्य व्यवस्था बापतको खर्च आ.व. २०७५/७६ मा रु. २ अर्ब ८४ करोड ५१ लाख ३४ हजार मात्र भएको व्यहोरा जानकारी गराइएको थियो। यही रकमलाई आधार मानी तथा नेपाल सरकारले आ.व. २०७६/७७ को शुरु देखि लागु हुने गरी गरेको प्रत्येक अधिकृत कर्मचारीहरूको आधारभूत तलबमानमा १८% तथा गैह्रअधिकृत कर्मचारीको आधारभूत आधारभूत तलबमानमा २०% वृद्धिको निर्णयलाई मध्यनजर गर्दा आ.व. २०७६/७७ को लागि रकम रु. ३ अर्ब ५० करोड पर्याप्त हुने देखिएको हुँदा रु. ३ अर्ब ५० करोड रकम मात्र स्वीकृत गरिएको छ।

२.१६. नियामकीय शुल्क

आयोगले ने.वि.प्रा.लाई मिति २०७६/०७/२५ मा आ.व. २०७५/७६ को कुल विद्युत बिक्री आयको ०.२% बराबरको रकम नियामकीय शुल्क बुझाउन भनी पत्राचार गरेतापनि ने.वि.प्रा.ले मिति २०७६/१०/१५ मा रु. ६ करोड ५६ लाख ६० हजार ९ सय ५९ आयोग समक्ष बुझाएकोमा बाँकी रकम २०७७ असार मसान्त भित्र आयोग समक्ष बुझाउनका लागि ने.वि.प्रा.लाई निर्देश गरिन्छ। साथै, ने.वि.प्रा.ले आ.व. २०७६/७७ को नियामकीय शुल्क रु. ६ करोड ५६ लाख ६० हजार ९ सय ५९ हुने प्रक्षेपण गरेको भएको भएतापनि विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३३ अनुसार विद्युत

(Handwritten signature)

व्यापारबाट गरेको वार्षिक कुल आयको १ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी शुल्क लिन पाउने व्यवस्था भए बमोजिम हाललाई रु. १३ करोड ४७ लाख ६९ हजार १ सय ३० स्वीकृत गरेको छ ।

२.१७. मुद्रा सटही वापतको घाटा/(नाफा)

खिम्ती-१ जलविद्युत आयोजना, भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना तथा अपर मर्स्याङ्दी “ए” जलविद्युत आयोजनासँग कायम गरेको विद्युत खरिद सम्झौता अनुसार ने.वि.प्रा.ले विद्युत खरिद गरे वापतको भुक्तानी अमेरिकी डलर मुद्रामा गर्नुपर्ने हुन्छ। आ.व. २०७६/७७ मा यी तीन आयोजनालाई ने.वि.प्रा.ले विद्युत खरिद वापत तिर्नुपर्ने रकम करिब ८ अर्ब हुन आउँछ।

नेपाल राष्ट्र बैंकको वेबसाइट अनुसार मिति २०७६/०४/०१ गतेको बिक्री दर अनुसार १ अमेरिकी डलरको नेपाली मुद्रासँगको सटही दर रु. ११०.२४ थियो भने मिति २०७७/०२/२९ गतेको दर रु. १२१.२४ रहेको अर्थात् करिब ११ महिनाको अवधिमा प्रति अमेरिकी डलर रु.११.०० ले वृद्धि भएको छ। नेपाली मुद्राको यस अवमूल्यनको कारणले गर्दा ने.वि.प्रा.लाई मुद्रा सटही वापतको घाटा हुन जान्छ।

मुद्रा सटही वापतको नाफा/घाटाको सम्बन्धमा ने.वि.प्रा.ले आ.व.२०७६/७७ को लागि कुनै प्रक्षेपण नगरेको भएतापनि आयोगले उपरोक्त विश्लेषणको आधारमा रु. ५४ करोड बराबरको मुद्रा सटही घाटालाई पनि ने.वि.प्रा.को खर्चको रूपमा स्वीकृत गरेको छ।

२.१८. आ.व. २०७६/७७ को आवश्यक वार्षिक खर्चको संक्षिप्त विवरण

ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको विभिन्न खर्चहरू तथा अन्य आम्दानीको रकममा आयोगले मूल्यांकन तथा विश्लेषण गरी समायोजन गर्दा ने.वि.प्रा.लाई आ.व. २०७६/७७ को लागि आवश्यक वार्षिक खर्चको रकम निम्न बमोजिमको हुने देखिएको छ।

(Handwritten signature)

क्र. सं.	विवरण	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (प्रक्षेपित) रु. हजारमा	आ.व. २०७६/७७ (समायोजित) रु. हजारमा
१.	विद्युत खरिद	३८,९६५,८१३	३९,१९१,०००	३९,१८१,९८९
२.	विद्युत उत्पादनका संरचनाको सञ्चालन खर्च	८८९,१८९	१,०३२,३७४	९७८,१०८
३.	विद्युत प्रसारणका संरचनाको सञ्चालन खर्च	१,२८५,५०७	१,४२७,२६२	१,४१४,०५८
४.	विद्युत वितरणका संरचनाको सञ्चालन खर्च	३,०७३,१०१	४,६६५,५६४	३,५३४,०६७
५.	हासकट्टी खर्च	४,८४८,३३९	५,५००,०००	५,५००,०००
६.	व्याज खर्च	३,९२९,४६१	५,०००,०००	४,२२८,३५३
७.	कर्मचारी सम्बन्धी खर्च	७,९८०,५९३	११,४३८,०५३	१०,०३०,०४०
८.	प्रधान कार्यालय सम्बन्धी खर्च	८५३,६७०	२,०७६,३५४	८७५,४३०
९.	नियामकीय शुल्क	-	६५,६६१	१३४,७६९
१०.	अन्य व्यवस्था	३,५००,०००	३,७५०,०००	३,५००,०००
११.	मुद्रा सट्टी वापतको घाटा	१६५,७०७	-	५४०,०००
१२.	रोयल्टी	१,५०१,६८२	१,६५७,०७५	१,६५७,०७५
१३.	वार्षिक अपेक्षित प्रतिफल	-	१०,८०२,९६५	४,८८३,९९६
	जम्मा	६६,९९३,०६३	८६,६०६,३०८	७६,४५७,८८४
१४.	घटी: लगानीघाट प्रतिफल	१२५,५१२	१११,०५१	१११,०५१
१५.	घटी: अन्य आम्दानी	४,६५८,०६३	८,१४८,९७७	८,१४८,९७७
	आवश्यक वार्षिक बिक्री (Annual Revenue Requirement-ARR)	६२,२०९,४८९	७८,३४६,२८०	६८,१९७,८८६

(Handwritten signature)

३. ने.वि.प्रा.को अधिक बिक्री (Revenue Surplus)/ न्यून बिक्री (Revenue Gap) को विश्लेषण

३.१. हालको महसुलको औसत बिलिङ्ग दर

आ.व. २०७५/७६ को उपभोक्ता वर्ग अनुसारको जम्मा बिक्री रकम र बिक्री युनिटमा आधारित रही प्रत्येक उपभोक्ता वर्गको औसत बिलिङ्ग दर देहाय बमोजिमको रहेको छ। ने.वि.प्रा.ले उपभोक्ता वर्ग अनुसारको छुट रकमको विवरण पेश नगरेको हुनाले यस औसत बिलिङ्ग दरमा सो छुटको अंश घटाइएको छैन:

क्र. सं.	उपभोक्ता वर्ग	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत बिक्री रकम) रु. हजारमा	आ.व. २०७५/७६ (अपरिष्कृत बिक्री युनिट) कि.वा. घण्टा हजारमा	आ.व. २०७५/७६ को औसत बिलिङ्ग दर (रु. प्रति कि.वा. घण्टा)
१.	ग्राहस्थ	२५,०९०,६५४	२,६८३,९६८	९.३५
२.	गैह व्यापारिक	२,८३०,८८५	१८७,४३१	१५.१०
३.	व्यापारिक	६,५६७,०३८	४६८,८९०	१४.०१
४.	औद्योगिक	२७,२८२,५५९	२,४३८,०६०	११.१९
५.	खानेपानी	७०२,०६१	९३,०१९	७.५५
६.	सिंचाई	३९०,३६७	८४,२८८	४.६३
७.	सडक बत्ती	६८३,१११	७९,३९९	८.६०
८.	अस्थायी कनेक्सन	६६,६३५	३,५०७	१९.००
९.	यातायात	३२,६४०	४,६१२	७.०८
१०.	धार्मिक स्थल (साविक मन्दिर वर्ग)	५१,५३६	७,९०२	६.५२
११.	गैह ग्राहस्थ	२,२७८,२७५	१४९,२०२	१५.२७
१२.	मनोरञ्जन व्यवसाय	८४,४८५	५,६५८	१४.९३
१३.	सामुदायिक थोक उपभोक्ता	७३३,६७३	१४०,५३०	५.२२
१४.	निर्यात	५९०,६४६	३४,७४०	
	जम्मा/औसत	६७,३८४,५६५	६,३८१,२०६	१०.५६

(Handwritten signature)

३.२. हालको महसुल दरको आधारमा प्रत्येक उपभोक्ता वर्गको बिक्री

हालको औसत बिलिङ्ग दरलाई यथावत राख्ने हो भने आ.व. २०७६/७७ को प्रक्षेपित बिक्री युनिटलाई आधार मान्दा ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को कूल बिक्री रकम देहाय बमोजिमको रहने छः

क्र. सं.	उपभोक्ता वर्ग	आ.व. २०७६/७७ को प्रक्षेपित बिक्री युनिट (कि.वा. घण्टा हजारमा)	हालको औसत बिलिङ्ग दर (रु. प्रति कि.वा. घण्टा)	हालको औसत बिलिङ्ग दरको आधारमा आ.व. २०७६/७७ को बिक्री रकम (रु. हजारमा)
१.	ग्राहस्थ	३,१९३,०४७	९.३५	२९,८४९,६९१
२.	गैह व्यापारिक	२१५,७१७	१५.१०	३,२५८,१०३
३.	व्यापारिक	५४०,६६९	१४.०१	७,५७२,३३३
४.	औद्योगिक	२,७१९,२९३	११.१९	३०,४२९,६३८
५.	खानेपानी	१००,०२१	७.५५	७५४,९०७
६.	सिंचाई	८४,७४६	४.६३	३९२,४८८
७.	सडक बत्ती	९२,२३९	८.६०	७९३,५८१
८.	अस्थायी कनेक्सन	३,२१४	१९.००	६१,०७८
९.	यातायात	५,५३५	७.०८	३९,१७०
१०.	धार्मिक स्थल (साविक मन्दिर वर्ग)	८,९२९	६.५२	५८,२४०
११.	गैह ग्राहस्थ	१६०,८७५	१५.२७	२,४५६,५१४
१२.	मनोरञ्जन व्यवसाय	४,९३३	१४.९३	७३,६५२
१३.	सामुदायिक थोक उपभोक्ता	१६७,३४१	५.२२	८७३,६४६
१४.	निर्यात	९०,०००	९.१६	८२४,३९९
	जम्मा	७,३८६,५५८		७७,४३७,४३९

हालको औसत बिलिङ्ग दरलाई आधार मान्ने हो भने यस अनुसारको कुल बिक्री रकम ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको बिक्री रकम भन्दा बढी हुन आउँछ। त्यसैगरी, माथि उल्लेखित हालको औसत विद्युत महसुल दरमा आधारित बिक्री रकम ने.वि.प्रा.लाई आ.व. २०७६/७७ को लागि आवश्यक वार्षिक खर्च रकम भन्दा बढी रहेको छ। तसर्थ, हालको महसुल दर ने.वि.प्रा.को आवश्यक वार्षिक खर्चको पूर्तिका लागि पर्याप्त हुने देखिएको

(Handwritten signature)

छ। त्यसकारण, ने.वि.प्रा.ले विभिन्न उपभोक्ता वर्गको महसुलमा वृद्धिको प्रस्ताव पेश गरेतापनि सबै उपभोक्ता वर्गको विद्युत महसुल वृद्धि गर्नुको कुनै औचित्य देखिदैन।

३.३. हालको महसुल दरको आधारमा अधिक बिक्री/(अपुग बिक्री)को विश्लेषण

ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को लागि वार्षिक आवश्यक खर्च, आवश्यक वार्षिक बिक्री तथा निर्यातको प्रक्षेपणको आधारमा रू. ८ अर्ब ६ करोड २५ लाख ३३ हजार बराबरको अधिक बिक्री रकम हुने देखिएको छ।

विवरण	आ.व. २०७६/७७ (रू. हजारमा)
खुद वार्षिक आवश्यक बिक्री रकम (Net ARR)	६८,१९७,८५६
हालको महसुल दरको आधारमा विद्युत बिक्रीबाट आम्दानी	७५,४३५,९९०
विद्युत निर्यातबाट आम्दानी	८२४,३९९
हालको महसुल दरको आधारमा अधिक बिक्री	८,०६२,५३३

उपरोक्त विश्लेषणको आधारमा ने.वि.प्रा.ले प्रस्ताव गरेको बिक्रीमा रू. ८ अर्ब ६ करोड २५ लाख ३३ हजार बराबरको समायोजन गर्न सकिने देखिएको छ। तथापि, अध्याय ४ मा उल्लेख गरिएका आधारहरू तथा रणनीतिको आधारमा आयोगले यस अधिक बिक्री वापतको रकम मध्ये सम्पूर्ण रकम समायोजन नगरी यस पटकको समायोजनमा रू. ६ अर्ब ६३ करोड ५९ हजार बराबरको रकम मात्र समायोजन गरी बाँकी रू. १ अर्ब ४३ करोड २४ लाख ७४ हजार रकम अर्को पटक महसुल निर्धारण गर्दा समायोजन गर्ने गरी यथावत राखिएको छ।

(Handwritten signature)

४. अधिक बिक्री/(अपुग बिक्री)को विश्लेषणका आधार तथा रणनीतिहरु

सामान्यतया अधिक बिक्री वापतको सम्पूर्ण रकम उपभोक्ताले लाभ उपभोग गर्न पाउने गरी प्राथमिकताको आधारमा महसुलमा समायोजन गरिन्छ। ने.वि.प्रा. नेपाल सरकारको स्वामित्व भएको संस्था भएतापनि आयोगले गरेको महसुल दरको समायोजनले ने.वि.प्रा.को नियमित कार्य तथा विकासका कार्यहरु सञ्चालनमा बाधा नपर्ने गरी आयोगले महसुल निर्धारण गर्नु आयोगको दायित्व हुन्छ। तसर्थ, वर्तमान परिप्रेक्षमा निम्न पक्षहरु तथा ने.वि.प्रा. को व्यवसायिकतामा दिगोपन (Corporate Sustainability) को सुनिश्चिततालाई मध्यनजर गर्दै आयोगले यस अधिक बिक्री वापतको रकम मध्ये सम्पूर्ण रकम समायोजन नगरी आंशिक रकम अर्को पटक महसुल निर्धारण गर्दा आवश्यकता अनुसार समायोजन गर्न सक्ने गरी यथावत राखिएको छः

- क) कोभिड-१९ को प्रकोपको प्रभाव देशको अर्थतन्त्रमा परिरहेको बेला यसले ने.वि.प्रा.को वित्तीय स्थितिमा असर पार्ने प्रबल सम्भवना छ। नेपाल सरकारले घोषणा गरेको राष्ट्रव्यापी बन्दाबन्दीको कारणले यस समयमा व्यवसायिक र औद्योगिक क्षेत्र लामो समयसम्म बन्द रहेको अवस्था छ। जसको कारणले यी उपभोक्ता वर्गबाट प्राप्त हुने बिक्री न्यून रहने देखिएको छ। विशेषतः ने.वि.प्रा.को नगद प्रवाहको अवस्थामा असर परेको देखिन्छ।
- ख) ने.वि.प्रा.ले कुनै अल्पकालिन तथा अधिविकर्ष (Overdraft) कर्जा नालिएकोले यस महसुल निर्धारणको निर्णयमा अल्पकालिन कर्जामा कुनै ब्याज रकम स्वीकृत गरिएको छैन। ने.वि.प्रा.ले आफ्नो चालू पूँजीको आवश्यकता दीर्घकालिन कर्जाको अंश उपयोगबाट परिपूर्ति गरेको हुनसक्छ। वर्तमान बजारको स्थिति हेर्दा ने.वि.प्रा.को नगद प्रवाहको अवस्था अल्पकालिन अवधिमा लागि केही कमजोर हुने देखिएको छ।

- ग) आयोगको स्थापना पश्चात विद्युत महसुल निर्धारण सम्बन्धी यो निर्णय पहिलो भएकोले, ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको निवेदन तथा विवरणमा उल्लेखित पूर्वानुमान र प्रक्षेपणका आधारहरू त्रुटी रहित नहुन सक्छन्। साथै, आयोगले कार्य सञ्चालन गरेको पहिलो वर्षमा नियमनकारी रणनीतिमा थप क्षमता अभिवृद्धि गरिरहेको अवस्थामा आयोगको विश्लेषणमा केही हद सम्म पूर्णता नहुन सक्दछ।
- घ) शुरुमा गरिएको अनुमान अनुसार यस महसुल निर्धारणको निर्णय आ.व. २०७६/७७ को मध्य अवधि सम्म जारी गरिने योजना थियो। तथापि, ने.वि.प्रा.ले महसुल दरको संसोधित प्रस्ताव पेश गर्न गरेको विलम्ब एवं कोभिड-१९ महामारीले उब्जाएको प्रभाव तथा यसै बीच नेपाल सरकारले घोषणा गरेको राष्ट्रव्यापी बन्दाबन्दीको कारणले आ.व. २०७६/७७ को अन्तिम त्रैमासमा मात्र यस निर्णय जारी गरिएको छ। ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को पहिलो ९ महिनाको यथार्थ वित्तिय विवरण तथा आ.व. २०७७/७८ को प्रक्षेपित वित्तिय विवरण प्राप्त भएको खण्डमा सोही अनुरूप महसुल दर निर्धारण गर्न यथोचित हुनेथियो। तर सोही कारणले महसुल निर्धारणको प्रकृत्यामा थप ढिलाई गर्नु ने.वि.प्रा., आयोग तथा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको हित विपरित हुनेछ। आ.व. २०७७/७८ को लागि महसुल दर निर्धारणमा हुने सम्भावित खर्च वृद्धिले ने.वि.प्रा.को वित्तीय अवस्थामा पर्ने असरको समेत विचार गर्नुपर्नेछ।
- ङ) ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको महसुल निर्धारणको निवेदन तथा निवेदनसँग पेश गरिएका विवरणहरू उपर सरोकारवालाहरूबाट लिखित तथा मौखिक रूपमा प्राप्त भएका, सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय माध्ययमबाट आयोजित सार्वजनिक सुनुवाई (E-Hearing)मा प्राप्त भएका तथा टेलिफोनमा रेकर्ड गरिएका विभिन्न राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियालाई समेत मधनजर गर्दै यो महसुल निर्धारण गरिएको छ।

(Handwritten signature)

माथि उल्लेखित कारणहरूलाई मध्यनजर गर्दै निम्न रणनीति प्रस्ताव गरिन्छः

- अ) अधिक बिक्री मध्ये रू. ६ अर्ब ६३ करोड ५९ हजार बराबरको मात्र उपभोक्ताले लाभ लिन पाउने गरी महसुलमा समायोजन गरिने।
- आ) समायोजन पश्चात हुन आउने अधिक बिक्रीको बाँकी रकम रू. १ अर्ब ४३ करोड २४ लाख ७४ हजार आवश्यकता अनुरूप अर्को महसुल निर्धारण गर्दा गर्न सक्ने गरी यथावत राख्ने। यस बाँकी रकमले ने.वि.प्रा.को नगद व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने देखिन्छ।

(Signature)

५. आयोगले निर्धारण गरेको महसुल दर

ने.वि.प्रा.का निर्यात बाहेकका १३ वटा उपभोक्ता वर्गहरू मध्येको कूल बिक्री रकमको करिब ४०% हिस्सा योगदान पुऱ्याउने ग्राहस्थ उपभोक्ता वर्ग अन्तर्गत भिन्न-भिन्न आय श्रोत र जीवन स्तरका नागरिकहरू रहेका छन्। ग्राहस्थ स्तरमा विद्युत उपभोग बढाउन तथा उपभोक्ता माझ विद्युतको उचित मूल्य सुनिश्चित गर्न यस वर्गको महसुलमा समायोजन गरिएको छ। ग्रामिण क्षेत्रमा तथा शहरी क्षेत्रका मध्यम-वर्गीय उपभोक्ताहरू खाना पकाउने जस्ता कार्यहरू गर्न आयातित एल.पि.ग्यासबाट क्रमशः विद्युतीय उपकरणहरूमा आकर्षित हुन सक्नु भन्ने उद्देश्यले विद्युतको खपत प्रोत्साहन गर्न यस वर्गको न्यूनतम तथा इनर्जी शुल्कमा समायोजन गरिएको छ।

ग्राहस्थ वर्गको सिंगल फेज तल्लो भोल्टेज (२३० भोल्ट) को लाइनबाट विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ता अन्तर्गतका उप-समूहको न्यूनतम शुल्कमा ११.११% देखि ३३.३३% सम्मको घटौती गरिएको छ भने इनर्जी शुल्कको हकमा गरेको ५ एम्पियरको लाइनबाट मासिक १० कि.वा. घण्टा सम्म विद्युत खपत गर्ने गरिब तथा न्युन आय भएका उपभोक्ताका लागि इनर्जी शुल्क नलाने गरी निर्णय गरिएको छ साथै सबै एम्पियरको लाइन मार्फत मासिक २१ भन्दा बढी कि.वा. घण्टासम्म खपत गर्ने बाँकी उप-समूहको इनर्जी शुल्कमा ५% देखि ९.०९% सम्मको घटौती गरिएको छ।

ग्राहस्थ वर्गको थ्री फेज तल्लो भोल्टेज (४०० भोल्ट) को लाइनबाट विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ता समूहको न्यूनतम शुल्कमा कुनै परिवर्तन गरिएको छैन भने मासिक ४०० कि.वा. घण्टासम्म विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ताको इनर्जी शुल्कमा ८% र ४०० कि.वा. घण्टाभन्दा माथि विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ताको इनर्जी शुल्कमा ११.११% घटौती गरिएको छ।

(Handwritten signature)

ग्राहस्थ वर्गको श्री फेज मझयौला भोल्टेज (३३/११ के. भी.) को लाइनबाट विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ता समूह अन्तर्गत मासिक २००१ कि.वा. घण्टाभन्दा धेरै विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ताको इनर्जी शुल्क ७.६९% ले घटाइएको छ भने बाँकी महसुल यथावत राखिएको छ।

अन्य उपभोक्ता अन्तर्गतका सामुदायिक खानेपानी वर्गको डिमाण्ड शुल्क हटाइएको छ भने इनर्जी शुल्कमा २३.३३% सम्मको घटौती गरिएको र अन्य खानेपानी वर्गको डिमाण्ड शुल्क ३१.८२% सम्मको घटौती गरिएको छ। त्यसैगरी, सिंचाई वर्गको लागि आवश्यक कृषि मिटरको प्रयोगमा डिमाण्ड शुल्क हटाइएको छ भने यातायात तथा १३२ के.भी. लाइनको प्रयोग गर्ने औद्योगिक उपभोक्ताहरूका लागि नयाँ महसुल दर कायम गरिएको छ। बाँकी उपभोक्ताको महसुल भने यथावत राखिएको छ।

टाइम अफ डे (टि.ओ.डी.) मिटर जडान गरेका उपभोक्ताहरूको हकमा यातायात तथा १३२ के.भी. लाइनको प्रयोग गर्ने औद्योगिक उपभोक्ताहरूका लागि नयाँ महसुल दर कायम गरिएको छ। सामुदायिक खानेपानी वर्गको डिमाण्ड शुल्क हटाइएको छ भने इनर्जी शुल्कमा २२.९५% सम्मको घटौती गरिएको र अन्य खानेपानी वर्गको डिमाण्ड शुल्क ३१.८२% ले घटाइएको छ। त्यसैगरी, सिंचाई वर्गको डिमाण्ड शुल्क हटाइएको छ भने बाँकी महसुल दर यथावत राखिएको छ।

हालसम्म ने.वि.प्रा.ले डेडिकेटेड तथा ट्रंकलाइन आदिको माध्यमबाट जडान गरिएका औद्योगिक, व्यापारिक तथा गैह-व्यापारिक उपभोक्तालाई ६५% सम्म अतिरिक्त शुल्क लिइरहेकोमा यसलाई पूर्णरूपले हटाईएको छ। ६६ के.भी. लाइन मार्फत विद्युत खपत गर्ने औद्योगिक उपभोक्ताको इनर्जी शुल्कमा पिक, अफ पिक तथा अन्य समयमा क्रमशः ८.६०%, १४.४६% तथा १०.६७% ले मात्र वृद्धि गरिएको छ जसले गर्दा यस वर्गका उपभोक्ताले ने.वि.प्रा.लाई तिर्नुपर्ने अतिरिक्त शुल्कमा क्रमशः ५६.४०%, ५०.४०% तथा

(Handwritten signature)

५४.३३% ले कमी आउन जान्छ। यस व्यवस्थाले उद्योग क्षेत्रमा विद्युतको खपत बढ्न गई समग्र आर्थिक गतिविधि बढ्ने विश्वास लिईएको छ।

देशमा उत्पादित विद्युतको बहुआयामिक उपयोग गर्न तथा आयातित पेट्रोलियम पदार्थ उपरको परनिर्भरता कम गर्न यातायातको लागि डिमाण्ड शुल्क नलाग्ने गरी नयाँ टाइम अफ डे (टि.ओ.डी.) विद्युत महसुल दर (Automatic Swap Card उपभोक्ता) कायम गरिएको छ। यसमा बर्षादको मौसममा अफ पिक समयमा पिक समय भन्दा करिब ४७% सम्मले कम दर कायम गरिएको छ। त्यसैगरी अन्य यातायातको हकमा बर्षादको मौसममा अफ पिक समयमा पिक समयको भन्दा करिब ६०% सम्मले कम दर कायम गरिएको छ।

ग्राहस्थ वर्गको सिंगल फेज तल्लो भोल्टेज (२३० भोल्ट) को इनर्जी शुल्कको हकमा गरेको ५ एम्पियरको लाइनबाट ० देखि १० कि.वा. घण्टा सम्म विद्युत खपत गर्ने उप-समूहको इनर्जी शुल्क नलाग्ने निर्णय सामुदायिक थोक उपभोक्ताका उपभोक्ताको हकमा पनि लागु हुने गरी निर्णय गरिएको छ।

उपरोक्त समायोजनको कुल योग रू. ६ अर्ब ६३ करोड ५९ हजार हुन आउँछ जुन अधिक बिक्री रकमको ८२.२३% हो।

माथि उल्लेख गरिएको तर्क बमोजिम आ.व. २०७६/७७ मा विभिन्न उपभोक्ता वर्गको बिक्री समायोजन गर्दा निम्न बमोजिमको समायोजित बिक्री हुनजाने अनुमान गरिएको छ:

क्र. सं.	उपभोक्ता वर्ग	आ.व. २०७४/७५ औसत बिलिङ दर (रू. प्रति कि.वा. घण्टा)	आ.व. २०७५/७६ औसत बिलिङ दर (रू. प्रति कि.वा. घण्टा)	आ.व. २०७६/७७ प्रस्तावित औसत बिलिङ दर (रू. प्रति कि.वा. घण्टा)	आ.व. २०७६/७७ समायोजित औसत बिलिङ दर (रू. प्रति कि.वा. घण्टा)	आ.व. २०७६/७७ प्रस्तावित बिक्री युनिट (कि.वा. घण्टा हजारमा)	आ.व. २०७६/७७ समायोजित बिक्री (रू. हजारमा)
१.	ग्राहस्थ	९.३०	९.३५	९.३९	८.८२	३,९९३,०४७	२८,२७२,५१३
२.	गैह व्यापारिक	१२.०९	१२.१०	१२.२४	१२.१७	२१२,७१७	३,२७२,९२३

(Handwritten signature)

३.	व्यापारिक	१४.४३	१४.०१	१४.४६	१३.९४	५४०,६६९	७४३४,७९९
४.	औद्योगिक	१०.०७	११.१९	१०.९४	९.४२	२,७९९,२९३	२४,६२७,०८३
५.	खानेपानी	७.६८	७.४४	७.६६	६.३०	१००,०२१	६३०,६९९
६.	सिचाई	४.४८	४.६३	४.४४	४.४२	८४,७४६	३८२,९३८
७.	सडक बत्ती	९.०८	८.६०	८.८२	८.८२	९२,२३९	८१३,९००
८.	अस्थायी कनेक्सन	१९.९७	१९.००	१८.४३	१८.४३	३,२१४	४९,२३२
९.	यातायात	७.१०	७.०८	७.४८	७.४८	४,४३४	४१,४११
१०.	धार्मिक स्थल (साविक मन्दिर बगैँ)	६.४७	६.४२	६.६२	६.६२	८,९२९	४९,११३
११.	गैँह ग्राहस्थ	१३.७५	१४.२७	१४.०३	१४.०३	१६०,८७४	२,४१७,३६०
१२.	मनोरञ्जन व्यवसाय	१८.३८	१४.९३	१६.९८	१६.९८	४,९३३	८३,७६४
१३.	सामुदायिक धोक उपभोक्ता	४.७४	४.२२	४.९४	४.०९	१६७,३४१	६८३,९६४
१४.	निर्यात	९.८९	९.९६	९.९६	९.९६	९०,०००	८२४,३९९
	जम्मा	१०.१०	१०.४२	१०.४४	९.४७	७,३८६,४४८	७०,७०४,०४७
	छुट (ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको अनुपातमा)						(१,०७४,७१७)
	खुद बिक्री						६९,६३०,३३०

ने.वि.प्रा.को आ.व. २०७६/७७ को लागि आवश्यक वार्षिक खर्च, आवश्यक वार्षिक बिक्री तथा निर्यातको प्रक्षेपणको आधारमा देखिएको अधिक बिक्री मध्ये रु. ६ अर्ब ६३ करोड ५९ हजार बराबरको लाभ उपभोक्ताले पाउने गरी महसुलमा समायोजन गरी बाँकी रु. १ अर्ब ४३ करोड २४ लाख ७४ हजार बराबरको रकम आवश्यकता अनुसार आगामी महसुल निर्धारणमा समायोजन गर्न सक्ने गरी यथावत राखिएको छ।

विवरण	आ.व. २०७६/७७ (रु. हजारमा)
खुद वार्षिक आवश्यक बिक्री (समायोजित)	६८,१९७,८५६
विद्युत बिक्रीबाट हुने छुट पछिको आम्दानी (समायोजित)	६८,८०५,९३१
विद्युत निर्यातबाट आम्दानी (ने.वि.प्रा.ले प्रक्षेपण गरेको)	८२४,३९९
बाँकी अधिक बिक्री	१,४३२,४७४

(Handwritten signature)

आयोगले निर्धारण गरेको महसुल दर

१. ग्राहस्थ वर्ग

१.१. सिंगल फेज तल्लो भोल्टेज (२३० भोल्ट)

क्र.सं.	कि.वा. घण्टा (मासिक)	५ एम्पियर		१५ एम्पियर		३० एम्पियर		६० एम्पियर	
		न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)	न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)	न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)	न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)
१	० देखि १०	३०	०	५०	४.००	७५	५.००	१२५	६.००
२	११ देखि २०	३०	३.००	५०	४.००	७५	५.००	१२५	६.००
३	२१ देखि ३०	५०	६.५०	७५	६.५०	१००	६.५०	१२५	६.५०
४	३१ देखि ५०	५०	८.००	७५	८.००	१००	८.००	१२५	८.००
५	५१ देखि १००	७५	९.५०	१००	९.५०	१२५	९.५०	१५०	९.५०
६	१०१ देखि १५०	१००	९.५०	१२५	९.५०	१५०	९.५०	२००	९.५०
७	१५१ देखि २५०	१२५	१०.००	१५०	१०.००	१७५	१०.००	२००	१०.००
८	२५१ देखि ४००	१५०	११.००	१७५	११.००	२००	११.००	२५०	११.००
९	४०० माथि	१७५	१२.००	२००	१२.००	२२५	१२.००	२७५	१२.००

१.२. श्री फेज तल्लो भोल्टेज (४०० भोल्ट)

क्र. सं.	कि.वा. घण्टा (मासिक)	१० के.भि.ए. सम्म		१० के.भि.ए. भन्दा माथि	
		न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)	न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)
१	४०० सम्म	१,१००	११.५०	१,८००	११.५०
२	४०० माथि		१२.००		१२.००

१.३. श्री फेज मझौला भोल्टेज (३३/११ के.भी.)

क्र. सं.	कि.वा. घण्टा (मासिक)	न्यूनतम शुल्क रु.	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)
१	१००० सम्म	१०,०००	११.००
२	१००० माथि		१२.००

(Handwritten signature)

२. अन्य उपभोक्ता

२.१. तल्लो भोल्टेज स्तर (२३०/४०० भोल्ट)

क्र.सं.	उपभोक्ता वर्ग	डिमाण्ड शुल्क (रु. प्रति के.भि.ए. प्रति महिना)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)
१	औद्योगिक		
	क. ग्रामिण तथा घरेलु उद्योग	६०	७.८०
	ख. साना उद्योग	११०	९.६०
२	व्यापारिक	३२५	११.२०
३	गैह व्यापारिक	२१५	१२.००
४	सिंचाई	०	४.३०
५	खानेपानी		
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	४.२०
	ख. अन्य खानेपानी	१६०	७.२०
६	यातायात		
	क. चार्जिङ्ग स्टेशन	२००	५.७५
	ख. अन्य यातायात	२२०	८.९०
७	धार्मिक स्थल	०	६.१०
८	सडक बत्ती		
	क. मिटर जडान भएको	०	७.३०
	ख. मिटर जडान नभएको	२४७५	०
९	अस्थायी कनेक्सन	०	१९.८०
१०	गैह ग्राहस्थ	३५०	१३.००
११	मनोरञ्जन व्यवसाय	३५०	१४.००

(Handwritten signature)

२.२. माथिल्लो भोल्टेज स्तर

क्र.सं.	उपभोक्ता वर्ग	डिमाण्ड शुल्क (रु. प्रति के.भि.ए. प्रति महिना)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)
अ.	माथिल्लो भोल्टेज		
१	औद्योगिक (१३२ के.भी.)	२३०	८.२०
२	औद्योगिक (६६ के.भी.)	२४०	८.३०
आ.	मझौला भोल्टेज (३३ के.भी.)		
१	औद्योगिक	२५५	८.४०
२	व्यापारिक	३१५	१०.८०
३	गैह्र व्यापारिक	२४०	११.४०
४	सिंचाई	०	४.८०
५	खानेपानी		
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	४.६०
	ख. अन्य खानेपानी	१६०	६.६०
६	यातायात		
	क. चार्जिङ्ग स्टेसन	२३०	५.६०
	ख. अन्य यातायात	२५५	८.६०
७	गैह्र ग्राहस्थ	३५०	१२.५५
८	मनोरञ्जन व्यवसाय	३५०	१३.५०
इ.	मझौला भोल्टेज (११ के.भी.)		
१	औद्योगिक	२५५	८.६०
२	व्यापारिक	३१५	११.१०
३	गैह्र व्यापारिक	२४०	११.५०
४	सिंचाई	०	४.९०
५	खानेपानी		
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	४.८०
	ख. अन्य खानेपानी	१५०	६.८०
६	यातायात		
	क. चार्जिङ्ग स्टेसन	२३०	५.६०
	ख. अन्य यातायात	२५५	८.८०
७	धार्मिक स्थल	२२०	९.९०
८	अस्थायी कनेक्सन	३३०	१२.००
९	गैह्र ग्राहस्थ	३५०	१२.९०
१०	मनोरञ्जन व्यवसाय	३५०	१३.९०

(Handwritten signature)

३. टाइम अफ डे (टि.ओ.डी.) महसुल

३.१. बैशाख देखि मंसिर महिना सम्मको विद्युत महसुल दर

क्र. सं.	उपभोक्ता वर्ग	डिमाण्ड शुल्क (रु. प्रति के.भि.ए. प्रति महिना)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा) पिक समय (साँझ ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा) अफ पिक समय (राति ११ बजे देखि बिहान ५ सम्म)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा) अन्य समय (बिहान ५ बजे देखि साँझ ५ बजे सम्म)
अ.	माथिल्लो भोल्टेज				
१	औद्योगिक (१३२ के.भी.)	२३०	१०.००	४.६५	८.२०
२	औद्योगिक (६६ के.भी.)	२४०	१०.१०	४.७५	८.३०
आ.	मझौला भोल्टेज (३३ के.भी.)				
१	औद्योगिक	२५०	१०.२०	५.२५	८.४०
२	व्यापारिक	३१५	१२.३०	६.७५	१०.८०
३	गैह्र व्यापारिक	२४०	१३.२०	७.००	१२.००
४	सिंचाई	०	६.३०	३.१५	४.७०
५	खानेपानी				
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	६.२०	३.१०	४.६०
	ख. अन्य खानेपानी	१५०	१०.२०	५.२५	८.४०
६	यातायात				
	क. चार्जिङ्ग स्टेशन	२३०	७.००	३.७०	५.५०
	ख. अन्य यातायात	२५५	९.३५	३.७०	८.४०
७	सडक बत्ती	८०	८.४०	३.५०	४.२०
इ.	मझौला भोल्टेज (११ के.भी.)				
१	औद्योगिक	२५०	१०.५०	५.४०	८.५५
२	व्यापारिक	३१५	१२.६०	६.९०	११.१०
३	गैह्र व्यापारिक	२४०	१३.५०	७.१५	१२.२५
४	सिंचाई	०	६.४०	३.५०	४.७५
५	खानेपानी				
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	६.३०	३.४०	४.७०
	ख. अन्य खानेपानी	१५०	१०.५०	५.४०	८.५०
६	यातायात				
	क. चार्जिङ्ग स्टेशन	२३०	७.१५	४.२०	५.६०
	ख. अन्य यातायात	२५५	९.६५	४.२०	८.५०
७	सडक बत्ती	८०	८.८०	३.७५	४.४०
८	धार्मिक स्थल	२२०	११.३०	५.१५	९.१०
९	अस्थायी	३३०	१४.४०	६.६०	११.७५
ई.	तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)				
१	यातायात				
	क. चार्जिङ्ग स्टेशन	२००	७.२५	४.३०	५.७५
	ख. अन्य यातायात	२२०	९.७५	४.३०	८.६०

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उपभोक्ताको विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय

-- ५७ --

(Handwritten signature)

३.२. पौष देखि चैत्र महिना सम्मको विद्युत महसुल दर

क्र. सं.	उपभोक्ता वर्ग	डिमाण्ड शुल्क (रु. प्रति के.भि.ए. प्रति महिना)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा) पिक समय (साँझ ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म)	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा) अन्य समय (राति ११ बजे देखि भोलिपल्ट साँझ ५ बजे सम्म)
अ. माथिल्लो भोल्टेज				
१	औद्योगिक (१३२ के.भी.)	२३०	१०.००	८.२०
२	औद्योगिक (६६ के.भी.)	२४०	१०.१०	८.३०
आ. मझौला भोल्टेज (३३ के.भी.)				
१	औद्योगिक	२५०	१०.२०	८.४०
२	व्यापारिक	३१५	१२.३०	१०.८०
३	गैह व्यापारिक	२४०	१३.२०	१२.००
४	सिंचाई	०	६.३०	४.७०
५	खानेपानी			
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	६.२०	४.६०
	ख. अन्य खानेपानी	१५०	१०.२०	८.४०
६. यातायात				
	क. चार्जिङ्ग स्टेसन	२३०	७.००	५.५०
	ख. अन्य यातायात	२५५	९.३५	८.४०
७	सडक बत्ती	८०	८.४०	४.२०
इ. मझौला भोल्टेज (११ के.भी.)				
१	औद्योगिक	२५०	१०.५०	८.५५
२	व्यापारिक	३१५	१२.६०	११.१०
३	गैह व्यापारिक	२४०	१३.५०	१२.२५
४	सिंचाई	०	६.४०	४.७५
५	खानेपानी			
	क. सामुदायिक खानेपानी	०	६.३०	४.७०
	ख. अन्य खानेपानी	१५०	१०.५०	८.५०
६. यातायात				
	क. चार्जिङ्ग स्टेसन	२३०	७.१५	५.६०
	ख. अन्य यातायात	२५५	९.६५	८.५०
७	सडक बत्ती	८०	८.८०	४.४०
८	धार्मिक स्थल	२२०	११.३०	९.१०
९	अस्थायी	३३०	१४.४०	११.७५
ई. तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)				
१	यातायात			
	क. चार्जिङ्ग स्टेसन	२००	७.२५	५.७५
	ख. अन्य यातायात	२२०	९.७५	८.६०

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उपभोक्ताको विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय

-- ५८ --

(Handwritten signature)

३.३. यातायात तर्फ डिमाण्ड शुल्क नलाग्ने उपभोक्ता (Automatic Swap Card उपयोगकर्ता)

३.३.१. सार्वजनिक यातायात (चार्जिङ्ग स्टेशन समेत)

वैशाख देखि मंसिर सम्मको विद्युत महशुल दर

विवरण	इनर्जी शुल्क (रू.प्रति कि.वा.घण्टा)		
	पिक समय (सोझ ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म)	अफ पिक समय (राति ११ बजे देखि बिहान ५ सम्म)	अन्य समय (बिहान ५ बजे देखि सोझ ५ बजे सम्म)
३३ के.मी.	८.४०	४.४५	६.६०
११ के.मी.	८.६०	५.०५	६.७०
तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)	८.७०	५.०५	६.९०

पौष देखि चैत्र सम्म लाग्ने विद्युत महशुल दर

विवरण	इनर्जी शुल्क (रू.प्रति कि.वा.घण्टा)	
	पिक समय (सोझ ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म)	अन्य समय (राति ११ बजे देखि भोलिपल्ट सोझ ५ बजे सम्म)
३३ के.मी.	८.४०	६.६०
११ के.मी.	८.६०	६.७०
तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)	८.७०	६.९०

३.३.२. अन्य यातायात (चार्जिङ्ग स्टेशन समेत)

वैशाख देखि मंसिर सम्म लाग्ने विद्युत महशुल दर

विवरण	इनर्जी शुल्क (रू.प्रति कि.वा.घण्टा)		
	पिक समय (सोझ ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म)	अफ पिक समय (राति ११ बजे देखि बिहान ५ सम्म)	अन्य समय (बिहान ५ बजे देखि सोझ ५ बजे सम्म)
३३ के.मी.	११.२०	४.४५	१०.१०
११ के.मी.	११.६०	५.०५	१०.२०
तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)	११.७०	५.१५	१०.३०

पौष देखि चैत्र सम्म लाग्ने विद्युत महशुल दर

विवरण	इनर्जी शुल्क (रू.प्रति कि.वा.घण्टा)	
	पिक समय (सोझ ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म)	अन्य समय (राति ११ बजे देखि भोलिपल्ट सोझ ५ बजे सम्म)
३३ के.मी.	११.२०	१०.१०
११ के.मी.	११.६०	१०.२०
तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)	११.७०	१०.३०

(Handwritten signature)

नोट:

- क. चार्जिङ स्टेशन सञ्चालकले विद्युतीय सवारी साधनलाई चार्जिङ सेवा दिए उपरोक्त महसुलमा अधिकतम २० प्रतिशतसम्म थप गरी लिन पाउने छ।
- ख. सार्वजनिक यातायात (चार्जिङ स्टेशन): नेपाल सरकारको निकायबाट भाडादर निर्धारण हुने गरी सार्वजनिक यातायातको रूपमा ट्रलिवस र सार्वजनिक सवारी साधनमा प्रयोग हुने इलेक्ट्रिकल बस/मिनिबस, सफा टेम्पो एवं अन्य सवारी साधनको ब्याट्री चार्ज गर्न विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने चार्जिङ स्टेशनका उपभोक्ताहरू।
- ग. अन्य यातायात (चार्जिङ स्टेशन): नेपाल सरकारको निकायबाट भाडादर निर्धारण हुने सार्वजनिक यातायातका साधन जस्तै केवलकार, रोपवे, मेट्रो आदि र अन्य विद्युतीय सवारी साधन सञ्चालनका लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।

४. सामुदायिक थोक उपभोक्ता

क्र.सं.	उपभोक्ता वर्ग	इनर्जी शुल्क (रु.प्रति कि.वा.घण्टा)
अ.	मझौला भोल्टेज (११ के.भी./३३ के.भी.)	
	N x २० यूनिट सम्म	३.००
	N x २० यूनिटभन्दा माथि	६.००
आ.	तल्लो भोल्टेज (२३०/४०० भोल्ट)	
	N x २० यूनिट सम्म	३.००
	N x २० यूनिटभन्दा माथि	६.२५

नोट: N = सम्बन्धित सामुदायिक थोक उपभोक्ता अन्तर्गत रहेका कुल उपभोक्ता संख्या।

(Handwritten signature)

६. निर्देशन

ने.वि.प्रा.बाट आयोगले यस महसुल निर्धारणको निर्णय बमोजिम विद्युत महसुल लागु गर्ने क्रममा गरेको अपेक्षा, ऐनको दफा ३७ तथा निर्देशिकाको दफा ५ बमोजिमका निर्देशक सिद्धान्त कार्यान्वयन गरी ऐन एवं नियमावलीको लक्ष्य प्राप्त गर्न ने.वि.प्रा.लाई देहाय बमोजिमको निर्देशन गरेको छ। यी निर्देशनहरू यसै महसुल निर्धारणको निर्णयको अंश भएकोले ने.वि.प्रा.लाई निम्न निर्देशनहरूको पालना गर्न बाध्यकारी हुनेछः

- क) ने.वि.प्रा.ले पेश गरेको उपभोक्ता विद्युत महसुल दरको प्रस्ताव आयोगको स्थापना पश्चात पेश गरिएको पहिलो प्रस्ताव भएकोले केही विवरणको कमी भए तापनि निवेदन स्वीकार गरी महसुल निर्धारण गरिएको छ। निवेदन तथा पेश गरिएका विवरणको विश्लेषणको लागि आयोगले ने.वि.प्रा.लाई पत्राचार गरे अनुरूप केही विवरणहरू ने.वि.प्रा.द्वारा आयोग समक्ष पेश नगरिएकोले अन्तिम निर्णयमा केही असर परेको छ। भविष्यमा हुने महसुल निर्धारणको लागि निवेदनका साथ विस्तृत विवरण प्राप्त भए पश्चात मात्र आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाइने हुनाले ने.वि.प्रा.लाई आफ्नो सञ्चालन र नियमनकारी साधनहरूको अनुपालन गर्न आवश्यक सम्पूर्ण विवरणहरूको हिसाब शुरु देखि नै चुस्त-दुरुस्त तरिकाले राख्न निर्देशन दिइन्छ।
- ख) विद्युत सेवालार्थ भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन आवश्यक रणनीति, कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने ।
- ग) अन्तराष्ट्रिय रूपमा हेर्दा वितरण संस्थाहरूले सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरी सकेसम्म कर्मचारी खर्चमा मितव्ययिता कायम राखेको र Distribution Automation मा

गई प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गरिरहेको सन्दर्भमा ने.वि.प्रा. ले कर्मचारी खर्च कटौती र Distribution Automation कार्यलाई बढावा दिने ।

- घ) आगामी आर्थिक वर्षमा विद्युत उत्पादन, प्रसारण र वितरण क्षेत्रका विभिन्न आयोजनाहरूमा हुने पुँजीगत लगानीको विवरण आयोगलाई जानकारी गराई कार्यान्वयन गर्ने ।
- ङ) विगतका वर्षहरूमा ने.वि.प्रा. ले प्रसारण क्षति (Transmission Loss) तथा वितरण क्षति (Distribution Loss) घटाउन गरेको कार्यलाई सराहना गर्दै पेश गरिएको क्षतिको प्रक्षेपण अनुसारनै महसुल निर्धारण भएकाले यस आर्थिक वर्षमा प्रसारण क्षति कम्तिमा ४.०५ प्रतिशत र वितरण क्षति १०.४५ प्रतिशतमा झार्ने ।
- च) ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको आ.व. २०७६/७७ को प्रस्तावित विद्युत महसुल दर विभिन्न सम्पत्तिको हास-कट्टी गणना गर्न ने.वि.प्रा.ले प्रयोग गरेको हास-कट्टी दर हालका लागि आयोगले स्वीकार गरेको छ। तथापि, भविष्यमा हुने महसुल निर्धारणको प्रयोजनको लागि आयोगले वितरण अनुमति प्राप्त संस्थाको स्थिर सम्पत्तिका लागि छुट्टै हास-कट्टी दर निर्धारण गरी लागु गर्न आवश्यक प्रक्रिया शुरु गर्ने ।
- छ) ने.वि.प्रा. र अन्य जलविद्युत आयोजनाहरू बीच हुने विद्युत खरिद बिक्री सम्झौता बमोजिम विद्युत उत्पादनको संरचनाको जाँच/परिक्षण (Testing) प्रारम्भ पछि १५ दिन सम्म सो संरचना परिक्षण कालमा रहन्छ, जुन अवधिमा आयोजनाले ने.वि.प्रा.लाई निशुल्क उर्जा प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था सहितको विद्युत खरिद सम्झौता गरिन्छ। अहिले ने.वि.प्रा.ले निशुल्क उर्जा प्राप्त गरे तापनि सोही विद्युत उपभोक्तालाई बिक्री गरी आम्दानी गरिरहेको छ। निकट भविष्यमा नै धेरै आयोजनाहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न हुने र परिक्षणकालमा सञ्चालन हुने भएकोले ने.वि.प्रा.ले धेरै परिमाणको निःशुल्क विद्युत उपभोग गर्ने देखिन्छ। सोको लाभ उपभोक्ताले पनि उपभोग गर्न पाउने गरी ने.वि.प्रा.ले सो "निःशुल्क उर्जा"

(Handwritten signature)

प्राप्ति गरेको हिसाब राखी आगामी महसुल निर्धारणको निवेदनमा सोको विवरण आयोग समक्ष पेश गर्ने।

- ज) ने.वि.प्रा.ले सञ्चालनको हरेक पक्षमा पारदर्शिताको अभ्यास गर्नुपर्नेछ र जनसाधारणको सूचनाको हक सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ। ने.वि.प्रा.ले विद्युत महसुल संकलन विनियमावली, २०७३ सहित सञ्चालनको प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएका हरेक ऐन, नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधि, विनियमावली, आदि आफ्नो वेबसाइटमा प्रकाशित गर्ने व्यवस्था गर्ने।
- झ) ग्राहस्थ उपभोक्ताको लागि टाइम अफ डे महसुलको सम्भाव्यता वा उपादेयता बारे अध्ययन गर्न र सो सम्बन्धी प्रतिवेदन आयोग समक्ष पेश गर्ने। उक्त प्रतिवेदनमा ग्राहस्थ उपभोक्ताको हकमा टाइम अफ डे मिटर लागु गर्न आइपर्ने चुनौती, लागु भए पश्चात यसले ग्राहस्थ उपभोक्ताको महसुल तथा उर्जा खपतमा पार्ने प्रभाव र समग्र लोड-कर्म व्यवस्थापनको विश्लेषण समेत गर्नुपर्नेछ।
- ञ) सम्बन्धित उपभोक्ता वर्गबाट ने.वि.प्रा.ले यस निर्णयको परिच्छेद ५ मा उल्लिखित आयोगले निर्धारण गरेको महसुल दर भन्दा बाहेक अतिरिक्त कुनै पनि शुल्क लिन पाउने छैन।
- ट) उपभोक्ता वर्गहरूलाई छिटो समयमा महसुल भुक्तानी गर्दा प्रदान गर्ने छुट प्रतिशत (Rebate) तथा समयसिमामा सम्पूर्ण उपभोक्ता वर्गहरूलाई समान रूपले लागु गर्नुपर्नेछ।
- ठ) घर बहालमा बस्ने बहालवालालाई उक्त घरमा रहेको मिटरको खपतको आधारमा बिलिंग हुँदा तय भएको अधिकतम दर भन्दा बढी महसुल उठाउन नपाउने व्यवस्था गर्न निर्देश गरिन्छ। साथै, बहालवालालेनै मिटर वा सबमिटर लिन सक्ने व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा

(Signature)

एक अध्ययन गरी अर्को महसुल निर्धारणको लागि निवेदन दिनु अगाडी पेश गर्न निर्देश गरिन्छ ।

- ड) ग्राहक बर्गिकरणमा परिवर्तन गर्दा आयोगलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- ढ) माथिका निर्देशनका अतिरिक्त आयोगले विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुल नियमन गर्न, विद्युत उपभोक्ताको हक र हित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन समय-समयमा जारी गरेका नियामकीय उपकरणहरूको ने.वि.प्रा. ले पालना गर्नु पर्नेछ ।

इति संवत् २०७७ साल असार ०१ गते रोज २ शुभम् ।

अनुसूची १

**ने.वि.प्रा.ले आयोग समक्ष पेश गरेको महसुल निर्धारण सम्बन्धी निवेदन उपर
सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया**

आयोगले उपभोक्ता, उद्योग व्यवसायी, सर्वसाधारण तथा सर्वसाधारण उपभोक्ताका प्रतिनिधिमुलक संस्था, एवं विद्युत क्षेत्रसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूबाट ने.वि.प्रा.को प्रस्तावित उपभोक्ता विद्युत महसुल उपर ई-मेल, पत्र, वेबसाइट एवं मिति २०७७/०२/१२ मा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विद्युतीय माध्यमबाट आयोजित सार्वजनिक सुनुवाई (E-Hearing) तथा टेलिफोनबाट विभिन्न राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया प्राप्त गरेको छ। सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियाले आयोगलाई विद्युत महसुल निर्धारण गर्न अत्यन्त सहयोग पुऱ्याएको छ।

सरोकारवालाहरूको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया तथा सार्वजनिक सुनुवाईको दिन ने.वि.प्रा.ले सरोकारवालाहरूको राय, सुझाव उपर दिएको जवाफ तथा स्पष्टिकरणको सार संक्षेप देहाय बमोजिम रहेको छः

क) औद्योगिक उपभोक्ता वर्गमा महसुल वृद्धि सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: उद्योग वर्गको महसुल दर वृद्धि भएमा अन्ततोगत्वा औद्योगिक उत्पादन तथा सेवाको मूल्य वृद्धि हुनेछ साथै महसुल दर वृद्धिले उद्योग वर्गलाई वैकल्पिक विद्युतीय श्रोतको प्रयोग गर्न प्रेरित गर्न सक्ने प्रबल सम्भावना छ। तसर्थ, औद्योगिक वर्गको महसुल दर वृद्धि गरी सो वर्गलाई हतोत्साहित नगर्न सुझाव प्रदान गरिन्छ। प्रस्तावित विद्युत महसुल उद्योग वर्गका लागि सुलभ नभएको र राष्ट्रको औद्योगिक विकासमा प्रतिकूल असर पार्ने देखिन्छ। अफ पिक समय श्रेणीको साविक महसुल दरमा कुनै परिवर्तन गर्न नहुने। पौषदेखि चैत्रको महसुलमा कुनै प्रकारको फरक नहुनुपर्ने।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: विद्युत महसुल निर्धारण भनेको एक गतिशील प्रकृया हो। धेरै जसो देशहरूमा यो प्रत्येक वर्ष गरिने गर्छ तर त्यसको मतलब हरेक वर्ष महसुल बढ्छ नै भन्ने छैन। यस विद्युत महसुल प्रस्ताव पेश गर्दा प्राधिकरणको नाफा, घाटाको स्थिति, डिमाण्ड सप्लाईको स्थिति आदिलाई मध्यनजर गर्नुपर्ने हुन्छ। हामीले २०७६ मंसिरमा आयोगमा

(Handwritten signature)

महसुल निर्धारणको लागि आवेदन दिएका थियौं तर केही प्राविधिक गल्ती सच्याइसके पछि माघ महिनामा पुनः आवेदन दिएका हौं।

आयोगले महसुल निर्धारण प्रकृया अघि बढाउन खोज्दा खोज्दै पनि विभिन्न कारणवश प्रकृया टुङ्ग्याउन सम्भव भइरहेको थिएन। अहिले हामी यस आर्थिक वर्षको अन्त्य तिरै आइसकेका छौं। त्यस कारण यस महसुल निर्धारण प्रस्ताव अपरिष्कृत वित्तीय विवरणमा आधारित भएकाले अंकहरूमा केही तल माथि हुनसक्ने सम्भावना छ।

प्राधिकरण एक युटिलिटी (utility) भएका कारण मुख्यतः यसले ३ कुरामा ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ। प्रथम, उत्पादकसँग कुन दरमा विद्युत खरिद गर्ने। उर्जा उत्पादकहरूद्वारा आफूले उर्जा उत्पादन गरे वापत बढी मूल्य माग भइरहेको हुन्छ। उत्पादकले पनि आफ्नो वित्तीय स्वास्थ्य कायम राख्नुपर्ने भएकाले उत्पादकहरूलाई उर्जा वापत उचित मूल्य दिन जरूरी हुन्छ। दोस्रो, उपभोक्ताले पनि कम दरमा विद्युत माग गरिरेहका हुन्छन् र उनीहरूको अपेक्षा बमोजिम प्राधिकरणले विद्युत महसुल घटाउनु पर्ने हुन्छ। यथार्थमा, विद्युत महसुल दर भनेको एक गतिशिल प्रकृया हो र दर सधैं भरी एकै रहन सक्दैन। यो सबैले बुझ्नुपर्ने हुन्छ। आगामी दिनमा प्राधिकरणले धेरै नै आयोजनाहरू प्राप्त गरेको खण्डमा उपभोक्ता महसुल दर घट्न पनि सक्छ। तर अहिले त्यस्तो स्थिति छैन। तसर्थ, अहिलेको महसुल निर्धारण गर्दा अहिलेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै महसुल निर्धारण गर्नुपर्ने हुन्छ। अहिले निर्धारण गर्न लागिएको विद्युत महसुल आजको लागि हो र भोलि यो निकै कम हुन सक्छ। जुलाई (श्रावण/भाद्र)मा प्राधिकरणले खिम्ति जलविद्युत आयोजना प्राप्त गरिसके पछि र तामाकोशी जलविद्युत आयोजनाले उत्पादन थालिसकेपछि महसुल दर घट्न सक्छ। तसर्थ, प्राधिकरणलाई एकातिर विद्युत महसुल घटाउने दबाव हुन्छ भने अर्को तिर उर्जा उत्पादकहरूलाई बढी दर तिर्नुपर्ने दबाव हुन्छ। तेस्रोमा, प्राधिकरण आफैँ पनि वित्तीय रूपमा स्वस्थ रहनु पर्छ। यदि प्राधिकरण आफैँ स्वस्थ रहेन भने भोलि लगानीको बातावरण नै नरहन सक्छ। प्राधिकरणले आफ्नो नाफामा वृद्धि गरेको कारण लगानीकर्ताहरूको प्राधिकरण प्रतिको दृष्टिकोण सुदृढ भइरहेको छ।

तर त्यो भन्दैमा प्राधिकरणले सधैं महसुल दर बढाइ रहन्छ भन्ने पनि होइन। प्राधिकरण आफैँले पनि प्रणालीको विश्वशानियता बढाउन लगानी गर्नु जरूरी हुन्छ। तसर्थ, लगानीको नजरबाट पनि हेर्नु जरूरी रहन्छ। आगामी दिनमा प्राधिकरणले प्रसारण लाइन, वितरण लाइन, अटोमेसन,

नेपाल विद्युत प्राधिकरणको विद्युत महसुल दर निर्धारणको निर्णय

-- ६६ --

(Signature)

डिजिटाइजेसन् जस्ता क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ र त्यसको लागि ने.वि.प्रा.ले लगानीमा प्रतिफल पाउनु आवश्यक रहन्छ।

स्टील उत्पादक कम्पनीहरूको विद्युत सम्बन्धी खर्च कच्चा पदार्थको ७० प्रतिशतसम्म भएको भनिएको छ। डेडिकेटेड लाइन लिएको खण्डमा त्यति धेरै भएको हुनुपर्छ। सामान्य फिडरबाट विद्युत लिएको खण्डमा त्यो अंक त्यति उच्च नहोला।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणले उर्जा सुरक्षा, उर्जा सम्बन्धमा आत्मनिर्भरता र विध्वंसनीयता बढाउन आगामी पाँच वर्षको लागि एक योजना निर्माण गरेको छ। त्यसका लागि ५६ अर्बको लगानी आवश्यक हुन्छ। उक्त आयोजना लागु गर्न सरकारमा पूर्णरूपमा आश्रित नहुने हो भने प्राधिकरण आफैले पनि केही लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ। जसका लागि आन्तरिक रूपमा नै प्राधिकरणले केही स्रोतहरू जम्मा गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसै कारण प्राधिकरणले लगानीमा प्रतिफल खोजेको हो। यस सम्बन्धमा अन्य विकल्पहरू पनि खोजी गरी अघि बढ्न सकिन्छ।

ख) ग्राहस्थ वर्गलाई प्रोत्साहन हुने नदेखिने सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: यस महसुल दरले इन्धनको विकल्पमा विद्युतीय उपकरणको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गर्ने देखिँदैन। सबै स्ल्याबका उपभोक्ताहरूलाई समान फाइदा हुने नदेखिएको। ग्राहस्थ वर्गमा पहिले न्युनतम महसुललाई सेवा शुल्कमा रुपान्तरण गरियो। ग्राहस्थ उपभोक्ता र सामुदायिक उपभोक्तामा भिन्नता गरिनु नहुने; विद्युतीय चुल्होको प्रयोगकर्ताको महसुल घटाइनुपर्ने।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: ग्राहस्थ उपभोक्ता मध्ये केही उपभोक्ताहरूले हाल विद्यमान महसुल दर भन्दा बढी तिर्नु परेको कुरा पनि सुनियो। तर ५ एम्पीयर उपभोक्तको सम्बन्धमा १० युनिटसम्म ५० प्रतिशतले विद्युत महसुल घटेको छ। ११ युनिटको लागि महसुल यथावत छ। २१ युनिटको लागि १.२१ प्रतिशतले मात्र बढेको छ। त्यसैगरी ३० युनिटको लागि पहिले १८० रूपैयाँ महसुल हुन्थ्यो भने नयाँ दर अनुसार १९५ हुन्छ। तर ३० बाट ३१ युनिटमा चढ्ने बित्तिकै हालको दर भन्दा प्रस्तावित दर अन्तर्गत कम महसुल हुन आउने हुन्छ। इन्डक्सन चुल्हो प्रयोगकर्ता यो समुह भित्र पर्दैनन् तसर्थ यो वृद्धिले इन्डक्सन चुल्हो प्रयोगकर्तालाई प्रभाव पार्दैन।

(Handwritten signature)

तर, आयोगसँग आवश्यक परामर्श गरी प्रस्तावित महसुल दरलाई थप परिवर्तन गर्न सकिनेछ। २०० युनिट सम्मका उपभोक्तालाई केही वृद्धि भएको देखिएपनि त्यो निकै झिनो वृद्धि हो। तर २०० देखि ४०० सम्मका उपभोक्तालाई भने प्रस्तावित महसुल अन्तर्गत नै सस्तो पर्छ।

ग्राहस्थ वर्गका उपभोक्तालाई किन सेवा शुल्क लिएको भन्ने कुरो उठेको छ। त्यसलाई सेवा शुल्क भनिए पनि त्यो न्युनतम शुल्क हो। हामी सबैलाई थाहा छ कि प्राधिकरणले जलविद्युत आयोजनाहरूसँग टेक अर पे विद्युत खरिद सम्झौता गरेको छ र विद्युत खरिद गरेपनि, नगरेपनि जलविद्युत आयोजनाहरूलाई हामीले पैसा तिर्ने पर्ने हुन्छ। यदि भोलिका दिनमा विद्युतको खपत कम भएर गए र उर्जा शुल्कबाट पैसा नउठेको खण्डमा प्राधिकरणको वित्तीय स्वास्थ्य कायम राख्न त्यो न्युनतम शुल्क जरूरी रहन्छ। तर यसको सम्बन्धमा पनि थप छलफल गरेर अघि बढ्न सकिन्छ।

ग्राहस्थ उपभोक्तामध्ये मासिक १० युनिट मात्र उपभोग गर्ने उपभोक्तालाई प्रदान गर्ने भनिएको निःशुल्क विद्युत सम्बन्धी प्रावधान सामुदायिक उपभोक्तालाई पनि लागु हुनेछ।

ग) कोभिड-१९ को सन्दर्भमा महसुल दर सुहाउँदो नभएको सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: कोभिड-१९ को प्रकोपको माझमा कुल ग्राहस्थ उत्पादन न्यून रहने भएकोले ने.वि.प्रा.को मुनाफा भन्दा पनि उपभोक्ताको हितलाई मध्य-नजर गरियोस्। कोभिड-१९ महामारीले देशमा करिब ४ खर्ब कुल ग्राहस्थ उत्पादन गुमाउनु पर्ने र १५ लाख बेरोजगार हुने देखिएको छ। यस्तो अवस्थामा उद्योगलाई थप मर्का पर्न दिन उचित देखिदैन। कोभिड-१९ महामारी पश्चात देशको आर्थिक उत्थान गर्न हालको विद्यमान महसुल दर २०% भन्दा काम गरेमा आर्थिक पूनरोत्थान छिटो भन्दा छिटो हुन सक्छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: टिप्पणी तथा प्रतिक्रियाको क्रममा प्राधिकरणद्वारा प्रस्तावित यस महसुल निर्धारण प्रस्ताव कोभिड १९ को सन्दर्भमा नसुहाउँदो भन्ने कुरा पनि उठेको छ। तर, हामीले यस प्रस्ताव आयोगसमक्ष पेश गर्दा स्थिति अलि भिन्न थियो। कोभिड-१९ को कारण सबै क्षेत्रमा खपत घटेर जाला भनेर हामीले सोचेका थिएनौं। खपत बढोस् भन्ने हाम्रो पनि चहाना हो। कोभिड १९ को प्रभावले हुने परिवर्तनहरूलाई सही तरिकाले सम्बोधन गरी अघि बढ्न हामी आयोगसँग छलफल गर्ने नै छौं। त्यस क्रममा, यस कार्यक्रममा दिइएका राय सुझावहरूलाई समेत मनन गरिनेछ।

(Signature)

माथि उल्लेख गरे जस्तै यो विद्युत महसुल निर्धारण प्रस्ताव हामीले कोभिड-१९ महामारी नेपालमा देखिनु अगावै बुझाएका थियौं र आजको दिनसम्म आइपुग्दा धेरै कुरा परिवर्तन भएका छन्। तसर्थ, अवस्था अनुसारको उपयुक्त निर्णय लिनको लागि हामी आयोगसँग छलफल गरी अधि बढ्ने छौं।

घ) साधारण लाइन र डेडिकेटेड लाइनको महसुलमा भिन्नता हुन नहुने सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: वर्तमान परिप्रेक्षमा २४ घण्टा विद्युतको सहज आपूर्ति रहेको अवस्थामा डेडिकेटेड लाइनको औचित्य रहदैन र सो खारेज गरियोस्। ट्रंक लाइन वा साधारण फीडरबाट आपूर्ति लिँदा समान महसुल दर कायम हुनुपर्ने।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: डेडिकेटेड फीडरको बारेमा पनि धेरै प्रतिक्रियाहरू आएका छन् र धेरै तर्फबाट यसलाई हटाउनुपर्छ भनी माग आएको छ। यसका सम्बन्धमा आयोगसँग छलफल गरी अधि बढ्ने जानकारी गराउँछु।

टिप्पणीको क्रममा डेडिकेटेड लाइनको महसुल हटाउनुपर्ने साथै औद्योगिक वर्गको महसुल पनि घटाइनुपर्ने भन्ने कुरा पनि आएको छ। तर यसरी महसुल घटाउँदा प्राधिकरणको वित्तीय स्वास्थ्यमा पर्ने प्रभावको बारेमा पनि हेर्नु जरूरी हुन्छ।

यद्यपि, सम्बन्धित पक्षहरूसँग आवश्यक छलफल गरी यस सम्बन्धी उपयुक्त निर्णय लिन सकिन्छ।

ङ) ने.वि.प्रा.ले विद्युत खरिद गर्ने भन्दा अधिक मूल्यमा बिक्री गरेको भन्ने सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: जलविद्युत आयोजनाहरूबाट खरिद गर्ने गरिएको विद्युत मूल्यमा पनि एकरूपता नभएको देखियो। खरिद मूल्य र बिक्री मूल्यमा २०% को मुनाफा हेरेर मूल्य तोकिनु पर्छ। हामीले ने.वि.प्रा.लाई बिक्री गरिरहेको मूल्यमा निजले सो भन्दा २०% भन्दा अधिक मूल्य लगाई बिक्री गरिरहेको अवस्था छ। मूल्य निर्धारणमा गरिएको प्रस्तावमा २०% कट्टी गरी मूल्य तोकिने व्यवस्था गरियोस्।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: नेपाल विद्युत प्राधिकरणले विद्युत गरिद गर्दा ५.३० रुपैयाँमा खरिद गरी बिक्री गर्दा अधिक मूल्य (१० रुपैयाँमा) गरेको भन्ने कुरा आएको छ।

(Handwritten signature)

यथार्थमा हामीले ५.३० रुपैयाँ भन्दा कममा पनि विद्युत खरिद गरेका छौं, जुन धेरै अगाडि विद्युत खरिद सम्झौता गरिएका स-साना आयोजनाहरूबाट प्राप्त हुन्छ। तर विद्युतको दरलाई त्यसरी हेरेर हुँदैन, प्राधिकरणले खरिद गरेको समय विद्युतको औसत दर हेर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसरी हेर्दा स्वतन्त्र उर्जा उत्पादकहरूसँग खरिद गरेको विद्युतको औसत दर नै ७.२७ रुपैयाँ नै हुन आउँछ। भारतबाट आयात गरिएको विद्युतको दर ८.१५ रुपैयाँ हुन आउँछ। दुवै तिरको हिसाब गर्दा ने.वि.प्रा.ले किन्ने विद्युतको दर प्रतियुनिट ७.८० रुपैयाँ हुन आउँछ।

त्यसमा १४.१५ प्रतिशतको प्रसारण तथा वितरण क्षति समेतको हिसाब गर्दा रुपैयाँ ९ प्रति युनिट वरिपरि प्राधिकरणकै पर्न जाने देखिन्छ। बाँकी १ रुपैयाँ प्रति युनिटमा कर्मचारी खर्च, मर्मत सम्भार, हासकट्टि, आदि खर्चको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ, हामीले उपलब्ध गराएको आँकडालाई मध्यनजर गरिदिनुहुन अनुरोध गर्दछु।

विद्युत आयात गर्दा नेपाल भित्रबाट खरिद गरिएको विद्युत भन्दा आयातित विद्युतको मूल्य बढी भएको कुरा छ। यद्यपि, हामीले खरिद गर्ने भारतको विद्युतको ९० प्रतिशत विद्युत सुख्खा याममा भित्रिने गर्दछ। तर सुख्खा यामको समयमा नेपालका जलविद्युत आयोजनाहरूबाट पनि ८.४० रुपैयाँमा विद्युत खरिद गरिन्छ र यो दर भारतबाटै किनिने विद्युतको दर वरिपरी नै हुन आउँछ। नेपालले आफ्नो उर्जाको आवश्यकता पूर्ति गर्नमात्र विद्युत खरिद गरेको हो, जुन आउने वर्षहरूमा नेपाल भित्रको उत्पादन बढे पछि कमी हुन आउनेछ।

च) खानेपानी तथा सिंचाई प्रयोजनको लागि टाइम अफ डे मिटर सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: सामुदायिक खानेपानीको वितरण पिक समयमा हुने हुँदा यस वर्गबाट टाइम अफ डे मिटरको प्रावधान हटाइनुपर्ने। माथिल्लो भोल्टेज, मझौला भोल्टेज र टाइम अफ डे अन्तर्गत सिंचाईका लागि खपत हुने विद्युतको महसुलमा डिमान्ड शुल्क नलगाउनु पर्ने। सिंचाई अन्तर्गत उपभोक्ताको वर्गीकरण गर्दा कृषि मिटर प्रयोग गर्ने भन्ने शब्दहरू प्रयोग हुनुपर्ने र सिंचाईको हकमा टाइम अफ डे मिटरको सट्टामा कृषि मिटर प्रयोग गर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: प्राधिकरणको विचारमा खानेपानी प्रयोजनको लागि टाइम अफ डे मिटर नै उपयुक्त हुने देखिन्छ, किन भने खानेपानीको लागि विद्युतको प्रयोग पिक समयमै गर्नुपर्छ भन्ने छैन। साथै, अन्य उपभोक्ता वर्गको तुलनामा सामुदायिक खानेपानीको महसुल उसै पनि कम नै छ। तसर्थ टाइम अफ डे मिटर खानेपानीको लागि हटाउनुपर्ने कारण देखिँदैन।

(Signature)

सिंचाइको लागि टाइम अफ डे मिटरिङ्ग महसुल हटाउने सन्दर्भमा रातको समयमा खेर जान सक्ने विद्युतलाई सिंचाइमा प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने साथै रातको समयमा सिंचाइमा विद्युत उपभोग गर्दा अन्य अवस्थामा भन्दा धेरै छुट दिने हिसाबले सिंचाइको लागि टाइम अफ डे मिटरिङ्ग महसुल लगाइएको हो। मेरो विचारमा सिंचाइको लागि यो उपयुक्त छ किनकि सिंचाइ सम्बन्धी काम रातको समयमा समेत गर्न सकिन्छ।

सिंचाईको उपभोक्ता संख्या निकै कम भएका कारण सिंचाईको विद्युतिकरणमा समस्या देखिएको छ। आगामी दिनमा कृषि मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयसँग सहकार्य गरी कृषि एवं सिंचाई क्षेत्रको उत्थानका लागि कार्यक्रम ल्याउने सोचमा हामी रहेका छौं।

छ) ने.वि.प्रा.को खर्चमा अत्याधिक वृद्धि भएको भन्ने सम्बन्धी

सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: ने.वि.प्रा.ले विभिन्न शिर्षकमा १५०% सम्म खर्च बढाएको छ (उदाहरण: कर्पोरेट कार्यालय खर्च १४३% ले वृद्धि भएको छ)। यो खर्च मात्र नियन्त्रण गर्न सके ४% ले महसुल घटाउन सकिन्छ। मानव संसाधन खर्च ४३% ले बढेको छ, यसलाई नियन्त्रण गर्न सकियो भने पनि ८% ले महसुल घटाउन सकिन्छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: कर्मचारी खर्चमा अत्याधिक वृद्धि भएको भनिएको छ। प्राधिकरण नेपाल सरकार अन्तर्गतको संस्था भएकै कारण नेपाल सरकारले लागु गरेका व्यवस्थाहरू हामीले पनि लागु गर्नुपर्ने हुन्छ। गएको वर्ष नेपाल सरकारले कर्मचारीको तलब २० प्रतिशत र महँगी भत्ता रु. २०००/- ले बढाएको थियो। त्यस उपर यस वर्ष हाम्रा ३०० कर्मचारी थपिँदै छन्। त्यही अनुपातमा कर्मचारीहरू सेवानिवृत्त पनि भएका होलान् तर सेवा निवृत्त कर्मचारी प्रतिको प्राधिकरणको दायित्व नघट्ने र थपिने कर्मचारीहरूप्रतिको दायित्व पनि बढ्ने भएका कारण यो संख्या उच्च देखिएको हो।

उत्पादन, प्रसारण र वितरण सम्बन्धी खर्चको छुट्टा छुट्टै हिसाब राखिनुपर्ने भन्ने सम्बन्धमा हामीले हिसाब छुट्टाछुट्टै नै राख्ने गरेको छौं। अझ, आगामी दिनहरूमा त हामी छुट्टै लेखा प्रणाली प्रयोगमा ल्याउने क्रममा छौं।

मर्मत सम्भार कार्यको लागि छुट्टाइएको बजेट अलि बढी देखिएको छ तर यो खर्च निश्चित समयवधिमा भर पर्ने हुन्छ। कुनै वर्ष यसको खर्च अत्याधिक हुन्छ भने अरू वर्षको लागि यो कम हुन सक्छ। यस वर्ष हामीले लगभग ७ अर्बको मर्मत सम्भार खर्च राखेका छौं किनकि यो

(Signature)

वर्ष धेरै जलविद्युत आयोजना तथा प्रसारण लाइनको मर्मत सम्भारको कार्य आवश्यक रहेको छ। तर, कोभिड-१९ का कारण उक्त खर्चमा १ देखि १.५० अर्बको कमी आउने देखिन्छ। माथि छलफल गरे अनुसार, यस वर्षको खर्चमा कोभिड-१९ का कारण कमी आउने देखिएको छ। तर, त्यही अनुपातमा आम्दानीमा पनि कमी आउने देखिन्छ।

ज) ने.वि.प्रा.सँग सम्बन्धित अन्य विषय

१. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** चार्जिङ्ग स्टेसन सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा ने. वि. प्रा. को प्रस्तावमा रहेको व्यवस्था सम्बन्धमा ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: निजी क्षेत्रको उपस्थितिलाई प्रोत्साहन दिन, चार्जिङ्ग स्टेसन सञ्चालन गरे बापत २० प्रतिशत सम्मको मुनाफा आर्जन गर्न दिने प्राधिकरणको प्रस्ताव छ। यस सम्बन्धी आवश्यक परिवर्तनका सम्बन्धमा आयोगसँग छलफल गरी अधि बढ्न सकिनेछ।

२. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** ने.वि.प्रा.को महसुलको अनलाइन भुक्तानीलाई प्रोत्साहन गरिनुपर्छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: विद्युतीय बिल भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी पनि टिप्पणी आएको थियो। त्यसका सन्दर्भमा कुरा गर्दा हाल प्राधिकरणको महसुलबाट उठ्ने रकमको कुल १० प्रतिशतको बरिपरिको रकम नेपालमा चलेका ८, १० वटा विद्युतीय भुक्तानी सेवाहरू मार्फत उठ्ने गरेकोछ। कोभिड-१९ को संक्रमणको सन्दर्भमा कुरा गर्दा अनलाइन पेमेन्टको सान्दर्भिकता अझ बढेर गएको हामीले मान्नुपर्ने हुन्छ।

३. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** यदि ने.वि.प्रा.लाई घाटा हुने स्थिति छ भने विद्युतमा भ्याटको व्यवस्था ल्याउन सकिन्छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: विद्युतमा भ्याट लगाउने कुरा पनि निस्किएको थियो। तर त्यसो गर्दा ग्राहस्त उपभोक्तालाई सबैभन्दा मर्का पर्ने हुन्छ। फेरि, हामी विद्युतको मूल्य घटाउने भनेर लागि रहेको बेला विद्युतमा भ्याट लगाउँदा अण्डारो पर्न सक्छ। त्यसमाथि पनि विद्युतमा भ्याट लगाउँदा निर्यात हुने विद्युतको समेत मूल्य बढेर जानसक्ने हुन्छ।

४. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** ने.वि.प्रा.को कर्मचारीको आचरणमा सुधारको आवश्यकता ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: कर्मचारीका आचरणसम्बन्धमा पनि केही प्रश्नहरू उठेका छन् तर मलाई विश्वास छ, विगतका दिनहरूमा भन्दा आजको दिनमा स्थितिमा धेरै सुधार छ। केही

समस्या नै बाँकी छैनन् भनेर त भन्न सकिन्न तर कोभिड-१९ को परिवेशमा निरन्तर विद्युत आपूर्ति कायम राख्न प्राधिकरणका कर्मचारीले खेलेको भूमिकाको हामीले कदर गर्नुपर्छ। प्रदेश नं २ मा महसुल तिर्ने क्रममा प्राधिकरणका कर्मचारीले रु. ५ भन्दा कम फिर्ता नगरेको कुरो आएको छ। तर फिर्ता नआएपनि त्यो तपाईंको खातामै जम्मा भएको हुन्छ।

५. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** १० युनिट सम्मको विद्युत निःशुल्क गर्नको लागि अन्तर अनुदान उद्योगबाट लिनुहुँदैन।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: अन्तर अनुदान सम्बन्धी व्यवस्था हटाएर उपभोक्ता वर्गको क्षतिको आधारमा महसुल लिइनुपर्ने माग पनि आएको थियो तर त्यसो गर्दा सामाजिक न्यायको कायम नहुन सक्छ।

६. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** प्रसारण चुहावट १५-१७% भने तापनि ठूलो उद्योगमा ५-७% हुने। प्रसारण र वितरण चुहावटमा पनि ५% घटाउन सकियो भने ८-९ रुपैयाँ थप कमाउन सकिन्छ भन्ने देखिन्छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: नेपाल विद्युत प्राधिकरणको प्रसारण/वितरण क्षति धेरै भएको भन्ने कुरो आएको छ। तर यथार्थमा, प्राधिकरणको क्षति हाल सम्म कै कम अवस्थामा रहेको छ। विगतमा २० प्रतिशत भन्दा माथि हुने गरेको क्षति अहिले घटेर १४, १५ तिर आएको छ। यो कुरा हामी सबैले बुझ्नु जरूरी छ। वितरणको क्रममा हुने क्षतिको बारेमा पनि कुरा निस्केको थियो तर प्राधिकरणको वितरण क्षति ९ देखि १० को वरिपरि रहेको छ, जुन भारतको बिहार र उत्तर प्रदेशको तुलनामा निकै कम हो। त्यहाँ यस्तो क्षति २० प्रतिशत सम्म हुने गरेको पाइएको छ।

७. **सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया:** नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४१ को दफा १८ बमोजिम साधारण सभाले वासलात पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको भए तापनि अहिले ने.वि.प्रा को सञ्चालक समितिले आयोग समक्ष महसुल निर्धारणको प्रस्ताव पेश गरेको छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: नेपाल विद्युत प्राधिकरणले साधारण सभाले पारित गरिसकेपछि मात्र विद्युत महसुल निर्धारणको लागि प्रस्ताव पेश गर्नुपर्ने भनी टिप्पणी आएको थियो। तर ने.वि.प्रा.ले सर्वसाधारणलाई सेयर बाँड्नेको छैन तसर्थ यो आवश्यक रहँदैन।

(Handwritten signature)

द. सरोकारवालाको राय, सुझाव र प्रतिक्रिया: नेपालमा विहलिंग प्रणालीको शुरुवात गरिनु पर्छ र सो प्रणाली अन्तर्गत उद्योग वर्गले २०-३० पैसाको दरले उर्जा उत्पादक सँग सिधै विद्युत खरिद गर्न पाउनु पर्छ।

ने.वि.प्रा.को जवाफ: उद्योगहरूले उर्जा उत्पादकसँग सिधै विद्युत खरिद गरेर लिने सम्बन्धमा पनि केही सुझावहरू आएका छन्। नेपाल विद्युत प्राधिकरणको पुनर्संरचनाको कुरा आइरहेको सन्दर्भमा ढिलो चाँडो सो सम्बन्धी ब्यवस्था लागु हुने नै छ र विद्युत नियमन आयोगले समेत सो सम्बन्धमा कदमहरू चालिरहेकै हुनुपर्छ। आगामी दिनहरूमा आयोगसँग छलफल गरी यो सम्बन्धमा निर्णय लिनेछौं।

अनुसूची २

बिलिङ गर्ने तरिका

क. ग्राहस्थ वर्ग

सिंगल फेज तल्लो भोल्टेज (२३० भोल्ट)

५ एम्पियर				
क्र.सं.	कि.वा. घण्टा (मासिक)	न्यूनतम मासिक शुल्क (रु.)	इनर्जी शुल्क रु. प्रति कि.वा.घण्टा (युनिट)	बिलिङ गर्ने तरिका
१	० देखि १०	३०	०	१० युनिटसम्म न्यूनतम शुल्क रु. ३० लाग्ने र इनर्जी शुल्क वापतको महसुल नलाग्ने। (उदाहरण: ५ युनिट : रु. ३०+५x० = जम्मा रु. ३०)
२	११ देखि २०	३०	३.००	न्यूनतम शुल्क रु. ३० लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ का दरले महसुल लाग्ने। (उदाहरण: १५ युनिट : रु. ३०+१५x३ = जम्मा रु. ७५)
३	२१ देखि ३०	५०	६.५०	न्यूनतम शुल्क रु. ५० लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि ३० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० का दरले महसुल लाग्ने। (उदाहरण: २५ युनिट : रु. ५०+२०x३+५x६.५० = जम्मा रु. १४२.५०)
४	३१ देखि ५०	५०	८.००	न्यूनतम शुल्क रु. ५० लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि ३० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० र ३१ युनिटदेखि ५० युनिटसम्म रु. ८ का दरले महसुल लाग्ने।
५	५१ देखि १००	७५	९.५०	न्यूनतम शुल्क रु. ७५ लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि ३० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० र ३१ युनिटदेखि ५० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ८ र ५१ युनिटदेखि देखि १०० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ९.५० का दरले महसुल लाग्ने।
६	१०१ देखि १५०	१००	९.५०	न्यूनतम शुल्क रु. १०० लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि देखि ३० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० र ३१ युनिटदेखि देखि ५० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ८ र ५१ युनिटदेखि १५० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ९.५० का दरले महसुल लाग्ने।
७	१५१ देखि २५०	१२५	१०.००	न्यूनतम शुल्क रु. १२५ लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि ३१ युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० र ३० युनिटदेखि ५० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ८ र ५१ युनिटदेखि १५० युनिटसम्म रु. ९.५० र १५१ युनिटदेखि २५० सम्म प्रति युनिट रु. १० का दरले महसुल लाग्ने।
८	२५० देखि ४००	१५०	११.००	न्यूनतम शुल्क रु. १५० लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि ३० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० र ३१ युनिटदेखि ५० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ८ र ५१ युनिटदेखि १५० युनिटसम्म रु. ९.५० र १५१ युनिटदेखि

(Handwritten signature)

				२५० सम्म प्रति युनिट रु. १० र २५० देखि ४०० युनिटसम्म रु. ११ का दरले महसुल लाग्ने।
९	४०० माथि	१७५	१२.००	न्यूनतम शुल्क रु. १७५ लाग्ने र १ देखि २० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ३ र २१ युनिटदेखि ३० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ६.५० र ३१ युनिटदेखि ५० युनिटसम्म प्रति युनिट रु. ८ र ५१ युनिटदेखि १५० युनिटसम्म रु. ९.५० र १५१ युनिटदेखि २५० सम्म प्रति युनिट रु. १० र २५१ युनिटदेखि ४०० सम्म प्रति युनिट ११ र ४०१ युनिटदेखि माथिको खपतमा रु. १२ प्रति युनिटका दरले महसुल लाग्ने।

यसै तरिकाले १५, ३०, र ६० एम्पियरका सिंगल फेज तथा थ्री-फेजको बिलिङ्ग गर्ने। तथापि, पहिलो उप-समूह (उदाहरण: मासिक ० देखि १० कि.वा. घण्टा सम्म खपत गर्ने) बाट दोस्रो उप-समूह (उदाहरण: मासिक ११ देखि २० कि.वा. घण्टा सम्म खपत गर्ने) मा जाँदा सम्पूर्ण विद्युत खपतको इनर्जी शुल्क दोस्रो उप-समूहको इनर्जी शुल्क बमोजिमको महसुल दर लाग्ने विधि सिंगल फेज तल्लो भोल्टेज (२३०) को लाइन मार्फत ५ एम्पियरबाट विद्युत खपत गर्ने उपभोक्ताको लागि मात्र लागू हुनेछ। ग्राहस्थ वर्गका अन्य उप-वर्ग तथा उप-समूहको बिलिङ्ग गर्दा उपरोक्त तालिकाको अन्य उप-समूहमा उल्लेख गरिए जस्तै प्रगतिशील (Progressive) विधि अनुसार गर्नुपर्नेछ।

ख. सामुदायिक थोक उपभोक्ता

सामुदायिक थोक उपभोक्ताको बिलिङ्ग गर्दा सामुदायिक संस्थाको कुल उपभोक्ता मध्ये २० युनिटसम्म खपत गर्ने उपभोक्ता र सो भन्दा माथि खपत गर्ने उपभोक्तालाई तोकिएको इनर्जी शुल्कका दरले बिलिङ्ग गर्ने। सामुदायिक थोक उपभोक्ताको बिलिङ्ग भोल्टेज स्तर अनुसार तोकिएको इनर्जी शुल्क स्वीकृत गरिएको छ। सामुदायिक थोक अन्तर्गत ५ एम्पियरका उपभोक्ताको मासिक १० युनिटसम्म खपत गर्ने गरिब तथा न्युन आय भएका उपभोक्ताहरूलाई पनि NX20 युनिटसम्म साविक व्यवस्था बमोजिमकै बिलिङ्ग गणना विधि अनुसार नै हुने गरी इनर्जी शुल्क लाग्ने छ।

द्रष्टव्य:

क) जुन उपभोक्ताको डिमाण्ड मिटर किलोभोल्ट एम्पियरमा नभई किलोवाटमा छ उक्त उपभोक्ताको किलोवाटलाई ०.८ पावर फ्याक्टरले भाग गरी किलोभोल्ट एम्पियरमा परिणत गरिनेछ। यस्ता उपभोक्ताले अनिवार्य रूपमा ने. बि. प्रा. ले तोकेको अवधि भित्र क्यापासिटर जडान गर्नुपर्नेछ। तोकिएको अवधि भित्र क्यापासिटर जडान नभएको

(Signature)

- उपभोक्ताको डिमाण्ड चार्ज हिसाब गर्ने हकमा कि.वा. लाई ०.८ को सट्टा ०.७ ले भाग गरी किलोभोल्ट एम्पियरमा परिणत गरिनेछ।
- ख) विगतमा नेपाल सरकारको नीतिगत निर्देशन अनुसार सरकारले तोकेको औद्योगिक क्षेत्रको हकमा कुल बिल रकममा १०% छुट दिने साबिकको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने।
- ग) सरकारी अस्पताल तथा स्वास्थ्यचौकी (आवास गृह बाहेक) ले २१ दिन भित्र बिल भुक्तानी गरेमा कुल बिल रकममा २० प्रतिशत छुट दिने ।
- घ) सबै बर्गका उपभोक्ताका लागि अन्य दस्तुर तथा सेवा शुल्कमा कुनै परिवर्तन गरिएको छैन ।
- ङ) ११ के.भि. र सो भन्दा माथिका उपभोक्ताहरूमा अनिवार्य रूपमा टि.ओ.डी. मिटर जडान गर्ने व्यवस्था गर्ने।

(Handwritten signature)

अनुसूची ३

उपभोक्ता वर्गको परिभाषा

१. ग्राहस्थ वर्ग

यस वर्गभित्र देहायका उपभोक्ताहरू पर्नेछन्।

- क. आवसीय उद्देश्यका लागि तल्लो भोल्टेजमा जडान भएका सिंगल फेज सप्लाई ५ एम्पियर देखि ६० एम्पियर क्षमतासम्मका विद्युत शक्ति उपभोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
- ख. थ्रि फेज तल्लो भोल्टेजमा सप्लाई लिएका उपभोक्ताहरू।
- ग. थ्रि फेज मझौला भोल्टेजमा सप्लाई लिएका उपभोक्ताहरू र
- घ. सिंगल फेज ३० एम्पियरसम्म जडित क्षमता भएका साना पसल, व्यवसाय, धार्मिक वा सामाजिक संघ संस्था, हेल्थ क्लिनिक, शिक्षण संस्था, कुखुरा पालन, होटल, लज, रेष्टुरेन्ट व्यवसायमा लागेका उपभोक्ताहरू।

२. औद्योगिक

यस वर्गभित्र देहायका उपभोक्ताहरू पर्नेछन्।

- क. उत्पादनमूलक उद्योग: कोरामाल, अर्ध प्रशोधन वा उत्पादनमूलक उद्योगहरू जस्तै: चामल, दाल, पिठो, तेल, चिनी, खाँडसारी, दुध, घ्यु, दुग्ध पदार्थ, पाउरोटी, विस्कुट, चिया, कपडा, जुत्ता, चप्पल, साबुन, सलाई, कागज, स्टेशनरी सामान, औषधी उत्पादन गर्ने, कपास स्पिनिंग, गार्मेन्ट उद्योग, कोरामाल रंगाउने (डाइंग) उद्योग आदि।
- ख. खनिज उत्खनन उद्योग।
- ग. कृषिमा आधारित उद्योग: पशुपालन, कुखुरापालन, मौरीपालन, मत्स्यपालन, रेशम, खेती, शीत भण्डार, आदि।
- घ. सञ्चार व्यवसाय वाहेकका छापाखाना।
- ङ. यन्त्रशाला, वर्कसप आदि।
- च. निर्माण सामग्री उत्पादन गर्ने उद्योग जस्तै सिमेन्ट, आईरन तथा स्टील आदि र
- छ. घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय/विकास समिति, उद्योग विभाग तथा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता भएका अन्य उद्योगहरू।

स्पष्टिकरण: तल्लो भोल्टेज स्तर (४००/२३० भोल्ट) मा जडित १० के.भि.ए. वा सो भन्दा कम जडित क्षमता भएका औद्योगिक उपभोक्ताहरू ग्रामीण एवं घरेलु उद्योग वर्गभित्र पर्नेछन्। सो भन्दा बढी क्षमता भएका उद्योगहरू साना उद्योग अन्तर्गत पर्नेछन्।

(Handwritten signature)

३. **व्यापारिक:** यस वर्गभित्र देहायका उपभोक्ताहरू पर्नेछन्।
- क. पर्यटन व्यवसाय: होटल, रेष्टुरेन्ट, बार र व्यवसायिक रूपमा सञ्चालित आवस गृह, ट्राभल एजेन्सी र पर्यटनसँग सम्बन्धित अन्य सेवाहरू।
  - ख. निर्माण व्यवसाय।
  - ग. परामर्श सेवा।
  - घ. बैंक तथा वित्तीय संस्था, दूरसञ्चार व्यवसायसँग सम्बन्धित सेवा प्रदान गर्ने कार्यालय।
  - ङ. फोटोग्राफी, कलर ल्याब।
  - च. पूर्वाधार विकास निर्माणको लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
  - छ. मुनाफा आर्जन गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापना भएका नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वका संघ संस्थाहरू।
  - ज. व्यवसायिक/नाफामूलकरूपमा सञ्चालित यातायातका साधनहरू जस्तै केवलकार, रोपवे, टूली सञ्चालनका लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू र
  - झ. नाफा आर्जन गर्ने उद्देश्यले स्थापित जुनसुकै व्यापार व्यवसाय गर्ने औद्योगिक, गैह्र ग्राहस्थ र मनोरञ्जन वर्गका उपभोक्ता बाहेकका अन्य फर्म, कम्पनी, संघसंस्था, कार्यालय, प्रतिष्ठान, अस्पताल, नर्सिङ्ग होमहरू आदि।
४. **गैह्र व्यापारिक:** यस वर्गभित्र देहायका उपभोक्ताहरू पर्नेछन्।
- क. नेपाल सरकारको सम्पूर्ण कार्यालयहरू।
  - ख. विकास समिति ऐनद्वारा स्थापित विकास समितिहरू।
  - ग. नेपाल सरकारको पूर्ण तथा अधिकांश स्वामित्व भएका अन्य संघ संस्थाहरू।
  - घ. रेडियो नेपाल, नेपाल टेलिभिजन।
  - ङ. नेपाल सरकारको सम्पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्वमा सञ्चालित अन्य गैह्र व्यापारिक संस्थाहरू र
  - च. सामुदायिक उद्देश्यले सञ्चालित विद्युत विद्यालय, अस्पताल, आदि गैह्र नाफामूलक संस्थाहरू।
५. **सिँचाई:** कृषि प्रयोजनको लागि सिँचाई संयन्त्रहरूमा कृषि मिटर जडान गरी विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
६. **खानेपानी:** यस वर्गभित्र देहायका उपभोक्ताहरू पर्नेछन्।

(Signature)

- क. सामुदायिक खानेपानी: नेपाल सरकार एवम् सामुदायिक संस्थाहरूले खानेपानी प्रयोजनको लागि सञ्चालन गरेका संयन्त्रहरूमा विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने कार्यालय तथा संघ संस्थाहरू, नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले स्थापना गरेका फोहोर पानी प्रशोधन केन्द्रहरू।
- ख. अन्य खानेपानी: गैर व्यापारिक प्रयोगजनको लागि निजी क्षेत्रबाट संचालित खानेपानीका संयन्त्रहरूमा विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने कार्यालय तथा संघ संस्थाहरू।
७. सडक बत्ति: सार्वजनिक सडकमा बत्ति बाल्ने प्रयोजनको लागि स्थानीय निकाय र गा.वि.स./वडा/टोल/सडकका नागरिकले उपभोक्ता समूह गठन गरी सम्बन्धित स्थानीय निकायको सिफारिशमा छुट्टै मिटर जडान भएका सडक बत्तिहरूसँग सम्बन्धित उपभोक्ता।
८. यातायात: यस वर्गभित्र देहायका उपभोक्ताहरू पर्नेछन्।
- क. चार्जिङ्ग स्टेशन: विद्युतीय सवारीसाधन चार्ज गर्न स्थापना भएका चार्जिङ्ग स्टेशनहरू र सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग हुने सफा टेम्पोको ब्याट्री चार्ज गर्न विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
- ख. अन्य यातायात: अन्य सार्वजनिक यातायातका साधन जस्तै केबलकार, रोपवे, मेट्रो आदि सञ्चालनका लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
९. धार्मिक स्थल: (साविकको मन्दिर वर्ग) नेपालीले मान्ने गरेका मन्दिर आदिकै नाममा वा सार्वजनिक स्थलमा रहेका कुनै पनि धर्मको मठ, मन्दिर, गुम्बा, विहार, चर्च, मस्जिद, विद्युतीय शवदाह गृह आदिमा मिटर जडान हुने उपभोक्ताहरू।
- स्पष्टिकरण: धार्मिक स्थल परिसरभित्र रहेका आवासीय भवन, व्यापारिक पसल लगायत अन्य व्यापारिक तथा व्यावसायिक प्रयोजनको लागि अलग अलग उपभोक्ता वर्गमा मिटर जडान गरी तत् तत् वर्गको विद्युत महसुल लाग्नेछ।*
१०. अस्थायी बत्ति: साधारणतया ९० दिन वा सो भन्दा कम समयको लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
११. गैह्र ग्राहस्थ: राजदुतावास, वैदेशिक नियोग, आइ.एन.जी.ओ., निजी क्याम्पस तथा शिक्षण संस्था, तारे होटल, सपिङ्ग मल, आदिको लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।

(Signature)

१२. मनोरञ्जन व्यवसाय: सिनेमा हल, फन पार्क, नाच घर आदिको लागि विद्युत शक्ति प्रयोग गर्ने उपभोक्ताहरू।
१३. सामुदायिक थोक ग्राहक: ग्रामिण क्षेत्रमा सामुदायिक रूपमा विद्युत वितरण सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सहकारी ऐन, २०४८ बमोजिम दर्ता भई एक बिन्दुमा मिटर जडान गरी त्यस क्षेत्रका उपभोक्ताहरूलाई विद्युत वितरण गर्न नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग सम्झौता गरेका वितरक संस्थाहरू।

(Signature)

खाली राखिएका

अनुसूची-५(क): सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट व्यक्त गरिएको शुभकामना

प्रधानमन्त्री

काठमाडौं, नेपाल

शुभकामना

स्थापनाको प्रथम वर्ष पूरा गरेको अवसरमा विद्युत नियमन आयोग र यससँग सम्बद्ध सबैमा प्रथम स्थापना दिवसको हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

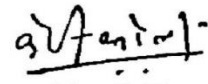
विद्युत क्षेत्रको सुशासन र सुदृढीकरणका लागि विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ अन्तर्गत स्थापित विद्युत नियमन आयोगले निर्वाह गरेको विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण तथा व्यापारलाई सरल नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुलको नियमन गर्न, उपभोक्ताको हकहित संरक्षण गर्ने, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन र विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन निरन्तर सशक्त नियमनकारी भूमिकाको प्रशंसा गर्दछु। आगामी दिनमा यस आयोगले विद्युत नियमन गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउनेछ, भन्ने विश्वास लिएको छु।

गत वर्षबाट विधिवत रूपमा सञ्चालनमा आएको विद्युत नियमन आयोगले आफ्नो कार्य सञ्चालनको पहिलो वर्षमा विभिन्न आवश्यक विनियमावली, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू निर्माण गरी कार्यन्वयन गरेर आफूलाई एक योग्य तथा सक्षम नियामक निकायको रूपमा स्थापना गरेको छ। आगामी दिनमा देशभित्र रहेको विद्युतीय क्षमताको लाभ उठाई राष्ट्रव्यापी रूपमा विद्युत आपूर्ति सुरक्षित गर्न यस आयोगको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुनेछ। विद्युत नियमन आयोगले विद्युत क्षेत्रमा रहेका समस्या तथा चुनौतिको सामना गर्ने, छिमेकी मुलुकका नियामक निकायहरूसँग समेत सहकार्य गर्दै क्षेत्रीय स्तरमा विद्युत व्यापारको नेतृत्व गरी देशको आर्थिक समृद्धिमा सघाउनेमा म आशावादी छु। नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा नियमनकारी संस्थाको रूपमा स्थापित विद्युत नियमन आयोगले विद्युत उत्पादन अनुमति प्राप्त संस्था, ग्राहक, उपभोक्ता, सरोकारवाला तथा ऊर्जा क्षेत्रसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण व्यक्तिहरूका आशा र भरोसालाई बढाउने छ भन्नेमा म विश्वस्त छु।

यतिवेला हामी समृद्ध नेपाल-सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्ने अभियानमा अग्रसर छौं। यस अभियानमा आयोगको भूमिका आफ्नो स्थानमा महत्वपूर्ण रहनेछ, भन्ने म ठान्दछु। आयोगले क्षेत्रगत नियमनका साथै विद्युत उत्पादन र उपभोगको क्षेत्रलाई सरल तथा सुविधाजनक बनाई दश वर्षमा १५ हजार मेगावाट विद्युत उत्पादन गर्ने नेपाल सरकारको अटोटलाई साथै बनाउन मद्दत गर्ने छ भन्ने मेरो विश्वास छ। यतिवेला COVID-19 को विश्वव्यापी महामारीले नेपालको विद्युत क्षेत्रमा परेको र अझ पार्न सक्ने असरलाई समेत मध्यनजर गरी आयोगले आगामी वर्षको कार्यक्रम तय गर्नु पर्ने छ। विद्युत नियमन आयोगलाई थप सक्षम र सबल बनाउन तथा स्रोत साधन र जनशक्तिको अभाव हुन नदिन सरकार प्रतिबद्ध छ।

अन्त्यमा, आयोगको प्रथम स्थापना दिवसको अवसरमा पुनः हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

२५ बैशाख, २०७७

केपी शर्मा ओली

खाली राखिएका

अनुसूची-५(ख): माननीय मन्त्रीजूबाट व्यक्त गरिएको शुभकामना

वर्षमान पुन 'अनन्त'
मन्त्री
ऊर्जा जलस्रोत तथा सिंचाइ

नेपाल सरकार
सिंहदरबार, काठमाण्डौं नेपाल
www.moewri.gov.np
barsha.pun@nepal.gov.np

शुभकामना

विद्युत नियमन आयोगको प्रथम स्थापना दिवसको अवसरमा सर्वप्रथम हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु। विद्युत क्षेत्रको नियमनकारी संस्थाको रूपमा विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ र विद्युत नियमन आयोग नियमावली २०७५ अन्तर्गत स्थापित विद्युत नियमन आयोगले विगत एक वर्षमा निर्वाह गरेको भूमिका अत्यन्त सराहनीय रहेकोछ। आफ्नो सञ्चालनको पहिलो वर्षमा स्रोत, साधन र जनशक्ति अत्यन्त सीमित भएतापनि विद्युत नियमन आयोगले उपलब्ध नियमनकारी साधनहरूको प्रयोग गर्नुका साथै आवश्यक विभिन्न नियामक साधनहरूको निर्माण गरी आफूलाई एक कुशल नियामक संस्थाको रूपमा परिचय दिएको छ।

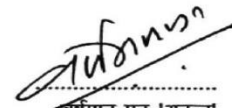
विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण तथा व्यापारलाई सरल, नियमित, व्यवस्थित तथा पारदर्शी बनाई विद्युतको माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत महसुलको नियमन गर्न, उपभोक्ताको हक र हित संरक्षण गर्न, विद्युतको बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ, गुणस्तरयुक्त तथा सुरक्षित बनाउन आयोगले गरेको थालनी प्रशंसा योग्य रहेको छ।

विद्युत नियमन आयोगको स्थापना भएको आज एक वर्ष पूरा भएको छ। यस एक वर्षको यात्रामा साधन, स्रोत, जनशक्ति र संस्थागत संरचनाको अभावले उब्जाएको व्यवस्थापकीय एवं नियमनकारी साधनहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धी विभिन्न चुनौति तथा कठिनाईका बावजुद पनि आयोगले द्रुत गतिमा आफ्नो कार्य गरिरहेको समस्त सरोकारवाला तथा जनसाधारणमा सर्वविदित नै छ। यस आयोगले आफ्नो कार्य-सञ्चालनको पहिलो वर्षमा विद्युत खरिद बिक्री सम्झौतामा सहमति प्रदान गर्ने, विद्युत सम्बन्धी संस्थाको सार्वजनिक शेयर निष्काशनमा सहमति दिने, अनुमति प्राप्त संस्थाको शेयर संरचना परिवर्तन गर्न सहमति दिने कार्य पूरा गर्दै आएको छ। साथै विद्युत खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धी विनियमावली, २०७६; विद्युत नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन निर्देशिका, २०७६; विद्युत उपभोक्ता महसुल निर्धारण निर्देशिका, २०७६; विद्युत सम्बन्धी कम्पनिको शेयरको सार्वजनिक निष्काशन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६; विद्युत नियमन आयोगको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ आदि विभिन्न अत्यावश्यक विनियमावली, निर्देशिका, तथा कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन समेत गरिसकेको र अन्य साधनहरू तर्जुमाको अवस्थामा रहेको तथ्यलाई सकारात्मक रूपमा लिएको छु। त्यसैगरी समस्याग्रस्त र रूग्ण जलविद्युत आयोजनाहरूलाई पुनःकर्जाको व्यवस्था गर्न पहल गर्दै सहजकर्ताको भूमिका निर्वाह गरेको काम प्रशंसा योग्य छ।

विद्युत क्षेत्रको नियमनकारी संस्था भएकोले यस आयोगप्रति नेपाली जनता र विद्युत क्षेत्रसङ्ग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूले अथाह आशा र भरोसा राखेका छन्। विद्युत नियमन आयोगले विगत एक वर्षमा जस्तै आगामी दिनहरूमा समेत निष्पक्ष र प्रभावकारी नियमनकारी भूमिका निर्वाह गर्दै सो आशा र भरोसालाई कायम राख्न सफल हुनेछ भन्ने आशा गर्दछु।

देशव्यापी विद्युतको आपूर्तिलाई सुरक्षित बनाउन विद्युत नियमन आयोगको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण छ। आयोगले विद्युतको क्षेत्रमा रही आएका कठिनाईहरूको समाधानमा गरेको प्रयास मननीय छ। साथै, छिमेकी मुलुकका नियामक निकायहरूसँग समेत सहकार्य अधिवद्धाएर क्षेत्रीय विद्युत व्यापारलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि पहल गरेको कार्य प्रशंसनीय छ। COVID-१९ को महामारीले नेपालको विद्युत क्षेत्रमा पारेको असरलाई समेत मध्यनजर गरी आयोगले कार्य गर्नेछ भन्ने आशा एवं विश्वास गरेको छु। विद्युत नियमन आयोगको यस्तै कुशल नियमनकारी एवं सहजकर्ताको भूमिकाले 'समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली'को राष्ट्रिय अभियानको लक्ष्य प्राप्तिसमा मद्दत पुग्छ भन्नेमा विश्वस्त छु। विद्युत नियमन आयोगको भूमिकालाई सशक्त बनाउनका निम्ति स्रोत, साधन र जनशक्तिको अभाव हुन नदिन मन्त्रालय वचनबद्ध रहेको विश्वास दिलाउँदै, प्रथम स्थापना दिवसको अवसरमा ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय र मेरो तर्फबाट पुनः हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

वेशाख २५, २०७७

वर्षमान पुन 'अनन्त'
मन्त्री

खाली राखिएका

अनुसूची-६: आयोगका पदाधिकारीहरू तथा सचिवको वैयक्तिक विवरण

श्री दिल्ली बहादुर सिंह
अध्यक्ष

सन् १९८१ मा भारतबाट सिभिल इन्जिनियरिङ्ग सङ्कायमा स्नातक तह उत्तीर्ण गर्नुभएका अध्यक्ष श्री दिल्ली बहादुर सिंहले सन् १९९४ मा अस्ट्रेलियाको क्विन्सल्यान्ड विश्वविद्यालयबाट इन्जिनियरिङ्ग तथा प्रविधि व्यवस्थापन विषयमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गर्नुभएको हो।

आफ्नो जीवनको ३९ वर्षको कार्यानुभव बटुल्नुभएको र त्यसमा पनि ३३ वर्ष राष्ट्रसेवक कर्मचारीको रूपमा बिताउनुभएका आयोगका अध्यक्ष सिंहले विगतमा विद्युत विकास विभागको महानिर्देशक एवं जल तथा ऊर्जा

आयोगको सचिवालयको सह-सचिव जस्ता महत्वपूर्ण जिम्मेवारीहरू सम्हाल्नुभएको थियो। उहाँले आफ्नो कार्यकालमा ऊर्जा तथा जलविद्युत क्षेत्रको कोसे ढुङ्गा साबित भएका आयोजनाहरूको योजना, विकास तथा निर्माण कार्यमा सहभागी भई नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान दिनुभएको छ।

६,७२० मेगावाट क्षमताको पञ्चेश्वर बहुउद्देश्यीय आयोजनाको निर्देशकको रूपमा समेत जिम्मेवारी बहन गर्नुभएका उहाँ मसुर्याङ्गदी जलविद्युत आयोजना (६९ मेगावाट) को निर्माण कार्यमा संलग्न रहनुभएको थियो भने समग्र विद्युत क्षेत्रको विकास गर्ने कार्यको सिलसिलामा विभिन्न जलविद्युत आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, वातावरणीय अध्ययन, दसौँ पञ्च वर्षीय योजना, नीति, ऐन, नियम तर्जुमा गर्ने कार्यमा समेत संलग्न रहनुभएको थियो। २०३८ सालमा ३ वटा खानेपानी योजनाका योजना प्रमुख भई अनुभव हासिल गरेका श्री सिंहले जलस्रोत मन्त्रालयमा वातावरण शाखा प्रमुख तथा नीति शाखा प्रमुख भई कार्यरत रहनुभएको थियो भने विद्युत विकास विभागमा योजना तथा आयोजना अध्ययन महाशाखा प्रमुख, उप-महानिर्देशक तथा महानिर्देशकको रूपमा कार्यरत रहनुभएको थियो। यस दौरानमा उहाँ जर्मन सरकारको जी.टी.जेड्, नर्वे सरकारको नोराड र अमेरिकी सरकारको यू.एस.एड.द्वारा सञ्चालित सारी प्रोग्रामको काउन्टरपार्ट भएर सफलतापूर्वक कार्यसम्पादन गर्नुभएको थियो।

यसका अतिरिक्त, उहाँले विद्युत तथा ऊर्जासम्बन्धी विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय मञ्च तथा समितिहरूका बैठकहरूमा नेपाललाई प्रतिनिधित्व गर्दै आफ्नो अनुभव तथा कार्यक्षमताको परिचय दिनुभएको छ। विद्युत विकास विभागद्वारा विकास गरिने बुढी गङ्गा जलविद्युत आयोजनाको ऋण सम्झौता गर्न टोली

प्रमुख भई रियादमा "अरब आर्थिक विकासको लागि साउदी फन्ड" सँग वार्ता गरेर "सफ्ट लोन" ल्याउन सफल हुनुभएको थियो। उहाँले सप्तकोशी उच्च बाँध बहुउद्देश्यीय परियोजनाको लागि नेपाल भारतका विशेषज्ञहरूको संयुक्त टोलीको १२औं बैठकमा टोली प्रमुखको रूपमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्नुका साथै नेपाल भारत जलस्रोतसम्बन्धी संयुक्त समितिका तेस्रो, चौथो र पाँचौं बैठकहरू र नेपाल भारत संयुक्त स्थायी प्राविधिक समितिको दोस्रो बैठक जस्ता बृहत् राष्ट्रिय महत्वका बैठकहरूमा समेत सहभागी हुनुभएको थियो। अध्यक्ष सिंह ईश्वरी सम्बत् २००३ देखि २००८ सम्म नेपाल सरकारको प्रतिनिधित्व गर्दै नेपाल भारत ऊर्जा आदानप्रदान समितिको सदस्यसमेत रहनुभएको थियो। त्यसै गरी श्री सिंह २००९ देखि हालसम्म अनवरत रूपले चीनको हाइड्रोपावरमा अवस्थित International Network On Small Hydropower (IN-SHP) को निर्वाचित "बोर्ड अफ डाइरेक्टर" हुनु हुन्छ।

अध्यक्ष सिंहले विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चहरूमा प्रमुख वक्ता (Keynote Speaker) को रूपमा आफ्ना विचारहरू प्रस्तुत गर्ने तथा क्षेत्र विशेषका अनुसन्धनात्मक तथा विवेचनात्मक दस्तावेज प्रस्तुत (Paper Presentation) गर्ने सम्बन्धमा समेत प्रशस्त अनुभव बटुलनुभएको छ। उहाँले अन्तर्राष्ट्रिय/राष्ट्रिय सभा, सम्मेलन, सेमिनार, सिम्पोजियम आदिमा सहभागिता जनाई ऊर्जा, दिगो विकास, जलविद्युत तथा त्यसका वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभावहरू तथा त्यसको न्यूनीकरणसम्बन्धी करिब ३ दर्जन कार्यपत्र, विचार तथा दस्तावेजहरू प्रस्तुत गर्नुभएको छ। कार्यपत्र प्रस्तुति तथा तालिमको सिलसिलामा उहाँले भारत, चीन, पोर्चुगल, इटाली, क्यानडा, इजिप्ट, अमेरिका, बेलायत, जर्मनी, नर्वे, फ्रान्स, स्पेन, जर्जियालगायत विभिन्न ३७ वटा देशहरूको भ्रमण गर्नुभएको छ।

आयोगको अध्यक्षको जिम्मेवारी सम्हाल्नुअघि अध्यक्ष सिंह सल्लाहकारको रूपमा एक अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संस्थासँग आबद्ध रही नेपालको विद्युत क्षेत्रका आयोजनाहरूमा हुने गरेका ढिलाइलाई न्यूनीकरण गर्न पाइलट प्रोजेक्ट सञ्चालन गरी सफलतासमेत हासिल गर्नुभएको थियो भने उहाँले प्रतिपादन गरेको मोडलको बारेमा पुस्तक पनि लेख्दै हुनुहुन्छ।

श्री सिंह साहित्यिक क्षेत्रमा पनि त्यत्तिकै सबल हुनुहुन्छ र हालसम्म उहाँका ६ वटा पुस्तक "दिलु सिंह"का नामले प्रकाशित छन् भने सातौं पुस्तक प्रकाशोन्मुख रहेको छ। त्यसै गरी, उहाँले हाल २ वटा पुस्तकहरू लेख्न थाल्नुभएको छ।

विगतमा विद्युत महसुल निर्धारण आयोगका सदस्य सचिवसमेतको भूमिकामा रही नियमनको मामिलामा अनुभव बटुलनुभएका उहाँ आयोगको प्रथम अध्यक्ष हुनुहुन्छ।

डा. रामप्रसाद धिताल
सदस्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थान पुल्चोक क्याम्पसबाट सिभिल इन्जिनियरिङ्ग सङ्कायमा स्नातक तह (१९९७) तथा जर्मनीको ओल्डेनवर्ग विश्वविद्यालयबाट नवीकरणीय ऊर्जा विषयमा स्नातकोत्तर (२००२) उत्तीर्ण हुनुभएका सदस्य डा. रामप्रसाद धितालले त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थान, पुल्चोक क्याम्पसबाट नवीकरणीय ऊर्जासम्बन्धी इन्जिनियरिङ्ग विषयमा विद्यावारिधि (२०१९) गर्नुभएको छ। साथै, स्विडेनको लन्ड विश्वविद्यालयबाट दिगो विकासका लागि ऊर्जा र लगानीसम्बन्धी विषयको (६ महिना) सैद्धान्तिक ज्ञानसमेत

लिनुभएको छ।

व्यावहारिक ज्ञानको सिलसिलामा उहाँले अन्तर्राष्ट्रिय संस्था APMG International बाट निजी-सार्वजनिक साझेदारीसम्बन्धी विषयमा प्रमाणपत्रसमेत हासिल गर्नुभएको छ। साथै, डेनमार्कबाट निजी-सार्वजनिक साझेदारी तथा नेतृत्व विकास (३ महिना) र आयोजना व्यवस्थापन (३ महिना) सम्बन्धी विषयमा प्रमाणपत्रसमेत हासिल गर्नुभएको छ। यसका अतिरिक्त, उहाँले युरोपियन विश्वविद्यालय फ्लोरेन्स स्कुल अफ रेगुलेसन इटालीबाट विद्युत प्रणालीको नियमन (५ महिना) तथा संयुक्त राज्य अमेरिकाको फ्लोरिडा विश्वविद्यालयबाट सेवा प्रदायकको नियमन तथा रणनीति (२ हप्ता) एवं सेवा प्रदायकको वित्त विश्लेषण (१ महिना) सम्बन्धी विषयमा तालिम लिई नियमनको क्षेत्रमा दक्षता हासिल गर्नुभएको छ।

उहाँले विगतमा नेपाल सरकार, ऊर्जा जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयअन्तर्गत वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रको कार्यकारी निर्देशकको रूपमा ४ वर्ष ६ महिना, सोभन्दा अगाडि दक्षिण प्रसान्त महासागरका टापुहरूको देशमध्ये भानुआतुमा अष्ट्रेलियन सरकारको सहयोगमा सञ्चालित भानुआतु सरकारको भूमि तथा प्राकृतिक स्रोत मन्त्रालयअन्तर्गत भानुआतु ऊर्जा कार्यक्रमको प्राविधिक सल्लाहकारको रूपमा (१.५ वर्ष), अफगानिस्तान तथा ग्रामीण पुननिर्माण मन्त्रालय अन्तर्गत सञ्चालित ऊर्जा विकास कार्यक्रममा नवीकरणीय ऊर्जा विशेषज्ञ (२.५ वर्ष), वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रमा विभिन्न पदहरूमा (७ वर्ष), संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रम, नेपालको ग्रामीण ऊर्जा विकास कार्यक्रममा जिल्ला ऊर्जा सल्लाहकार तथा प्राविधिक अधिकृतको रूपमा (३.५ वर्ष) समेत

गरी २० वर्ष नेपाल, अफगानिस्तान र भानुआतुको ऊर्जा क्षेत्रसम्बन्धी कार्यकारी, सल्लाहकार तथा प्राविधिक क्षेत्रको विज्ञको रूपमा कार्य अनुभव प्राप्त गर्नुभएको छ।

डा. धिताल हाल विद्युत नियमन आयोगको प्रवक्तासहित योजना, अनुगमन, संस्थागत विकास, नियामकीय तथा बाह्य सम्बन्धसँग सम्बन्धित भूमिका निर्वाह गरिरहनुभएको छ।

उहाँले हालसम्म ऊर्जाको विषयसँग सम्बन्धित १८ वटा अध्ययन अनुसन्धानका कृति राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पत्रपत्रिकाहरूमा प्रकाशन गरिसक्नुभएको छ। नेपाल इन्जिनियरिङ एसोसिएसन, नेपाल व्यवस्थापन संघ, नेपाल जर्मन शैक्षिक संस्था, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आजीवन सदस्य तथा नेपाल ओल्डेनवर्ग नवीकरणीय ऊर्जा केन्द्रको अध्यक्षको रूपमा शैक्षिक एवं सामाजिक कार्यमा सक्रिय रहनुभएको छ।

Linkedin Profile: <https://www.linkedin.com/in/ram-prasad-dhital-01422721>

श्री रामेश्वरप्रसाद कलवार
सदस्य

पन्जाब विश्वविद्यालयबाट इलेक्ट्रिक इन्जिनियरिङ सङ्कायमा स्नातक तह तथा त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट कानूनको विषयमा स्नातक तह उत्तीर्ण हुनुभएका सदस्य श्री रामेश्वरप्रसाद कलवारले पोखरा विश्वविद्यालयबाट प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन विषयमा स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण गर्नुभएको छ।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा ३३ वर्ष लामो कार्य-अनुभव बटुल्नुभएका उहाँले विगतमा उक्त संस्थाको आयोजना व्यवस्थापन विभाग, प्रशिक्षण केन्द्र विभाग तथा काठमाडौं क्षेत्रीय कार्यालयको प्रमुखको भूमिका निभाउनुभएको छ। उहाँले सामुदायिक तथा ग्रामीण विद्युतीकरण विभागमा कार्यरत रहँदा उमेर हदको कारण अनिवार्य अवकाश लिनुभएको हो।

यसका अतिरिक्त, सदस्य कलवार नेपाल मध्यस्थता परिषद् (नेप्का) को आजीवन सदस्य हुनुको साथै उहाँ नेप्काद्वारा सुचीकृत क्रियाशील मध्यस्थकर्ता पनि हुनुहुन्छ। उच्च अदालत, पाटनको सुचीकृत मध्यस्थताकर्ता पनि रहनुभएका सदस्य कलवार पाटन उच्च अदालत, नेप्का तथा अन्य सम्बन्धित पार्टीद्वारा एकल मध्यस्थताकर्ता तथा मध्यस्थता ट्रिब्युनल सदस्यको रूपमा नियुक्त भई विभिन्न

समाधानको कार्यमा संलग्न हुनुभएको छ। साथै, उहाँले Technical Advisor र मेलमिलापकर्ताको तालिमसमेत लिनुभएको छ।

सदस्य कलवारले हाल विद्युत नियमन आयोगको प्राविधिक तथा इन्जिनियरिङ्ग सम्बन्धी जिम्मेवारी सम्हाल्नुभएको छ।

Linkedin Profile: <https://www.linkedin.com/in/rameshwar-kalwar-67474a1b>

श्री भागीरथी ज्वाली
सदस्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट अर्थशास्त्र र जनप्रशासन विषयमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गर्नुभएकी सदस्य श्री भागीरथी ज्वालीले नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयबाट शिक्षा शास्त्रमा स्नातक तह पनि उत्तीर्ण गर्नुभएको छ। उहाँसँग खानेपानी महसुल निर्धारण आयोगको सदस्यको रूपमा काम गर्नुभएको ४ वर्षको अनुभवको साथ साथै १७ वर्षको प्राध्यापनको अनुभव रहेको छ। सेसन सहकारी संस्थाको अध्यक्षको रूपमा ९ वर्षको कार्य अनुभव रहेकी ज्वाली विभिन्न सामाजिक र साहित्यिक संस्थाहरूसँग समेत

आबद्धता हुनुहुन्छ।

विभिन्न पत्रपत्रिकामा आर्थिक र साहित्यिक लेखरचना प्रकाशित गर्दै आउनुभएकी ज्वालीका मात्रिगाथा र सतिसाल नामक २ वटा कृति प्रकाशित छन्। विभिन्न सामाजिक र साहित्यिक संस्थाहरूसँग आबद्ध हुनुको साथै सामाजिक र साहित्यिक गतिविधिमा समेत उहाँको संलग्नता रहेको छ। साहित्य विज्ञान प्रतिष्ठान, दधिराम स्मृति प्रतिष्ठान, थोर्गा काठमाडौं सम्पर्क तथा विकास मञ्च, अर्थशास्त्र शिक्षक समाज, गुल्मेली समाज, ज्वाली गुठी, निजामती कर्मचारी श्रीमती संघ आदि संस्थाहरूको आजीवन सदस्य रहेकी ज्वालीले साहित्य लेखन र सामाजिक सेवालार्इ निरन्तरता दिँदै आउनुभएको छ।

चीनको हान्जाउमा आयोजित Seminar on Small Hydropower and Sustainable Development of Rural Communities (5 to 25 September 2019), Organized by National Research Institute for Rural Electrification (NRIRE), भुटानको थिम्पुमा आयोजित Forth SAARC Regulators Meeting, International Conference on Climate Change, Water Resource and Disasters " (Organized by UNESCO), वातावरणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, विभिन्न अनुसन्धानात्मक र शैक्षिक तालिमहरूमा सहभागी हुनुभएकी ज्वालीले संयुक्त राज्य अमेरिका, कोरिया र मलेसियाको भ्रमण गर्नुभएको छ।

सदस्य ज्ञवालीले हाल आयोगको उपभोक्ता हित संरक्षणसम्बन्धी जिम्मेवारी सम्हाल्नुभएको छ।

Linkedin Profile: <https://www.linkedin.com/in/bhagirathi-bhattarai-27bb521a2>

श्री नूतनप्रकाश शर्मा
सचिव

भारतको रिजनल इन्स्टिट्यूट अफ टेक्नोलोजिबाट इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग विषयमा स्नातक उत्तीर्ण गर्नुभएका सचिव श्री नूतनप्रकाश शर्माले भारतको रुड्की स्थित इन्डियन इन्स्टिट्यूट अफ टेक्नोलोजीबाट हाइड्रो इलेक्ट्रिक इन्जिनियरिङ्ग तथा सिस्टम म्यानेजमेन्ट विषयमा स्नातकोत्तरको अध्ययन पूरा गर्नुभएको हो।

इन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थानअन्तर्गतको पोखरास्थित पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय कलेजबाट आफ्नो व्यावसायिक जीवनको शुभारम्भ गर्नुभएका शर्माले विद्युत विकास विभाग तथा विद्युत महसुल निर्धारण आयोगको इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरको जिम्मेवारी निभाउनुका साथै कालीगण्डकी "ए" जलविद्युत आयोजना (१४४ मे.वा.) को प्रसारण लाइनको निर्माण सुपरिवेक्षकको रूपमा समेत कार्य गर्नुभएको थियो।

विगतमा विद्युत विकास विभाग एवं विद्युत महसुल निर्धारण आयोगका सिनियर डिभिजनल इन्जिनियरको भूमिकामा समेत कार्यानुभव बटुल्नुभएका उहाँ बहुप्रतिष्ठित बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना (१,२०० मे.वा.) को विस्तृत डिजाइन कार्यमा समेत संलग्न हुनुहुन्थ्यो।

ऊर्जा क्षेत्रको सुधार, विद्युत महसुल, नियमन लगायत अन्य विषयमा एक दर्जनभन्दा बढी तालिम तथा सेमिनारहरूमा सहभागी हुनुभएका सचिव शर्माको विद्युत क्षेत्रको नियमन तथा विद्युत महसुल निर्धारणसम्बन्धी क्षेत्रमा विशेष ज्ञान तथा अनुभव रहेको छ।

खाली राखिएका

खाली राखिएका

अनुसूची-७: केही तस्बिरहरू

तस्बिर १: आयोगका अध्यक्ष श्री दिल्लीबहादुर सिंहले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्री श्री वर्षमान पुन "अनन्त"बाट पद तथा गोपनीयताको सपथ लिँदै

तस्बिर २: आयोगका सदस्यहरूले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्री श्री वर्षमान पुन "अनन्त"को उपस्थितिमा अध्यक्षबाट पद तथा गोपनीयताको सपथ लिँदै

तस्बिर ३: विद्युत विकास विभागका तत्कालीन महानिर्देशक श्री मधुप्रसाद भेटवालसँग आयोगका पदाधिकारीहरू

तस्बिर ४: स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपालका पदाधिकारीसँग अन्तरक्रिया गर्दै आयोगका पदाधिकारीहरू

तस्बिर ५: पावर समिट २०१९ मा सहभागिता जनाउँदै आयोगका अध्यक्ष श्री दिल्लीबहादुर सिंह

तस्बिर ६: ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयमा आयोजित एक बैठकमा ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्री श्री वर्षमान पुन "अनन्त"का साथ सहभागी आयोगका पदाधिकारीहरू

तस्विर् ७: आयोगको कार्यसञ्चालनको एक वर्ष पुगेको उपलक्ष्यमा आयोजित कार्यक्रमको एक झलक

तस्विर् ८: जर्जियाको विद्युत, ग्याँस तथा पानी नियमन आयोगसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी हुने क्रममा आयोगका पदाधिकारीहरू तथा अन्य सहभागीहरू

तस्विर् ९: जर्जियाको टिबलिसीमा आयोजित एक अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागिता जनाउँदै अध्यक्ष श्री दिल्लीबहादुर सिंह

तस्विर् १०: जर्जियाको टिबलिसीमा त्यहाँको मन्त्रालय, नियमन आयोग, विद्युत प्रसारण कम्पनी लगायतका निकायसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रमपश्चात् समूहगत तस्विर्

तस्विर् ११: जर्जियाको टिबलिसीमा आयोजित एक कार्यक्रममा सहभागिता जनाउँदै मन्त्रालयका प्रतिनिधिहरू तथा आयोगका पदाधिकारीहरूको साथमा अन्य सहभागीहरू

तस्विर् १२: संयुक्त राज्य अमेरिकाको फ्लोरिडामा आयोजित नियमन सम्बन्धी एक प्रशिक्षणमा उपस्थित अन्य सहभागीसहित आयोगका पदाधिकारीहरू

तस्विर १३: भारतको केन्द्रीय विद्युत विनियामक आयोगका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्दै आयोगका पदाधिकारीहरू तथा सचिव

तस्विर १४: भारतको दिल्ली विद्युत नियामक आयोगसँग अन्तरक्रियापश्चात् आयोगका पदाधिकारीहरू, सचिव लगायत अन्य सहभागीहरू

तस्विर १५: संयुक्त राज्य अमेरिकाको फ्लोरिडामा US Department of States सँग छलफलको क्रममा आयोगका पदाधिकारीहरू

तस्विर १६: बंगलादेश विद्युत नियमन आयोगका अध्यक्षसँगको बैठक पछि आयोगका अध्यक्षलाई मायाको चिनो प्रदान गर्दै

तस्विर १७: संयुक्त राज्य अमेरिकाको कोलोराडो राज्यका गभर्नर तथा MCC, नेपालका प्रतिनिधिहरूसँगको छलफलपश्चात् आयोगका पदाधिकारीहरू

तस्विर १८: विश्व बैंक, नेपालका प्रतिनिधिहरूसँगको छलफलपश्चात् आयोगका पदाधिकारीहरू